

BAKANLIK'IN TASLAK PLANLI ALANLAR İMAR YÖNETMELİĞİ	MİMARLAR ODASI ANTALYA ŞUBE ÖNERİSİ PLANLI ALANLAR İMAR YÖNETMELİĞİ
BİRİNCİ BÖLÜM Amaç, Kapsam, Dayanak, Tanımlar	BİRİNCİ BÖLÜM AMAÇ, KAPSAM, DAYANAK, TANIMLAR
Amaç MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı; plan, fen, sağlık ve sürdürülebilir çevre şartlarına uygun yapı ve yapılaşma ile projelendirmeye ve denetime ilişkin usul ve esasları belirlemektir.	AMAÇ MADDE: 1 Bu yönetmeliğin amacı, uygulama imar planı bulunan alanlardaki yapılaşmaların imar planı ve bu planın öngördüğü sosyal ve teknik alt yapı ile iklimsel ve yöresel koşullarla uyumlu, engellilerin yaşamını kolaylaştırıcı, kent estetiğine katkı sağlayan, peyzaj karakteristiklerine ya da kentin biyosfer alan rezervlerine uygun, sanatsal ve tarihsel niteliği koruyan, afetlere duyarlılık ilkeleri ile fen, sağlık ve çevre şartlarına uygun, güvenli oluşumunu sağlamaktır.
Kapsam MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, uygulama imar planı bulunan alanları kapsar.	KAPSAM MADDE: 2 (1) Bu Yönetmelik, uygulama imar planı bulunan alanları kapsar.
Dayanak MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik, 03/05/1985 tarihli ve 3194 sayılı İmar Kanunu ve 29/06/2011 tarihli ve 644 sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine dayanılarak hazırlanmıştır.	DAYANAK MADDE: 3 (1) Bu Yönetmelik, 03/05/1985 tarihli ve 3194 sayılı İmar Kanunu ve 29/06/2011 tarihli ve 644 sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine dayanılarak hazırlanmıştır.
Tanımlar MADDE 4 – (1) Aplikasyon krokisi: Kadastro müdürlüklerince veya yetkilendirilmiş kuruluşlarca düzenlenen, ada ve/veya parsellerin arazide aplike edilmesi, varsa sabit tesislerden röperlenmesi ile kenar ölçüleri ile birlikte köşe koordinatlarının yazıldığı krokinin yer aldığı belgedir.	TANIMLAR MADDE: 4 () Açık Hava Sinemaları: Açık hava sinemaları, imar planlarında bu amaçla veya Kültürel Tesis Alanı, Fuar, Panayır ve Festival Alanı olarak ayrılan yerlerdeki imar parsellerinde yapılabilir. () Akaryakıt, Lpg Vb. Ürün İstasyonu Alanları: İmar Planlarında akaryakıt ve LPG satış ve/veya servis istasyonu tanımı getirilmiş alanlardır. (1) Aplikasyon Krokisi (Parsel): Kadastro müdürlüklerince veya yetkilendirilmiş kuruluşlarca düzenlenen, ada ve/veya parsellerin arazide aplike edilmesi, varsa sabit tesislerden röperlenmesi ile kenar ölçüleri ile birlikte köşe koordinatlarının yazıldığı krokinin yer aldığı belgedir. () Aplikasyon Belgesi (Yapı): Kadastro Müdürlüğü'nden alınan koordinatlı ölçü krokisi ve parsel aplikasyon krokisi esas alınarak, koordinat sistemine dönüştürülmüş mimari proje vaziyet planı

(2) Arka bahçe: Ön bahçeye komşuluğu bulunmayan bina arka cephesi ile arka komşu parsel sınırı arasında kalan parsel bölümüdür.

(3) Arkat: Bahçe mesafelerini ihlal etmeyen, güneşten ve yağmurdan korunmak ve gölge oluşturmak amacıyla yapılan, üstünde yapı bulunmayan, en az iki kenarı açık olan sütunlar üzerine yükselen üstü örtülü geçitlerdir.

(4) Askeri alanlar: Türk Silahlı Kuvvetleri'ni oluşturan Kara, Deniz, Hava Kuvvetleri Komutanlıkları ile Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı'nın savunma, harekât, hudut ve sahil güvenliğine yönelik yapıları, kışla, ordugâh, karargâh, birlik, karakol, askerlik şubesi, askeri havaalanları, sosyal, teknik ve lojistik gibi askeri veya güvenlik amaçlı ihtiyaçlara yönelik tesisler ile Türk Silahlı Kuvvetleri'nin ihtiyacına yönelik idari, eğitim, sağlık, lojman, orduevi gibi diğer sosyal tesislerin yer aldığı alanlardır.

(5) Asma kat: Konut alanları haricinde ticari mekânlarda, zemin katta ait olduğu bağımsız bölümü tamamlayan ve bu bölümden bağlantı sağlanan, ait olduğu bağımsız bölümün 1/3'ünden az yapılamayan, iç yüksekliği 2.40 metreden az olmayan, yola bakan cephe veya cephelere 3.00 metreden fazla yaklaşmayan kattır.

(6) Atrium: İki veya daha çok sayıda katın içine açıldığı, yapı kütlesi içinde ortak hacim olarak tertiplenen, karşılıklı iki kenar arasındaki mesafenin 5.00 metreden az olmamak üzere tüm katlar boyunca devam ettiği üzeri kapalı boşluklu hacimlerdir.

(7) Avan proje: Uygulama projelerinin yapılmasına esas teşkil eden, geçerli imar durumu, yürürlükte bulunan plan ve Yönetmeliklere göre düzenlenen ve içeriğinde; vaziyet planı, tüm kat planları ve yeterli miktarda kesit ve görünüşleri ile taban alanı, katlar alanı (emsal) ve yapı inşaat alanı hesaplarına ilişkin tüm ölçü ve kotları içeren, gerektiğinde silüetin yer aldığı projelerdir.

(8) Avlu: Yapıların bölümleri tarafından çevrelenen, genelde orta mekân olarak konumlandırılmış, üstü açık, geleneksel mimaride çeşitli şekillerine rastlanan yapı bölümüdür.

(9) Atık ayrıştırma bacası: Binada düşey doğrultuda katı atıkların zemin veya bodrum kata ulaştırılması için kullanılan, Türk Standartları'na ya da Uluslararası Standartlara uygun yapılan bacadır.

bilgilerini, ada veya parselle ilişkin kırmızı kot bilgileri ile bütünleştiren, yapıların konum ve kotları ile kontrollü olarak araziye aplikasyonuna olanak veren belgedir.

(2) Arka Bahçe: Ön bahçeye komşuluğu bulunmayan bina arka cephesi ile arka komşu parsel sınırı arasında kalan parsel bölümüdür.

(3) Arkat: İmar planında belirtilen yerlerde, kamu kullanımına açık, imar planı ve yönetmelik hükümlerine göre, bahçe mesafelerini ihlal etmeyen, güneşten ve yağmurdan korunmak ve gölge oluşturmak amacıyla yapılan, bir yapının altında düzenlenebilen, en az iki kenarı açık olan yaya geçitleridir.

(4) Askeri Alanlar: Türk Silahlı Kuvvetleri'ni oluşturan Kara, Deniz, Hava Kuvvetleri Komutanlıkları ile Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı'nın savunma, harekât, hudut ve sahil güvenliğine yönelik yapıları, kışla, ordugâh, karargâh, birlik, karakol, askerlik şubesi, askeri havaalanları, sosyal, teknik ve lojistik gibi askeri veya güvenlik amaçlı ihtiyaçlara yönelik tesisler ile Türk Silahlı Kuvvetleri'nin ihtiyacına yönelik idari, eğitim, sağlık, lojman, orduevi gibi diğer sosyal tesislerin yer aldığı alanlardır.

(5) Asma Kat: Konut alanları haricinde ticari mekânlarda, zemin katta ait olduğu bağımsız bölümü tamamlayan ve bu bölümden bağlantı sağlanan, ait olduğu bağımsız bölümün 1/3'ünden az yapılamayan, iç yüksekliği 2.40 metreden az olmayan, yola bakan cephe veya cephelere 3.00 metreden fazla yaklaşmayan kattır.

(6) Atrium: İki veya daha çok sayıda katın içine açıldığı, yapı kütlesi içinde ortak hacim olarak tertiplenen, karşılıklı iki kenar arasındaki mesafenin 3.00 metreden az olmamak üzere tüm katlar boyunca devam ettiği üzeri kapalı boşluklu hacimlerdir.

(7) Avan Proje: Uygulama projelerinin yapılmasına esas teşkil eden, geçerli imar durumu, yürürlükte bulunan plan ve Yönetmeliklere göre düzenlenen ve içeriğinde; vaziyet planı, tüm kat planları ve yeterli miktarda kesit ve görünüşleri ile taban alanı, katlar alanı (emsal) ve yapı inşaat alanı hesaplarına ilişkin tüm ölçü ve kotları içeren, gerektiğinde silüetin yer aldığı projelerdir.

(8) Avlu: Yapıların bölümleri tarafından çevrelenen, genelde orta mekân olarak konumlandırılmış, üstü açık, geleneksel mimaride çeşitli şekillerine rastlanan yapı bölümüdür. Genişliği 3.00 metreden az olmamak üzere tüm katlar boyunca devam ettiği üzeri kapalı boşluklu hacimlerdir.

(9) Atık ayrıştırma bacası: Binada düşey doğrultuda katı atıkların zemin veya bodrum kata ulaştırılması için kullanılan, Türk Standartları'na ya da Uluslararası Standartlara uygun yapılan bacadır. (60 no.lu tanımla

(10) Bağımsız bölüm: Binanın, ayrı ayrı ve başlı başına kullanılmaya uygun olup, Kat Mülkiyeti Kanunu hükümlerine göre bağımsız mülkiyete konu olan bölümlerdir.

a) Bağımsız bölüm brüt alanı: Şaftlar, ışıklıklar, hava bacaları, galeri boşlukları hariç, bağımsız bölümün dış konturlarının çevrelediği alandır. Dış cephe haricindeki bölümlerdeki dış kontur, duvar orta aksı olarak belirlenir. Bağımsız bölümün eklentileri ayrıca belirtilmek zorundadır. Bağımsız bölümün içten bağlantılı olarak çatı araları dâhil birden fazla katta yer alan mekânlardan oluşması halinde bu katlardaki bağımsız bölüme ait alanlar birlikte değerlendirilerek bağımsız bölüm brüt alanı bulunur.

b) Bağımsız bölüm genel brüt alanı: Bağımsız bölüm toplam brüt alanına bağımsız bölüme ortak alanlardan düşen payların da eklenmesi suretiyle hesaplanan genel brüt alandır.

c) Bağımsız bölüm net alanı: İçerden bağlantılı piyesleri ile birlikte bağımsız bölümün içerisindeki boşluklar hariç, duvarlar arasında kalan temiz alandır. Bu alana; kapı ve pencere eşikleri, 2.5 santimetreyi geçmemek koşuluyla siva payları, kolonlar, duman, çöp, atık, tesisat ve hava bacaları ile ışıklıklar, bağımsız bölüm içindeki asansör ve galeri boşlukları, tesisat odası, merdivenlerin altlarında 1.80 metre yüksekliğinden az olan yerler, tek bağımsız bölümlü müstakil binalarda bağımsız bölüm içindeki otopark, sığınak, odunluk, kömürlük, hidrofor ve arıtma tesisi alanı, su ve yakıt deposu ve kazan dairesi dâhil edilmez. Açık çıkmalar, balkonlar, zemin, çatı ve kat terasları, kat ve çatı bahçeleri gibi en az bir cephesi açık olan mekânlar ile aynı katta veya farklı katta olup bağımsız bölümün eklentisi olan mekânlar ile ortak alanlar bağımsız bölüm net alanı içinde değerlendirilmez. Bağımsız bölümün içten bağlantılı olarak çatı araları dâhil birden fazla katta yer alan mekânlardan oluşması halinde bu katlardaki bağımsız bölüme ait alanlar birlikte değerlendirilerek bağımsız bölüm net alanı bulunur.

ç) Bağımsız Bölüm Toplam Brüt Alanı: Bağımsız bölüm brüt alanına bu bölüme ait eklenti veya eklentilerin brüt alanının ilave edilmesiyle hesaplanan toplam brüt alandır.

(11) Bakanlık: Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'dır.

(12) Balkon: Tüm katlarda çıkma koşullarını taşımak kaydıyla bina cephe hattı dışında ve/veya içinde, en az bir dış cephesi açık, bağlı oldukları bağımsız bölüm piyesinin kullanımını tamamlayan ve bu mekândan bölme elemanları ile ayrılmış, üstü açık ve/veya kapalı

aynı)

(10) Bağımsız Bölüm: Binanın, ayrı ayrı ve başlı başına kullanılmaya uygun olup, Kat Mülkiyeti Kanunu hükümlerine göre bağımsız mülkiyete konu olan bölümlerdir.

a) Bağımsız Bölüm Brüt Alanı: Şaftlar, ışıklıklar, hava bacaları, galeri boşlukları hariç, bağımsız bölümün dış konturlarının çevrelediği alandır. Dış cephe haricindeki bölümlerdeki dış kontur, duvar orta aksı olarak belirlenir. Bağımsız bölümün eklentileri ayrıca belirtilmek zorundadır. Bağımsız bölümün içten bağlantılı olarak çatı araları dâhil birden fazla katta yer alan mekânlardan oluşması halinde bu katlardaki bağımsız bölüme ait alanlar birlikte değerlendirilerek bağımsız bölüm brüt alanı bulunur.

b) Bağımsız Bölüm Genel Brüt Alanı: Bağımsız bölüm toplam brüt alanına bağımsız bölüme ortak alanlardan düşen payların da eklenmesi suretiyle hesaplanan genel brüt alandır.

c) Bağımsız Bölüm Net Alanı: İçerden bağlantılı piyesleri ile birlikte bağımsız bölümün içerisindeki boşluklar hariç, duvarlar arasında kalan temiz alandır. Bu alana; kapı ve pencere eşikleri, 2.5 santimetreyi geçmemek koşuluyla siva payları, kolonlar, duman, çöp, atık, tesisat ve hava bacaları ile ışıklıklar, bağımsız bölüm içindeki asansör ve galeri boşlukları, tesisat odası, merdivenlerin altlarında 1,80 metre yüksekliğinden az olan yerler, tek bağımsız bölümlü müstakil binalarda bağımsız bölüm içindeki otopark, sığınak, odunluk, kömürlük, hidrofor ve arıtma tesisi alanı, su ve yakıt deposu ve kazan dairesi dâhil edilmez. Açık çıkmalar, balkonlar, zemin, çatı ve kat terasları, kat ve çatı bahçeleri gibi en az bir cephesi açık olan mekânlar ile aynı katta veya farklı katta olup bağımsız bölümün eklentisi olan mekânlar ile ortak alanlar bağımsız bölüm net alanı içinde değerlendirilmez. Bağımsız bölümün içten bağlantılı olarak çatı araları dâhil birden fazla katta yer alan mekânlardan oluşması halinde bu katlardaki bağımsız bölüme ait alanlar birlikte değerlendirilerek bağımsız bölüm net alanı bulunur.

ç) Bağımsız Bölüm Toplam Brüt Alanı: Bağımsız bölüm brüt alanına bu bölüme ait eklenti veya eklentilerin brüt alanının ilave edilmesiyle hesaplanan toplam brüt alandır.

(11) Bakanlık: Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'dır.

(12) Balkon: Normal katlarda çıkma koşullarını taşımak kaydıyla bina cephe hattı dışında ve/veya içinde, en az bir dış cephesi açık, bağlı oldukları bağımsız bölüm piyesinin kullanımını tamamlayan ve bu mekândan bölme elemanları ile ayrılmış, üstü açık ve/veya kapalı

alanlardır.

(13) Basit tamir ve tadil: Yapılarda esaslı tadilat kapsamında olmayan, taşıyıcı sistemi, bağımsız bölümün dış cephesini, ıslak hacimlerin yerini değiştirmeyen; derz, iç ve dış sıva, boya, badana, oluk dere, doğrama, döşeme ve tavan kaplamaları, elektrik ve sıhhi tesisat tamirleri ile çatı onarımı ve kiremit aktarılması gibi her türlü tamir ve tadil işlemleridir.

(14) Bina arka cephe hattı: Ön cephe hattına karşıt olan ve binanın parsel oturan parsel arka cephe hattı yönündeki parsel arka sınırına veya yola mesafesini tanımlamak üzere belirlenen cephe hattıdır. Parsel arka cephesinde yol var ise, arka yol cephe hattı olarak tanımlanır.

(15) Bina arka cephesi: Binanın parsel arka cephesi yönünde komşu arka parsel bakan ve tüm katların oluşturduğu arka yüzeydir.

(16) Bina cephe hattı: Binanın ön ve arka cephelerinde toprakla temas eden konturlarının görünen cephesinin parsel sınırına en yakın noktasından, parsel ön ve arka cephelerine paralel çizilen hattır.

(17) Bina cephe uzunluğu: Açık çıkımlar hariç olmak üzere bina cephesinin yataydaki uzunluk ölçüsüdür.

(18) Bina derinliği: Binanın ön cephe hattı ile arka cephe hattının en uzak noktası arasındaki ve ön cephe hattına dik olan hattın uzaklığıdır.

(19) Bina giriş holü: Binanın ana giriş kapısı ile merdiven evi ve asansör arasındaki hollerdir.

(20) Bina ön cephe hattı: Bir parselde inşa edilecek binanın parsel oturan katının parsel ön cephe hattı yönündeki yola mesafesini tanımlamak üzere belirlenen, binalara kot verilmesinde röperin yerini tayin eden ve diğer cephelerin isimlendirilmesine esas

alanlardır.

(13) Basit Tamir Ve Tadil: Yapılarda esaslı tadilat kapsamında olmayan, taşıyıcı sistemi, bağımsız bölümün dış cephesini, ıslak hacimlerin yerini değiştirmeyen; derz, iç ve dış sıva, boya, badana, oluk dere, doğrama, döşeme ve tavan kaplamaları, elektrik ve sıhhi tesisat tamirleri ile çatı onarımı ve kiremit aktarılması gibi her türlü tamir ve tadil işlemleridir.

() Bina: Bina, kendi başına kullanılabilen üstü örtülü, insanların içine girebilecekleri ve ikamet, konaklama, çalışma, üretme, depolama, yönetme, haberleşme, ulaştırma, sosyal ve kültürel faaliyet yapma, ibadet etme, korunma, beslenme, alışveriş yapma, sağlık, eğitim ve enerji gibi hizmetleri karşılama, eğlenme ve dinlenmelerine veya diğer canlıların, mal ve eşyaların korunmasına yarayan yapılardır.

a) Mevcut Bina: Bir yapı adasında inşa edildiği tarihte yürürlükte olan mevzuata uygun olarak teşekkül etmiş olup da halen o yerde uygulanması gereken imar mevzuatına göre aynen veya statik sakınca göstermeksizin ek veya değişiklik yapılmak suretiyle korunması mümkün olan bina veya korunması gerekli eski eser tescilli yapılardır.

b) Teşekkülât: Bir yapı adasında ya da cephe aldığı yol boyunca mevcutta muhafazası gerektiği tespit edilmiş yapılardır.

(14) Bina Arka Cephe Hattı: Ön cephe hattına karşıt olan ve binanın parsel oturan parsel arka cephe hattı yönündeki parsel arka sınırına veya yola mesafesini tanımlamak üzere belirlenen cephe hattıdır. Parsel arka cephesinde yol var ise, arka yol cephe hattı olarak tanımlanır.

(15) Bina Arka Cephesi: Binanın parsel arka cephesi yönünde komşu arka parsel bakan ve tüm katların oluşturduğu arka yüzeydir.

(16) Bina cephe hattı: Binanın ön ve arka cephelerinde toprakla temas eden konturlarının görünen cephesinin parsel sınırına en yakın noktasından, parsel ön ve arka cephelerine paralel çizilen hattır.

(17) Bina Cephe Uzunluğu: Açık çıkımlar hariç olmak üzere bina cephesinin yataydaki uzunluk ölçüsüdür.

(18) Bina Derinliği: Binanın ön cephe hattı ile arka cephe hattının en uzak noktası arasındaki ve ön cephe hattına dik olan hattın uzaklığıdır.

(19) Bina Giriş Holü: Binanın ana giriş kapısı ile merdiven evi ve asansör arasındaki hollerdir.

(20) Bina Ön Cephe Hattı: Bir parselde inşa edilecek binanın parsel oturan katının parsel ön cephe hattı yönündeki yola mesafesini tanımlamak üzere belirlenen, binalara kot verilmesinde röperin yerini tayin eden ve diğer cephelerin isimlendirilmesine esas

olan, bina derinliğinin dik olarak uygulandığı cephe hattıdır.

(21) Bina ön cephesi: Binanın parsel ön cephesi yönünde yola bakan ve tüm katların oluşturduğu ön yüzeydir.

(22) Bina yan cephe hattı: Ön cephe hattına komşu olan ve binanın parsel oturan katının parsel yan cephesine mesafesini tanımlamak üzere belirlenen cephe hattıdır. Parsel yan cephesinde yol var ise, yan yol cephe hattı olarak tanımlanır.

(23) Bina yan cephesi: Binanın ön cephesine komşu olan, komşu parsel bakan ve tüm katların oluşturduğu yan yüzeydir.

(24) Bina yüksekliği: Binanın kot aldığı noktadan saçak seviyesine kadar olan mesafesidir. İmar planı ve Yönetmelikte öngörülen yüksekliktir.

(25) Bodrum kat: Zemin katın altındaki katlardır.

(26) Çardak (Kameriye): Rekreasyon alanlarında, parklarda, bina bahçelerinde, güneşten ve yağmurdan korunmak ve gölge oluşturmak amacıyla ahşap ve benzeri hafif malzemeden yapılan, yanları açık, üstü kapalı yapıdır.

(27) Çatı bahçesi: Teras çatılarda, çakıl, toprak, çim ve benzeri doğal örtüler ile kaplanarak iklime uygun bitkilendirilebilen, yapının görünüşlerini ve bulunduğu çevrenin silüetini bozmayacak ve çatı sınırlarını aşmayacak şekilde oluşturulan bahçelerdir.

(28) Çatı piyesi: Çatı eğimi içerisinde kalmak şartıyla, altındaki bağımsız bölüme ait, bu bölümle içeriden irtibatlı yapılan, terasların da dâhil olabildiği mekânlardır. Açık teras ve ıslak hacimler ait olduğu bağımsız bölüm sınırlarını geçemez.

(29) Çıkma: Binalarda döşemelerin uzantısı olarak yapılan, parsel sınırları dışına taşmayan, en az bir ucu serbest, mesnetli olan, açık veya kapalı olan, derinliği uygulama imar planı veya Yönetmelikle belirlenen yapı elemanlarıdır.

(30) Çok katlı bağımsız bölüm: Binada birden fazla kat içerisinde birbiriyle doğrudan bağlantılı çözümlenen konut veya diğer kullanımlı bağımsız bölümdür.

(31) Dere kret kotu: Su taşkın seviyesine esas, dere kenarlarına inşa edilen duvar veya düzenlenmiş veya yükseltilmiş zeminin üst kotudur.

(32) Duman bacası: Piyelerde veya ortak alandaki

olan, bina derinliğinin dik olarak uygulandığı cephe hattıdır.

(21) Bina Ön Cephesi: Binanın parsel ön cephesi yönünde yola bakan ve tüm katların oluşturduğu ön yüzeydir.

(22) Bina Yan Cephe Hattı: Ön cephe hattına komşu olan ve binanın parsel oturan katının parsel yan cephesine mesafesini tanımlamak üzere belirlenen cephe hattıdır. Parsel yan cephesinde yol var ise, yan yol cephe hattı olarak tanımlanır.

(23) Bina Yan Cephesi: Binanın ön cephesine komşu olan, komşu parsel bakan ve tüm katların oluşturduğu yan yüzeydir.

(24) Bina Yüksekliği: Binanın kot aldığı noktadan saçak seviyesine kadar olan mesafesidir. İmar planı ve Yönetmelikte öngörülen yüksekliktir.

(25) Bodrum Kat: Zemin katın altındaki katlardır.

(26) Çardak (Kameriye): Rekreasyon alanlarında, parklarda, bina bahçelerinde, güneşten ve yağmurdan korunmak ve gölge oluşturmak amacıyla ahşap ve benzeri hafif malzemeden yapılan, yanları açık, üstü kapalı yapıdır.

(27) Çatı Bahçesi: Teras çatılarda, çakıl, toprak, çim ve benzeri doğal örtüler ile kaplanarak iklime uygun bitkilendirilebilen, yapının görünüşlerini ve bulunduğu çevrenin silüetini bozmayacak ve çatı sınırlarını aşmayacak şekilde oluşturulan bahçelerdir.

(28) Çatı Piyesi (Çatı Arası): Çatı eğimi içerisinde kalmak şartıyla, altındaki bağımsız bölüme ait, bu bölümle içeriden irtibatlı yapılan, terasların da dâhil olabildiği mekânlardır. Açık teras ve ıslak hacimler ait olduğu bağımsız bölüm sınırlarını geçemez.

(29) Çıkma: Binalarda döşemelerin uzantısı olarak yapılan, parsel sınırları dışına taşmayan, en az bir ucu serbest, mesnetli olan, açık veya kapalı olan, derinliği uygulama imar planı veya Yönetmelikle belirlenen yapı elemanlarıdır.

(30) Çok Katlı Bağımsız Bölüm: Binada birden fazla kat içerisinde birbiriyle doğrudan bağlantılı çözümlenen konut veya diğer kullanımlı bağımsız bölümdür.

(31) Dere Kret Kotu: Su taşkın seviyesine esas, dere kenarlarına inşa edilen duvar veya düzenlenmiş veya yükseltilmiş zeminin üst kotudur.

() Depolama Alanları: Tarım, Sanayi ve ticari ürünler ile akaryakıt, LPG ve CNG vb. yakıtların depolanacağı tesislerin yer alacağı bölgelerdir.

() Doğal Gaz Bacası: Binada münferit sızdırmaz çelik olarak yapılan doğal gaz kokularını ve yanma sonucu açığa çıkan zararlı atık gazları uzaklaştırmaya yarayan bacadır.

(32) Duman Bacası: Piyelerde veya ortak alandaki

duman ve kokuları uzaklaştırmaya yarayan bacadır.

(33) Eğitim tesisleri alanı: İmar planlarında bu amaçla ayrılan; eğitim ve öğretim tesisinin ihtiyacı olan yurt, yemekhane ve spor salonu gibi hizmetleri içeren özel alanlar ile kamu alanlarıdır.

(34) Eklenti: Bir bağımsız bölümün dışında olup, doğrudan doğruya o bölüme ait olan yerdir.

a) Eklenti brüt alanı: Sadece bağımsız bölüme ait olup bu bölümün kullanımı ve tasarrufunda bulunan, bağımsız bölümün içinde olmayıp, aynı katta veya farklı katta yer alan ve girişi bağımsız bölümden ayrı olan mekânların bağımsız bölüm brüt alanının belirlenen esaslar dikkate alınarak hesaplanacak alanıdır.

b) Eklenti net alanı: Sadece bağımsız bölüme ait olan ve içerden bağlantısı bulunmayan, aynı veya farklı katlarda olup ayrı girişi bulunan mekânların, içindeki duvarlar arasında kalan temiz alandır.

(35) Esaslı tadilat: Yapılarda taşıyıcı unsuru etkileyen veya yapı inşaat alanını veya emsale konu alanını veya taban alanını veya bağımsız bölüm sayısını veya ortak alanların veya bağımsız bölümlerin alanını veya kullanım amacını veya ruhsat eki projelerini değiştiren işlemlerdir. Esaslı tadilat, ruhsata tabidir.

duman ve kokuları uzaklaştırmaya yarayan bacadır.

() Duvar: Kalınlığı ile gerektiğinde yüksekliği ve yapım koşulları bu yönetmelikte belirtilen, düşey doğrultuda koruma, taşıma, gizleme ve bölme amaçlarıyla kullanılan yapı elemanıdır.

a) Dış Duvar: Bina dışı ve balkonlar ile bina iç bölümlerini ayıran duvardır.

b) İç Duvar: Bağımsız bölüm veya ortak alan içerisindeki piyesleri ayıran duvardır.

c) Ortak Duvar: İki bağımsız bölümü veya bir bağımsız bölüm ile içerisindeki ya da bitişindeki ortak alanı veya iki ortak alanı ayıran duvardır.

d) Bahçe Duvarı: Parsel sınırlarında, kendi sınırı içerisinde veya ortak duvar olarak korunma ve gizlenme amacıyla yapılabilen duvardır.

(33) Eğitim Tesisleri Alanı: İmar planlarında bu amaçla ayrılan; **Okul öncesi (kreş ve anaokulu) eğitim dahil**, eğitim ve öğretim tesisinin ihtiyacı olan yurt, yemekhane ve spor salonu gibi hizmetleri içeren özel alanlar ile kamu alanlarıdır.

Planda ayrılmış olan kamusal sağlık alanlarında (huzurevi dahil) özel kullanımlar için plan tadilatı yapılamaz.

(34) Eklenti: Bir bağımsız bölümün dışında olup, doğrudan doğruya o bölüme ait olan yerdir.

a) Eklenti Brüt Alanı: Sadece bağımsız bölüme ait olup bu bölümün kullanımı ve tasarrufunda bulunan, bağımsız bölümün içinde olmayıp, aynı katta veya farklı katta yer alan ve girişi bağımsız bölümden ayrı olan mekânların bağımsız bölüm brüt alanının belirlenen esaslar dikkate alınarak hesaplanacak alanıdır.

b) Eklenti Net Alanı: Sadece bağımsız bölüme ait olan ve içerden bağlantısı bulunmayan, aynı veya farklı katlarda olup ayrı girişi bulunan mekânların, içindeki duvarlar arasında kalan temiz alandır.

() Enerji Alanları: “Yenilenebilir Enerji Kaynaklarından” yararlanabilmek amacıyla gerekli tesislerin yer alacağı alanlardır.

() Engelli: Doğuştan veya sonradan herhangi bir nedenle bedensel, zihinsel, ruhsal, duygusal ve sosyal yeteneklerini çeşitli derecelerde kaybetmesi nedeniyle normal yaşamın gereklerine uyamama durumunda olup; bağımsız hareket edebilmesi için yapılarda ve açık alanlarda özel fiziki düzenlemelere gereksinim duyan kişidir.

(35) Esaslı Tadilat: Yapılarda taşıyıcı unsuru etkileyen veya yapı inşaat alanını veya emsale konu alanını veya taban alanını veya bağımsız bölüm sayısını veya ortak alanların veya bağımsız bölümlerin alanını veya kullanım amacını veya ruhsat eki projelerini değiştiren işlemlerdir. Esaslı tadilat, ruhsata tabidir.

(36) Fen adamları: Yapı, elektrik tesisatı, sıhhi tesisat ve ısıtma, makina, harita kadastro ve benzeri alanlarda mesleki ve teknik öğrenim veren, en az lise dengi okullardan mezun olmuş veya lise mezunu olup, bir öğretim yılı süreyle bakanlıkların açmış olduğu kursları başarıyla tamamlamış olanlar ile 3308 sayılı Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanunu'na göre ustalık belgesine sahip olan elemanlardır.

(37) Fenni mesul: Yapının tüm malzemeleri ve tesisatı ile birlikte, plana, ruhsata, ruhsat eki etüt ve projelere, standartlara, teknik şartnamelere, uygun olarak inşa edilmesinin kamu adına denetimini üstlenen, ruhsat eki etüt ve projelerin gerektirdiği uzmanlığı haiz meslek mensuplarıdır.

(38) Feyezan kotu: 50 yıllık meteorolojik veriye dayalı su taşkın analizi yapılarak belirlenen kret kotuna +1.50 metre ilave edilerek tespit edilen kottur.

(39) Fırın: Unlu gıda mamulleri üretilen yerlerdir.

(40) Galeri boşluğu: Bağımsız bölüm içerisinde veya ortak alanlarda, katlar arasında bırakılan boşluklardır.

(41) Geçit: İmar planlarında belirtilen yerlerde, iki veya daha fazla yolun, meydanın, avlunun ve benzeri açık kamusal alanların birbirine yaya bağlantısını sağlayan, giriş ve çıkışı kapatılamayan, bağımsız bölümler haricinde kalan, tamamen kamu kullanımına açık, çeperleri dükkânlı veya dükkânsız üstü kapalı geçiş alanıdır.

(42) Gelişme (inkışaf) alanı: Varsa üst ölçek plan kararlarına uygun olarak, imar planında kentin gelişmesine ayrılmış olan alandır.

(43) Güneş kırıcı: Yapının bölümlerine güneş ışığını kontrollü bir şekilde alabilmek ve mekânlara gölge sağlamak amacı ile kat döşemesinin devamı niteliğinde olmayan ve hafif malzeme kullanılarak yapılan, cephe bütünlüğü içinde konumlandırılmış, cepheden bağımsız olmayan, otomatik veya el ile kontrol edilebilen, sabit veya hareketli cephe elemanlarıdır.

(44) Hava bacası: Bina kütlesi içinde kalan banyo veya yıkanma yeri, tuvalet gibi mahallerin havalandırılmasını sağlayan boşluklardır.

(45) Işıklık: Binanın ana merdiven evini veya kat sahanlığını veya cephesi olmayan piyesleri aydınlatmak üzere oluşturulan üzeri şeffaf yapı malzemeleriyle kapatılan hacimlerdir.

(36) Fen Adamları: Yapı, elektrik tesisatı, sıhhi tesisat ve ısıtma, makina, harita kadastro ve benzeri alanlarda mesleki ve teknik öğrenim veren, en az lise dengi okullardan mezun olmuş veya lise mezunu olup, bir öğretim yılı süreyle bakanlıkların açmış olduğu kursları başarıyla tamamlamış olanlar ile 3308 sayılı Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanunu'na göre ustalık belgesine sahip olan elemanlardır.

(37) Fenni Mesul: Yapının tüm malzemeleri ve tesisatı ile birlikte, plana, ruhsata, ruhsat eki etüt ve projelere, standartlara, teknik şartnamelere, uygun olarak inşa edilmesinin kamu adına denetimini üstlenen, ruhsat eki etüt ve projelerin gerektirdiği uzmanlığı haiz meslek mensuplarıdır.

(38) Feyezan Kotu: 50 yıllık meteorolojik veriye dayalı su taşkın analizi yapılarak belirlenen kret kotuna +1.50 metre ilave edilerek tespit edilen kottur.

(39) Fırın: Unlu gıda mamulleri üretilen yerlerdir.

(40) Galeri Boşluğu: Bağımsız bölüm içerisinde veya ortak alanlarda, katlar arasında bırakılan boşluklardır.

(41) Geçit: İmar planlarında belirtilen yerlerde, iki veya daha fazla yolun, meydanın, avlunun ve benzeri açık kamusal alanların birbirine yaya bağlantısını sağlayan, giriş ve çıkışı kapatılamayan, bağımsız bölümler haricinde kalan, tamamen kamu kullanımına açık, çeperleri dükkânlı veya dükkânsız üstü kapalı geçiş alanıdır.

(42) Gelişme (İnkışaf) Alanı: Varsa üst ölçek plan kararlarına uygun olarak, imar planında kentin gelişmesine ayrılmış olan alandır.

(43) Güneş Kırıcı: Yapının bölümlerine güneş ışığını kontrollü bir şekilde alabilmek ve mekânlara gölge sağlamak amacı ile kat döşemesinin devamı niteliğinde olmayan ve hafif malzeme kullanılarak yapılan, cephe bütünlüğü içinde konumlandırılmış, cepheden bağımsız olmayan, otomatik veya el ile kontrol edilebilen, sabit veya hareketli cephe elemanlarıdır.

() Günübirlik Tesis Alanları: Bu alanlar yapılaşma koşulları, imar planında belirtilen sadece günübirlik kullanımlara dönük su ve kara sporlarına ilişkin üstü açık tesisler ile plaj tesisleri (duş, kabin, WC, vb.) lokanta, gazino, kafeterya, çay bahçesi gibi toplumun yararlanabileceği tesislerin yer aldığı alanlardır.

(44) Hava Bacası: Bina kütlesi içinde kalan banyo veya yıkanma yeri, tuvalet gibi ışıklık yapılması gerekmeyen mahallerin havalandırılmasını sağlayan boşluklardır.

(45) Işıklık: Binanın ana merdiven evini veya kat sahanlığını veya cephesi olmayan piyesleri aydınlatmak üzere oluşturulan üzeri şeffaf yapı malzemeleriyle ya da fenerle kapatılan hacimlerdir.

a) Fener: Binalarda merdiven kovalarının, ışıklıkların, iç

(46) İbadet yeri: İbadet etmek ve dini hizmetlerden faydalanmak amacıyla insanların toplandığı tesisler ile bu tesislerin külliyesinin, dinî tesisin mimarisiyle uyumlu olmak koşuluyla dinî tesise ait; lojman, kütüphane, aşevi, dinlenme salonu, yurt ve kurs yapısı, gasilhane, şadırvan ve tuvalet gibi müştemilatların, açık veya zemin altında kapalı otoparkın da yapılabildiği alanlardır.

(47) İç bahçe: Zemin kat veya bodrum kattan başlayıp, boşluğu bina boyunca devam eden, dış cepheyle bitişik olmaksızın, yapı kitlesi içerisinde tertiplenen, ortak mahallerle irtibatlandırılan, üzeri açık veya şeffaf yapı malzemeleri ile kapatılan bahçedir.

(48) İç yükseklik: Taban döşeme kaplaması üzerinden tavan kaplamasına kadar olan net mesafedir.

(49) İfraz hattı: Parselleri birbirinden ayırmak ve arazi ve arsa düzenlemesine esas olmak üzere planla belirlenen parselin ifraz edileceği hattır.

(50) İfraz: Bir parselin bölünerek ayrılması işlemidir.

(51) İlgili idare: Yapı ruhsatı vermeye yetkili idarelerdir.

(52) İmar durum belgesi: Bir parselin; Kanun, uygulama imar planı ve Yönetmelikte yer alan kullanım kararlarını ve yapılaşma şartlarını içeren, yapının inşa edileceği imar parselini sınır ve boyutlarıyla gösteren belgedir.

bahçe ve avluların ya da altlarında bulunan alanların aydınlatılması ve havalandırılması için çatıda bırakılan boşlukların, ışık ve hava alma özelliğini kesmeyecek şekilde üstlerini veya yanlarını kapatan yapı elemanıdır.

(46) İbadet Yeri: İbadet etmek ve dini hizmetlerden faydalanmak amacıyla insanların toplandığı tesisler ile bu tesislerin külliyesinin, dinî tesisin mimarisiyle uyumlu olmak koşuluyla dinî tesise ait; lojman, kütüphane, aşevi, dinlenme salonu, yurt ve kurs yapısı, gasilhane, şadırvan ve tuvalet gibi müştemilatların, açık veya zemin altında kapalı otoparkın da yapılabildiği alanlardır.

(47) İç Bahçe: Zemin kat veya bodrum kattan başlayıp, boşluğu bina boyunca devam eden, dış cepheyle bitişik olmaksızın, yapı kitlesi içerisinde tertiplenen, ortak mahallerle irtibatlandırılan, üzeri açık veya şeffaf yapı malzemeleri ile kapatılan bahçedir.

(48) İç Yükseklik (Kat Temiz Yüksekliği): Taban döşeme kaplaması üzerinden tavan kaplamasına kadar olan net mesafedir.

(49) İfraz Hattı: Parselleri birbirinden ayırmak ve arazi ve arsa düzenlemesine esas olmak üzere planla belirlenen parselin ifraz edileceği hattır.

(50) İfraz: Bir parselin bölünerek ayrılması işlemidir.

(51) İlgili İdare: Yapı ruhsatı vermeye yetkili idarelerdir.

(52) İmar Durum Belgesi (İmar Çapı): Bir parselin; Kanun, uygulama imar planı ve Yönetmelikte yer alan kullanım kararlarını ve yapılaşma şartlarını içeren, yapının inşa edileceği imar parselini sınır ve boyutlarıyla gösteren belgedir.

() İmar Adası: İmar Planına göre oluşan veya oluşmuş tüm çevresi, imar yolları ve/veya imar planı sınırı ile belirlenmiş alandır.

() İmar Mevzuatına Aykırı Yapı: Ruhsatsız yapılan, ruhsat ve eklerine, fen ve sağlık kurallarına, yapı düzenine, bina ve kat nizamına, taban alanına, yapı inşaat alanına, bahçe mesafelerine, imar yoluna, cephe hatlarına, bina derinliğine, bina yüksekliğine, imar planı arazi kullanım kararlarına aykırı olan, parsel sınırına veya imar planlarında yol, yeşil alan, otopark gibi kamu hizmet ve tesisleri için ayrılmış alanlara tecavüz eden, hisseli arsa ve arazilere ya da kesin inşaat yasağı olan yerlere inşa edilen yapılar veya başkasının mülküne yapılan yapılarıdır.

() İmar Parseli: İmar adaları içerisindeki kadastro parsellerinin İmar Yasası ve imar planı ile ilgili diğer mevzuat esaslarına göre düzenlenmesinden sonra oluşmuş, üzerinde bina veya binalar yapılabilen parseldir.

Plan kararları ve bu yönetmelik hükümlerine göre yapı yapılamayacak imar parseli oluşturulamaz.

(53) Kademe hattı: Uygulama imar planında birden fazla kat adedi veya bina yüksekliği veya yapı yoğunluğu ya da yapı nizamı yahut da kullanma kararı verilen imar parselleri ile bu durumdaki yapı adalarında, parselin veya adanın farklı yapılaşma ve kullanım kararını haiz alanlarının sınırlarının belirlendiği hattır.

(54) Kanopi: Akaryakıt ve benzeri servis istasyonlarında, güneşten ve yağmurdan korunmak amacıyla yapılan yanları açık, üstü kapalı konstrüktif yapıdır.

(55) Kanun: 03/05/1985 tarihli ve 3194 sayılı İmar Kanunu'dur.

(56) Kat alanı: Bir katın yapı inşaat alanıdır.

(57) Kat bahçesi: Bina içinde yeşil doku ile iç içe yaşanmasını sağlamak amacıyla, ortak alana ait olmak üzere, binanın en az bir dış cephesi ile irtibatlı ve açık olan, en az iki kat yüksekliğinde ve asgari 3.00 metre genişliğinde, binanın katlarında yer alan bahçe düzenlemeleridir.

(58) Kat holü: Katlarda bağımsız bölümleri birbirine ve merdivene bağlayan ortak alan niteliğindeki ara dolaşım yollarıdır.

(59) Kat yüksekliği: Binanın herhangi bir katının döşeme üstünden bir üstteki katının döşeme üstüne kadar olan mesafesidir.

(60) Katı atık bacası: Binada düşey doğrultuda katı atıkların zemin veya bodrum kata ulaştırılması için kullanılan, Türk Standartları'na ya da Uluslararası Standartlara uygun yapılan bacadır.

(61) Katlar alanı katsayısı (KAKS) (Emsal): Yapının inşa edilen tüm kat alanlarının toplamının imar parseli alanına oranıdır.

(62) Kazı izni: Özellik arz eden yapılarda inşaat ruhsatı verilmeden önce mal sahiplerinin talebi üzerine ilgili idarenin uygun görüşü üzerine mimari proje onayı ile zemin etüdü raporuna göre kazı durumu, miktarı ve güvenlik önlemleri belirtilmek suretiyle verilen izindir.

() İşyeri: Ticarete ve üretime yönelik faaliyetlerin yürütüldüğü bağımsız bölüm ya da yapı veya tesislerdir.

() Kadastro Adası: Kadastro yapıldığı zaman oluşan veya oluşmuş adalardır.

() Kadastro Parseli: Kadastro yapıldığı zaman kadastro adaları içinde kalan mülkiyeti tescilli parseldir.

(53) Kademe Hattı: Uygulama imar planında birden fazla kat adedi veya bina yüksekliği veya yapı yoğunluğu ya da yapı nizamı yahut da kullanma kararı verilen imar parselleri ile bu durumdaki yapı adalarında, parselin veya adanın farklı yapılaşma ve kullanım kararını haiz alanlarının sınırlarının belirlendiği hattır.

(54) Kanopi: Akaryakıt ve benzeri servis istasyonlarında, güneşten ve yağmurdan korunmak amacıyla yapılan yanları açık, üstü kapalı konstrüktif yapıdır.

(55) Kanun: 03/05/1985 tarihli ve 3194 sayılı İmar Kanunu'dur.

(56) Kat Alanı: Subasman kotu altında tertiplenen bodrum katlar dâhil iskân edilen tüm katların alanları toplamıdır.

(57) Kat Bahçesi: Bina içinde yeşil doku ile iç içe yaşanmasını sağlamak amacıyla, ortak alana ait olmak üzere, binanın en az bir dış cephesi ile irtibatlı ve açık olan, en az iki kat yüksekliğinde ve asgari 3.00 metre genişliğinde, binanın katlarında yer alan bahçe düzenlemeleridir.

(58) Kat Holü: Katlarda bağımsız bölümleri **ve/veya tek bağımsız olan binalarda piyesleri** birbirine ve merdivene bağlayan ortak alan niteliğindeki ara dolaşım yollarıdır.

(59) Kat Yüksekliği (Brüt): Binanın herhangi bir katının döşeme üstünden bir üstteki katının döşeme üstüne kadar olan mesafesidir.

(60) Katı Atık Bacası: Binada düşey doğrultuda katı atıkların zemin veya bodrum kata ulaştırılması için kullanılan, Türk Standartları'na ya da Uluslararası Standartlara uygun yapılan bacadır.

(61) Katlar Alanı Katsayısı (KAKS, TİA, E=Emsal): Yapının katlar alanı toplamının imar parseli alanına oranıdır.

(62) Kazı İzni: Özellik arz eden yapılarda inşaat ruhsatı verilmeden önce mal sahiplerinin talebi üzerine ilgili idarenin uygun görüşü üzerine mimari proje onayı ile zemin etüdü raporuna göre kazı durumu, miktarı ve güvenlik önlemleri belirtilmek suretiyle verilen izindir.

() Kent Gereksinimleri: Belediye tasarrufundaki alanlarda, kentliye hizmet vermek amacıyla yapılan kent mobilyaları, 6 m² yi geçmeyen büfe, umumi WC, satış kulübesi, bekçi kulübesi, tahsilât veznesi, durak,

trafo, telefon kulübesi, otomatik banka makineleri, muhtarlık binası, taksi durakları, alt ve üst geçitler ve benzeri tesislerdir.

() Kentsel Koruma Alanları: Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu ve ilgili yönetmeliklere göre yapılanma şartları belirlenen Doğal, Arkeolojik, Tarihi, Kentsel Sit Alanları ve ile Tarımsal Niteliği Korunacak Alanlar ve Yapı Yasağı ya da Sınırlaması Getirilen Alanlardır.

a) Sit Alanları: Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu ve ilgili yönetmelikler uyarınca planda özel yapılaşma koşulları belirlenmiş Doğal, Tabiat Varlığı, Arkeolojik, Kentsel ve Tarihi olmak üzere özelliklerine göre sınıflandırılmış koruma alanlarıdır.

1) Doğal Sit Alanı: Jeolojik devirlere ait olup, ender bulunmaları nedeniyle olağanüstü özelliklere sahip yer üstünde, yeraltında veya su altında bulunan korunması gerekli alanlardır.

2) Arkeolojik Sit Alanları: İnsanlığın var oluşundan günümüze kadar ulaşan eski uygarlıkların yeraltında, yerüstünde ve sualtındaki ürünlerini, yaşadıkları devirlerin sosyal, ekonomik ve kültürel özelliklerini yansıtan her türlü kültür varlığının yer aldığı alanlardır.

3) Tarihi Sit Alanları: Önemli tarihi olayların cereyan ettiği ve doğal yapısıyla birlikte korunması gerekli alanlardır.

4) Kentsel Sit Alanları: Kentsel ve yöresel nitelikleri, mimari ve sanat tarihi açısından gösterdikleri fiziksel özellikleri ve bu özellikleri ile oluşan çevrenin, dönemin sosyo ekonomik ve kültürel yapılanmasını, yaşam biçimini yansıtarak bir arada bulunduran ve bu açılardan doku bütünlüğü gösteren alanlardır.

b) Tarımsal Niteliği Korunacak Alanlar: Tarım topraklarının korunmasına ilişkin ilgili kanun ve yönetmelikler kapsamında belirlenmiş Mutlak Tarım, Dikili Tarım, Örtü altı Tarım, Özel Mahsul Alanları vb. vasıflara sahip, ilgili kanun ve yönetmelikler uyarınca planda özel yapılaşma koşulları belirlenmiş ender tarım alanları, organik tarım alanları, ekolojik tarım alanları, entegre sera işletme alanları vb. tarım alanlarıdır.

c) Su Kaynakları Koruma Alanları: İçme ve kullanma suyu ihtiyacını sağlayan su kaynaklarının korunmasına yönelik planda özel yapılaşma koşulları belirlenmiş alanlarıdır.

d) Yapı Yasağı Ya Da Sınırlaması Getirilen Alanlar: Jeolojik, Topoğrafik, Su Kaynağı Koruma Kuşağı, Enerji Nakil Hattı, Petrol Boru Hattı, Su ve Kanalizasyon vb. Hatlar ile Havaalanı Koruma Bandı ve Uçuş Koridoru (Konisi), Askeri Alanlar, Yaban Hayatı Geliştirme Sahası, Ekolojik Devinim Koruma Bandı vb. Karayolları Yol Kenar Koruma Kuşağı gibi, yapı yasağı ya da sınırlaması

(63) Kırmızı kot: İmar planında gösterilen yolun gerekli hesaplar yapıldıktan sonra kullanıma hazır kotunu ifade eder.

(64) Konaklama (Turizm) alanları: Konaklama amacıyla kullanılan, otel, motel, tatil köyü, pansiyon, kamping, apart otel ve hostel gibi turizm tesislerinin bulunduğu alanlardır.

(65) Konut alanı: İmar planlarında yerleşme ve gelişme alanlarında konut kullanımına yönelik olarak planlanan alanlardır.

(66) Konut dışı kentsel çalışma alanı: Çevre sağlığı yönünden tehlike oluşturmeyen imalathanelerin, patlayıcı, parlayıcı ve yanıcı maddeler içermeyen depoların, konaklama tesislerinin, lokantaların, resmi tesislerin, sosyal ve kültürel tesislerin, halı saha ve düğün salonunun yapılabileceği kentsel çalışma alanlarıdır.

(67) Korkuluk: Binaların dışı açık veya açılan bölümlerinde, merdiven, rampa ve galeri boşluklarında, Türk Standartları'na göre yapılan koruma elemanıdır.

(68) Kuranglez: Parsel sınırı içinde kalmak ve binaya

getirilen alanlardır.

e) Mânia Kriteri: Havaalanları çevresinde belirlenmiş bazı bölgelerde, hava araçlarının yer hareketleri için kullanılan yüzeylerde veya seyir halindeki hava aracının korunması için belirlenmiş yüzeylerde ve hava dolaşım sahasında (harmanlama sahası) tehlike oluşturacak bütün geçici, sabit ya da hareketli cisimlerin, yapıların belirli yükseklikleri aşmamasına, yani mânialara izin verilmemesi gerekmektedir. Bunu belirleyen kriterlere "Mânia Kriteri" denilmektedir.

() Kentsel Teknik Altyapı Alanları:

Elektrik, doğalgaz, trafo merkezi, içme ve kullanma suyu, kanalizasyon ve her türlü ulaştırma, haberleşme ve arıtım gibi servislerin temini için yapılan tesisler ile açık ve/veya kapalı otopark kullanımlarının yer aldığı alanlardır.

(63) Kırmızı Kot: İmar planında gösterilen yolun gerekli hesaplar yapıldıktan sonra kullanıma hazır kotunu ifade eder.

(64) Konaklama (Turizm) Alanları: Konaklama amacıyla kullanılan, otel, motel, tatil köyü, pansiyon, kamping, apart otel (bir turizm tesisine bağımlı olmak koşuluyla) ve hostel gibi yataklı tesisler ile bunların lokanta, kafeterya, bar, diskotek gibi yan birimlerinin yer aldığı turizm tesislerinin bulunduğu alanlardır.

() Konut: İnsanların barınma, korunma, yeme içme, yatıp kalkma gibi temel yaşam gereksinimlerini karşıladığı bağımsız bölümdür.

(65) Konut Alanı: İmar planlarında yerleşme ve gelişme alanlarında konut kullanımına yönelik olarak planlanan alanlardır.

(66) Konut Dışı Kentsel Çalışma Alanı: Sabit beton santrali, mobil enerji termik santrali, sanayi tesisleri, askeri tesisler, ceza ve tevkif evleri ile konut dışında, çevre sağlığı yönünden tehlike oluşturmeyen imalathanelerin, patlayıcı, parlayıcı ve yanıcı maddeler içermeyen depoların, ulaşımaya yönelik faaliyet alanları (terminaller, otogarlar, kamyon garajları, akaryakıt ve servis istasyonları vb.), pazarlama alanları, ticaret ve hizmet sektörü faaliyet alanları, konaklama tesislerinin, lokantaların, resmi tesislerin, sosyal ve kültürel tesislerin, halı saha ve düğün salonunun yapılabileceği kentsel çalışma alanlarıdır.

(67) Korkuluk: Binaların dışı açık veya açılan bölümlerinde, merdiven, rampa ve galeri boşluklarında, Türk Standartları'na göre yapılan koruma elemanıdır.

Parapet Duvarı: Balkonlarda, teras çatılarda güvenlik ve çatılarda tesisatları veya çatı kaplamasını gizlemek amacıyla yapılan duvardır.

(68) Kuranglez: Parsel sınırı içinde kalmak ve binaya

bitişik olmak şartıyla binaların tabii zemin altında kalan bölümlerine doğal ışık ve havalandırma sağlamak amacıyla en az 0.80 metre en fazla 1.20 metre genişlikte olabilen, binanın hiçbir cephesinde mütemadiyen tesis edilemeyen, giriş çıkış amacı taşımayan ancak, yol cephesi haricinde kaçış amacıyla çıkış tertiplenebilen ışıklıklardır.

(69) Merdiven evi: Merdivenin ara ve kat sahanlıklarıyla birlikte bütün olarak merdiven boyunca uzanan hacimdir.

(70) Merkezi iş alanı: İmar planlarında yönetim, turizm, sosyal, kültürel ve ticari amaçlı yapılar ile sosyal altyapı alanları için ayrılmış bölgedir.

(71) Meydan: Yerleşme dokusu içerisinde şehirdeki hava, araç ve yaya sirkülasyonunu yönlendiren; halkın toplanma, bir araya gelme, kutlama gibi toplumsal davranışlarına imkân vererek sosyal yaşama hizmet eden, alanın özelliği bozulmadan altı özel mülkiyete konu edilmeksizin ve meydan kullanımı engellenmeksizin otopark olarak kullanılabilen alanlardır.

(72) Mezarlık alanı: Cenazelerin defnedildiği mezar yerleri, defin işlemlerinin yürütüldüğü idari tesis binaları, güvenlik odası, bu alana hizmet veren ziyaretçi bekleme, morg, gashane, ibadet yeri, şadırvan, çeşme, tuvalet ile otopark da yapılabilen alanlardır.

(73) Mimari estetik komisyonu: Şehrin yöresel mimarisine ilişkin tespitleri yapan, meydan, yol, kaldırım, tabela, kent mobilyaları ve benzeri düzenlemelerdeki usulleri belirleyen, yapıların ve onaylı mimari projelerinin özgün fikir ifade edip etmediğine karar veren, kentsel tasarım projeleri hazırlatan veya hazırlayan ve uygulanmasını öneren komisyondur.

(74) Muvakkat yapı: Kanun ve Yönetmelikle nicelik ve

bitişik olmak şartıyla binaların tabii zemin altında kalan bölümlerine doğal ışık ve havalandırma sağlamak amacıyla en az 1.00 metre en fazla 1.20 metre genişlikte olabilen, binanın hiçbir cephesinde mütemadiyen tesis edilemeyen, giriş çıkış amacı taşımayan ancak, yol cephesi haricinde kaçış amacıyla çıkış tertiplenebilen ışıklıklardır.

() Kültürel Tesis Alanları: Kütüphane, sergi salonu, müze, konser, opera, sinema ve tiyatro gibi kültürel tesislerin yer alacağı alanlardır.

(69) Merdiven Evi: Merdivenin ara ve kat sahanlıklarıyla birlikte bütün olarak merdiven boyunca uzanan hacimdir.

(70) Merkezi İş Alanı: Nazım İmar planlarında yönetim, turizm, sosyal, kültürel ve ticari amaçlı yapılar ile sosyal altyapı alanları için ayrılmış bölgedir.

(71) Meydanlar ve Yaya Bölgeleri:

a) Meydan: Yerleşme dokusu içerisinde şehirdeki hava, araç ve yaya sirkülasyonunu yönlendiren; halkın toplanma, bir araya gelme, kutlama gibi toplumsal davranışlarına imkân vererek sosyal yaşama hizmet eden, alanın özelliği bozulmadan altı özel mülkiyete konu edilmeksizin ve meydan kullanımı engellenmeksizin otopark olarak kullanılabilen alanlardır.

b) Yaya Bölgeleri: Kentsel kullanımlar arasında yaya bağlantısını sağlayan ve devamlılık gösteren motorlu araç trafiğine kapalı ulaşım ağıdır. Araç trafiğine paralel olarak yayalar için tesis edilen kot farkı, farklı döşeme malzemesi ve bordür sınırı ile araç yollarından ayrılan kaldırımlar, yalnızca yürüyüş ve koşu amaçlı yapılan yollar ile yalnız bisiklet yolları bu kapsamdadır.

(72) Mezarlık Alanı: Cenazelerin defnedildiği mezar yerleri, defin işlemlerinin yürütüldüğü idari tesis binaları, güvenlik odası, bu alana hizmet veren ziyaretçi bekleme, morg, gashane, ibadet yeri, şadırvan, çeşme, tuvalet ile otopark da yapılabilen alanlardır.

(73) Mimari Estetik Komisyonu: İmar Planlarında açıklanmamış ve bu Yönetmelikte de yer almamış hususlarda, ilgili İdarelerin uygun gördüğü yerlerde, şehrin yöresel mimarisine ilişkin tespitleri yapan, mahallin ve çevrenin özelliklerine göre yapılar arasında uyum sağlamak, güzel bir görünüm elde etmek amacı ile rengi, çatı ve cephe kaplaması ile yapıların estetiğine ilişkin kararlar alan, meydan, yol, kaldırım, tabela, kent mobilyaları ve benzeri düzenlemelerdeki usulleri belirleyen, yapıların ve onaylı mimari projelerinin özgün fikir ifade edip etmediğine karar veren, kentsel tasarım projeleri hazırlatan veya hazırlayan ve uygulanmasını öneren komisyondur.

(74) Muvakkat Yapı: Kanun ve Yönetmelikle nicelik ve

niteliği belirlenen, belirli süreliğine kullanım hakkı öngörülen yapılardır.

(75) Müdürlük: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü'dür.

(76) Müştemilat: Genellikle binaların bodrum katlarında düzenlenen, ortak kullanıma ayrılan, bağımsız bölüm olarak tescil edilemeyen mekânlardır.

(77) Normal kat: Bodrum, zemin, tesisat katı ve çatı arası dışında kalan kat veya katlardır.

(78) Ortak alanlar: Mimari projelerde bağımsız bölüme konu olmayan ve kapsamı 23/06/1965 tarihli 634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanunu'nda belirtilen ortak yerlerdir.

(79) Ön bahçe: Bina ön cephe hattı ile parselin ön cephesi arasında kalan parsel bölümleridir. Yola cephesi olan bütün bahçeler ön bahçe statüsündedir.

(80) Parsel cephesi: Parselin üzerinde bulunduğu yoldaki cephesidir. Birden fazla yola cepheli parsellerde uygulama imar planında belirtilmemiş ise geniş yol üzerindeki kenar, parsel ön cephesidir. Yolların eşit olması halinde ve köşe başı parsellerde dar kenar, parsel ön cephesidir.

(81) Parsel derinliği: Parsel ön cephe hattına arka cephe hattı köşe noktalarından indirilen dik hatların uzunluklarının ortalamasıdır.

(82) Pergola: Bahçede, bina cephelerini değiştirmemek kaydıyla terasta, hafif yapı malzemelerinden dikme ve sık kirişleme ile yapılan ve üzerine yeşil bitki örtüsü

niteliği belirlenen, belirli süreliğine kullanım hakkı öngörülen yapılardır.

(75) Müdürlük: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü'dür.

(76) Müştemilat: Genellikle binaların bodrum katlarında düzenlenen, ortak kullanıma ayrılan, bağımsız bölüm olarak tescil edilemeyen mekânlardır.

(77) Normal Kat: Bodrum, zemin, asma kat, tesisat katı ve çatı arası dışında kalan kat veya katlardır.

(78) Ortak Alanlar: Mimari projelerde bağımsız bölüme konu olmayan ve kapsamı 23/06/1965 tarihli 634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanunu'nda belirtilen ortak yerlerdir.

(79) Ön Bahçe: Bina ön cephe hattı ile parselin ön cephesi arasında kalan parsel bölümleridir. Yola cephesi olan bütün bahçeler ön bahçe statüsündedir.

() Ölçülerin Tanımı: Bu yönetmelikte belirtilen ölçüler kaba inşaat ölçüleridir.

(80) Parsel Cephesi: Parselin üzerinde bulunduğu yoldaki cephesidir. Birden fazla yola cepheli parsellerde uygulama imar planında belirtilmemiş ise geniş yol üzerindeki kenar, parsel ön cephesidir. Yolların eşit olması halinde ve köşe başı parsellerde dar kenar, parsel ön cephesidir.

(81) Parsel Derinliği: Parsel ön cephe hattına arka cephe hattı köşe noktalarından indirilen dik hatların uzunluklarının ortalamasıdır.

() Parsel Ölçü Krokisi: Ada veya parsellerin, ülke GPS ağı veya TUTKA koordinat sistemine göre araziye aplane edilmesi ve proje tanziminde kullanılması amacı ile sayısal kadastro haritası veya uygulama paftaları esas alınarak Kadastro Müdürlüğü veya 5368 sayılı yasa gereğince kurulan Lisanslı Harita ve Kadastro Mühendislik Bürolarından (LİHKAB) alınan, üzerinde komşu ada parsel numaraları, parsel köşe noktaları, köşe koordinatları, parsel cepheleri, yakın çevrede bulunması olası konum kontrol noktaları ve koordinatları yazılı olan ruhsat eki krokidir.

() Pasajlar: Birden fazla yollara veya başka bir kullanıma veya tapuda tescil edilmek koşulu ile komşu bir parsel üzerinde aynı nitelikteki başka bir binaya geçiş sağlayan çarşılar olup, bünyesindeki işyerinin ayrı ayrı bağımsız bölüm numarası alması zorunludur.

() Pazarlama Alanları (Bölgesel Ve Kentsel): İmar Planlarında tanımı getirilmiş bölgesel ve kentsel fonksiyonların yer alacağı açık ve/veya kapalı Pazarlama alanlarıdır.

() Pazaryerleri: Günlük perakende taze sebze-meyve satışının yapıldığı açık veya kapalı olarak düzenlenebilen alanlardır.

(82) Pergola: Bahçede, bina cephelerini değiştirmemek kaydıyla terasta, en fazla (2,40) metre temiz iç yüksekliğinde, hafif yapı malzemelerinden dikme ve sık

sardırılabilen, etrafı açık, yapı ruhsatı olmaksızın inşa edilebilen yapılardır.

(83) Piyes: Bağımsız bölüm içerisinde iç duvar veya bölme elemanları ile çerçevesi tanımlanmış ya da niş oluşturularak meydana getirilmiş, belirli bir işlev gören bölümdür.

(84) Portik: Bitişik ön bahçesiz nizamda imar planında belirtilen yerlerde, yayalara daha geniş kaldırım sağlamak amacıyla, bina kitlesinden zemin kat yüksekliğinde ve ön cephe boyunca, bina taşıyıcı elemanları bırakılarak yapılan üç tarafı açık bina altı geçididir.

(85) Resmi bina: Genel ve özel bütçeli idarelerle, denetleyici ve düzenleyici idarelere, il özel idaresi ve Belediye'ye veya bu kurumlarca sermayesinin yarısından fazlası karşılanan kurumlara, Kanunla veya Kanunun verdiği yetki ile kurulmuş kamu tüzel kişilerine ait bina ve tesislerdir.

kirişleme ile yapılan ve ayrıca taşıyıcı döşeme plağı yapılmadan boşluklu olarak düzenlenen, üzerine yeşil bitki örtüsü sardırılabilen, etrafı açık, yapı ruhsatı olmaksızın inşa edilebilen yapılardır.

(83) Piyes: Bağımsız bölüm içerisinde iç duvar veya bölme elemanları ile çerçevesi tanımlanmış ya da niş oluşturularak meydana getirilmiş, belirli bir işlev gören bölümdür.

() Plaj Alanları: Kamuya açık kıyı alanlarıdır. Bu alanlarda Kıyı Kanunu hükümleri uygulanır.

() Plankote: Ada veya parselin en az köşe ve eğim değişim noktalarında arazinin istenen ölçülerde ülke nivelman ağına dayalı olarak kotlandırılmış planıdır. Bu plan ruhsat başvurusu esnasındaki fiili durumu göstermek zorundadır.

(84) Portik (Revak): İmar planında belirtilen yerlerde, kamu kullanımına açık, imar planı ve yönetmelik hükümlerine göre yapılan, yayalara daha geniş kaldırım sağlamak amacıyla, kendi parseli sınırları içinde ve binaya yaslanan, binanın zemin kat yüksekliğinde ve ön cephe boyunca, üstünde yapı olmayan üç tarafı açık yaya geçididir.

(85) Resmi bina: Genel ve özel bütçeli idarelerle, denetleyici ve düzenleyici idarelere, İl Özel İdaresi ve Belediye'ye veya bu kurumlarca sermayesinin yarısından fazlası karşılanan kurumlara, Kanunla veya Kanunun verdiği yetki ile kurulmuş kamu tüzel kişilerine ait bina ve tesislerdir.

() Resmi Kullanım (Kamu Kurum) Alanları: Yönetim Merkezleri dahil genel, katma ve özel bütçeli idarelerin İl Özel İdaresi ve Belediye'nin veya bu kurumlarca sermayesinin yarısından fazlası karşılanan kurumların, kanunla veya kanunun verdiği yetki ile kurulmuş kamu tüzel kişilerine ait tesislerin yer aldığı alanlardır.

() Restitüsyon Projesi: Var olmayan veya bir bölümü var olan yapıların, belgelere ve eldeki kanıtlara dayanarak özgün biçimini belirlemeye yönelik, araştırma raporu, harita, fotoğraf, tarihi belge vb. eklerle desteklenmiş varsayım projesidir.

() Restorasyon Projesi: Tarihsel belge niteliğindeki kültür yapılarının, gelecek kuşaklara aktarılabilmesi ve yıpranmasının durdurulması amacıyla söz konusu yapılara yapılacak her türlü teknik ve sanatsal müdahalelerin mahiyetini belirleyen proje bütünüdür.

() Relöve Projesi: Mevcut bir yapının hâlihazır durumunun tespiti amacıyla vaziyet planı, kat planları, biri merdivenden geçen asgari iki kesit ve bitişik olmayan tüm cephe görünüşlerinin yerinde ölçüm alınarak çizilmesi ve gerektiğinde taşıyıcı sistemini anlatan statik raporu ve yeterli sayıda fotoğraf eklenerek oluşan mimari projedir.

(86) Saçak seviyesi: Binaların son kat tavan döşemesi üst kotudur.

(87) Sağlık tesisleri alanı: Sağlık hizmetlerinin verildiği, gerçek veya tüzel kişilere veya kamuya ait tesisler için uygulama imar planında özel veya kamu tesisi alanı olduğu belirtilmek suretiyle ayrılan alanlardır.

(88) Sahanlık: Merdiven evi içinde bulunan basamaklar haricindeki düzlüklerdir.

a) Ara sahanlık: Merdiven evinde, en az merdiven kolu genişliği kadar olan ve bağlantısını sağladığı katlar ile aynı kotta olmayan, katların arasındaki herhangi bir kota denk gelecek şekilde standartlara uygun yapılan merdiven düzlüğüdür.

b) Kat sahanlığı: Merdiven evinde en az merdiven kolu genişliği kadar olan ve katlara geçiş sağlayan standartlara uygun yapılan merdiven düzlüğüdür.

() Röper Noktası: Binanın ön cephe hattı izdüşümü üzerinde bina yüksekliği tespitine esas olmak üzere, yeri ve kotu bu yönetmelik koşullarına göre belirlenen noktadır.

(86) Saçak Seviyesi: Binaların son kat tavan döşemesi üst kotudur.

(87) Sağlık Tesisleri Alanı: Sağlık hizmetlerinin verildiği tesisler ile huzurevi (engelli ve yaşlılar bakımevi), fizik tedavi ve rehabilitasyon (iyileştirme) merkezi gibi, gerçek veya tüzel kişilere veya kamuya ait tesisler için uygulama imar planında özel veya kamu tesisi alanı olduğu belirtilmek suretiyle ayrılan alanlardır.

Planda ayrılmış olan kamusal sağlık alanlarında (huzurevi dahil) özel kullanımlar için plan tadilatı yapılamaz.

(88) Sahanlık: Merdiven evi içinde bulunan basamaklar haricindeki düzlüklerdir.

a) Ara Sahanlık: Merdiven evinde, en az merdiven kolu genişliği kadar olan ve bağlantısını sağladığı katlar ile aynı kotta olmayan, katların arasındaki herhangi bir kota denk gelecek şekilde standartlara uygun yapılan merdiven düzlüğüdür.

b) Kat Sahanlığı: Merdiven evinde en az merdiven kolu genişliği kadar olan ve katlara geçiş sağlayan **gerekli hallarde kat holü olarak da kullanılabilen** standartlara uygun yapılan merdiven düzlüğüdür.

() Sanayi Alanları:

a) Sanayi ve Organize Sanayi Bölgeleri: İmar Planları ile 4562 sayılı OSB Kanunu ve İlgili Yönetmeliğine uygun olarak kentlerden belirli uzaklıkta ve bir arada bulunmaları uygun görülerek planlanan, alt yapı ve hizmet donanımları tamamlanarak belirli standartlarla işletilmek üzere organize edilmiş, genellikle küçük ve orta büyüklükteki sanayi kuruluşlarının belirli bir plana göre yer aldığı sanayi bölgeleridir. Bu bölgeler içerisinde amaca göre hizmet görecektir diğer yapı ve tesisler de yapılabilir.

b) Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Bölgeleri:

Daha çok doğrudan kentliye yönelik hizmet üreten, bununla birlikte ilgili yasa ve yönetmeliğine uygun olarak çevre ve sağlık koşulları açısından ayrılmaları ve gruplaşmaları gerekli görülen bu yönetmelikle özel hüküm getirilmemiş 3. sınıf gayri sıhhi müesseseler ile küçük ve orta ölçekli sanayicilerin yer aldığı, organize olan veya olmayan sanayi kullanımına ayrılmış alanlardır.

() Sığınaklar: Nükleer ve konvansiyonel silahlarla, biyolojik ve kimyevi harp maddelerinin tesirlerinden ve tabi afetlerden insanlarla, insanların yaşaması ve ülkenin harp gücünün devamı için zaruri canlı ve cansız kıymetleri korumak maksadıyla 3194 sayılı İmar

(89) Sicil durum taahhütnamesi: Proje müelliflerinin, şantiye şeflerinin, fenni mesullerin, yapı denetçi ve kontrol elemanlarının, müteahhitlerin mesleki kısıtlılığının olmadığını ve yetki sınırını aştığını taahhüt ettiği beynamedir.

(90) Siyah kot: İmar planında gösterilen yolun doğal zemin kotunu ifade eder.

(91) Son kat: Çatı, çatı terası veya çatı piyesi altında bulunan normal katların en üstte olan katıdır.

(92) Sosyal mekânlar: Yapı ve tesislerde kullanıcıların, çalışanların veya müşterilerin yapı ve tesisin genel kullanımı dışında günlük sosyal ihtiyaçlarının karşılandığı mekânlardır.

(93) Spor ve oyun alanları: Spor ve oyun ihtiyacı karşılanmak, spor faaliyetleri yapılmak üzere imar planı kararı ile kent, bölge veya semt ölçeğinde ayrılan açık ve kapalı tesis alanlarıdır.

a) Stadyum: Uygulama imar planı kararı ile futbol ve benzeri spor müsabakaları için üzeri açık veya kapalı olarak inşa edilen, bünyesinde, yapılan spora ve sporculara ilişkin tesislerin yanı sıra açık ve kapalı otopark, idari, sosyal ve kültürel tesisler ile lokanta, pastane, çayhane, çarşı, alışveriş birimleri, büfe gibi mekân, yapı veya tesisler bulunabilen, planla açıkça belirtilmek ve tescile konu edilmemek kaydıyla stadyum projesi bütünlüğü içerisinde yol ve

Kanunu'na göre düzenlenmiş sığınaklarla ilgili yönetmelik ve eklerine uygun olarak inşa edilen korunma yerleridir.

a) Genel Sığınaklar: Halkın korunmasını sağlamak amacıyla kamu tarafından yapılan sığınak yapılarıdır. Sinema, tiyatro, eğlence yeri, otopark, garaj, kapalı çarşı ve pasaj gibi yapı ve tesisler ile yeşil ve açık alan, yol ve meydanların altında inşa edilebilir. Ayrıca metrolar ve yeraltında yapılacak sığınak kullanımına da uygun yapı ve tesislerin genel sığınak olarak kullanılmak üzere tedbir alınarak inşa edilmeleri esastır.

(89) Sicil Durum Taahhütnamesi: Büro tescil belgesi bulunan proje müelliflerinin, şantiye şeflerinin, fenni mesullerin, yapı denetçi ve kontrol elemanlarının, müteahhitlerin mesleki kısıtlılığının olmadığını ve yetki sınırını aştığını taahhüt ettiği beynamedir.

(90) Siyah Kot: İmar planında gösterilen yolun doğal zemin kotunu ifade eder.

(91) Son Kat: Çatı, çatı terası veya çatı piyesi altında bulunan normal katların en üstte olan katıdır.

(92) Sosyal Mekânlar: Yapı ve tesislerde kullanıcıların, çalışanların veya müşterilerin yapı ve tesisin genel kullanımı dışında günlük sosyal ihtiyaçlarının karşılandığı mekânlardır.

() Sosyal Tesis Alanları: Kamusal alanlar olup, gerekli görülen hallerde Kreş, Kurs, Yurt, Çocuk Yuvası, Yetiştirme Yurdu, Huzurevi (Engelli ve Yaşlılar Bakımevi), Rehabilitasyon Merkezi, Kadın ve Çocuk Sığınma Evi, Şefkat Evleri, Muhtarlık, Belediye Semt Hizmet Binaları, Turizm Danışma Bürosu gibi Tesisler ile kamu hizmeti gören Vakıf ve Meslek Odalarına ait Sosyal ve Hizmet binaları gibi kullanımların yer alabileceği tesislerin tek başına veya birkaçının bir arada yapılabildiği alanlardır.

Planda ayrılmış olan kamusal sosyal tesisi alanlarında, özel kullanımlar için plan tadilatı yapılamaz.

(93) Spor ve Oyun Alanları: Spor faaliyetleri yapılmak üzere imar planı kararı ile kent veya bölge ölçeğinde futbol, basketbol, voleybol, tenis, yüzme, atletizm, buz pateni vb. gibi spor faaliyetler ve bunlara ait servis alanlarını da ihtiva eden açık ve kapalı tesis alanlarıdır.

a) Stadyum: Uygulama imar planı kararı ile futbol ve benzeri spor müsabakaları için üzeri açık veya kapalı olarak inşa edilen, bünyesinde, yapılan spora ve sporculara ilişkin tesislerin yanı sıra açık ve kapalı otopark, idari, sosyal ve kültürel tesisler ile lokanta, pastane, çayhane, çarşı, alışveriş birimleri, büfe gibi mekân, yapı veya tesisler bulunabilen, planla açıkça belirtilmek ve tescile konu edilmemek kaydıyla stadyum projesi bütünlüğü içerisinde yol ve

meydanların altını da kapsayabilen komplekslerdir.

(94) Subasman kotu (Zemin kat taban kotu): Binaların zemin kat taban döşemesi üst kotudur.

(95) Sundurma: Yağmurdan, güneşten ve rüzgârdan korunmak için yapı yaklaşma mesafesini ihlal etmemek kaydıyla, binaya bitişik olarak hafif malzemeden yapılan bölme duvarları olmayan en az bir tarafı açık örtülerdir.

(96) Şantiye binası: Şantiyede çalışanların, ziyaretçilerin barınma, çalışma, yeme içme ve benzeri günlük ihtiyaçlarını karşılamak ve şantiye ve proje hakkında bilgi vermek amacıyla yapılan ve yapı kullanma izni müracaatında yıkılarak tasfiye edilen muvakkat yapılardır.

(97) Taban alanı: İmar parseli içindeki eklenti ve müstemilatı dâhil yapıların tabii zemin veya tesviye edilmiş zemin üzerinde kalan kısımlarının zemin ile kesiştiği hattın yataydaki izdüşümünün kapladığı alandır.

(98) Taban alanı kat sayısı (TAKS): Taban alanının imar parseli alanına oranıdır. Taban alanı kat sayısı, arazi eğimi nedeniyle tabii veya tesviye edilmiş zeminin üzerinde kalan tüm bodrum katlar ile zemin kat izdüşümü birlikte değerlendirilerek hesaplanır.

(99) Tabii zemin: Arazinin hafredilmemiş veya doldurulmamış halidir.

(100) Tadilat projesi: Yapıların ruhsat eki onaylı projelerinde; uygulama imar planı ve Yönetmelik hükümlerine uygun olarak yapılmak istenen değişiklik veya ilavelerle ilgili gerekli uygulama projelerinin bütünüdür.

(101) Teras çatı: Eğimi % 5'ten az olan, suyun tahliyesi için yeterli eğim verilen, bulunduğu iklim bölgesine uygun ısı ve su yalıtımları yapılan, çakıl, toprak, çim ve benzeri doğal örtüler ile kaplanarak iklime uygun bitkilendirilebilen, çatı tipidir.

(102) Tesisat bacası: Binada düşey doğrultuda kablo, boru, kanal gibi tesisat elemanlarının topluca geçirildiği, ortak mahallere açılabilen ve müdahale edilebilen bacadır.

meydanların altını da kapsayabilen komplekslerdir.

(94) Subasman Kotu (Zemin Kat Taban Kotu): Binaların zemin kat taban döşemesi üst kotudur.

(95) Sundurma: Yağmurdan, güneşten ve rüzgârdan korunmak için yapı yaklaşma mesafesini ihlal etmemek kaydıyla, binaya bitişik olarak hafif malzemeden yapılan bölme duvarları olmayan en az bir tarafı açık örtülerdir.

(96) Şantiye binası: Şantiyede çalışanların, ziyaretçilerin barınma, çalışma, yeme içme ve benzeri günlük ihtiyaçlarını karşılamak ve şantiye ve proje hakkında bilgi vermek amacıyla yapılan ve yapı kullanma izni müracaatında yıkılarak tasfiye edilen muvakkat yapılardır.

() Şaşma Kat: Bir bina katının değişik seviyelerde çözümlenmiş şeklidir. Ancak şaşma katlı bina çözümlerinde, uygulanan kat adedine bağlı bina yüksekliği bu yönetmelik ve/veya imar planında max.h. olarak belirlenen yerlerde saçak seviyesini aşamaz.

(97) Taban Alanı: İmar parseli içindeki eklenti ve müstemilatı dâhil yapıların tabii zemin veya tesviye edilmiş zemin üzerinde kalan kısımlarının zemin ile kesiştiği hattın yataydaki izdüşümünün kapladığı alandır.

(98) Taban Alanı Kat Sayısı (TAKS): Taban alanının imar parseli alanına oranıdır. Taban alanı kat sayısı, arazi eğimi nedeniyle tabii veya tesviye edilmiş zeminin üzerinde kalan tüm bodrum katlar ile zemin kat izdüşümü birlikte değerlendirilerek hesaplanır.

(99) Tabii Zemin: Arazinin hafredilmemiş veya doldurulmamış halidir.

(100) Tadilat Projesi: Yapıların ruhsat eki onaylı projelerinde; uygulama imar planı ve Yönetmelik hükümlerine uygun olarak yapılmak istenen değişiklik veya ilavelerle ilgili gerekli uygulama projelerinin bütünüdür.

() Teknik Altyapı Alanları: Elektrik, doğalgaz, trafo merkezi, içme ve kullanma suyu, kanalizasyon ve her türlü ulaştırma, haberleşme ve arıtım gibi servislerin temini için yapılan tesisler ile açık ve/veya kapalı otopark kullanımlarının yer aldığı alanlardır.

(101) Teras Çatı: Eğimi % 5'ten az olan, suyun tahliyesi için yeterli eğim verilen, bulunduğu iklim bölgesine uygun ısı ve su yalıtımları yapılan, çakıl, toprak, çim ve benzeri doğal örtüler ile kaplanarak iklime uygun bitkilendirilebilen, çatı tipidir.

(102) Tesisat Bacası: Binada düşey doğrultuda kablo, boru, kanal gibi tesisat elemanlarının topluca geçirildiği, ortak mahallere açılabilen ve müdahale edilebilen bacadır.

() Tesisat Katı: Katlar alanı kapsamı dışında kalan ve iç

(103) Tesviye edilmiş zemin: Bu Yönetmelikte belirtilen esaslara göre kazılarak veya doldurularak parsel tabi zemininin aldığı son zemin durumudur.

(104) Tevhit: Parsellerin birleştirilme işlemidir.

(105) Ticaret alanı: İş merkezleri, ofis-büro, çarşı, çok katlı mağazalar, kamu veya özel mülkiyetli katlı otoparklar, alışveriş merkezleri, otel ve diğer konaklama tesisleri, sinema, tiyatro, müze, kütüphane, sergi salonu gibi sosyal ve kültürel tesisler, lokanta, restoran, gazino, düğün salonu gibi eğlenceye yönelik birimler, yönetim binaları, katlı otopark, banka, finans kurumları, yurt, kurs, özel eğitim ve özel sağlık tesisleri gibi ticaret ve hizmet sektörüne ilişkin yapılar yapılabilen alanlardır.

(106) Ticaret+Konut, Turizm+Ticaret, Turizm+Ticaret+Konut karma kullanım alanları: Tek başına konut olarak kullanılmamak koşuluyla, ticaret, turizm, konut kullanımlarından konut hariç sadece birinin veya ikisinin veyahut tamamının birlikte yer aldığı alanlardır.

(107) Toplam yapı inşaat alanı: Bir parselde bulunan bütün yapıların yapı inşaat alanlarının toplamıdır.

(108) Umumi bina: Resmi binalar, ibadet yerleri, özel eğitim, özel sağlık tesisleri, sinema, tiyatro, opera, müze, kütüphane, konferans salonu gibi kültürel binalar ile gazino, düğün salonu gibi eğlence yapıları, otel, özel yurt, iş hani, büro, pasaj, çarşı, alışveriş merkezi gibi ticari yapılar, spor tesisleri, genel otopark, akaryakıt istasyonu, şehirlerarası dinlenme tesisleri, ulaştırma istasyonları ve buna benzer umumun kullanımına mahsus binalardır.

(109) Umumi hizmet alanı: Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı ilk ve öğretim kurumları, yol, meydan, park, otopark, çocuk bahçesi, ibadet yeri, karakol, Pazar yeri gibi hizmete ayrılan alanlardır.

(110) Uygulama projeleri: Bir yapının inşa edilebilmesi için ilgili mevzuata göre hazırlanan, gerekli detay, hesap ve raporları ile bütün olan mimari, statik, elektrik ve mekanik tesisat projeleridir.

(111) Vaziyet planı: Parselde inşa edilecek yapı veya yapıların; aplikasyon krokisindeki koordinatlara göre teknik mevzuata uygun olarak sayısal ve çizgisel şekilde gösterildiği, bahçe tanzimi, açık otopark ve otopark girişlerini, yangın kaçışlarını, bina yaklaşım mesafe ve

yüksekliği 1,80 metreyi geçmeyen sadece tesisat boşluğu olarak kullanılan kattır.

(103) Tesviye Edilmiş Zemin: Bu Yönetmelikte belirtilen esaslara göre kazılarak veya doldurularak parsel tabi zemininin aldığı son zemin durumudur.

(104) Tevhit: Parsellerin birleştirilme işlemidir.

(105) Ticaret Alanları:

a) Bölgesel ve Kentsel Ticaret alanları: İş merkezleri, ofis-büro, çarşı, çok katlı mağazalar, kamu veya özel mülkiyetli katlı otoparklar, alışveriş merkezleri, otel ve diğer konaklama tesisleri, sinema, tiyatro, müze, kütüphane, sergi salonu gibi sosyal ve kültürel tesisler, lokanta, restoran, gazino, düğün salonu gibi eğlenceye yönelik birimler, yönetim binaları, katlı otopark, banka, finans kurumları, yurt, kurs, özel eğitim ve özel sağlık tesisleri gibi ticaret ve hizmet sektörüne ilişkin yapılar yapılabilen alanlardır.

b) Toptan Ticaret Alanları: Toptan ticaret ve bu amaçla ilgili hizmet görece diğer yapı ve tesislerin yer aldığı alanlardır. Bu bölgelerde hiçbir şekilde konut kullanımları yer alamaz.

(106) Ticaret+Konut, Turizm+Ticaret, Turizm+Ticaret+Konut karma kullanım alanları: Tek başına konut olarak kullanılmamak koşuluyla, ticaret, turizm, konut kullanımlarından konut hariç sadece birinin veya ikisinin veyahut tamamının birlikte yer aldığı alanlardır.

(107) Toplam Yapı İnşaat Alanı: Bir parselde bulunan bütün yapıların yapı inşaat alanlarının toplamıdır.

(108) Umumi bina: Resmi binalar, ibadet yerleri, özel eğitim, özel sağlık tesisleri, sinema, tiyatro, opera, müze, kütüphane, konferans salonu gibi kültürel binalar ile gazino, düğün salonu gibi eğlence yapıları, otel, özel yurt, iş hani, büro, pasaj, çarşı, alışveriş merkezi gibi ticari yapılar, spor tesisleri, genel otopark, akaryakıt istasyonu, şehirlerarası dinlenme tesisleri, ulaştırma istasyonları ve buna benzer umumun kullanımına mahsus binalardır.

(109) Umumi Hizmet Alanı: Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı ilk ve öğretim kurumları, yol, meydan, park, otopark, çocuk bahçesi, ibadet yeri, karakol, Pazar yeri gibi hizmete ayrılan alanlardır.

(110) Uygulama Projeleri: Bir yapının inşa edilebilmesi için ilgili mevzuata göre hazırlanan, gerekli detay, hesap ve raporları ile bütün olan mimari, statik, elektrik ve mekanik tesisat projeleridir.

(111) Vaziyet Planı: Parselde inşa edilecek yapı veya yapıların; aplikasyon krokisindeki koordinatlara göre teknik mevzuata uygun olarak sayısal ve çizgisel şekilde gösterildiği, bahçe tanzimi, açık otopark ve otopark girişlerini, yangın kaçışlarını, bina yaklaşım mesafe ve

kotlarını, kuzey yönünü, parseldeki teknik altyapıyı gösteren 1/500, 1/200 veya 1/100 ölçekli planıdır.

(112) Yan bahçe: Parselin, komşu parsellere kadar uzanan ön ve arka bahçeleri dışında kalan bahçeleridir.

(113) Yapı inşaat alanı: Işıklıklar, galeri boşlukları, asansör boşlukları, avlular, şaftlar ve hava bacaları hariç olmak üzere, bodrum kat, asma kat ve çatı arasında yer alan mekânlar ve ortak alanlar dâhil yapının inşa edilen bütün katlardaki alanların toplamıdır.

(114) Yapı kullanma izin belgesi: Yapının ruhsat eki projelerine uygun olarak tamamlandığını gösteren, yapının kullanımına izin veren onaylı belgedir.

(115) Yapı nizamı: Uygulama imar planı ile belirlenen ayrık, blok ve bitişik nizamdan biridir.

a) Ayrık nizam: Hiç bir yanından komşu parseldeki binalara bitişik olmayan yapı nizamıdır.

b) Bitişik nizam: Bir veya birden fazla komşu parsellerdeki binalara bitişik olan ve ortak alandan arka bahçeye çıkış sağlanan yapı nizamıdır.

c) Blok nizam: İmar planı veya bu Yönetmelikte cephe uzunluğu, derinliği ve yüksekliği belirlenmiş yapı kitlesinin, bir parsel veya dilatasyonla ayrılmak suretiyle birden fazla parsel üzerine oturduğu bahçeli yapı nizamıdır.

kotlarını, kuzey yönünü, parseldeki teknik altyapıyı gösteren 1/500, 1/200 veya 1/100 ölçekli planıdır.

(112) Yan Bahçe: Parselin, komşu parsellere kadar uzanan ön ve arka bahçeleri dışında kalan bahçeleridir.

() Yapı: Karada ve suda kalıcı veya geçici, resmi veya özel yeraltı ve yerüstü inşaatı ile bunların ilave değişiklik ve tamirlerini içine alan sabit veya hareketli tesislerdir.

(113) Yapı İnşaat Alanı: Işıklıklar, galeri boşlukları, asansör boşlukları, avlular, şaftlar ve hava bacaları hariç olmak üzere, bodrum kat, asma kat ve çatı arasında yer alan mekânlar ve ortak alanlar dâhil yapının inşa edilen bütün katlardaki alanların toplamıdır.

(114) Yapı Kullanma İzin Belgesi: Yapının ruhsat eki projelerine uygun olarak tamamlandığını gösteren, yapının kullanımına izin veren onaylı belgedir.

(115) Yapı Nizamı: Uygulama imar planı ile belirlenen ayrık, bitişik, blok ve **ikiz** nizamdan biridir.

a) Ayrık Nizam: Hiç bir yanından komşu parseldeki binalara bitişik olmayan yapı nizamıdır.

İmar planında aşağıdaki sembollerle gösterilen alanlarda uygulanır.

$$A - x, \frac{a}{b}, \frac{A-x}{b}, \frac{A-x}{b}$$

Burada; (A) Ayrık Nizam, (x) kat adedini, (a) en az ön bahçe, (b) ise en az yan bahçe mesafelerini belirtir.

b) Bitişik Nizam: Bir veya birden fazla komşu parsellerdeki binalara bitişik olan ve ortak alandan arka bahçeye çıkış sağlanan yapı nizamıdır.

İmar planında aşağıdaki sembollerle gösterilen alanlarda uygulanır.

$$\frac{a}{B-x}, \frac{a}{B-x}$$

Burada; (B) bitişik nizamı, (x) kat adedini, (a) en az ön bahçe mesafesini belirtir. Arka bahçe mesafesi için, bu yönetmelikteki koşullar uygulanır.

c) Blok Nizam: İmar planı veya bu Yönetmelikte cephe uzunluğu, derinliği ve yüksekliği belirlenmiş yapı kitlesinin, bir parsel veya dilatasyonla ayrılmak suretiyle birden fazla parsel üzerine oturduğu bahçeli yapı nizamıdır.

İmar planında aşağıdaki sembollerle gösterilen alanlarda uygulanır.

$$\frac{a}{BL-x}, \frac{a}{BL-x}, \frac{a}{BL-x}$$

(116) Yapı ruhsatı: Bir parselde, TS 8737 Standardına uygun olarak Yönetmelikle öngörülen belgeler ile projelerin onaylanması sonrasında idaresince tanzim edilen, onaylı resmi izin belgesidir.

(117) Yapı tatil tutanağı: Herhangi bir şekilde ruhsat alınmadan yapıya başlanılarak kaçak inşaat yapıldığı ya da ruhsatlı yapılarda ruhsat ve eklerine aykırı yapı yapıldığı tespit edildiği takdirde, ilgili idaresince yetkilendirilmiş teknik elemanlarca, yapının o andaki durumu ile birlikte aykırılıkları resim, kroki ve yazı ile belirten ve inşai faaliyete devam edilemeyeceğini gösteren onaylı belgedir.

(118) Yapı yaklaşma mesafesi: Planda veya planda olmaması halinde Yönetmelik ile belirlenmiş olan, yapının yola ve komşu parsellere en fazla yaklaşabileceği mesafedir.

(119) Yapı yüksekliği: Bodrum katlar, asma katlar ve çatı arası piyesler dâhil olmak üzere, yapının inşa edilen

Burada; (BL) blok nizamı, (x) kat adedini, (a) en az ön bahçe mesafesini ve (b) en az blok başındaki yan bahçe mesafesini belirtir.

d) İkiz Nizam: İmar planında kat adedi ve bir tarafı komşu binaya bitişik, diğer tarafı ayrı olarak oturacağı belirtilmiş olan, imar planı notları veya yönetmelikler ile cephe uzunluğu, derinliği, kat adedine bağlı bina yüksekliği tanımlanmış bir nizamdır.

$$i - x, \frac{a}{b}, \frac{i - x}{b}, \frac{i - x}{b}$$

Burada; (i) ikiz nizamı, (x) kat adedini, (a) en az ön bahçe mesafesini ve (b) en az yan bahçe mesafesini belirtir.

e) Kütle Nizam: İmar planında cephe uzunluğu, derinliği, kat adedi ve/veya emsali verilmiş, varsa parsel sınırlarına veya komşu binaya mesafeleri ile bina yüksekliği belirlenmiş tek ve/veya yapı kütlelerinin bir veya birden fazla imar parseline oturduğu nizamıdır.

f) Yoğunluklu ve/veya Serbest Yapı Nizamı:

İmar planlarında KAKS (Kat Alanı Kat Sayısı), E (Emsal), TİA (Toplam İnşaat Alanı) verilip bina yüksekliğinin veya kat adedinin serbest olduğuna dair karar getirilen (TAKS verilmesi zorunluluğu aranmaz) alanlarda verilen yapı aşılmamak ve planla veya plan notlarında veya yönetmelikle belirlenen yapı yaklaşma mesafelerine ilişkin hükümlerine, mânia kriterlerine veya idaresince nazım veya uygulama imar planı ile belirlenen silüet kriterlerine uyulmak koşuluyla kat adedi serbesttir.

(116) Yapı Ruhsatı: Bir parselde, TS 8737 Standardına uygun olarak Yönetmelikle öngörülen belgeler ile projelerin onaylanması sonrasında idaresince tanzim edilen, onaylı resmi izin belgesidir.

(117) Yapı Tatil Tutanağı: Herhangi bir şekilde ruhsat alınmadan yapıya başlanılarak kaçak inşaat yapıldığı ya da ruhsatlı yapılarda ruhsat ve eklerine aykırı yapı yapıldığı tespit edildiği takdirde, ilgili idaresince yetkilendirilmiş teknik elemanlarca, yapının o andaki durumu ile birlikte aykırılıkları resim, kroki ve yazı ile belirten ve inşai faaliyete devam edilemeyeceğini gösteren **ve ruhsatlı projesine uygun hale getirilmesi için verilen yasal süre ve bu işleme karşı başvurulacak yargı yeri, idari makamların belirtildiği, tebligata ilişkin bilgilerin yeraldığı** onaylı belgedir.

(118) Yapı Yaklaşma Mesafesi: Planda veya planda olmaması halinde Yönetmelik ile belirlenmiş olan, yapının yola ve komşu parsellere en fazla yaklaşabileceği mesafedir.

(119) Yapı Yüksekliği: Bodrum katlar, asma katlar ve çatı arası piyesler dâhil olmak üzere, yapının inşa edilen

bütün katlarının toplam yüksekliğidir.

(120) Yerleşik (meskûn) alan: Varsa üst ölçek plan kararlarına uygun olarak, imar planı ile belirlenmiş ve iskân edilmiş alandır.

(121) Yerleşme alanı: İmar planı sınırı içindeki yerleşik ve gelişme alanlarının tümüdür.

(122) Yeşil alanlar: Toplumun yararlanması için ayrılan oyun bahçesi, çocuk bahçesi, dinlenme, gezinti, piknik, eğlence, rekreasyon ve rekreatif alanları toplamıdır. Metropol ölçekteki fuar, botanik ve hayvan bahçeleri ile bölgesel parklar bu alanlar kapsamındadır. Bu Yönetmeliğin 20'nci maddesinde yer alan işlevleri ve yapılaşma koşullarını içeren yeşil alanlar;

a) Çocuk bahçeleri: Çocukların oyun ve dinlenme ihtiyaçlarını karşılayan, bitki örtüsü ile çocukların oyun için gerekli araç gereçleri, büfe, süs havuzu, pergola ve genel tuvalet dışında başka tesis yapılamayan alanlardır.

b) Parklar: Kentte yaşayanların yeşil bitki örtüsü ile dinlenme ihtiyaçları için ayrılan, bu Yönetmeliğin 20'nci maddesindeki kullanımlara da yer verilebilen alanlardır.

c) Piknik ve eğlence (rekreasyon) alanları: Kentin açık ve yeşil alan ihtiyacı başta olmak üzere, eğlence, dinlenme, piknik ihtiyaçlarının karşılanabildiği, kent içinde ve çevresinde günübirlik kullanıma yönelik olarak imar planı ile belirlenmiş yerlerdir.

bütün katlarının toplam yüksekliğidir.

(120) Yerleşik (Meskûn) Alan: Varsa üst ölçek plan kararlarına uygun olarak, imar planı ile belirlenmiş ve iskân edilmiş alandır.

(121) Yerleşme Alanı: İmar planı sınırı içindeki yerleşik ve gelişme alanlarının tümüdür.

(122) Yeşil Alanlar: Kent ve kentlinin oksijen ihtiyacını karşılayan, kent dokusu içinde korunan ve oluşturulan bitki örtüsü ile kentin fiziksel dokusunun sağlıklılaştırıldığı; toplumun günübirlik eğlence ve dinlenme ihtiyaçlarını karşılayan; Çayhane, kafeterya gibi tesislerin yapılabileceği Çocuk Bahçesi, Semt Spor Sahaları ve Oyun Alanları, Kentsel Parklar, Çay Bahçesi, Piknik ve Eğlence (Rekreasyon) alanları gibi, doğal ve kültürel öğreti-sosyal gelişimin yaşandığı; gerek aktif (etken) gerekse pasif (edilgen) kullanımlı alanlardır.

Metropol ölçekteki fuar, botanik ve hayvan bahçeleri ile bölgesel parklar da bu alanlar kapsamındadır.

Bu alanlarda yapılacak tüm düzenleme ve tesislerde Türk Standartları Enstitüsü'nün bedensel engelliler ile ilgili standartlarına uyulması zorunludur.

1– Aktif (Etken) Yeşil Alanlar:

a) Çocuk Bahçeleri: (0-5) yaş çocukların oyun ve dinlenme ihtiyaçlarını karşılayan, bitki örtüsü ile çocukların oyun için gerekli araç gereçleri, büfe, süs havuzu, pergola ve genel tuvalet dışında başka tesis yapılamayan alanlardır.

b) Semt Spor Sahaları ve Oyun Alanları:

İskân bölgeleri içinde yer alan spor ve oyun ihtiyaçlarını karşılayan alanlardır.

c) Parklar: Kentte yaşayanların yeşil bitki örtüsü ile dinlenme ihtiyaçları için ayrılan, bu Yönetmeliğin 20'nci maddesindeki kullanımlara da yer verilebilen alanlardır.

d) Çay Bahçeleri: Çayhane, kafeterya gibi tesislerin yapılabileceği alanlardır.

e) Piknik ve Eğlence (Rekreasyon) Alanları: Kentin açık ve yeşil alan ihtiyacı başta olmak üzere, eğlence, dinlenme, piknik ihtiyaçlarının karşılanabildiği, lokanta, gazino, kahvehane, çay bahçesi, büfe, otopark gibi kullanımlar ile tenis, yüzme, mini golf, otokros gibi her tür sportif faaliyetlerin yer alabileceği, kent içinde ve çevresinde günübirlik kullanıma yönelik olarak imar planı ile belirlenmiş yerlerdir.

2– Pasif (Edilgen) Yeşil Alanlar:

Hava kirliliği, nem ve ısı kontrolü yaparak kentteki mikro iklimi düzenlemesi; gürültü ve görüntü kirliliğini engellemesi, araç ve yaya trafiğini yönlendirerek düzen ve güvenliği sağlaması gibi fonksiyonlarından kentlinin dolaylı olarak

(123) Yeşil bina: Ulusal veya Uluslararası sertifikasyon sistemine göre Yeşil Bina Sertifikası alan binalardır.

(124) Yıkım ruhsatı: İlgili mevzuat doğrultusunda idarece yıkılmasına karar verilen yapılar hariç, yapı sahibinin talebi üzerine yıkılacak yapılar için ilgili idaresince düzenlenen izin belgesidir.

(125) Yol cephesi: Binanın yola bakan cepheleridir.

(126) Yüksek nitelikli konut (rezidans): En az konut şartlarını sağlayan; resepsiyon, güvenlik ve günlük temizlik servisi mekânlarının bulunduğu, sağlık hizmetleri, kuru temizleme, çamaşırhane, taşıma, yemek ve alışveriş servisi hizmetleri ile spor salonu ve yüzme havuzu gibi hizmetlerinin verilebildiği birden fazla bağımsız bölümü ihtiva eden konut binalarıdır.

(127) Yüksek yapı: Bina yüksekliği 21.50 metreden veya yapı yüksekliği 30.50 metreden fazla olan binalardır. Bina yüksekliği 51.50 metreden veya yapı yüksekliği 60.50 metreden daha yüksek olan binalar çok yüksek yapılardır.

(128) Zemin kat: İmar planı veya Yönetmelikte öngörülen kat adedine göre en altta yer alan ve subasman kotunun üzerindeki kattır.

(129) Zemin terası: İrtibatlı olduğu katın seviyesini aşmayan, tabi zeminden veya tesviye edilmiş zeminden itibaren en fazla 1.50 metre yükseklikte olan, bağımsız bölümlerin parçası veya binanın ortak alanı olarak kullanılan, döşeme altında kalan kısmı doldurularak kapatılan veya duvar ile çevrilerek gerektiğinde depo olarak kullanılabilen, parsel sınırlarına yan ve arka bahçelerde 3.00 metreden, ön bahçelerde imar planında veya ilgili idarelerin imar Yönetmeliklerinde aksine bir hüküm yok ise 3.50 metreden fazla yaklaşmayan ve yapı kitlesinin en fazla iki tarafını çevrelediği teraslardır.

(130) Zemin ve temel etüt raporu: Her bir parsel için ayrı ayrı olmak üzere, yapının temel ve statik hesaplarının yapılabilmesi için Bakanlıkça belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde hazırlanan rapordur.

yararlanabildiği orman alanları, ağaçlandırılacak alanlar, mezarlıklar, refüjler, perdeleme amaçlı oluşturulan yeşil kuşak sistemleri, doğa koruma alanları vb. alanlardır.

(123) Yeşil Bina: Ulusal veya Uluslararası sertifikasyon sistemine göre Yeşil Bina Sertifikası alan binalardır.

(124) Yıkım Ruhsatı: İmar Yasası kapsamında işlem gören yıkılacak derecede tehlikeli yapılar ile koruma tescilli yapılar hariç olmak üzere, yeni inşaat yapma talebi veya başka bir nedenle yıktırılması öngörülen yapılar için, yapı sahibinin zorunlu olarak ilgili belediyesinden alması gereken izin belgesidir.

(125) Yol Cephesi: Binanın yola bakan cepheleridir.

(126) Yüksek Nitelikli Konut (Rezidans): En az konut şartlarını sağlayan; resepsiyon, güvenlik ve günlük temizlik servisi mekânlarının bulunduğu, sağlık hizmetleri, kuru temizleme, çamaşırhane, taşıma, yemek ve alışveriş servisi hizmetleri ile spor salonu ve yüzme havuzu gibi hizmetlerinin verilebildiği birden fazla bağımsız bölümü ihtiva eden konut binalarıdır.

(127) Yüksek Yapı: Bina yüksekliği 21.50 metreden veya yapı yüksekliği 30.50 metreden fazla olan binalardır. Bina yüksekliği 51.50 metreden veya yapı yüksekliği 60.50 metreden daha yüksek olan binalar çok yüksek yapılardır.

(128) Zemin Kat: İmar planı veya Yönetmelikte öngörülen kat adedine göre en altta yer alan ve subasman kotunun üzerindeki kattır.

a) Yüksek Zemin Kat: İç yüksekliği içerisinde, bu yönetmelik koşullarına uygun asma kat düzenlenebilen, ticari kullanım amacıyla yapılan kattır.

(129) Zemin Terası: İrtibatlı olduğu katın seviyesini aşmayan, tabi zeminden veya tesviye edilmiş zeminden itibaren en fazla 1.50 metre yükseklikte olan, bağımsız bölümlerin parçası veya binanın ortak alanı olarak kullanılan, döşeme altında kalan kısmı doldurularak kapatılan veya duvar ile çevrilerek gerektiğinde depo olarak kullanılabilen, parsel sınırlarına yan ve arka bahçelerde 3.00 metreden, ön bahçelerde imar planında veya ilgili idarelerin imar Yönetmeliklerinde aksine bir hüküm yok ise 3.50 metreden fazla yaklaşmayan ve yapı kitlesinin en fazla iki tarafını çevrelediği teraslardır.

(130) Zemin ve Temel Etüt Raporu: Her bir parsel için ayrı ayrı olmak üzere, yapının temel ve statik hesaplarının yapılabilmesi için Bakanlıkça belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde hazırlanan rapordur.

İKİNCİ BÖLÜM

Genel İlkeler

İKİNCİ BÖLÜM

GENEL İLKELER

Genel İlkeler

MADDE 5 –

(1) Uygulama imar planı olmayan veya mülkiyeti sorunlu olan alanlarda bu Yönetmelik hükümlerine göre yapı ruhsatı düzenlenemez.

(2) Alt kademe planların, üst kademe planların kesinleştiği tarihten itibaren en geç bir yıl içinde ilgili idarece üst kademe planlara uygun hale getirilmesi zorunludur. Aksi halde, üst kademe planları onaylayan kurum ve kuruluşlar alt kademe planları en geç altı ay içinde üst kademe planlara uygun hale getirir ve resen onaylar. Alt kademe planlarla üst kademe planlar arasındaki uyumsuzluğun giderilmesine ilişkin on sekiz aylık süre içindeki yeni yapı ruhsatı başvuruları, yürürlükte olan uygulama imar planına göre sonuçlandırılır. Bu sürenin dolduğu tarihe kadar alt kademe planlar ile üst kademe planlar birbirleriyle uyumlu hale getirilmemişse, planlar birbiriyle uyumlu hale getirilinceye kadar bu alanlarda yeni yapı ruhsatı düzenlenmez. Mahkemelerce yürürlüğü durdurulan planlarda yürürlüğün durdurulduğu süre bu sürelere ilave edilir.

(3) Yönetmelikte tanımlanan alan kullanımları Plan Yapımına Ait Esaslara Dair Yönetmelikte belirlenen nazım veya uygulama imar planı kapsamında ele alınır.

(4) İdarelerin imar yönetmeliklerinde, uygulama imar planı ile belirlenen alan kullanımlarının işlevini değiştirecek düzenleme getirilemez.

(5) Bu yönetmeliğin alan kullanım tanımlarında belirtilen işlevler imar planlarında daraltılabilir; ancak genişletilemez.

(6) Bu yönetmeliğin yürürlüğe girmesinden sonra yapılacak uygulama imar planlarında emsal ve/veya kat adeti TAKS veya kitle gösterimi yapı yaklaşma mesafeleri, yapı nizamı ve kat adedi belirlenmeden uygulama yapılamaz, ruhsat düzenlenemez.

(7) Uygulama imar planı ile belirlenen TAKS ve KAKS; net imar parseli alanı üzerinden hesaplanır. İmar parsellerinin değişikliğe konu olup da kamuya terk edilmesi gereken alanlar içermesi ve bu alanların kamuya bedelsiz terkine ilişkin imar planında hüküm olması halinde emsal hesabı imar planında belirtilen hesaba göre yapılabilir.

(8) Ayrık veya blok nizam olan yerlerde, imar planında açıkça belirlenmemiş ise taban alanı katsayısı %40'ı geçemez. Ancak, KAKS verilip TAKS verilmeyen parsellerde çekme mesafelerine göre uygulama yapılır.

(9) Uygulama imar planlarında, parselasyon durumları ve bina kitle ölçüleri verilmediği takdirde, şematik gösterimler imar planlarının hükümlerinden

GENEL İLKELER

MADDE: 5

(1) Uygulama imar planı olmayan veya mülkiyeti sorunlu olan alanlarda bu Yönetmelik hükümlerine göre yapı ruhsatı düzenlenemez.

(2) Alt kademe planların, üst kademe planların kesinleştiği tarihten itibaren en geç bir yıl içinde ilgili idarece üst kademe planlara uygun hale getirilmesi zorunludur. Aksi halde, üst kademe planları onaylayan kurum ve kuruluşlar alt kademe planları en geç altı ay içinde üst kademe planlara uygun hale getirir ve resen onaylar. Alt kademe planlarla üst kademe planlar arasındaki uyumsuzluğun giderilmesine ilişkin on sekiz aylık süre içindeki yeni yapı ruhsatı başvuruları, yürürlükte olan uygulama imar planına göre sonuçlandırılır. Bu sürenin dolduğu tarihe kadar alt kademe planlar ile üst kademe planlar birbirleriyle uyumlu hale getirilmemişse, planlar birbiriyle uyumlu hale getirilinceye kadar bu alanlarda yeni yapı ruhsatı düzenlenmez. Mahkemelerce yürürlüğü durdurulan planlarda yürürlüğün durdurulduğu süre bu sürelere ilave edilir.

(3) Yönetmelikte tanımlanan alan kullanımları Plan Yapımına Ait Esaslara Dair Yönetmelikte belirlenen nazım veya uygulama imar planı kapsamında ele alınır.

(4) İdarelerin imar yönetmeliklerinde, uygulama imar planı ile belirlenen alan kullanımlarının işlevini değiştirecek düzenleme getirilemez.

(5) Bu yönetmeliğin alan kullanım tanımlarında belirtilen işlevler imar planlarında daraltılabilir; ancak genişletilemez.

(6) Bu yönetmeliğin yürürlüğe girmesinden sonra yapılacak uygulama imar planlarında emsal ve/veya kat adeti TAKS veya kitle gösterimi yapı yaklaşma mesafeleri, yapı nizamı ve kat adedi belirlenmeden uygulama yapılamaz, ruhsat düzenlenemez.

(7) Uygulama imar planı ile belirlenen TAKS ve KAKS (TİA, E=Emsal); net imar parseli alanı üzerinden hesaplanır. İmar parsellerinin değişikliğe konu olup da kamuya terk edilmesi gereken alanlar içermesi ve bu alanların kamuya bedelsiz terkine ilişkin imar planında hüküm olması halinde emsal hesabı imar planında belirtilen hesaba göre yapılabilir.

(8) Ayrık veya blok nizam olan yerlerde, imar planında açıkça belirlenmemiş ise taban alanı katsayısı %40'ı geçemez. Ancak, KAKS verilip TAKS verilmeyen parsellerde çekme mesafelerine göre uygulama yapılır.

(9) Uygulama imar planlarında, parselasyon durumları ve bina kitle ölçüleri verilmediği takdirde, şematik gösterimler imar planlarının hükümlerinden

sayılmazlar.

(10) Uygulama imar planlarında hüküm bulunmaması halinde, nazım imar planı hükümleri ve bu Yönetmelik hükümlerine aykırı yapı ruhsatı düzenlenemez.

(11) Bu Yönetmeliğin 23'üncü maddesiyle veya ilgili idarelerin imar yönetmelikleri ile getirilebilecek emsal harici alanların toplamı; parselin toplam emsale esas alanının % 30'unu aşamaz.

Ancak bodrum katlarda yapılan ve mevzuatı gereği yapılması zorunlu olan;

- a) otopark alanlarının 2 katının,
 - b) sığınak alanının % 30 fazlasının,
 - c) yangın merdivenlerinin,
 - ç) asansör boşlukları, bacalar, şaftlar ve ışıklıkların,
 - d) ısı merkezi, su deposu ve enerji odasının,
 - e) kömürlüklerin,
 - f) kapıcı dairelerinin,
- ilgili Yönetmeliğine göre hesap edilen minimum alanları,

g) ortak alan niteliğindeki mescit ve müstemilatının konutlarda 100 m²'si, konut dışı yapılarda 300 m²' si,

ğ) bütün cepheleri tamamen gömülü olmak ve ortak alan niteliğinde olmak kaydıyla otopark alanları,

h) konferans, spor, sinema ve tiyatro salonları gibi özellik arz eden yapılarda düzenlenmesi zorunlu olan boşluklar,

bu hesaba dâhil değildir.

(12) Kamu kurum ve kuruluşlarınca yapılacak veya yaptırılacak yapıların; plan ve mevzuata aykırı olmamak üzere mimari, statik, tesisat, fenni mesuliyeti ve her türlü sorumlulukların bu kamu kurum ve kuruluşlarınca üstlenilmesi ve mülkiyetin belgelenmesi kaydıyla avan projeye göre yapı ruhsatı, ilgili kamu kurumlarının geçici kabulünü müteakip yapı kullanma izin belgesi talep üzerine ilgili idaresince düzenlenir.

(13) Su taşkın alanlarında, su taşkın seviyesine 1.00 metre eklenmek suretiyle belirlenen kotun altında hiç bir şekilde iskân edilen bağımsız bölüm oluşturulamaz.

(14) İmar planlarında su taşkın alanları için 50 yıllık meteorolojik veriye dayalı su taşkın analizi yapılarak belirlenen kret kotuna 1.50 metre ilave edilerek tespit edilen feyezan kotu altı iskân edilemez.

(15) Yeni yapılacak binalarda uygulama imar planında veya planda olmaması halinde bu Yönetmelikte gösterilen kat adedi veya bina yüksekliği hiçbir şekilde aşılamaz. Hiçbir koşulda hava mânia kriterleri aşılamaz, planda veya planda belirtilmemişse Yönetmelikte belirtilen kat adedi, kat yükseklikleri azaltılmak suretiyle arttırılamaz, bu suretle yapı yoğunluğu arttırılamaz.

(16) İfraz suretiyle yola cephesi olmayan parsel

sayılmazlar.

(10) Uygulama imar planlarında hüküm bulunmaması halinde, nazım imar planı hükümleri ve bu Yönetmelik hükümlerine aykırı yapı ruhsatı düzenlenemez.

(11) Bu Yönetmeliğin 23'üncü maddesiyle veya ilgili idarelerin imar yönetmelikleri ile getirilebilecek emsal harici alanların toplamı; parselin toplam emsale esas alanının % 30'unu aşamaz.

Ancak bodrum katlarda yapılan ve mevzuatı gereği yapılması zorunlu olan;

- a) otopark alanlarının 2 katının,
 - b) sığınak alanının % 30 fazlasının,
 - c) yangın merdivenlerinin,
 - ç) asansör boşlukları, bacalar, şaftlar ve ışıklıkların,
 - d) ısı merkezi, su deposu ve enerji odasının,
 - e) kömürlüklerin,
 - f) kapıcı dairelerinin,
- ilgili Yönetmeliğine göre hesap edilen minimum alanları,

g) ortak alan niteliğindeki mescit ve müstemilatının konutlarda 100 m²'si, konut dışı yapılarda 300 m²' si,

ğ) bütün cepheleri tamamen gömülü olmak ve ortak alan niteliğinde olmak kaydıyla otopark alanları,

h) konferans, spor, sinema ve tiyatro salonları gibi özellik arz eden yapılarda düzenlenmesi zorunlu olan boşluklar,

bu hesaba dâhil değildir.

(12) Kamu kurum ve kuruluşlarınca yapılacak veya yaptırılacak yapıların; plan ve mevzuata aykırı olmamak üzere mimari, statik, tesisat, fenni mesuliyeti ve her türlü sorumlulukların bu kamu kurum ve kuruluşlarınca üstlenilmesi ve mülkiyetin belgelenmesi kaydıyla avan projeye göre yapı ruhsatı, ilgili kamu kurumlarının geçici kabulünü müteakip yapı kullanma izin belgesi talep üzerine ilgili idaresince düzenlenir.

(13) Su taşkın alanlarında, su taşkın seviyesine 1.00 metre eklenmek suretiyle belirlenen kotun altında hiç bir şekilde iskân edilen bağımsız bölüm oluşturulamaz.

(14) İmar planlarında su taşkın alanları için 50 yıllık meteorolojik veriye dayalı su taşkın analizi yapılarak belirlenen kret kotuna 1.50 metre ilave edilerek tespit edilen feyezan kotu altı iskân edilemez.

(15) Yeni yapılacak binalarda uygulama imar planında veya planda olmaması halinde bu Yönetmelikte gösterilen kat adedi veya bina yüksekliği hiçbir şekilde aşılamaz. Hiçbir koşulda hava mânia kriterleri aşılamaz, planda veya planda belirtilmemişse Yönetmelikte belirtilen kat adedi, kat yükseklikleri azaltılmak suretiyle arttırılamaz, bu suretle yapı yoğunluğu arttırılamaz.

(16) İfraz suretiyle yola cephesi olmayan parsel

oluşturulamaz. Yola cephesi olmayan parsellere yapı ruhsatı düzenlenemez. Kanunun 18'inci maddesinin uygulanamadığı hallerde yola cephesi bulunan parsellerden herhangi biri ile tevhit edilmesi mecburidir. Ancak mevcut planlarla oluşmuş, fiili teşekkül sebebiyle yola cephesi sağlanamayan parsellere; komşu parsellerden süresiz geçiş hakkı alınmış ve bu konuda tapu kayıtlarına şerh konulmuş olmak kaydıyla yapı ruhsatı düzenlenebilir.

(17) Parselasyon planları 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 18'inci maddesine istinaden, 1/1000 ölçekli uygulama imar planına dayanılarak yapılır. Bir parselin bulunduğu imar adasına ait parselasyon planı yapıp belediye encümenince kabul edilip tapuya tescil edilmeden o adadaki herhangi bir parsel için yapı ruhsatı verilemez.

(18) İmar adasında parselasyon planı yapılmadan bu adadaki parsellerde ifraz ve tevhit yapılamaz.

(19) İlgili idareler; imar planlarında açıklanmamış ve bu Yönetmelikte yer almamış hususlarda; yapıların estetiği, rengi, çatı ve cephe kaplaması ile ilgili kuralları getirmeye, yapıların inşasında yöresel malzeme kullanılmasına ve yöresel mimarinin dikkate alınmasına ilişkin zorunluluk getirmeye yetkilidir.

(20) Kanun'un 4'üncü maddesi kapsamına giren özel kanunlarda aksine bir hüküm bulunmayan hallerde bu Yönetmelik hükümleri uygulanır.

(21) İlgili kanunlarında özel hüküm bulunanlar ve koruma amaçlı imar planı kapsamındaki hariç olmak üzere, korunan alanlara ilişkin uygulama imar planlarında yapılaşma koşulları yapı yapmaya olanak sağlayacak nitelikte ve açık bir şekilde belirlenmeden uygulama yapılamaz, ruhsat düzenlenemez.

(22) Gelişme alanları ile kentsel dönüşüm ve gelişim alanları hariç, yerleşme alanlarında yapı ruhsatı düzenlenebilmesi için yol, su, kanalizasyon, elektrik gibi teknik altyapı hizmetlerinin götürülmüş olması esastır.

(23) İlgili kurum ve kuruluşların, yerleşme alanlarında teknik altyapının götürülmesiyle ilgili gerekleri ivedilikle yerine getirmesi zorunludur.

(24) Devletin güvenlik ve emniyeti ile harekât ve savunma bakımından gizlilik veya önem arz eden

oluşturulamaz. Yola cephesi olmayan parsellere yapı ruhsatı düzenlenemez. Kanunun 18'inci maddesinin uygulanamadığı hallerde yola cephesi bulunan parsellerden herhangi biri ile tevhit edilmesi mecburidir. Ancak mevcut planlarla oluşmuş, fiili teşekkül sebebiyle yola cephesi sağlanamayan parsellere; komşu parsellerden süresiz geçiş hakkı alınmış ve bu konuda tapu kayıtlarına şerh konulmuş olmak kaydıyla yapı ruhsatı düzenlenebilir.

(17) Parselasyon planları 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 18'inci maddesine istinaden, 1/1000 ölçekli uygulama imar planına dayanılarak yapılır.

İmar Kanunu'nun 18. maddesi uyarınca ilgili idarece re'sen yapılan veya yaptırılan parselasyon planlarının; İmar Kanunu'na, imar planı, plan hükümleri ve plan eklerine, planda verilen Yapı Nizamına ve Emsaline, İmar Yönetmeliği hükümlerine uygunluğu açısından incelenmesi en az; 1 Mimar, 1 Şehir Plancısı, 1 Harita ve Kadastro Mühendisinden oluşan komisyon tarafından yapılır.

Bir parselin bulunduğu imar adasına ait parselasyon planı yapıp belediye encümenince kabul edilip tapuya tescil edilmeden o adadaki herhangi bir parsel için yapı ruhsatı verilemez.

(18) İmar adasında parselasyon planı yapılmadan bu adadaki parsellerde ifraz ve tevhit yapılamaz.

(19) İlgili idareler; imar planlarında açıklanmamış ve bu Yönetmelikte yer almamış hususlarda; yapıların estetiği, rengi, çatı ve cephe kaplaması ile ilgili kuralları getirmeye, yapıların inşasında yöresel malzeme kullanılmasına ve yöresel mimarinin dikkate alınmasına ilişkin **(genel bir çerçeve çizilerek yapıları tipleştirmemek üzere)** zorunluluk getirmeye yetkilidir.

(20) Kanun'un 4'üncü maddesi kapsamına giren özel kanunlarda aksine bir hüküm bulunmayan hallerde bu Yönetmelik hükümleri uygulanır.

(21) İlgili kanunlarında özel hüküm bulunanlar ve koruma amaçlı imar planı kapsamındaki hariç olmak üzere, korunan alanlara ilişkin uygulama imar planlarında yapılaşma koşulları yapı yapmaya olanak sağlayacak nitelikte ve açık bir şekilde belirlenmeden uygulama yapılamaz, ruhsat düzenlenemez.

(22) Gelişme alanları ile kentsel dönüşüm ve gelişim alanları hariç, yerleşme alanlarında yapı ruhsatı düzenlenebilmesi için yol, su, kanalizasyon, elektrik gibi teknik altyapı hizmetlerinin götürülmüş olması esastır.

(23) İlgili kurum ve kuruluşların, yerleşme alanlarında teknik altyapının götürülmesiyle ilgili gerekleri ivedilikle yerine getirmesi zorunludur.

(24) Devletin güvenlik ve emniyeti ile harekât ve savunma bakımından gizlilik veya önem arz eden

yapılar için hazırlanacak ve onaylanacak projelere ilişkin uygulamalar, öncelikle Kanunun 4'üncü maddesi kapsamında imzalanan protokol hükümlerine göre yapılır. (25) Yapı ruhsatı talep edilen projelerde ayrıca; afet, deprem, yangın, otopark, enerji verimliliği, sığınak, asansör, yapı malzemeleri, gürültü, yapı denetim, iş güvenliği, iskele, erişilebilirlik ve çevre gibi konulardaki yapıya ilişkin hükümler içeren mevzuata da uyulur. (26) Hazırlanan projelerin öncelikle bu Yönetmelik ve bu Yönetmelikte atıfta bulunulan mevzuatın hükümlerine uyulmak kaydıyla TSE standartlarına uygun olarak hazırlanması zorunludur. (27) İlgili idare, mevzuat ve standartlarda engelliler konusunda getirilen hükümlere uymakla ve bunları uygulamakla yükümlüdür. Ortak alan dolaşımlarındaki sahanlık, kat sahanlığı, ara sahanlık, merdiven, asansör, koridor ölçüleri, bu Yönetmelikte belirtilen ölçülerden az olmamak üzere, engellilerin ulaşım standartlarına uygun olarak düzenlenir. Ayrıca ilgili idare, yörenin koşullarını göz önünde bulundurarak engellilerle ilgili gerekli önlemleri almaya yetkilidir. (28) İlgili idareden yol kotu belgesi alınmadan, tabii zeminde hiçbir şekilde kazı veya dolgu yapılamaz. (29) Ruhsat veya yapı kullanma izni alınmış yapılarda ruhsat eki projesine aykırı olarak bodrum katları açığa çıkarmak üzere kazı ve tesviye yapılamaz. Aksi takdirde Kanun'un 40'ıncı ve 42'nci maddeleri uyarınca işlem yapılır. (30) Uygulama imar planında emsal verilmeyen parsellerde katlar alanı, planla veya bu Yönetmelikle belirlenen; taban alanı katsayısı ile kat adedinin çarpılmasıyla hesaplanır.	yapılar için hazırlanacak ve onaylanacak projelere ilişkin uygulamalar, öncelikle Kanunun 4'üncü maddesi kapsamında imzalanan protokol hükümlerine göre yapılır. (25) Yapı ruhsatı talep edilen projelerde ayrıca; afet, deprem, yangın, otopark, enerji verimliliği, sığınak, asansör, yapı malzemeleri, gürültü, yapı denetim, iş güvenliği, iskele, erişilebilirlik ve çevre gibi konulardaki yapıya ilişkin hükümler içeren mevzuata da uyulur. (26) Hazırlanan projelerin öncelikle bu Yönetmelik ve bu Yönetmelikte atıfta bulunulan mevzuatın hükümlerine uyulmak kaydıyla TSE standartlarına uygun olarak hazırlanması zorunludur. (27) İlgili idare, mevzuat ve standartlarda engelliler konusunda getirilen hükümlere uymakla ve bunları uygulamakla yükümlüdür. Ortak alan dolaşımlarındaki sahanlık, kat sahanlığı, ara sahanlık, merdiven, asansör, koridor ölçüleri, bu Yönetmelikte belirtilen ölçülerden az olmamak üzere, engellilerin ulaşım standartlarına uygun olarak düzenlenir. Ayrıca ilgili idare, yörenin koşullarını göz önünde bulundurarak engellilerle ilgili gerekli önlemleri almaya yetkilidir. (28) İlgili idareden yol kotu belgesi alınmadan, tabii zeminde hiçbir şekilde kazı veya dolgu yapılamaz. (29) Ruhsat veya yapı kullanma izni alınmış yapılarda ruhsat eki projesine aykırı olarak bodrum katları açığa çıkarmak üzere kazı ve tesviye yapılamaz. Aksi takdirde Kanun'un 40'ıncı ve 42'nci maddeleri uyarınca işlem yapılır. (30) Uygulama imar planında emsal verilmeyen parsellerde katlar alanı, planla veya bu Yönetmelikle belirlenen; taban alanı katsayısı ile kat adedinin çarpılmasıyla hesaplanır. (31) Umumi binaların mimari estetik komisyonunca fonksiyonu ve özelliği gereği farklılık arz ettiğine dair karar altına alınanları ile sanayi bölgelerindeki yapı ve tesisler, imar planı ve eki plan notlarında belirlenen veya imar planı ve eki plan notlarında belirlenmemişse bu Yönetmeliğin bina derinlik, blok boyu ve yükseklikleri hakkındaki kayıtlarına ve iç ölçülerine tabi değildir.
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM Arsalara İlişkin Hükümler	ÜÇÜNCÜ BÖLÜM ARSALARA İLİŞKİN HÜKÜMLER
Parsel büyüklükleri MADDE 6 – (1) İmar planında gösterilen çeşitli bölgelerde imar planı ile getirilmiş farklı hükümler yoksa yapılacak ifrazlarda, elde edilecek yeni parsellerin asgari ölçüleri; arazi meyili, yol durumu, mevcut yapılar ve benzeri gibi	PARSEL BÜYÜKLÜKLERİ MADDE: 6 (1) İmar planında gösterilen çeşitli bölgelerde imar planı ile getirilmiş farklı hükümler yoksa yapılacak ifrazlarda, elde edilecek yeni parsellerin asgari ölçüleri; arazi meyili, yol durumu, mevcut yapılar ve benzeri gibi

mevkiin özellikleri ile bu parsellerde yapılması mümkün olan yapıların ölçüleri ve yöresel ihtiyaçları da göz önünde tutularak tespit olunur. Bu tespit sırasında aşağıdaki şartlar ihlâl edilemez;

(2) Parsel genişlikleri;

a) Konut ve ticaret bölgelerinde:

- 1)** 4 kata kadar (4 kat dâhil) inşaata müsait yerlerde: Bitişik nizamda 8.00 metreden, Blok başlarında: Yan bahçe mesafesi + 8.00 metreden, Ayrık nizamda: Yan bahçe mesafeleri toplamı + 8.00 metreden az olamaz.
- 2)** 6 kata kadar (6 kat dâhil) inşaata müsait yerlerde: Bitişik nizamda: 10.00 metreden, Blok başlarında: Yan bahçe mesafesi + 10.00 metreden, Ayrık nizamda: Yan bahçe mesafeleri toplamı + 10.00 metreden az olamaz.
- 3)** 9 kata kadar (9 kat dâhil) inşaata müsait yerlerde: Bitişik nizamda: 12.00 metreden, Blok başlarında: Yan bahçe mesafeleri toplamı + 12.00 metreden, Ayrık nizamda: Yan bahçe mesafeleri toplamı + 15.00 metreden az olamaz.
- 4)** 10 veya daha fazla katlı inşaata müsait yerlerde: Bitişik nizamda: 15.00 metreden, Blok başlarında: Yan bahçe mesafesi + 15.00 metreden, Ayrık nizamda: Yan bahçe mesafeleri toplamı + 18.00 metreden az olamaz.

b) Ticaret bölgelerinde (Yalnız 1 katlı dükkân yapılması halinde):

- 1)** Bitişik nizamda: 6.00 metreden,
- 2)** Blok başlarında: Yan bahçe mesafesi + 6.00 metreden,
- 3)** Ayrık nizamda: Yan bahçe mesafeleri toplamı + 6.00 metreden az olamaz.

c) Küçük sanayi bölgelerinde:

- 1)** Bitişik nizamda: 10.00 metreden,
- 2)** Blok başlarında: Yan bahçe mesafesi + 10.00 metreden,
- 3)** Ayrık nizamda: Yan bahçe mesafeleri toplamı + 10.00 metreden az olamaz.
- 4)** Sanayi bölgelerinde ve konut dışı kentsel çalışma alanlarında 30.00 metreden az olamaz.
- 5)** Akaryakıt istasyonlarında 40.00 metreden az olamaz.

(3) Parsel derinlikleri:

a) Konut ve ticaret bölgelerinde:

- 1)** Ön bahçesiz nizamda: 15.00 metre + arka bahçe mesafesinden,

mevkiin özellikleri ile bu parsellerde yapılması mümkün olan yapıların ölçüleri ve yöresel ihtiyaçları da göz önünde tutularak tespit olunur. Bu tespit sırasında aşağıdaki şartlar ihlâl edilemez;

(2) PARSEL GENİŞLİKLERİ;

a) Konut ve Ticaret Bölgelerinde:

- 1)** 4 kata kadar (4 kat dâhil) inşaata müsait yerlerde: Bitişik nizamda 6.00 metreden, Blok başlarında: Yan bahçe mesafesi + 6.00 metreden, Ayrık nizamda: Yan bahçe mesafeleri toplamı + 6.00 metreden az olamaz.
- 2)** 6 kata kadar (6 kat dâhil) inşaata müsait yerlerde: Bitişik nizamda: 10.00 metreden, Blok başlarında: Yan bahçe mesafesi + 10.00 metreden, Ayrık nizamda: Yan bahçe mesafeleri toplamı + 10.00 metreden az olamaz.
- 3)** 9 kata kadar (9 kat dâhil) inşaata müsait yerlerde: Bitişik nizamda: 12.00 metreden, Blok başlarında: Yan bahçe mesafeleri toplamı + 12.00 metreden, Ayrık nizamda: Yan bahçe mesafeleri toplamı + 15.00 metreden az olamaz.
- 4)** 10 veya daha fazla katlı inşaata müsait yerlerde: Bitişik nizamda: 15.00 metreden az olamaz. Blok başlarında: Yan bahçe mesafesi + 15.00 metreden Ayrık nizamda: Yan bahçe mesafeleri toplamı + 18.00 metreden az olamaz.

b) Ticaret bölgelerinde (Yalnız 1 katlı dükkân yapılması halinde):

- 1)** Bitişik nizamda: 6.00 metreden,
- 2)** Blok başlarında: Yan bahçe mesafesi + 6.00 metreden,
- 3)** Ayrık nizamda: Yan bahçe mesafeleri toplamı + 6.00 metreden az olamaz.

c) Küçük sanayi bölgelerinde:

- 1)** Bitişik nizamda: 10.00 metreden,
- 2)** Blok başlarında: Yan bahçe mesafesi + 10.00 metreden,
- 3)** Ayrık nizamda: Yan bahçe mesafeleri toplamı + 10.00 metreden az olamaz.
- d)** Sanayi bölgelerinde ve konut dışı kentsel çalışma alanlarında: 30.00 metreden az olamaz.
- e)** Akaryakıt istasyonlarında: 40.00 metreden az olamaz.

(3) PARSEL DERİNLİKLERİ:

a) Konut ve ticaret bölgelerinde:

- 1)** Ön bahçesiz nizamda: 13.00 metre + arka bahçe mesafesinden az olamaz.

2) Ön bahçeli nizamda: Ön bahçe mesafesi + 15.00 metre + arka bahçe mesafesinden az olamaz. b) Ticaret bölgelerinde (Yalnız 1 katlı dükkân yapılması halinde): 1) Ön bahçesiz nizamda: 5.00 metre + arka bahçe mesafesinden, 2) Ön bahçeli nizamda: Ön bahçe mesafesi + 5.00 metre + arka bahçe mesafesinden az olamaz. c) Küçük sanayi bölgelerinde: 1) Ön bahçesiz nizamda: 10.00 metre + arka bahçe mesafesinden, 2) Ön bahçeli nizamda: Ön bahçe mesafesi + 10.00 metre + arka bahçe mesafesinden az olamaz. 3) Sanayi bölgelerinde ve konut dışı kentsel çalışma alanlarında 30.00 metreden az olamaz. 4) Akaryakıt İstasyonlarında 30.00 metreden az olamaz. (4) Parsel büyüklükleri hakkındaki hükümlere uymayan arsalarda, yeni veya ilave yapı ruhsatı düzenlenemez.	2) Ön bahçeli nizamda: Ön bahçe mesafesi + 13.00 metre + arka bahçe mesafesinden az olamaz. b) Ticaret bölgelerinde (Yalnız 1 katlı dükkân yapılması halinde): 1) Ön bahçesiz nizamda: 5.00 metre + arka bahçe mesafesinden, 2) Ön bahçeli nizamda: Ön bahçe mesafesi + 5.00 metre + arka bahçe mesafesinden az olamaz. c) Küçük sanayi bölgelerinde: 1) Ön bahçesiz nizamda: 10.00 metre + arka bahçe mesafesinden, 2) Ön bahçeli nizamda: Ön bahçe mesafesi + 10.00 metre + arka bahçe mesafesinden az olamaz. ç) Sanayi bölgelerinde ve konut dışı kentsel çalışma alanlarında: 30.00 metreden az olamaz. e) Akaryakıt İstasyonlarında: 30.00 metreden az olamaz. d) Parsel büyüklükleri hakkındaki hükümlere uymayan arsalarda, yeni veya ilave yapı ruhsatı düzenlenemez.
İfraz ve tevhit MADDE 7- (1) Parselasyon planı bulunan yerlerde, daha sonra plan değişikliği veya revizyonu yapılması halinde bu planlar ile belirlenen; umumi hizmet alanına isabet eden taşınmazlar ile imar istikameti önünde kalan donatı alanları, kamu eline geçmeden tevhit ve ifraz yapılamaz. (2) Bir imar adasında, mevzuatına uygun binalar dikkate alınarak ve yeni inşa edilecek binaların şematik konumu çizilerek ada bazında etüt yapıp, ada içindeki parsel dağılımının yapıların estetiği ve silüetini bozmayacak şekilde olduğu ortaya konulmadan, ifraz ve tevhit işlemi yapılamaz. (3) Mevcut haliyle yapılaşmaya elverişli olmayan parsellere ilişkin olarak, ilgili idarenin tebliğ tarihinden itibaren 3 ay içerisinde parsellerin maliklerinin kendi aralarında anlaşamadığı takdirde re'sen tevhit ve ifraz yoluyla işlem yapmaya ilgili idare yetkilidir. (4) İmar planı ile mahreç aldığı yolu kapanan ve imar adası ortasında kalan, yola cephesi bulunmayan	İFRAZ VE TEVHİT MADDE: 7 Her türlü imar adasında parselasyon planı yapılarak onaylanıp kesinleştikten sonra onanlı imar planı koşullarını sağlayan ve parselasyon planına uygun ifraz ve tevhit işlemleri yapılabilir. Parselasyon planı yapılmadan ifraz ve tevhit işlemi yapılamaz. (1) Parselasyon planı bulunan yerlerde, daha sonra plan değişikliği veya revizyonu yapılması halinde bu planlar ile belirlenen; umumi hizmet alanına isabet eden taşınmazlar ile imar istikameti önünde kalan donatı alanları, kamu eline geçmeden tevhit ve ifraz yapılamaz. (2) Bir imar adasında, imar planı ile getirilmiş farklı hükümler yoksa yapılacak ifrazlarda, elde edilecek yeni parsellerin asgari ölçüleri, arazi meyili, yol durumu, mevkiin özellikleri ile mevzuatına uygun mevcut binalar dikkate alınarak ve yeni inşa edilecek binaların şematik konumu çizilerek ada bazında etüt yapıp, ada içindeki parsel dağılımının yapıların estetiği ve silüetini bozmayacak şekilde olduğu ortaya konulmadan, ifraz ve tevhit işlemi yapılamaz. (3) Mevcut haliyle yapılaşmaya elverişli olmayan parsellere ilişkin olarak, ilgili idarenin tebliğ tarihinden itibaren 3 ay içerisinde parsellerin maliklerinin kendi aralarında anlaşamadığı takdirde re'sen tevhit ve ifraz yoluyla işlem yapmaya ilgili idare yetkilidir. (4) İmar planı ile mahreç aldığı yolu kapanan ve imar adası ortasında kalan, yola cephesi bulunmayan

parseller ifraz edilemez.

(5) İmar planı ile kapanan yollarda kalan, yola cephesi olmayan parsellere imar yoluna cephe sağlayacak şekilde arazi düzenlemesi yapılmadan kapanan yollar, ifraz ve tevhide konu edilemez veya ayrı bir parsel olarak değerlendirilemez.

(6) Taşkın, heyelan ve kaya düşmesi gibi afet alanlarında bulunan sıhhi ve jeolojik mahzurları olan veya bunlar gibi tehlikeli durumlar arz etmesi yüzünden imar planlarına veya ilgili idarelerce hazırlanmış veya onaylanmış raporlara göre yapı yapılması yasak edilen alanlar ifraz edilemez.

(7) Ancak,

a) Sadece bir kısmı yapılaşmaya yasaklanan alanda kalan parsellerin yapılaşmaya uygun kısımları,

b) Yukarıdaki nedenlerle ağaçlandırılacak alan olarak gösterilen alanlarda kalan parsellerin yasaklamaya tabi olmayan kısımları,

c) İmar planlarında özel mülkiyet içinde kalıp tarım yapılacak alanların yasaklamaya tabi olmayan kısımları, Tarım İl Müdürlüğü'nün görüşü alınarak, ifraz edilebilir.

(8) Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girmesinden önce her ne sebeple olursa olsun oluşan yapılaşmaya uygun olmayan artık parsellere inşaat izni verilemez.

(9) Bina ön cephe hattının istikameti değiştirilmek suretiyle ifraz yapılamaz.

(10) Kademe hattı belirlenen yerlerde imar planında aksine bir hüküm yoksa ifraz ve tevhit zorunlu değildir. Ancak kademe hattı belirlenen imar parsellerindeki ifraz ve tevhit talepleri kademe hattı dikkate alınarak gerçekleştirilir.

(11) Aynı yapı nizamına sahip parsellerin tevhit edilmeleri halinde uygulama imar planında; tevhit sonrası elde edilen parselin taban alanı ve katlar alanı, tevhit öncesi parsellerin ayrı ayrı hesaplanan taban alanları ve katlar alanları toplamını geçemez. Plan üzerinde ölçüsü belirlenmiş blok nizamında olan parsellerin tevhide halinde, tevhit öncesi parsellerin blok ölçüsü ile belirlenmiş inşaat alanı hakları toplamı aşılamaz.

(12) Yapı nizamı veya kullanım kararı birbirinden farklı ayrı kat rejimine tabii parseller ve farklı yollardan cephe alan ara parseller ile imar planında ifraz hattıyla birbirinden ayrılan parseller tevhit edilemez.

(13) İmar adasındaki aynı veya farklı yapı nizamı bulunan parsellerin bahçelerinin daha etkin kullanabilmesi amacıyla; ilgili parsel maliklerinin muvafakati alınmak, her bir parsel sınırı korunmak ve bu sınırlara göre planda verilen yapılaşma koşulları ayrı ayrı uygulanmak kaydıyla, tevhit koşulu olan kot ve

parseller ifraz edilemez.

(5) İmar planı ile kapanan yollarda kalan, yola cephesi olmayan parsellere imar yoluna cephe sağlayacak şekilde arazi düzenlemesi yapılmadan kapanan yollar, ifraz ve tevhide konu edilemez veya ayrı bir parsel olarak değerlendirilemez.

(6) Taşkın, heyelan ve kaya düşmesi gibi afet alanlarında bulunan sıhhi ve jeolojik mahzurları olan veya bunlar gibi tehlikeli durumlar arz etmesi yüzünden imar planlarına veya ilgili idarelerce hazırlanmış veya onaylanmış raporlara göre yapı yapılması yasak edilen alanlar ifraz edilemez.

(7) Ancak,

a) Sadece bir kısmı yapılaşmaya yasaklanan alanda kalan parsellerin yapılaşmaya uygun kısımları,

b) Yukarıdaki nedenlerle ağaçlandırılacak alan olarak gösterilen alanlarda kalan parsellerin yasaklamaya tabi olmayan kısımları,

c) İmar planlarında özel mülkiyet içinde kalıp tarım yapılacak alanların yasaklamaya tabi olmayan kısımları, Tarım İl Müdürlüğü'nün görüşü alınarak, ifraz edilebilir.

(8) Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girmesinden önce her ne sebeple olursa olsun oluşan yapılaşmaya uygun olmayan artık parsellere inşaat izni verilemez.

(9) Bina ön cephe hattının istikameti değiştirilmek suretiyle ifraz yapılamaz.

(10) Kademe hattı belirlenen yerlerde imar planında aksine bir hüküm yoksa ifraz ve tevhit zorunlu değildir. Ancak kademe hattı belirlenen imar parsellerindeki ifraz ve tevhit talepleri kademe hattı dikkate alınarak gerçekleştirilir.

(11) Aynı yapı nizamına sahip parsellerin tevhit edilmeleri halinde uygulama imar planında; tevhit sonrası elde edilen parselin taban alanı ve katlar alanı, tevhit öncesi parsellerin ayrı ayrı hesaplanan taban alanları ve katlar alanları toplamını geçemez. Plan üzerinde ölçüsü belirlenmiş blok nizamında olan parsellerin tevhide halinde, tevhit öncesi parsellerin blok ölçüsü ile belirlenmiş inşaat alanı hakları toplamı aşılamaz.

(12) Yapı nizamı veya kullanım kararı birbirinden farklı ayrı kat rejimine tabii parseller ve farklı yollardan cephe alan ara parseller ile imar planında ifraz hattıyla birbirinden ayrılan parseller tevhit edilemez.

(13) İmar adasındaki aynı veya farklı yapı nizamı bulunan parsellerin bahçelerinin daha etkin kullanabilmesi amacıyla; ilgili parsel maliklerinin muvafakati alınmak, her bir parsel sınırı korunmak ve bu sınırlara göre planda verilen yapılaşma koşulları ayrı ayrı uygulanmak kaydıyla, tevhit koşulu olan kot ve

cephe sınırlamalarına bakılmaksızın ve parseller tevhit edilmeksizin vaziyet planı idarece onaylanarak ve tapuda beyanlar hanesine şerh düşülerek açık otopark uygulaması yapılabilir. (14) Aynı yoldan cephe alan ve aralarında 3.00 metre ve daha fazla kot farkı bulunan imar parsellerinin tevhibi halinde parsellerin bitiştiği sınırdaki bu yönetmeliğe göre kademe yapılması ve kat adedinin ve bina yüksekliğinin, her kademenin kendi içinde değerlendirilmesi zorunludur. (15) Maliklerinin talebi üzerine mevcut bitişik parsellerde, uygulamayı kolaylaştırmak ve birbirleri ile olan sınırlarının düzeltilmesine yönelik ifraz ve tevhit işlemlerinde, parsel sayısı değiştirilmemek kaydıyla, bu yönetmelikte bahsedilen asgari ifraz şartları aranmaz.	cephe sınırlamalarına bakılmaksızın ve parseller tevhit edilmeksizin vaziyet planı idarece onaylanarak ve tapuda beyanlar hanesine şerh düşülerek açık otopark uygulaması yapılabilir. (14) Aynı yoldan cephe alan ve aralarında 3.00 metre ve daha fazla kot farkı bulunan imar parsellerinin tevhibi halinde parsellerin bitiştiği sınırdaki bu yönetmeliğe göre kademe yapılması ve kat adedinin ve bina yüksekliğinin, her kademenin kendi içinde değerlendirilmesi zorunludur. (15) Maliklerinin talebi üzerine mevcut bitişik parsellerde, uygulamayı kolaylaştırmak ve birbirleri ile olan sınırlarının düzeltilmesine yönelik ifraz ve tevhit işlemlerinde, parsel sayısı değiştirilmemek kaydıyla, bu yönetmelikte bahsedilen asgari ifraz şartları aranmaz. (16) İlgili Belediye imar planlarının uygulanması sırasında bir gayrimenkulün tamamını kamulaştırmadan o yerin muayyen bir kısmı üzerinde kamu yararı amacıyla irtifak hakkı tesis edebilir.
İfraz ve tevhit işlemleri Madde 8- (1) İlgili belediyenin, resen yapacağı ifraz ve tevhit işlemleri dışında, maliklerin başvurusu üzerine yapılacak işlemlerde, aşağıdaki belgeler aranır: a) Başvuru dilekçesi, b) İlgili parsellerin tapu kaydı veya tapu kaydı yerine geçecek kanuni belge, c) İlgili maliklerin imza sirkülerini ihtiva eden müşterek müracaatları veya noter onaylı muvafakatname veya vekâletname, ç) Harita mühendislerince ilgili mevzuat hükümlerine uygun olarak düzenlenmiş ifraz ve/veya tevhit işlemlerine ilişkin belgeler. Başvuru üzerine, ilgili belediyesi 15 gün içerisinde; uygun gördükleri başvuruyu Belediye Encümenine gönderir veya uygun görülmemesi halinde iade eder. (2) Belediye Encümenine gönderilen, belediye ve mücavir alan sınırları içindeki taşınmazların resen veya başvuru üzerine ifraz ve tevhibi, bunlar üzerindeki irtifak hakkı tesisi veya terkini başvuru tarihinden itibaren 30 gün içinde sonuçlandırılır ve onaylanmış encümen kararı ile eki, tescil veya terkini için 15 gün içinde tapu ve kadastro idarelerine gönderilir.	İFRAZ VE TEVHİT İŞLEMLERİ Madde: 8 (1) İlgili belediyenin, resen yapacağı ifraz ve tevhit işlemleri dışında, maliklerin başvurusu üzerine yapılacak işlemlerde, aşağıdaki belgeler aranır: a) Başvuru dilekçesi, b) İlgili parsellerin son bir yıl içinde alınmış tapu kaydı veya tapu kaydı yerine geçecek kanuni belge, c) İlgili maliklerin imza sirkülerini ihtiva eden müşterek müracaatları veya noter onaylı muvafakatname veya vekâletname, ç) Harita mühendislerince ilgili mevzuat hükümlerine uygun olarak düzenlenmiş ifraz ve/veya tevhit işlemlerine ilişkin belgeler. Başvuru üzerine, ilgili belediyesi 15 gün içerisinde; uygun gördükleri başvuruyu Belediye Encümenine gönderir veya uygun görülmemesi halinde iade eder. d) İlgili belediyesince düzenlenmiş geçerli imar çapı. (2) Belediye Encümenine gönderilen, belediye ve mücavir alan sınırları içindeki taşınmazların resen veya başvuru üzerine ifraz ve tevhibi, bunlar üzerindeki irtifak hakkı tesisi veya terkini başvuru tarihinden itibaren 30 gün içinde sonuçlandırılır ve onaylanmış encümen kararı ile eki, tescil veya terkini için 15 gün içinde tapu ve kadastro idarelerine gönderilir.
Parsele ilişkin hükümler MADDE 9- (1) Parselasyon planına göre müstakil yapı yapılmasına müsait tapuya tescilli imar parseli oluşması ve mülkiyet değişikliği olmaması halinde; yapılaşma için,	PARSELE İLİŞKİN HÜKÜMLER MADDE: 9 (1) Parselasyon planına göre müstakil yapı yapılmasına müsait tapuya tescilli imar parseli oluşması ve mülkiyet değişikliği olmaması halinde; yapılaşma için,

parselasyon planının tamamının tapuya tescil şartı beklenmez.

(2) Parsel büyüklükleri hakkındaki hükümlere uymayan arsalar mevzuat hükümlerine göre yapı yapılmasına müsait hale getirilinceye kadar veya bu mümkün olmadığı takdirde kamulaştırılınca kadar, bu parsellerdeki mevcut yapıların olduğu gibi kullanılmasına, tadilatına veya imar planına aykırı olmamak kaydıyla işlev değişikliğine izin verilir.

(3) Tamamı umumi hizmetlere ayrılan yerlere rastlayan veya kalan parçası plan ve Yönetmelik hükümlerine göre yapı yapılmasına müsait olmayan arsalar, kamulaştırılınca kadar sahipleri tarafından olduğu gibi kullanılmaya devam olunur.

(4) Komşu parsellerin mevzuatına uygun olarak yapılaşmış olması nedeni ile müstakil kalan ve asgari parsel büyüklüklerine uymayan parsellere; fen, sanat ve sağlık kuralları ile yönetmeliğin diğer hükümlerine uygun yapı yapılmasına izin verilir.

(5) İmar planında yapı nizamı belirlenmeyen hallerde ayrık nizam uygulanır.

(6) Birden fazla yapının inşa edilebileceği ve imar planı ile serbest nizam kararı verilen parsellerde, komşu parsellerde yer alan ve bu parselde en yakın yapıların yapı nizamlarına aykırı düşmemek koşuluyla, sadece bir tek nizam uygulanabileceği gibi ayrık, blok veya bitişik nizamdan ikisi veya üçü bir arada karma olarak uygulanabilir.

parselasyon planının tamamının tapuya tescil şartı beklenmez.

(2) Parsel büyüklükleri hakkındaki hükümlere uymayan **arsalarda, yeni veya ilave yapı ruhsatı düzenlenemez.**

Ancak, arsalar mevzuat hükümlerine göre yapı yapılmasına müsait hale getirilinceye kadar veya bu mümkün olmadığı takdirde kamulaştırılınca kadar, bu parsellerdeki mevcut yapıların olduğu gibi kullanılmasına, tadilatına veya imar planına aykırı olmamak kaydıyla işlev değişikliğine izin verilir

(3) Tamamı umumi hizmetlere ayrılan yerlere rastlayan veya **ifrazdan** kalan parçası plan ve Yönetmelik hükümlerine göre yapı yapılmasına müsait olmayan arsalar, kamulaştırılınca kadar sahipleri tarafından olduğu gibi kullanılmaya devam **olunduğu gibi muvakkat bina ve tesis de yapılabilir.**

(4) Komşu parsellerin mevzuatına uygun olarak yapılaşmış olması nedeni ile müstakil kalan ve asgari parsel büyüklüklerine uymayan parsellere; fen, sanat ve sağlık kuralları ile yönetmeliğin diğer hükümlerine uygun yapı yapılmasına izin verilir.

(5) İmar planında yapı nizamı belirlenmeyen hallerde ayrık nizam uygulanır.

(6) Birden fazla yapının inşa edilebileceği ve imar planı ile serbest nizam kararı verilen parsellerde, **uygulama imar planında aksine bir hüküm yoksa bu Yönetmelikteki ölçülere uyulması kaydı ile** komşu parsellerde yer alan ve bu parselde en yakın yapıların yapı nizamlarına aykırı düşmemek koşuluyla, sadece bir tek nizam uygulanabileceği gibi ayrık, **ikiz,** blok, bitişik veya serbest nizamdan ikisi veya üçü bir arada karma olarak **uygulanarak birden fazla yapı yapılabilir.** **Ancak binalar arası mesafe her yapının yüksekliğine göre yaklaşma mesafeleri ayrı ayrı tespit edilip toplanmak suretiyle bulunur. Ön bahçe mesafesi olarak da yönetmelikteki ön bahçe mesafeleri uygulanacaktır.**

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Yapılaşmaya İlişkin Hükümler

Yol genişliklerine göre bina kat adetleri

MADDE 10-

(1) Yeni yapılacak binalarda uygulama imar planında veya planda olmaması halinde bu Yönetmelikte gösterilen kat adedi ve bina yüksekliği aşılamaz.

(2) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önceki mevcut uygulama imar planlarında kat adetleri veya bina yükseklikleri belirtilmemiş parsellerde;

a) Bina kat adetleri aşağıdaki gibi belirlenir. Ancak, KAKS belirtilmemişse, hiçbir şekilde binanın tabii ve tesviye edilmiş zemin üzerinde kalan katlarının

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

YAPILAŞMAYA İLİŞKİN HÜKÜMLER

YOL GENİŞLİKLERİNE GÖRE BİNA KAT ADETLERİ

MADDE: 10

(1) Yeni yapılacak binalarda uygulama imar planında veya planda olmaması halinde bu Yönetmelikte gösterilen kat adedi ve bina yüksekliği aşılamaz.

(2) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önceki mevcut uygulama imar planlarında kat adetleri veya bina yükseklikleri belirtilmemiş parsellerde;

a) Bina kat adetleri aşağıdaki gibi belirlenir. Ancak, KAKS belirtilmemişse, hiçbir şekilde binanın tabii ve tesviye edilmiş zemin üzerinde kalan katlarının

alanlarının toplamı net parsel alanının iki katını geçemez.			alanlarının toplamı net parsel alanının iki katını geçemez.		
Yol genişliği (metre)	Konut, ticaret ve kombinasyonları bölgelerinde Kat adedi (Bodrum kat hariç)	Sanayi bölgelerinde kat adedi (Bodrum kat hariç)	Yol genişliği (metre)	Konut, ticaret ve kombinasyonları bölgelerinde Kat adedi (Bodrum kat hariç)	Sanayi bölgelerinde kat adedi (Bodrum kat hariç)
Yol ≤ 7.00	2	1	Yol ≤ 7.00	2	1
7.00 < Yol ≤ 10.00	3	2	7.00 < Yol ≤ 10.00	3	2
10.00 < Yol ≤ 12.00	4	2	10.00 < Yol ≤ 12.00	4	2
12.00 < Yol ≤ 15.00	5	2	12.00 < Yol ≤ 15.00	5	2
15.00 < Yol ≤ 20.00	6	2	15.00 < Yol ≤ 20.00	6	2
20.00 < Yol ≤ 25.00	8	3	20.00 < Yol ≤ 25.00	8	3
25.00 < Yol ≤ 35.00	10	3	25.00 < Yol ≤ 35.00	10	3
35.00 < Yol ≤ 50.00	14	4	35.00 < Yol ≤ 50.00	14	4
50.00 ≤ Yol	>14	4	50.00 ≤ Yol	>14	4
b) Bu maddenin uygulanmasındaki yol genişlikleri, parselin ön cephesinde yer alan yolun planda belirtilen genişliği veya planda belirtilmemiş ise ön bahçe, yeşil alan, refüj, meydan, otopark, demiryolu, su kanalı gibi unsurları içermeyen yolun genişliği esas alınır.			b) Bu maddenin uygulanmasındaki yol genişlikleri, parselin ön cephesinde yer alan yolun planda belirtilen genişliği veya planda belirtilmemiş ise ön bahçe, yeşil alan, refüj, meydan, otopark, demiryolu, su kanalı gibi unsurları içermeyen yolun genişliği esas alınır. Kat adedinin belirlenmesinde, yoldaki arazi genişlemeler etkin değildir.		
Binalara kot verilmesine ilişkin esaslar MADDE 11- (1) İmar planlarında aksine bir hüküm bulunmaması halinde yoldan kotlandırma esastır. (2) Kot alınan noktanın tespitinde sokak silüetinin korunması esastır. (3) Bir parselde birden fazla bina yapılması durumunda, arazi yapısına ve yollara uyumlu kotlandırma yapmak için, ilgili idarenin imar birimince onaylanacak vaziyet planına göre her bina için kendisine yakın yoldan veya tabii zeminden kotlandırma yapılır. (4) Viyadük, köprü gibi parsel giriş çıkış yapılamayan yerlerden, parklardan ve parsel bitişik olmayan yollardan binalara kot verilemez. (5) Tabii zeminden kotlandırma ile kademelendirme işlemlerinde ada bazında değerlendirme yapılır.			BİNALARA KOT VERİLMESİNE İLİŞKİN ESASLAR MADDE: 11 (1) İmar planlarında aksine bir hüküm bulunmaması halinde yoldan kotlandırma esastır. (2) Kot alınan noktanın tespitinde sokak silüetinin korunması esastır. (3) Bir parselde birden fazla bina yapılması durumunda, arazi yapısına ve yollara uyumlu kotlandırma yapmak için, ilgili idarenin imar birimince onaylanacak vaziyet planına göre her bina için kendisine yakın yoldan veya tabii zeminden kotlandırma yapılır. (4) Viyadük, köprü gibi parsel giriş çıkış yapılamayan yerlerden, parklardan ve parsel bitişik olmayan yollardan binalara kot verilemez. (5) Tabii zeminden kotlandırma ile kademelendirme işlemlerinde ada bazında değerlendirme yapılır.		
Yoldan kotlandırma MADDE 12- (1) Binalara parselin kot aldığı yol cephesinin bina köşeleri hizasındaki en yüksek tretuvar seviyesinden kot verilir. (2) Tretuvar seviyesi, kırmızı kota göre belirlenen yol seviyesinin 0.18 metre üstü olarak kabul edilir. (3) Kotlandırma yapılması için kırmızı kot çalışmasının			YOLDAN KOTLANDIRMA MADDE: 12 (1) Binalara parselin kot aldığı yol cephesinin bina köşeleri hizasındaki en yüksek tretuvar seviyesinden kot verilir. (2) Tretuvar seviyesi, kırmızı kota göre belirlenen yol seviyesinin 0.18 metre üstü olarak kabul edilir. (3) Kotlandırma yapılması için kırmızı kot çalışmasının		

yapılması zorunludur.

(4) Henüz oluşmamış yollarda kot talebi halinde bordür üst seviyesi, ilgili idare tarafından 10 iş günü içerisinde hazırlanacak projeye göre verilir.

(5) Parselin kot aldığı yolun eğiminden dolayı zemin kat taban kotunun kot alınan noktaya göre en fazla 3.50 metre yükseldiği noktalarda binalarda kademe yapılması mecburidir. Her kademenin kendi hizasındaki en düşük bordür kotundan itibaren yüksekliği en çok 3.50 metre olmak zorundadır. Kademelendirme kot aldığı noktaya göre olması gerekli saçak seviyesi dikkate alınarak üst katlarda da yapılır.

(6) Kademelendirmede her kademe, cephe boyunca 6.00 metreden aşağı olamaz. Son kademenin 6.00 metreden az olması durumunda bir önceki kademe seviyesine uyulur. Ayrıca her kademedeki bina yüksekliği imar planı ile belirlenen saçak seviyesini geçemez.

(7) Yoldan kotlandırılan binalarda yoldan düşük veya yüksek olan parsellerin arka köşe noktalarının en düşük veya yüksekliğinin yol kotundan 3.50 metreden daha fazla kot farkı olması durumunda bina derinliği boyunca beşinci ve altıncı fıkralardaki kademelendirme esaslarına göre ve kademedan önceki alana denk olan toplam inşaat alanını aşmamak ve kademedan önceki en alt döşemesi de kademeli şekilde düzenlenmek kaydıyla kademelendirilir.

(8) İkili blok yapılacak parsellerde kotlandırma, iki parselin birleştiği noktadaki kaldırım üst kotundan yapılır.

(9) % 20'den fazla eğime sahip yollarda; bitişik veya blok uygulanacak yerlerde bina cepheleri toplamı 12.00 metreden düşük olan ara parsellerde bina kotu, bina köşe hizasındaki en yüksek yol kotundan verilir.

yapılması zorunludur.

(4) Henüz oluşmamış yollarda kot talebi halinde bordür üst seviyesi, ilgili idare tarafından 10 iş günü içerisinde hazırlanacak projeye göre verilir.

(5) Parselin kot aldığı yolun eğiminden dolayı zemin kat taban kotunun kot alınan noktaya göre en fazla 3.50 metre yükseldiği noktalarda binalarda kademe yapılması mecburidir. Her kademenin kendi hizasındaki en düşük bordür kotundan itibaren yüksekliği en çok 3.50 metre olmak zorundadır. Kademelendirme kot aldığı noktaya göre olması gerekli saçak seviyesi dikkate alınarak üst katlarda da yapılır.

(6) Kademelendirmede her kademe, cephe boyunca 6.00 metreden aşağı olamaz. Son kademenin 6.00 metreden az olması durumunda bir önceki kademe seviyesine uyulur. Ayrıca her kademedeki bina yüksekliği imar planı ile belirlenen saçak seviyesini geçemez.

(7) Yoldan kotlandırılan binalarda yoldan düşük veya yüksek olan parsellerin arka köşe noktalarının en düşük veya yüksekliğinin yol kotundan 3.50 metreden daha fazla kot farkı olması durumunda bina derinliği boyunca beşinci ve altıncı fıkralardaki kademelendirme esaslarına göre ve kademedan önceki alana denk olan toplam inşaat alanını aşmamak ve kademedan önceki en alt döşemesi de kademeli şekilde düzenlenmek kaydıyla kademelendirilir.

(8) İkili blok yapılacak parsellerde kotlandırma, iki parselin birleştiği noktadaki kaldırım üst kotundan yapılır.

(9) % 20'den fazla eğime sahip yollarda; bitişik veya blok uygulanacak yerlerde bina cepheleri toplamı 12.00 metreden düşük olan ara parsellerde bina kotu, bina köşe hizasındaki en yüksek yol kotundan verilir.

Tabii zeminden kotlandırma

MADDE 13-

(1) Arazinin meyilli olması durumunda, parselin tabii zemini yoldan yüksek ve ön bahçe mesafesi 10.00 metre veya daha fazla veya parselin tabii zemini yoldan aşağıda ve ön bahçe mesafesi 15.00 metre veya daha fazla ise tabii zeminden kot verilir.

(2) Yola göre yüksek olan parsellerde, tabii zemin kotu, o parseller için bordür seviyesinden verilecek kotu 3.00 metreden fazla geçemez.

(3) Bir yola cepheli veya birden fazla yola cepheli olup, üzerinde birden fazla yapı yapılması mümkün olan parsellerde kot, her binanın köşe kotlarının aritmetik ortalaması alınarak bulunur. Ancak, yola nazaran 3.00 metreden yüksek olan parsellerde, tabii zemin kotu ilgili idarenin imar birimince yapı adasının tamamının

TABİİ ZEMİNDEN KOTLANDIRMA

MADDE: 13

(1) Arazinin meyilli olması durumunda, parselin tabii zemini yoldan yüksek ve ön bahçe mesafesi 10.00 metre veya daha fazla veya parselin tabii zemini yoldan aşağıda ve ön bahçe mesafesi 15.00 metre veya daha fazla ise tabii zeminden kot verilir.

(2) Yola göre yüksek olan parsellerde, tabii zemin kotu, o parseller için bordür seviyesinden verilecek kotu 3.00 metreden fazla geçemez.

(3) Bir yola cepheli veya birden fazla yola cepheli olup, üzerinde birden fazla yapı yapılması mümkün olan parsellerde kot, her binanın köşe kotlarının aritmetik ortalaması alınarak bulunur. Ancak, yola nazaran 3.00 metreden yüksek olan parsellerde, tabii zemin kotu ilgili idarenin imar birimince yapı adasının tamamının

bu madde hükümleri çerçevesinde etüdü ve bunun ilgili idare encümenince kabulü ile yapılır. (4) Tabii zeminden kotlandırmada, ± 0.00 kotu binanın köşe kotlarının aritmetik ortalaması alınarak bulunur.	bu madde hükümleri çerçevesinde etüdü ve bunun ilgili idare encümenince kabulü ile yapılır. (4) Tabii zeminden kotlandırmada, ± 0.00 kotu binanın köşe kotlarının aritmetik ortalaması alınarak bulunur.
Köşe başı parsellerde kotlandırma MADDE 14- (1) Köşe başı parsellerde; a) Parselin cephe aldığı yollardan yüksek olanına göre kot verilir. b) Bu binalarda Yönetmeliğin 12'inci maddesinin beşinci ve altıncı fıkralarındaki esaslara göre cepheleri ve derinlikleri boyunca kademelendirme yapılarak düşük kottaki yol için belirlenen bina yüksekliklerine uyulur.	KÖŞE BAŞI PARSELLERDE KOTLANDIRMA MADDE: 14 (1) Köşe başı parsellerde; a) Parselin cephe aldığı yollardan yüksek olanına göre kot verilir. b) Röper noktası ve parselin yol cephesine rastlayan köşe kotları arasında 3,50 metre veya daha fazla kot farkı olması durumunda, bu binalarda Yönetmeliğin 12'inci maddesinin beşinci ve altıncı fıkralarındaki esaslara göre cepheleri ve derinlikleri boyunca kademelendirme yapılarak düşük kottaki yol için belirlenen bina yüksekliklerine uyulur. Bina komşu parselde veya yolda bulunan diğer binaların yükseklik seviyesine ve kademelendirmeye uygun hale getirilecek şekilde projelendirilir. Bir parselde birden fazla yapı yapıldığında her yapı için ayrı olarak yukarıdaki bentlere uygun kot verilir. c) Kot alınan noktanın tespitinde bölge kat rejiminin aşılmaması, komşu parseller dahil yol cephelerinde sokak silüetinin korunması esastır.
İki yola bakan ara parsellerde kotlandırma MADDE 15- (1) Parselin cepheli olduğu yollar arasında kot farkı bulunması halinde düşük kottaki yol ve yüksek kottaki yolun silüetleri açısından ilgili idaresince değerlendirilerek kotlandırma yapılır. (2) Bu binalarda 12'nci maddenin beşinci ve altıncı fıkralarındaki esaslara göre cepheleri ve derinlikleri boyunca kademelendirme yapılır.	İKİ YOLA BAKAN ARA PARSELLERDE KOTLANDIRMA MADDE: 15 (1) Parselin cepheli olduğu yollar arasında kot farkı bulunması halinde düşük kottaki yol ve yüksek kottaki yolun silüetleri açısından ilgili idaresince değerlendirilerek kotlandırma yapılır. (2) Bu binalarda 12'nci maddenin beşinci ve altıncı fıkralarındaki esaslara göre cepheleri ve derinlikleri boyunca kademelendirme yapılır.
Bahçe tesviyelerine ilişkin genel hükümler MADDE 16- (1) Tabii zemin veya tabii zemin kotuna göre düzenlenmiş tesviye zemin hiçbir şekilde bağımsız bölüm oluşturmak maksadıyla hafredilemez. (2) Bina ve bina otoparklarının giriş çıkışları hiçbir şekilde feyezan kotunun altında düzenlenemez. (3) Yol cephelerinin otopark olarak düzenlenmesi halinde otopark alanları yol kotuna göre tesviye edilir. (4) Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce onaylanan planlarda, feyezan kotunun belirlenmediği durumlarda, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü veya ilgili Su ve Kanalizasyon İdaresi'nin görüşüne göre uygulama yapılır.	BAHÇE TESVİYELERİNE İLİŞKİN GENEL HÜKÜMLER MADDE: 16 (1) Tabii zemin veya tabii zemin kotuna göre düzenlenmiş tesviye zemin hiçbir şekilde bağımsız bölüm oluşturmak maksadıyla hafredilemez. (2) Bina ve bina otoparklarının giriş çıkışları hiçbir şekilde feyezan kotunun altında düzenlenemez. (3) Yol cephelerinin otopark olarak düzenlenmesi halinde otopark alanları yol kotuna göre tesviye edilir. (4) Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce onaylanan planlarda, feyezan kotunun belirlenmediği durumlarda, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü veya ilgili Su ve Kanalizasyon İdaresi'nin görüşüne göre uygulama yapılır.

(5) Ön, yan ve arka bahçeler ile kademelerin, birbiri ile veya yol ile bağlantısını sağlayacak merdiven veya rampa düzenlenir. (6) Bina bahçe tesviyelerinde oluşacak kademelerde çevre binaların, parseldeki binanın ve bahçelerdeki yaşam alanlarının güvenliğini sağlayacak şekilde, teraslama, istinat duvarı ve benzeri uygulamalar mühendislik esaslarına göre projelendirilerek yapılır. (7) Bir parselde birden fazla yapının bulunduğu veya birden fazla parselin bütünleşik olarak projelendirildiği durumlarda, parsel sınırı ile bina cephesi arasında kalan kısımlar, ön cephe, arka cephe ve yan cephelerin tesviye hükümleri esas alınarak otopark giriş çıkışlarını sağlamak şartıyla kendi içerisinde kademelendirilerek tesviye edilebilir. (8) Bahçe tesviyelerinde engellilerin ulaşımına ilişkin tedbirlerin alınması zorunludur. (9) Parselde birden fazla bina yapılması halinde, arazi tanzim şekli; plan notları ve bu maddedeki tesviyelerle ilgili hükümler doğrultusunda ilgili idare imar birimince tespit edilir.	(5) Ön, yan ve arka bahçeler ile kademelerin, birbiri ile veya yol ile bağlantısını sağlayacak merdiven veya rampa düzenlenir. (6) Bina bahçe tesviyelerinde oluşacak kademelerde çevre binaların, parseldeki binanın ve bahçelerdeki yaşam alanlarının güvenliğini sağlayacak şekilde, teraslama, istinat duvarı ve benzeri uygulamalar mühendislik esaslarına göre projelendirilerek yapılır. (7) Bir parselde birden fazla yapının bulunduğu veya birden fazla parselin bütünleşik olarak projelendirildiği durumlarda, parsel sınırı ile bina cephesi arasında kalan kısımlar, ön cephe, arka cephe ve yan cephelerin tesviye hükümleri esas alınarak otopark giriş çıkışlarını sağlamak şartıyla kendi içerisinde kademelendirilerek tesviye edilebilir. (8) Bahçe tesviyelerinde engellilerin ulaşımına ilişkin tedbirlerin alınması zorunludur. (9) Parselde birden fazla bina yapılması halinde, arazi tanzim şekli; plan notları ve bu maddedeki tesviyelerle ilgili hükümler doğrultusunda ilgili idare imar birimince tespit edilir.
Ön bahçelerin tesviyesi Madde 17- (1) Yoldan kot alan parsellerde; % 15'ten daha az eğimli bir yola cephesi bulunan parsellerin yol cephesinde, parsel sınırı ile bina cephesi arasında kalan kısımlar komşu parsel sınırına kadar yol eğimine göre kaldırım seviyesinde tesviye edilir. a) % 15'ten daha az eğimli bir yola cephesi bulunan parsellerin yol cephesinde, parsel sınırı ile bina cephesi arasında kalan kısımlar komşu parsel sınırına kadar yol eğimine göre kaldırım seviyesinde tesviye edilir. b) % 15'ten fazla eğimli bir yola cephesi bulunan parsellerde, parsel sınırı ile bina cephesi arasında kalan kısım, yaya kaldırımı ile uyumlu olmak ve kademeler arasında en çok 0.15 metre kot farkı olmak üzere tesviye edilir. (2) Bina yol cephe hatları ile yollar arasında kalan bahçeler yola doğru en fazla % 2 meyil verilerek tesviye edilir. (3) Köşe başı parsellerin yol cepheleri bina cephe hattı boyunca, komşu parsel sınırına kadar yaya kaldırımı eğimince tesviye edilir. (4) Otopark giriş eğimleri, istinat duvarı, korkuluk ve benzeri gerekli güvenlik tedbirleri alınmak kaydıyla parsel sınırından itibaren başlatılabilir. (5) Otopark rampaları ön bahçe boyunca yola paralel yapılamaz.	ÖN BAHÇELERİN TESVİYESİ Madde: 17 (1) Yoldan kot alan parsellerde; % 15'ten daha az eğimli bir yola cephesi bulunan parsellerin yol cephesinde, parsel sınırı ile bina cephesi arasında kalan kısımlar komşu parsel sınırına kadar yol eğimine göre kaldırım seviyesinde tesviye edilir. a) % 15'ten daha az eğimli bir yola cephesi bulunan parsellerin yol cephesinde, parsel sınırı ile bina cephesi arasında kalan kısımlar komşu parsel sınırına kadar yol eğimine göre kaldırım seviyesinde tesviye edilir. b) % 15'ten fazla eğimli bir yola cephesi bulunan parsellerde, parsel sınırı ile bina cephesi arasında kalan kısım, yaya kaldırımı ile uyumlu olmak ve kademeler arasında en çok 0.15 metre kot farkı olmak üzere tesviye edilir. (2) Bina yol cephe hatları ile yollar arasında kalan bahçeler yola doğru en fazla % 2 meyil verilerek tesviye edilir. (3) Köşe başı parsellerin yol cepheleri bina cephe hattı boyunca, komşu parsel sınırına kadar yaya kaldırımı eğimince tesviye edilir. (4) Otopark giriş eğimleri, istinat duvarı, korkuluk ve benzeri gerekli güvenlik tedbirleri alınmak kaydıyla parsel sınırından itibaren başlatılabilir. (5) Otopark rampaları ön bahçe boyunca yola paralel yapılamaz. (6) Arka bahçesi de yoldan yüz alan parsellerde, bu cephedeki tesviye zorunluluğu, parselin arka cephe

	sınırından başlayarak en az 5,00 metrelik mesafe içindir. Böyle parsellerde komşu parsel ve adalarda teşekkül etmiş cephe hatları parsel arka cephesi sınırından başlayarak 5,00 metreyi aşıyorsa, parsel bu hatta kadar tesviye olunur. Bu tesviyeden sonra, bina arka cephesine kadar kalacak tabii zeminli kısmın genişliği 3,00 metreden az ise, bu kısım da yol meyilinde tesviye edilir.
Yan bahçelerin tesviyesi Madde 18 – (1) Arka bahçe tesviye kotunun ± 0.00 kotundan düşük olduğu durumlarda; yan bahçelerde, ön ve arka bahçeler arasında uyum sağlayacak şekilde ve hiçbir biçimde arka bahçe tesviye kotunun altına inilmemek koşuluyla tesviye yapılabileceği gibi kademelendirme de yapılabilir. (2) Arka bahçe tesviye kotunun ± 0.00 kotundan yüksek olduğu durumlarda; yan bahçelerde, ön ve arka bahçeler arasında uyum sağlayacak şekilde ve hiçbir biçimde ± 0.00 kotunun altına inilmemek koşuluyla tesviye edilebileceği gibi kademelendirme de yapılabilir. (3) Yönetmeliğin 12'nci maddesinin yedinci fıkrasına göre kademelendirme yapılan yola göre yükselen parsellerde yapılacak tesviye binanın kademesine uygun yapılır.	YAN BAHÇELERİN TESVİYESİ Madde: 18 (1) Arka bahçe tesviye kotunun ± 0.00 kotundan düşük olduğu durumlarda; yan bahçelerde, ön ve arka bahçeler arasında uyum sağlayacak şekilde ve hiçbir biçimde arka bahçe tesviye kotunun altına inilmemek koşuluyla tesviye yapılabileceği gibi kademelendirme de yapılabilir. (2) Arka bahçe tesviye kotunun ± 0.00 kotundan yüksek olduğu durumlarda; yan bahçelerde, ön ve arka bahçeler arasında uyum sağlayacak şekilde ve hiçbir biçimde ± 0.00 kotunun altına inilmemek koşuluyla tesviye edilebileceği gibi kademelendirme de yapılabilir. (3) Yönetmeliğin 12'nci maddesinin yedinci fıkrasına göre kademelendirme yapılan yola göre yükselen parsellerde yapılacak tesviye binanın kademesine uygun yapılır.
Arka bahçelerin tesviyesi Madde 19 – (1) Tabii zemini ± 0.00 kotunun üstündeki arka bahçe zemininin bu kota kadar kazılması esastır. Ancak, kayalık zeminlerde veya parsel arka sınırındaki ortalama tabii zeminin $+2.00$ kotundan yukarıda olması halinde, gerekli önlemler alınarak bina arka cephesinden itibaren 3.00 metrelik şeridin tesviyesi ile yetinilir. (2) Tabii zemin kotu ± 0.00 kotunun altında kalan arka bahçelerde bina köşelerinden en düşük kottakinin seviyesine kadar kazı yapılabilir. Parselin en düşük arka köşe noktası ile binanın en düşük arka köşe noktası arasındaki kot farkının 1.00 metreden fazla olması durumunda, bina arka cephesinden 3.00 metreden itibaren kademelendirme yapılabilir. (3) Arka bahçelerde 2.00 metreden fazla olmamak ve (± 0.00) kotunu geçmemek koşuluyla dolgu yapılabilir.	ARKA BAHÇELERİN TESVİYESİ Madde:19 (1) Tabii zemini ± 0.00 kotunun üstündeki arka bahçe zemininin bu kota kadar kazılması esastır. Ancak, kayalık zeminlerde veya parsel arka sınırındaki ortalama tabii zeminin $+2.00$ kotundan yukarıda olması halinde, gerekli önlemler alınarak bina arka cephesinden itibaren 3.00 metrelik şeridin tesviyesi ile yetinilir. (2) Tabii zemin kotu ± 0.00 kotunun altında kalan arka bahçelerde bina köşelerinden en düşük kottakinin seviyesine kadar kazı yapılabilir. Parselin en düşük arka köşe noktası ile binanın en düşük arka köşe noktası arasındaki kot farkının 1.00 metreden fazla olması durumunda, bina arka cephesinden 3.00 metreden itibaren kademelendirme yapılabilir. (3) Arka bahçelerde 2.00 metreden fazla olmamak ve (± 0.00) kotunu geçmemek koşuluyla dolgu yapılabilir.
Parsel kullanım fonksiyonlarına göre yapılaşma koşulları	PARSEL KULLANIM FONKSİYONLARINA GÖRE YAPILAŞMA KOŞULLARI

MADDE 20 –

(1) Yönetmelikte tanımlanan kullanım alanlarına ilişkin yapılaşma koşulları aşağıdaki gibidir;

a) Merkezi iş alanı:

Yönetimle ilgili idari tesis alanları, iş hanı, çarşı, çok katlı mağaza, banka gibi ticaret ve finans tesis alanları, turizm tesis alanları, sosyal kültürel tesis alanları, ibadet yerleri, park ve benzeri yeşil alanlar, spor alanları kamuya ve özel sektöre ait eğitim ve sağlık tesisleri alanları, kamuya ve özel sektöre ait teknik altyapı tesis alanları ile bu alanlara hizmet verecek benzeri alanlar ayrılır.

b) Park alanları:

Bu alanlarda encümen kararıyla;

1) Açık (süs) havuz, açık spor ve oyun alanı, genel tuvalet, pergola, kameriye,

2) Ahşap veya hafif yapı malzemelerinden yapılmak, kat adedi 1'i, yüksekliği 4.50 metreyi ve açık alanları dâhil taban alanları toplamda %3'ü, her birinin alanı 10 m²'yi geçmemek kaydıyla çay bahçesi, büfe, muhtarlık, güvenlik kulübesi, sporcu soyunma kabinleri ile oyun alanlarına en az 10 metre mesafede olmak ve etrafı çit ile kapatılmak koşuluyla trafo,

3) Tabii veya tesviye edilmiş toprak zemin altında kalmak üzere, ağaçlandırma için TSE standartlarında öngörülen yeterli derinlikte toprak örtüsünün sağlanması kaydıyla kapalı otopark,

4) 5.000 m² üzerindeki parklarda muvakkat yapı kriterlerine göre mescit, aile sağlığı merkezi, acil sağlık merkezi ve 112 acil sağlık merkezi, yapılabilir.

c) Piknik ve eğlence (rekreasyon) alanları:

Bu alanlarda;

1) Bodrum katlar dâhil yapı inşaat alanı toplamda %5'i, her biri için taban alanı 250 m²'yi, kat adedi 2'yi, asma katlı yapılarda yüksekliği 7.80 metreyi, asma katlı yapılarda 6.80 metreyi geçmeyen çok amaçlı salon,

MADDE: 20

(1) Yönetmelikte tanımlanan kullanım alanlarına ilişkin yapılaşma koşulları aşağıdaki gibidir;

a) Merkezi iş alanı:

Nazım imar planlarında Merkezi iş alanı (MİA) olarak gösterilen bu alanlarda;

Yönetimle ilgili idari tesis alanları, iş hanı, çarşı, çok katlı mağaza, banka gibi ticaret ve finans tesis alanları, turizm tesis alanları, sosyal kültürel tesis alanları, ibadet yerleri, park ve benzeri yeşil alanlar, spor alanları kamuya ve özel sektöre ait eğitim ve sağlık tesisleri alanları, kamuya ve özel sektöre ait teknik altyapı tesis alanları ile bu alanlara hizmet verecek benzeri alanlar ayrılır.

b-1) Park Alanları:

Bu alanlarda encümen kararıyla;

1) Açık (süs) havuz, açık spor ve oyun alanı, genel tuvalet, pergola, kameriye,

2) Ahşap veya hafif yapı malzemelerinden yapılmak, kat adedi 1'i, yüksekliği 4.50 metreyi ve açık alanları dâhil taban alanları toplamda %3'ü, her birinin alanı 10 m²'yi geçmemek kaydıyla çay bahçesi, büfe, muhtarlık, güvenlik kulübesi, sporcu soyunma kabinleri ile oyun alanlarına en az 10 metre mesafede olmak ve etrafı çit ile kapatılmak koşuluyla trafo,

3) Tabii veya tesviye edilmiş toprak zemin altında kalmak üzere, ağaçlandırma için TSE standartlarında öngörülen yeterli derinlikte toprak örtüsünün sağlanması kaydıyla kapalı otopark,

4) 10 hektar üzerindeki parklarda tamamının toplam alanları 1000 m² yi geçmeyen muvakkat yapı kriterlerine göre ibadet yeri, aile sağlığı merkezi, acil sağlık merkezi ve 112 acil sağlık merkezi, yapılabilir.

b-2) Çay Bahçeleri:

Bu alanlarda kat alanı katsayısı (TAKS, E) 0,05'i ve h=4,50 metreyi ve geçmemek koşuluyla tek katlı çayhane, kafeterya gibi tesisler yapılabilir.

b-3) Çocuk Bahçeleri:

Bu alanlarda oyun gereçlerinin dışında süs veya kum havuzu, pergole ve WC yapılabilir.

c) Piknik ve Eğlence (Rekreasyon) Alanları:

Bu alanlarda;

1) Bodrum katlar dâhil yapı inşaat alanı toplamda %5'i, her biri için taban alanı 250 m²'yi, kat adedi 2'yi, asma katlı yapılarda yüksekliği 7.80 metreyi, asma katlı yapılarda 6.80 metreyi geçmeyen çok amaçlı salon,

mescit, lokanta, kahvehane, çay bahçesi, büfe,
2) Açık otopark ile tabii veya tesviye edilmiş toprak zemin altında kalmak üzere, ağaçlandırma için TSE standartlarında öngörülen yeterli derinlikte toprak örtüsünün sağlanması kaydıyla kapalı otopark,
3) Güreş, tenis, yüzme, mini golf, otokros, gokart ve benzeri spor alanları ve çocuk oyun parkları,
4) Tuvalet, çeşme, pergola, kameriye, mangal, piknik masası, yer alabilir.

ç) Spor ve oyun alanları:

Bu alanlarda;

- 1)** Açık veya tabii veya tesviye edilmiş zeminin altında olmak üzere kapalı otoparklar,
- 2)** Kat irtifakı ve kat mülkiyetine konu edilmeksizin ve ticari ünitelerin toplam alanı, spor tesisi alanının % 20'sini geçmemek koşuluyla seyirci ve sporcuların ihtiyacına yönelik, büfe, lokanta, pastane, çayhane ve spor faaliyetlerine ilişkin ticari üniteler, yapılabilir.

d) Stadyum:

Spora ve sporculara ilişkin tesislerin yanı sıra, kat irtifakı ve kat mülkiyetine konu edilmeksizin, mescit, açık ve kapalı otopark, spor tesisi alanının %20'sini geçmemek koşuluyla idari, sosyal ve kültürel tesisler, çok amaçlı salon, lokanta, pastane, çayhane, alışveriş birimleri, büfe ve benzeri üniteler, yapılabilir.

e) Konut alanı:

Bu alanda;

- 1)** İlgili idare meclisince yol boyu ticaret olarak teşekkül ettiği karar altına alınan konut alanlarında bulunan parsellerin; zemin kat ve yol seviyesinde veya açığa çıkan bodrum katlarının yoldan cephe alan mekânlarında getirilecek kullanıma ilişkin otopark ihtiyacını karşılamak kaydıyla, gürültü ve kirlilik oluşturmamayan ve imalâthane niteliğinde olmayan, gayrisihhi özellik taşımayan, halkın günlük ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik dükkân, kuaför, terzi, muayenehane, aile sağlığı merkezi, sağlık kabini, ağız ve diş sağlığı merkezi, diyaliz merkezi, psikoteknik değerlendirme merkezi, üremeye yardımcı tedavi merkezi, fizik tedavi müessesesi, genetik hastalıklar tanı merkezi, evde bakım merkezi, işitme cihazı merkezi, ısmarlama protez ve ortez merkezi, lokanta,

mescit, lokanta, **gazino**, kahvehane, çay bahçesi, büfe,
2) Açık otopark ile tabii veya tesviye edilmiş toprak zemin altında kalmak üzere, ağaçlandırma için TSE standartlarında öngörülen yeterli derinlikte toprak örtüsünün sağlanması kaydıyla kapalı otopark,
3) Güreş, tenis, yüzme, mini golf, otokros, gokart ve benzeri spor alanları ve çocuk oyun parkları,
4) **Yoğun yeşil bitki örtüsünün yanında** tuvalet, çeşme, pergola, kameriye, mangal, piknik masası, **yemek pişirme ve bulaşık yıkama yerleri** yer alabilir.

ç) Spor ve oyun alanları: Bu alanlar kamu kullanımına ait olup, buralarda;

Bu alanlarda;

- 1)** Açık veya tabii veya tesviye edilmiş zeminin altında olmak üzere kapalı otoparklar,
- 2)** Kat irtifakı ve kat mülkiyetine konu edilmeksizin **toplam inşaat alanı, arsa alanının 0,03'ünü ve aynı zamanda 200 m²'yi ve h=4,50 metreyi geçmemek koşuluyla tek katlı ve mülkiyet sınırlarına 5 metreden fazla yanaşmayan soyunma kabinleri, duş, WC, büfe, çayhane, pergola kullanımı için yapı yapılabilir.**

d) Stadyum:

Spora ve sporculara ilişkin tesislerin yanı sıra, kat irtifakı ve kat mülkiyetine konu edilmeksizin, **ibadet yeri**, açık ve kapalı otopark, spor tesisi alanının %20'sini geçmemek **ve ana binadan kütlesinden ayrı olarak yapılmamak koşuluyla** seyirci ve sporcuların ihtiyacına yönelik, büfe, lokanta, pastane, çayhane ve spor faaliyetlerine ilişkin ticari üniteler, yapılabilir.

e) Konut Alanı:

Bu alanda;

- 1)** İlgili idare meclisince yol boyu ticaret olarak teşekkül ettiği karar altına alınan konut alanlarında bulunan parsellerin; zemin kat ve yol seviyesinde veya açığa çıkan bodrum katlarının yoldan cephe alan mekânlarında getirilecek kullanıma ilişkin otopark ihtiyacını karşılamak kaydıyla, gürültü ve kirlilik oluşturmamayan ve imalâthane niteliğinde olmayan, gayrisihhi özellik taşımayan, halkın günlük ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik dükkân, kuaför, terzi, muayenehane, aile sağlığı merkezi, sağlık kabini, ağız ve diş sağlığı merkezi, diyaliz merkezi, psikoteknik değerlendirme merkezi, üremeye yardımcı tedavi merkezi, fizik tedavi müessesesi, genetik hastalıklar tanı merkezi, evde bakım merkezi, işitme cihazı merkezi, ısmarlama protez ve ortez merkezi, lokanta,

pastane, anaokulu, kreş gibi konut dışı hizmetler verilebilir.

2) İlgili idare meclisince yol boyu ticaret olarak teşekkül ettiği karar altına alınan konut kullanımına ayrılan parsellerde müstakil olarak; yurt, anaokulu, aile sağlığı merkezi, özel sağlık tesisi, özel eğitim tesisi ve kreş, ticari katlı otopark binaları yapılabilir. Konut alanlarında özel eğitim tesisi, özel sağlık tesisi ve katlı otopark yapılabilmesi için uygulama imar planında bu amaçla değişiklik yapılarak konut kullanımından çıkarılması gerekir.

3) Konut alanlarında kalsa dahi parsellerin konut binası yapılıncaya kadar açık depolama veya ruhsata tabi bina yapılmaksızın açık otopark, bahçe düzenlemesi ve peyzajı yapılarak kullandırılmasına ilgili idaresi yetkilidir.

4) Yol boyu ticaret olarak belirlenenler de dâhil konut alanlarında kalan parsellerin araç giriş çıkışından kaynaklanan trafik yükünü azaltmak amacıyla ve ilgili idareden geçit hakkı almak koşuluyla otopark olarak kullanılan bodrum katlarından plan kararı ile kamuya ait yer altı otoparkına araç giriş çıkışı verilebilir.

f) Ticaret alanı:

Bu alanlarda;

- 1)** İş merkezleri, yönetim binaları, banka, finans kurumları, ofis-büro, çarşı, çok katlı mağazalar, otoparklar, alışveriş merkezleri, konaklama tesisleri
2) Sinema, tiyatro, müze, kütüphane, sergi salonu gibi sosyal ve kültürel tesisler ile lokanta, restoran, gazino, düğün salonu gibi eğlenceye yönelik birimler,
3) Muayenehane, aile sağlık merkezi ve sağlık kabini, ağız ve diş sağlığı merkezi, diyaliz merkezi, psikoteknik değerlendirme merkezi, üremeye yardımcı tedavi merkezi, fizik tedavi müessesesi, genetik hastalıklar tanı merkezi, evde bakım merkezi, işitme cihazı merkezi, eczane, ısmarlama protez ve ortez merkezi gibi özel sağlık tesisleri,
4) Özel eğitim tesisleri, kurslar, etüt merkezleri, gibi ticaret ve hizmetlere ilişkin yapılar.

g) Ticaret+Konut, Turizm+Ticaret, Turizm+Ticaret+Konut gibi karma kullanım alanları:

Bu alanlarda;

- 1)** Bu alanlarda plandaki kullanım kararına bağlı olarak konut veya turizm tesisi yapılması halinde yoldan cephe alan zemin veya bodrum katların ticaret veya hizmetler sektörünün kullanımında olması ve konut veya turizm tesisi için ayrı bina girişi ve merdiveni bulunması şartı aranır. Her bir kullanım için bağımsız

pastane, anaokulu, kreş gibi konut dışı hizmetler verilebilir.

2) İlgili idare meclisince yol boyu ticaret olarak teşekkül ettiği karar altına alınan konut kullanımına ayrılan parsellerde müstakil olarak; yurt, anaokulu, aile sağlığı merkezi, özel sağlık tesisi, özel eğitim tesisi ve kreş, ticari katlı otopark binaları yapılabilir. Konut alanlarında özel eğitim tesisi, özel sağlık tesisi ve katlı otopark yapılabilmesi için uygulama imar planında bu amaçla değişiklik yapılarak konut kullanımından çıkarılması gerekir.

3) Konut alanlarında kalsa dahi parsellerin konut binası yapılıncaya kadar açık depolama veya ruhsata tabi bina yapılmaksızın açık otopark, bahçe düzenlemesi ve peyzajı yapılarak kullandırılmasına ilgili idaresi yetkilidir.

4) Yol boyu ticaret olarak belirlenenler de dâhil konut alanlarında kalan parsellerin araç giriş çıkışından kaynaklanan trafik yükünü azaltmak amacıyla ve ilgili idareden geçit hakkı almak koşuluyla otopark olarak kullanılan bodrum katlarından plan kararı ile kamuya ait yer altı otoparkına araç giriş çıkışı verilebilir.

f) Ticaret Alanı:

Bu alanlarda;

- 1)** İş merkezleri, yönetim binaları, banka, finans kurumları, ofis-büro, çarşı, çok katlı mağazalar, otoparklar, alışveriş merkezleri, konaklama tesisleri
2) Sinema, tiyatro, müze, kütüphane, sergi salonu gibi sosyal ve kültürel tesisler ile lokanta, restoran, gazino, düğün salonu gibi eğlenceye yönelik birimler,
3) Muayenehane, aile sağlık merkezi ve sağlık kabini, ağız ve diş sağlığı merkezi, diyaliz merkezi, psikoteknik değerlendirme merkezi, üremeye yardımcı tedavi merkezi, fizik tedavi müessesesi, genetik hastalıklar tanı merkezi, evde bakım merkezi, işitme cihazı merkezi, eczane, ısmarlama protez ve ortez merkezi gibi özel sağlık tesisleri,
4) Özel eğitim tesisleri, kurslar, etüt merkezleri, gibi ticaret ve hizmetlere ilişkin yapılar, **yapılabilir.**

g) Ticaret+Konut, Turizm+Ticaret, Turizm+Ticaret+Konut Gibi Karma Kullanım Alanları:

Bu alanlarda;

- 1)** Bu alanlarda plandaki kullanım kararına bağlı olarak konut veya turizm tesisi yapılması halinde yoldan cephe alan zemin veya bodrum katların ticaret veya hizmetler sektörünün kullanımında olması ve konut veya turizm tesisi için ayrı bina girişi ve merdiveni bulunması şartı aranır. Her bir kullanım için bağımsız

giriş çıkış ve merdiven düzenlenmesi, kullanım oranlarının ve sosyal ve teknik altyapı alanlarının imar planlarıyla tayin edilmesi esastır. İmar planında bu oran belirlenmemiş ise, konut kullanımı emsale konu alanın % 20'sini aşamaz.

2) Bu alanlarda ayrıca plan kararı gerekmeden gerçek ve tüzel kişilere veya kamuya ait; yurt, kurs, ticari katlı otopark, sosyal ve kültürel tesisler yapılabilir.

3) Ticaret+Konut, Turizm+Ticaret+Konut gibi konut da yapılabilen karma kullanım alanlarında konut veya yüksek nitelikli konut yapılabilmesi için, imar planında konutun ihtiyacı olan sosyal ve teknik alt yapı ve donatı alanlarının konut kullanımının getireceği nüfus yoğunluğu üzerinden hesap edilerek bu alana hizmet verecek şekilde ayrılmış olması şarttır.

4) Konut, ticaret, turizm alanlarının her biri için belirlenen plan değişikliği gerektirmeksizin yapılabilecek yapılar, aynı şartlar çerçevesinde karma kullanım alanlarında da yapılabilir. Ancak bu durumda, karma kullanımın bir alanı dikkate alınarak yapılacak uygulama karma kullanımın diğer alanına göre gerekli koşullara aykırılık teşkil etmemelidir.

ğ) Sosyal mekânlar:

Alışveriş merkezi ve benzeri ticari kullanımlı binalarda, iş hanı, büro, yönetim binası gibi umumi ve resmi binalarda, fabrika ve benzeri sanayi tesislerinde, düğün salonu, lokanta, gazino, sinema, tiyatro, müze, kütüphane ve kongre merkezi, yurt binaları, spor tesisleri gibi sosyal ve kültürel yapı ve tesislerde, eğitim yapılarında, hastane ve benzeri sağlık tesislerinde, havaalanı, liman, terminal, tren garı, metro istasyonu gibi ulaşım yapı ve tesislerinde, oteller ve benzeri turizm tesislerinde, kullanıcıların, çalışanların veya müşterilerin ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla mescit, bebek emzirme yeri, çocuk bakım ve oyun alanı, yetmiş beşten fazla bağımsız bölümü bulunan konut parsellerinde mescit ve çocuk oyun alanı, milli park, tabiat parkı, bölge parkı, mesire alanı, piknik alanı, açık spor alanları gibi yerlerde ise mescit, bebek emzirme yeri ve umumi tuvalet için gerekli mekan ayrılır. Bu mekânların tamamlayıcısı olan; abdest alma mekânları ile diğer gerekli mekânların, kolay ve erişilebilir bir yerde bu mekânlarla birlikte yer alması zorunludur.

Taban alanı

MADDE 21-

(1) Tabii veya tesviye edilmiş zemin üzerinde etrafı açık bırakılarak kolonlar üzerinde inşa edilen yapılarda taban alanı, zemine oturan en dış çeperlerdeki

giriş çıkış ve merdiven düzenlenmesi, kullanım oranlarının ve sosyal ve teknik altyapı alanlarının imar planlarıyla tayin edilmesi esastır. İmar planında bu oran belirlenmemiş ise, konut kullanımı emsale konu alanın % 20'sini aşamaz.

2) Bu alanlarda ayrıca plan kararı gerekmeden gerçek ve tüzel kişilere veya kamuya ait; yurt, kurs, ticari katlı otopark, sosyal ve kültürel tesisler yapılabilir.

3) Ticaret+Konut, Turizm+Ticaret+Konut gibi konut da yapılabilen karma kullanım alanlarında konut veya yüksek nitelikli konut yapılabilmesi için, imar planında konutun ihtiyacı olan sosyal ve teknik alt yapı ve donatı alanlarının konut kullanımının getireceği nüfus yoğunluğu üzerinden hesap edilerek bu alana hizmet verecek şekilde ayrılmış olması şarttır.

4) Konut, ticaret, turizm alanlarının her biri için belirlenen plan değişikliği gerektirmeksizin yapılabilecek yapılar, aynı şartlar çerçevesinde karma kullanım alanlarında da yapılabilir. Ancak bu durumda, karma kullanımın bir alanı dikkate alınarak yapılacak uygulama karma kullanımın diğer alanına göre gerekli koşullara aykırılık teşkil etmemelidir.

ğ) Sosyal Mekânlar:

Alışveriş merkezi ve benzeri ticari kullanımlı binalarda, iş hanı, büro, yönetim binası gibi umumi ve resmi binalarda, fabrika ve benzeri sanayi tesislerinde, düğün salonu, lokanta, gazino, sinema, tiyatro, müze, kütüphane ve kongre merkezi, yurt binaları, spor tesisleri gibi sosyal ve kültürel yapı ve tesislerde, eğitim yapılarında, hastane ve benzeri sağlık tesislerinde, havaalanı, liman, terminal, tren garı, metro istasyonu gibi ulaşım yapı ve tesislerinde, oteller ve benzeri turizm tesislerinde, kullanıcıların, çalışanların veya müşterilerin ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla **ibadet yeri**, bebek emzirme yeri, çocuk bakım ve oyun alanı, yetmiş beşten fazla bağımsız bölümü bulunan konut parsellerinde **ibadet yeri** ve çocuk oyun alanı, milli park, tabiat parkı, bölge parkı, mesire alanı, piknik alanı, açık spor alanları gibi yerlerde ise mescit, bebek emzirme yeri ve umumi tuvalet için gerekli mekan ayrılır. Bu mekânların tamamlayıcısı olan; abdest alma mekânları ile diğer gerekli mekânların, kolay ve erişilebilir bir yerde bu mekânlarla birlikte yer alması zorunludur.

TABAN ALANI

MADDE: 21

(1) Tabii veya tesviye edilmiş zemin üzerinde etrafı açık bırakılarak kolonlar üzerinde inşa edilen yapılarda taban alanı, zemine oturan en dış çeperlerdeki

kolonların dış yüzeylerinin en kısa doğru parçalarıyla birleştirilmesiyle belirlenen alandır.

(2) Uygulama imar planında ölçekli olarak gösterilen şematik olmayan blok yerleşim çizimleri taban alanı ve çekme mesafelerini gösterir.

(3) Uygulama imar planı veya bu Yönetmelikle tanımlanan TAKS'a ve bahçe mesafelerine göre belirlenen taban alanının küçük olanı uygulanır.

(4) Tamamen toprağın altında kalan kısımları hariç, kısmen veya tamamen açığa çıkan bodrum katların oturum alanı, hiçbir şekilde taban alanı katsayısı ile belirlenen taban alanını geçemez.

(5) Taban alanı, her durumda net imar parsel alanı üzerinden uygulama imar planıyla veya bu Yönetmelikle belirlenen TAKS ile hesaplanır.

(6) Tabii veya tesviye edilmiş zemin üzerinde planla veya bu Yönetmelikle öngörülen taban alanının dışında, Yönetmelikle izin verilebilen çıkmalar hariç, ruhsata tabi bağımsız bölüm oluşturan yapı yapılamaz.

(7) Uygulama imar planında çekme mesafeleri ve kat adetleri verilip TAKS ve KAKS verilmemiş ise çekme mesafelerine, bina cephe hatlarına ve ilgili imar yönetmeliklerine göre uygulama yapılır.

(8) Planlarda blok ölçüleri veya kitle verilmiş parsellerde uygulama imar planında aksine bir hüküm bulunmuyorsa, kitle ölçüleri yapının tabii veya tesviye zeminin üzerinde kısmen veya tamamen açığa çıkan, açık ve kapalı çıkmalar hariç bütün katlarının ölçülerini ifade eder.

(9) Taban alanına dâhil edilmeyecek kullanımlar;

a) Tabii zemin veya tesviye edilmiş zemin seviyesindeki veya bu seviyenin altındaki avlular, iç bahçeler,

b) Bağımsız bölüm olarak düzenlenmeyen veya bağımsız bölümün eklentisi niteliği taşımayan, yapının ana taşıyıcı sistemleri ile bütünleşik olmayan; kamerye, pergola, sundurma, açık yüzme ve süs havuzu,

c) Bağlantılı olduğu bağımsız bölümün veya bulunduğu katın brüt alanının %10'unu aşmayan üstü açık veya sökülür-takılır hafif malzeme ile örtülü zemin terasları,

ç) Çevre düzenlemesi ve güvenliği için yapılan bahçe perdeleri, istinat duvarları, 6 m²'yi geçmeyen kontrol veya bekçi kulübeleri,

d) Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmeliğin gerekli gördüğü kaçış yolu içerisinde yer alan, asgari ölçülerde ve adetlerde yapılan merdiven evi (merdiven, ara ve kat sahanlığı ile yangın güvenlik holünün 6 m²'si),

e) Asansör boşlukları, ışıklıklar, çöp ve atık ayrıştırma bacaları, hava bacaları, şaftlar,

f) Ana yapının dışında kalan; binaya ait arıtma tesisi ve

kolonların dış yüzeylerinin en kısa doğru parçalarıyla birleştirilmesiyle belirlenen alandır.

(2) Uygulama imar planında ölçekli olarak gösterilen şematik olmayan blok yerleşim çizimleri taban alanı ve çekme mesafelerini gösterir.

(3) Uygulama imar planı veya bu Yönetmelikle tanımlanan TAKS'a ve bahçe mesafelerine göre belirlenen taban alanının küçük olanı uygulanır.

(4) Tamamen toprağın altında kalan kısımları hariç, kısmen veya tamamen açığa çıkan bodrum katların oturum alanı, hiçbir şekilde taban alanı katsayısı ile belirlenen taban alanını geçemez.

(5) Taban alanı, her durumda net imar parsel alanı üzerinden uygulama imar planıyla veya bu Yönetmelikle belirlenen TAKS ile hesaplanır.

(6) Tabii veya tesviye edilmiş zemin üzerinde planla veya bu Yönetmelikle öngörülen taban alanının dışında, Yönetmelikle izin verilebilen çıkmalar hariç, ruhsata tabi bağımsız bölüm oluşturan yapı yapılamaz.

(7) Uygulama imar planında çekme mesafeleri ve kat adetleri verilip TAKS ve KAKS verilmemiş ise çekme mesafelerine, bina cephe hatlarına ve ilgili imar yönetmeliklerine göre uygulama yapılır.

(8) Planlarda blok ölçüleri veya ~~kitle~~ **kütle** verilmiş parsellerde uygulama imar planında aksine bir hüküm bulunmuyorsa, ~~kitle~~ **kütle** ölçüleri yapının tabii veya tesviye zeminin üzerinde kısmen veya tamamen açığa çıkan, açık ve kapalı çıkmalar hariç bütün katlarının ölçülerini ifade eder.

(9) Taban alanına dâhil edilmeyecek kullanımlar;

a) Tabii zemin veya tesviye edilmiş zemin seviyesindeki veya bu seviyenin altındaki avlular, iç bahçeler,

b) Bağımsız bölüm olarak düzenlenmeyen veya bağımsız bölümün eklentisi niteliği taşımayan, yapının ana taşıyıcı sistemleri ile bütünleşik olmayan; kamerye, pergola, sundurma, açık yüzme ve süs havuzu,

c) Bağlantılı olduğu bağımsız bölümün veya bulunduğu katın brüt alanının %10'unu aşmayan üstü açık veya sökülür-takılır hafif malzeme ile örtülü zemin terasları,

0.20 metreyi geçmeyen motif çıkmalar

ç) Çevre düzenlemesi ve güvenliği için yapılan bahçe perdeleri, istinat duvarları, 6 m²'yi geçmeyen kontrol veya bekçi kulübeleri,

d) Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmeliğin gerekli gördüğü kaçış yolu içerisinde yer alan, asgari ölçülerde ve adetlerde yapılan merdiven evi (merdiven, ara ve kat sahanlığı ile yangın güvenlik holünün 6 m²'si),

e) Asansör boşlukları, ışıklıklar, çöp ve atık ayrıştırma bacaları, hava bacaları, şaftlar,

trafolar, jeneratör, su sarnıcı, gri su toplama havuzu, yağmur suyu toplama havuzu, evsel atık ve geri dönüşüm hazneleri, ısı merkezi, g) Akaryakıt pompaları ve taşıyıcıları hariç olmak üzere kanopiler ve arkatlar, ğ) Güneş panellerinin temel ve kaidesi haricindeki kısımları, h) Açık otoparklar, ı) Giriş saçakları (Markizler)	f) Ana yapının dışında kalan; binaya ait arıtma tesisi ve trafolar, elektrik pano odası, jeneratör, su sarnıcı, gri su toplama havuzu, yağmur suyu toplama havuzu, evsel atık ve geri dönüşüm hazneleri, ısı merkezi, g) Akaryakıt pompaları ve taşıyıcıları hariç olmak üzere kanopiler ve arkatlar, ğ) Güneş panellerinin temel ve kaidesi haricindeki kısımları, h) Açık otoparklar, ı) Giriş saçakları (Markizler), binaya bitişik veya ayırık birden fazla kenarı açık olan arkatlar, dâhil edilmezler.
Katlar Alanı Madde 22- (1) Katlar Alanı; bodrum kat, asma kat, çatı arası piyesi ve açık/kapalı çıkmalar dâhil, kullanılabilen bütün katların, katlar alanına dâhil edilmeyen alanları çıktıktan sonraki alanları toplamıdır. Kullanılabilen alanlar deyiminden; konut, işyeri, eğlence ve dinlenme yerleri gibi oturmaya, çalışmaya, eğlenmeye ve dinlenmeye ayrılan alanlar anlaşılır. (2) Tamamen toprağın altında kalması nedeniyle; 23'üncü madde uyarınca emsal hesabına konu edilmeyen alanlar ile kat adedine konu edilmeyen katların hiç bir cephesi kazı ve tesviye yapılarak açığa çıkarılamaz. (3) Emsal hesabına dâhil edilmeyen alanlar, proje değişikliği ile imar planındaki veya Yönetmelikle belirlenen emsal değerini aşacak şekilde emsal hesabına konu alan haline getirilemez, müstakil bağımsız bölüm haline dönüştürülemez ve kat mülkiyeti tesis edilemez.	KATLAR ALANI VE İNŞAAT HARCINA ESAS ALANLAR Madde: 22 KATLAR ALANI: (1) Bodrum kat, asma kat, çatı arası piyesi ve açık/kapalı çıkmalar dâhil, kullanılabilen bütün katların, katlar alanına dâhil edilmeyen alanları çıktıktan sonraki alanları toplamıdır. Kullanılabilen alanlar deyiminden; konut, işyeri, eğlence ve dinlenme yerleri gibi oturmaya, çalışmaya, eğlenmeye ve dinlenmeye ayrılan alanlar anlaşılır. (2) Tamamen toprağın altında kalması nedeniyle; 23'üncü madde uyarınca emsal hesabına konu edilmeyen alanlar ile kat adedine konu edilmeyen katların hiç bir cephesi kazı ve tesviye yapılarak açığa çıkarılamaz. (3) Emsal hesabına dâhil edilmeyen alanlar, proje değişikliği ile imar planındaki veya Yönetmelikle belirlenen emsal değerini aşacak şekilde emsal hesabına konu alan haline getirilemez, müstakil bağımsız bölüm haline dönüştürülemez ve kat mülkiyeti tesis edilemez. İNŞAAT HARCINA ESAS ALANLAR: a) Konut İçin İnşaat Harcına Esas Alan: Bağımsız bölüm brüt alanıdır. b- İşyerleri İçin İnşaat Harcına Esas Alan: Bağımsız bölüm brüt alanına, ortak alanlar hissesi brüt alanının ilavesi ile bulunan alandır. c) İşyerleri Bina İnşaat Harcı Hesabında Kullanılan Ortak Alan Payı Kapsamına Giren Ortak Alanlar: Hidrofor, kazan dairesi, elektrik pano odası gibi tesisat bölümleri, otopark, sığınak, genel çamaşırlık ve çamaşır kurutma yerleri, müşterek depo, trafo ve jeneratör mekanları, genel kömürlük ve odunluklar, bina giriş holü, merdivenler, merdiven holleri, asansörler, açık ve kapalı betonarme yangın merdivenleri veya betonarme kova içerisinde yapılan çelik konstrüksiyon yangın merdivenleri, kapıcı dairesi, bekçi odası, kaloriferci odası, genel wc ve lavabolar, tesisat katı veya tesisat

	galerileri, tesisat ve makine daireleri, bodrum hariç diğer katlarda bağımsız bölüm dışında yapılan tesisat saatleri, kat ısıtıcıları, kat soğutucuları gibi tesisatların korunması için yapılan iklimlendirme odaları, yönetim odaları ve benzeri mekanlardır. d) İşyerleri Bina İnşaat Harcı Hesabı Kapsamına Girmeyen Ortak Alanlar: İç bahçe ve avlular, müşterek kullanıma açık zemin kat terasları, değişik katlarda tertiplenen kat terasları ve çatı terasları ile eğik çatı üstleri, bina dışında veya iç bahçede betonarme kova içine yerleştirilmeden yapılan çelik konstrüksiyonlu yangın merdivenleri, ışıklıklar, hava bacası, tesisat ve çöp bacaları ve benzeri mekânlardır.
Katlar alanı hesabına dâhil edilmeyen kullanımlar MADDE 23 – (1) Bu Yönetmeliğin 5'inci maddesinin on birinci fıkrasında belirtilen esaslar dahilinde; a) Atrium ve iç bahçeler hariç taban alanına dâhil edilmeyen kullanımlar, b) Son katın üzerindeki ortak alan teras çatılar ve çatı bahçeleri, c) Üstü sökölür-takılır hafif malzeme ile kenarları rüzgâr kesici cam panellerle kapatılmış olsa dahi açık oturma yerleri, ç) Bu Yönetmelikte öngörülen asgari sayıda her bir kapıcı dairesinin 75 m²'si, d) Konutların zemin veya bodrum katlarında, ortak alan niteliğindeki mescit ve müştemilatının 100 m²'si, e) Konut dışı kullanımlarda, ortak alan niteliğindeki mescit ve müştemilatının 200 m²'si, f) Bina için gerekli minimum sığınak alanının % 30 fazlasını geçmeyen sığınak alanı, g) Ticari amaç içermeyen, bodrum veya zemin kattaki ortak alan niteliğindeki kreş, çocuk oyun alanlarının ve çocuk bakım ünitelerinin toplam 150 m²'si ğ) Ticari amacı olmayan ve yapı için hesaplanan en az otopark alanının iki katını geçmeyen bodrum katlarda yapılan otopark alanı, h) Yapı yüksekliği 60.50 metreden fazla olan binalar ile özelliği gereği tesisat katı oluşturulması zorunlu binalarda emsale dâhil katlar alanının % 3'ünü geçmemek koşuluyla sadece tesisat için oluşturulan tesisat katları, ı) Bina veya tesise ait olan ısıtma, soğutma, havalandırma sistemleri ve enerji verimliliği sistemlerinin bulunduğu alanlar, arıtma tesisi, yakıt ve su depoları, silolar, trafolar, jeneratör, eşanjör ve hidrofor bölümleri, i) Bütün cepheleri tamamen toprağın altında kalan	KATLAR ALANI HESABINA DÂHİL EDİLMEYEN KULLANIMLAR MADDE: 23 (1) Bu Yönetmeliğin 5'inci maddesinin on birinci fıkrasında belirtilen esaslar dahilinde; a) Atrium ve iç bahçeler hariç taban alanına dâhil edilmeyen kullanımlar, b) Son katın üzerindeki ortak alan teras çatılar ve çatı bahçeleri, c) Üstü sökölür-takılır hafif malzeme ile kenarları rüzgâr kesici cam panellerle kapatılmış olsa dahi açık oturma yerleri, 0.20 metreyi geçmeyen motif çıkımlar ç) Bu Yönetmelikte öngörülen asgari sayıda her bir kapıcı dairesinin 75 m²'si, d) Konutların zemin veya bodrum katlarında, ortak alan niteliğindeki ibadet yeri ve müştemilatının toplam 100 m²'si, e) Konut dışı kullanımlarda, ortak alan niteliğindeki ibadet yeri ve müştemilatının toplam 100 m²'si, f) Bina için gerekli minimum sığınak alanının % 30 fazlasını geçmeyen sığınak alanı, g) Ticari amaç içermeyen, bodrum veya zemin kattaki ortak alan niteliğindeki kreş, çocuk oyun alanlarının ve çocuk bakım ünitelerinin toplam 50 m²'si ğ) Ticari amacı olmayan ve yapı için hesaplanan en az otopark alanının iki katını geçmeyen bodrum katlarda yapılan otopark alanı, h) Yapı yüksekliği 60.50 metreden fazla olan binalar ile özelliği gereği tesisat katı oluşturulması zorunlu binalarda emsale dâhil katlar alanının % 3'ünü geçmemek koşuluyla sadece tesisat için oluşturulan tesisat katları, ı) Bina veya tesise ait olan ısıtma, soğutma, havalandırma sistemleri ve enerji verimliliği sistemlerinin bulunduğu alanlar, arıtma tesisi, yakıt ve su depoları, silolar, trafolar, jeneratör, eşanjör ve hidrofor bölümleri,

bodrum katları ile kısmen açıkta kalan, yola cephesi bulunmayan bodrum katlarında yer alan; tek başına bağımsız bölüm oluşturmayan, bir bağımsız bölümün eklentisi veya parçası olmayan, ticari amaç içermeyen, yapı yaklaşma sınırı içinde kalan ve toplamda katlar alanının % 5'ini ve 500 m²'yi aşmayacak şekilde düzenlenen ortak alan niteliğindeki; jimnastik salonu, oyun ve hobi odaları, yüzme havuzu, sauna gibi sosyal tesis, spor birimleri ve depolar.

j) Bütün cepheleri tamamen toprağın altında kalan bodrum katları ile kısmen açıkta kalan, tavan döşemesi kotu yol kotunun altında olan ve yola cephesi bulunmayan bodrum katlarında yer alan, bina cephelerinde ilave kat görünümüne neden olmayan ve tek başına bağımsız bölüm oluşturmayan; konut kullanımlı bağımsız bölümün bağımsız bölüm bürüt alanının % 10'unu aşmayan depo amaçlı eklentiler,

k) Bulunduğu katın emsale dâhil alanının toplam % 25'ini geçmemek koşuluyla; (çıkartılıp çıkarılmayacağı tartışılacak) sökölür-takılır-katlanır cam panellerle kapatılmış olanlar dâhil olmak üzere balkonlar, açık çıkmalar ile kat bahçe ve terasları, iç bahçeler, yangın güvenlik koridoru, bina giriş holleri, kat holleri, asansör önü sahanlıkları, 21'nci maddenin 9/d bendi haricindeki kat ve ara sahanlıkları dâhil açık veya kapalı merdivenler, katlar alanı hesabına dahil edilmez.

i) Bütün cepheleri tamamen toprağın altında kalan bodrum katları ile kısmen açıkta kalan, yola cephesi bulunmayan bodrum katlarında yer alan; tek başına bağımsız bölüm oluşturmayan, bir bağımsız bölümün eklentisi veya parçası olmayan, ticari amaç içermeyen, yapı yaklaşma sınırı içinde kalan ve toplamda katlar alanının % 5'ini ve 500 m²'yi aşmayacak şekilde düzenlenen ortak alan niteliğindeki; jimnastik salonu, oyun ve hobi odaları, yüzme havuzu, sauna gibi sosyal tesis, spor birimleri ve depolar.

j) Bütün cepheleri tamamen toprağın altında kalan bodrum katları ile kısmen açıkta kalan, tavan döşemesi kotu yol kotunun altında olan ve yola cephesi bulunmayan bodrum katlarında yer alan, bina cephelerinde ilave kat görünümüne neden olmayan ve tek başına bağımsız bölüm oluşturmayan; konut kullanımlı bağımsız bölümün bağımsız bölüm bürüt alanının % 10'unu aşmayan depo amaçlı eklentiler,

k) Bulunduğu katın emsale dâhil alanının toplam % 25'ini geçmemek koşuluyla; (çıkartılıp çıkarılmayacağı tartışılacak) sökölür-takılır-katlanır cam panellerle kapatılmış olanlar dâhil olmak üzere balkonlar, açık çıkmalar ile kat bahçe ve terasları, iç bahçeler, yangın güvenlik koridoru, bina giriş holleri, kat holleri, asansör önü sahanlıkları, 21'nci maddenin 9/d bendi haricindeki kat ve ara sahanlıkları dâhil açık veya kapalı merdivenler, katlar alanı hesabına dahil edilmez.

Bahçe mesafeleri

Madde 24 –

(1) Uygulama imar planında, aksine bir hüküm bulunmadığı durumlarda bahçe mesafeleri;

a) Ön bahçe ve yol kenarına rastlayan bahçe mesafeleri en az 5.00 metredir.

b) Yan bahçe mesafesi en az 3.00 metredir.

c) Arka bahçe mesafesi en az 3.00 metredir.

ç) Yan ve arka bahçe mesafeleri; tabii veya tesviye edilmiş zeminin üzerinde kalan bodrum katları da dâhil, 4'ten fazla katlı binalarda 4 katın üzerindeki her kat için 0.50 metre artırılır.

d) Yan ve arka bahçe mesafelerinin hesabında dikkate alınacak kat adedi o cephede kısmen veya tamamen tabii veya tesviye edilmiş zeminin altında kalan katlar hariç diğer katların toplam yüksekliğinin üçe bölünmesi ile bulunur. 2.50 metreyi aşan artık değerler 1 kat adedine tekabül eder.

BAHÇE MESAFELERİ

Madde: 24

(1) Uygulama imar planında, aksine bir hüküm bulunmadığı durumlarda bahçe mesafeleri;

a) Ön bahçe ve yol kenarına rastlayan bahçe mesafeleri en az 5.00 metredir.

b) Yan bahçe mesafesi en az 3.00 metredir.

c) İmar planında ve/veya plan notlarında aksine bir kayıt yok ise, arka bahçe mesafesi en az h/2 kadardır. Minimum bina derinliği sağlanamadığı durumda bu mesafe 3,00 metreden az olamaz.

ç) Yan ve arka bahçe mesafeleri; tabii veya tesviye edilmiş zeminin üzerinde kalan bodrum katları da dâhil, 4'ten fazla katlı binalarda 4 katın üzerindeki her kat için 1.00 metre artırılır.

d) Yan ve arka bahçe mesafelerinin hesabında dikkate alınacak kat adedi o cephede kısmen veya tamamen tabii veya tesviye edilmiş zeminin altında kalan katlar hariç diğer katların toplam yüksekliğinin üçe bölünmesi ile bulunur. 2.50 metreyi aşan artık değerler 1 kat adedine tekabül eder.

e) Bina yüksekliği hesabında, arkasında kullanılan hacim oluşturulmamış istinat duvarları yükseklik hesabına dâhil edilmez.

f) Bu Yönetmelikte yer alan kat adedine bağlı olarak bahçe mesafelerinin 0.50 metre arttırılmasına ilişkin hükümler yapıda bulunan her katta ayrı ayrı değerlendirme yapılarak da uygulanabilir.

g) İmar planında aksine bir açıklama getirilmediği takdirde, binanın tabii zemin veya tesviye edilmiş zemindeki en düşük kottaki görünen yüksekliği 60.50 metre veya daha fazla ise; ön, yan ve arka parsel sınırından en az 15.00 metre çekilmek durumundadır. 60.50 metre yükseklikten sonra artan her kat için ön, yan ve arka bahçe mesafelerine 0.50 metre ilave edilir.

ğ) Çok yüksek yapı, az katlı bir ana kitle üzerinde yükseliyorsa, parsel sınırı ile ana kitlenin parselde en yakın noktası arasındaki mesafe 10.00 metreye kadar düşürülebilir. Ana kitle yüksekliği dâhil yapı yüksekliğinin 60.50 metre olması durumunda yükselen blok ile parsel sınırı arasındaki mesafe en az 15.00 metre olup 60.50 metre yükseklikten sonra artan her kat için bu mesafeye 0.50 metre ilave edilir. Bu maddede ifade edilen ana kitle; en fazla 5 katlı olup kat adedi binanın en düşük kottaki cephesi esas alınarak belirlenir. Bir parselde birden fazla 60.50 metre yükseklikte bina yapılması halinde binalar arasındaki mesafe, 20.00 metre olup, 60.50 metre yükseklikten sonra ilave her 3.00 metre yükseklik için bu mesafeye 0.50 metre ilave edilecektir. Bu fıkraya göre fazladan bırakılması gereken çekme mesafeleri bir veya birkaç kat birlikte etüt edilerek binada kademelenme yapılmak suretiyle de gerçekleştirilebilir.

h) Bir parselde az katlı ana bir kitle üzerinde birden fazla yükselen bloklar tertiplenmesi halinde, bloklar arasında en az yapının ana kitlesi üzerinde kalan bölümlerinin yüksekliklerine göre bu Yönetmelikte belirlenen iki bina arasındaki yan bahçelerin toplamı kadar mesafe bırakılmak zorundadır.

(2) Tabii veya tesviye edilmiş zeminin altında kalmak ve parsel sınırları dışına taşmamak kaydıyla, ön bahçe statüsünde olmayan yan ve arka bahçe mesafelerinde otopark ve mevzuatı gereğince zorunlu miktardaki sığınaklar yapılabilir. Ayrıca ön bahçelerde de tabii veya tesviye edilmiş zeminin altında; parsel sınırına 3.00 metreden fazla yaklaşmamak şartıyla ön bahçe mesafesinin yarısına kadar zorunlu otoparklar yapılabilir.

Ancak sit alanları ve özel çevre koruma alanlarında, koruma amaçlı uygulama imar planı hükümlerine

e) Bina yüksekliği hesabında, arkasında kullanılan hacim oluşturulmamış istinat duvarları yükseklik hesabına dâhil edilmez.

f) Bu Yönetmelikte yer alan kat adedine bağlı olarak bahçe mesafelerinin **1.00** metre arttırılmasına ilişkin hükümler yapıda bulunan her katta ayrı ayrı değerlendirme yapılarak da uygulanabilir.

g) İmar planında aksine bir açıklama getirilmediği takdirde, binanın tabii zemin veya tesviye edilmiş zemindeki en düşük kottaki görünen yüksekliği 60.50 metre veya daha fazla ise; ön, yan parsel sınırından en az **20.00** metre **ve arka parsel sınırından en az 30.00** metre çekilmek durumundadır. 60.50 metre yükseklikten sonra artan her kat için ön, yan ve arka bahçe mesafelerine **1.00** metre ilave edilir.

ğ) Çok yüksek yapı, az katlı bir ana kitle üzerinde yükseliyorsa, parsel sınırı ile ana kitlenin parselde en yakın noktası arasındaki mesafe 10.00 metreye kadar düşürülebilir. Ana kitle yüksekliği dâhil yapı yüksekliğinin 60.50 metre olması durumunda yükselen blok ile parsel sınırı arasındaki mesafe en az **20.00** metre olup 60.50 metre yükseklikten sonra artan her kat için bu mesafeye **1.00** metre ilave edilir. Bu maddede ifade edilen ana kitle; en fazla 5 katlı olup kat adedi binanın en düşük kottaki cephesi esas alınarak belirlenir. Bir parselde birden fazla 60,50 m. yükseklikte bina yapılması halinde binalar arasındaki mesafe, **iki yan bahçe toplamı olan 40,00 metreden az olamaz.** 60,50 metre yükseklikten sonra ilave her 3,00 metre yükseklik için bu mesafeye **(1,00+1,00=2,00)** metre ilave edilecektir. Bu fıkraya göre fazladan bırakılması gereken çekme mesafeleri bir veya birkaç kat birlikte etüt edilerek binada kademelenme yapılmak suretiyle de gerçekleştirilebilir.

h) Bir parselde az katlı ana bir kitle üzerinde birden fazla yükselen bloklar tertiplenmesi halinde, bloklar arasında en az yapının ana kitlesi üzerinde kalan bölümlerinin yüksekliklerine göre bu Yönetmelikte belirlenen iki bina arasındaki yan bahçelerin toplamı kadar mesafe bırakılmak zorundadır.

(2) Tabii veya tesviye edilmiş zeminin altında kalmak ve **parsel sınırlarına 3 metreden fazla yaklaşmamak** kaydıyla, ön bahçe statüsünde olmayan yan ve arka bahçe mesafelerinde otopark ve mevzuatı gereğince zorunlu miktardaki sığınaklar yapılabilir. Ayrıca ön bahçelerde de tabii veya tesviye edilmiş zeminin altında; parsel sınırına 3.00 metreden fazla yaklaşmamak şartıyla ön bahçe mesafesinin yarısına kadar zorunlu otoparklar yapılabilir.

Ancak sit alanları ve özel çevre koruma alanlarında, koruma amaçlı uygulama imar planı hükümlerine

uyulur. (3) Ön bahçe mesafesi 7.00 metreye çıkarılmak kaydıyla, bina cephesinden itibaren 2.00 metre dışında kalan kısım ön bahçede açık otopark yapılabilir. (4) Ön, yan ve arka bahçelerde; kapalı mekân oluşturmayan ve tüm cepheleri açık, katlı olmayan, bağımsız bölüm veya bağımsız bölümün eklentisi niteliği taşımayan, tabii veya tesviye edilmiş zemin üzerine; a) Kameriye, b) Pergola, c) Süs havuzu, ç) Çocuk bahçeleri, d) Bina giriş köprüleri, e) Oyun ve sportif amaçlı bahçe düzenlemeleri, yapılabilir. (5) Ön, yan ve arka bahçelerde güvenlik kulübesi yapılabilir. (6) Konut, konut+ticaret, turizm, eğitim, ibadet, sağlık ve spor parsellerinin bahçe mesafelerinde, binanın zemine oturduğu alanın dışında kalan alanın her 15.00 m2'si için bir ağaç dikilecektir. Parselin ağaç dikimine uygun olmaması halinde yukarıdaki şarta göre hesaplanan sayıda ağaç, ilgili idarenin uygun göreceği, imar planlarında kamunun kullanımına ayrılmış bir alana dikilir. (7) Mevzuat değişikliği veya yapıdaki kat veya alan artışları nedeniyle asansör yapılması zorunlu hale gelen yapılara ilişkin ilave veya tadilat ruhsatı taleplerin de; bina içinde yapılacak tadilatlarla asansör tesis edilememesi halinde, engellilerin de erişiminin sağlanabilmesi için ön, yan ve arka bahçe mesafeleri içinde parsel sınırına en az 1.50 metre mesafe bırakmak kaydıyla asgari ölçülerde panoramik asansör veya ulaşılacak katın yüksekliğinin uygun olması halinde mekanik platform yapılabilir. (8) Eksik katlı yapı ruhsatı taleplerinde, uygulama imar planında belirlenen veya uygulama imar planında belirlenmemişse, uygulama imar planındaki kat adedi veya yapı yüksekliğine göre bu Yönetmelik ile belirlenen bahçe mesafelerine uyulur.	uyulur. Planda verilen bahçe mesafeleri en az mesafeler olup, uygulamada bu mesafeler arttırılabilir. (3) Ön bahçe mesafesi 7.00 metreye çıkarılmak kaydıyla, bina cephesinden itibaren 2.00 metre dışında kalan kısım ön bahçede açık otopark yapılabilir. (4) Ön, yan ve arka bahçelerde; kapalı mekân oluşturmayan ve tüm cepheleri açık, katlı olmayan, bağımsız bölüm veya bağımsız bölümün eklentisi niteliği taşımayan, tabii veya tesviye edilmiş zemin üzerine; a) Kameriye, b) Pergola, c) Süs havuzu, ç) Çocuk bahçeleri, d) Bina giriş köprüleri, e) Oyun ve sportif amaçlı bahçe düzenlemeleri, yapılabilir. (5) Ön, yan ve arka bahçelerde güvenlik kulübesi yapılabilir. (6) Konut, konut+ticaret, turizm, eğitim, ibadet, sağlık ve spor parsellerinin bahçe mesafelerinde, binanın zemine oturduğu alanın dışında kalan alanın her 15.00 m2'si için bir ağaç dikilecektir. Parselin ağaç dikimine uygun olmaması halinde yukarıdaki şarta göre hesaplanan sayıda ağaç, ilgili idarenin uygun göreceği, imar planlarında kamunun kullanımına ayrılmış bir alana dikilir. (7) Mevzuat değişikliği veya yapıdaki kat veya alan artışları nedeniyle asansör yapılması zorunlu hale gelen yapılara ilişkin ilave veya tadilat ruhsatı taleplerin de; bina içinde yapılacak tadilatlarla asansör tesis edilememesi halinde, engellilerin de erişiminin sağlanabilmesi için ön, yan ve arka bahçe mesafeleri içinde parsel sınırına en az 1.50 metre mesafe bırakmak kaydıyla asgari ölçülerde panoramik asansör veya ulaşılacak katın yüksekliğinin uygun olması halinde mekanik platform yapılabilir. (8) Eksik katlı yapı ruhsatı taleplerinde, uygulama imar planında belirlenen veya uygulama imar planında belirlenmemişse, uygulama imar planındaki kat adedi veya yapı yüksekliğine göre bu Yönetmelik ile belirlenen bahçe mesafelerine uyulur.
Bir parselde birden fazla bina yapılması Madde 25- (1) Uygulama imar planında aksine bir hüküm yoksa bu Yönetmeliğin bahçe mesafeleri ile ilgili hükümlerine uyulması kaydı ile bir parselde, birden fazla yapı yapılabilir.	BİR PARSELDE BİRDEN FAZLA BİNA YAPILMASI Madde: 25 (1) Uygulama imar planında aksine bir hüküm yoksa bu Yönetmeliğin bahçe mesafeleri ile ilgili hükümlerine uyulması kaydı ile bir parselde, birden fazla yapı yapılabilir.

(2) Bir parselde birden fazla binanın projelendirilmesi halinde, binalar arası mesafe her yapının yüksekliğine göre yaklaşma mesafeleri ayrı ayrı tespit edilip toplanmak suretiyle bulunur.

(3) Bahçe mesafeleri, eksik katlı yapılarda da, imar planında veya imar planında hüküm bulunmaması halinde bu Yönetmelikte belirtilen yapı yükseklikleri dikkate alınarak tespit edilir.

(4) Maliklerin talebi halinde, tapu idareleri aynı kullanım kararını haiz imar parsellerini imar adası içinde tevhid ederek yeni elde edilen imar parselleri üzerinde yatay kat mülkiyeti veya kat irtifakı tesis ederler.

(2) Bir parselde birden fazla binanın projelendirilmesi halinde, binalar arası mesafe her yapının yüksekliğine göre yaklaşma mesafeleri ayrı ayrı tespit edilip toplanmak suretiyle bulunur.

(3) Bahçe mesafeleri, eksik katlı yapılarda da, imar planında veya imar planında hüküm bulunmaması halinde bu Yönetmelikte belirtilen yapı yükseklikleri dikkate alınarak tespit edilir.

(4) Maliklerin talebi halinde, tapu idareleri aynı kullanım kararını haiz imar parsellerini imar adası içinde tevhid ederek yeni elde edilen imar parselleri üzerinde yatay kat mülkiyeti veya kat irtifakı tesis ederler.

Eksik katlı bina yapılması

MADDE 26-

(1) Planla veya Yönetmelikle belirlenen kat adedine veya bina yüksekliğine uygun olarak bahçe mesafesi bırakılmak ve ilgili idarenin uygun görmesi, üçüncü ve dördüncü fıkra da belirtilen koşullar sağlanmaksızın ilave kat yapılamayacağının ilgisine tebliğ edilmesi kaydıyla daha az katlı bina yapılabilir. Uygulama imar planlarında bu uygulamanın yapılmasına ilişkin hüküm olması halinde, ilgili idarenin uygun görmesi koşulu aranmaz.

(2) Eksik katlı yapılan binalarda yapı ruhsatı, yapı kullanma izin belgesi ve enerji kimlik belgesi yapılan kısım için düzenlenir. Daha sonradan tamamlanmak istenmesi halinde, yürürlükteki plan ve mevzuat hükümlerine uygun olarak ilave ruhsat düzenlenmek ve binanın tamamı için enerji kimlik belgesi onaylanmak zorundadır.

(3) Eksik katlı binalara imar planına aykırı olmamak koşuluyla kat ilavesi yapılabilmesi için; temel ve statik çözümlerin, yangın tedbirlerinin, enerji verimliliğinin, plan ve Yönetmelikte gösterilen azami yüksekliğe uygun olması; merdiven, asansör yeri, ıdıklık ve diğeryapı elemanlarının da plan ve Yönetmelikte gösterilen azami yüksekliğe göre hesaplanması ve bırakılması zorunludur.

(4) Eksik katlı inşa edilen binanın mevcut haliyle veya tadilat yapılarak yürürlükteki plana ve mevzuata uygunluğunun sağlanamaması halinde bina yıkılmadan kat ilavesi yapılmasına izin verilmez.

(5) Eksik katlı binalara yapılacak ilavelerde fenni mesuliyet, temel ve statik hesapları, yangın tedbirleri ve enerji verimliliği konuları da dâhil mevcut yapı ve ilave yapılan kısımları kapsayan teknik rapor da düzenlemek suretiyle yapı denetim kuruluşlarınca üstlenilir.

EKSİK KATLI BİNA YAPILMASI

MADDE: 26

(1) Planla veya Yönetmelikle belirlenen kat adedine veya bina yüksekliğine uygun olarak bahçe mesafesi bırakılmak ve ilgili idarenin uygun görmesi, üçüncü ve dördüncü fıkra da belirtilen koşullar sağlanmaksızın ilave kat yapılamayacağının ilgisine tebliğ edilmesi kaydıyla daha az katlı bina yapılabilir. Uygulama imar planlarında bu uygulamanın yapılmasına ilişkin hüküm olması halinde, ilgili idarenin uygun görmesi koşulu aranmaz.

(2) Eksik katlı yapılan binalarda yapı ruhsatı, yapı kullanma izin belgesi ve enerji kimlik belgesi yapılan kısım için düzenlenir. Daha sonradan tamamlanmak istenmesi halinde, yürürlükteki plan ve mevzuat hükümlerine uygun olarak ilave ruhsat düzenlenmek ve binanın tamamı için enerji kimlik belgesi onaylanmak zorundadır.

(3) Eksik katlı binalara imar planına aykırı olmamak koşuluyla kat ilavesi yapılabilmesi için; temel ve statik çözümlerin, yangın tedbirlerinin, enerji verimliliğinin, plan ve Yönetmelikte gösterilen azami yüksekliğe uygun olması; merdiven, asansör yeri, ıdıklık ve diğeryapı elemanlarının da plan ve Yönetmelikte gösterilen azami yüksekliğe göre hesaplanması ve bırakılması zorunludur.

(4) Eksik katlı inşa edilen binanın mevcut haliyle veya tadilat yapılarak yürürlükteki plana ve mevzuata uygunluğunun sağlanamaması halinde bina yıkılmadan kat ilavesi yapılmasına izin verilmez.

(5) Eksik katlı binalara yapılacak ilavelerde fenni mesuliyet, temel ve statik hesapları, yangın tedbirleri ve enerji verimliliği konuları da dâhil mevcut yapı ve ilave yapılan kısımları kapsayan teknik rapor da düzenlemek suretiyle yapı denetim kuruluşlarınca üstlenilir.

Yapılaşmada idarenin yükümlülükleri

MADDE 27-

(1) İdareler; tasarrufu altındaki yol, meydan, otopark, park, yaya bölgesi, kaldırım gibi yerler ile bunlar üzerindeki kamu hizmetlerinin yürütülebilmesi için, TSE standartlarına ve ilgili mevzuatına göre,

- a)** Bisiklet yolu, yol boyu otopark, yönlendirme, sinyalizasyon, aydınlatma ve ağaçlandırma uygulamalarıyla ve kent mobilyalarıyla beraber kaldırım ve kavşak düzenlemelerini yapmak,
- b)** Reklam ve bilgilendirme levhaları ile panolarını düzenlemek,
- c)** Kent içinde engelli vatandaşların erişilebilirliğini sağlamak,
- ç)** Toplu taşıma sistemlerinin durak yerlerini düzenlemek,
- d)** Yapılan tamir, tadil, bakım ve onarım çalışmalarında can ve mal güvenliğini temin için çevre güvenliğini sağlamak ve gerekli tedbirleri almak veya aldirmek,
- e)** Topluma açık yerlerde biyolojik, fiziksel ve sosyal ihtiyaçları karşılayacak büfe, mescit, para çekme makinesi, telefon kulübesi, tuvalet, çeşme ve benzeri tesisleri kurmak, kurdurmak veya izin vermek,

f) Belirli bir süre için düzenlenen sosyal ve kültürel etkinliklere izin vermek ve bu etkinlikler için geçici olarak ihtiyaç duyulan altyapıyı sağlamak; bu etkinlikler için geçici olarak talep edilen üstyapının kurulması, işletilmesi ve kaldırılması için gereken izinleri vermek, güvenlik tedbirlerinin alınmasını sağlamak.

(2) Büyükşehirlerde büyükşehir belediyesinin, büyükşehir olmayan illerde il belediyesinin ilgili biriminin uygun görmesi halinde ve gerekli alt yapıların hazırlanması şartıyla;

- a)** Açık pazar, otopark, garaj, ve benzeri yerlerde haftanın belirlenen uygun bir gününde semt pazarı,
- b)** Açık pazar, otopark, garaj, şehrin gelişim alanları, parselasyon planları yapılmamış boş araziler ve benzeri yerlerde yılın belirli günlerinde kurban satış yeri ve kurban kesim yeri,
- c)** Açık pazar, otopark, garaj, şehrin gelişim alanları, parselasyon planları yapılmamış boş araziler ve benzeri yerlerde, mülkiyete ilişkin izinlerin alınması etkinlik sahibine ait olmak üzere geçici sosyal, kültürel ve eğlence etkinlikleri, ilgili idarenin izni ile güvenlik, temizlik ve benzerleri önlemlerin alınması kaydıyla, düzenlenebilir.

(3) Bu madde kapsamında yürütülen çalışmalarda tescilli ve tarihi yapıların ile doğal dokunun korunması esas alınır.

YAPILAŞMADA İDARENİN YÜKÜMLÜLÜKLERİ

MADDE: 27

(1) İdareler; tasarrufu altındaki yol, meydan, otopark, park, yaya bölgesi, kaldırım gibi yerler ile bunlar üzerindeki kamu hizmetlerinin yürütülebilmesi için, TSE standartlarına ve ilgili mevzuatına göre,

- a)** Bisiklet yolu, yol boyu otopark, yönlendirme, sinyalizasyon, aydınlatma ve ağaçlandırma uygulamalarıyla ve kent mobilyalarıyla beraber kaldırım ve kavşak düzenlemelerini yapmak,
- b)** Reklam ve bilgilendirme levhaları ile panolarını düzenlemek,
- c)** Kent içinde engelli vatandaşların erişilebilirliğini sağlamak,
- ç)** Toplu taşıma sistemlerinin durak yerlerini düzenlemek,
- d)** Yapılan tamir, tadil, bakım ve onarım çalışmalarında can ve mal güvenliğini temin için çevre güvenliğini sağlamak ve gerekli tedbirleri almak veya aldirmek,
- e)** Topluma açık yerlerde biyolojik, fiziksel ve sosyal ihtiyaçları karşılayacak **6 m² yi geçmeyen** büfe, ~~mescit~~, para çekme makinesi, telefon kulübesi, tuvalet, çeşme ve benzeri tesisleri kurmak, kurdurmak veya izin vermek,

f) Belirli bir süre için düzenlenen sosyal ve kültürel etkinliklere izin vermek ve bu etkinlikler için geçici olarak ihtiyaç duyulan altyapıyı sağlamak; bu etkinlikler için geçici olarak talep edilen üstyapının kurulması, işletilmesi ve kaldırılması için gereken izinleri vermek, güvenlik tedbirlerinin alınmasını sağlamak.

(2) Büyükşehirlerde büyükşehir belediyesinin, büyükşehir olmayan illerde il belediyesinin ilgili biriminin uygun görmesi halinde ve gerekli alt yapıların hazırlanması şartıyla;

- a)** Açık pazar, otopark, garaj, ve benzeri yerlerde haftanın belirlenen uygun bir gününde semt pazarı,
- b)** Açık pazar, otopark, garaj, şehrin gelişim alanları, parselasyon planları yapılmamış boş araziler ve benzeri yerlerde yılın belirli günlerinde kurban satış yeri ve kurban kesim yeri,
- c)** Açık pazar, otopark, garaj, şehrin gelişim alanları, parselasyon planları yapılmamış boş araziler ve benzeri yerlerde, mülkiyete ilişkin izinlerin alınması etkinlik sahibine ait olmak üzere geçici sosyal, kültürel ve eğlence etkinlikleri, ilgili idarenin izni ile güvenlik, temizlik ve benzerleri önlemlerin alınması kaydıyla, düzenlenebilir.

(3) Bu madde kapsamında yürütülen çalışmalarda tescilli ve tarihi yapıların ile doğal dokunun korunması esas alınır.

BEŞİNCİ BÖLÜM Yapılara İlişkin Hükümler	BEŞİNCİ BÖLÜM YAPILARA İLİŞKİN HÜKÜMLER
Yapı ünite fonksiyonlarına göre yapılaşma koşulları MADDE 28- (1) Yapıda aşağıdaki kullanımların bulunması zorunludur; a) İlgili yönetmeliğinde öngörülen ölçülerde enerji odası, b) Merkezi ısıtma sistemli binalarda kazan dairesi veya kaskad sistemi veyahut teshin merkezi, c) Katı yakıt kullanılan binalarda bodrum katlarında, bodrum katı bulunmayan yapılarda ise zemin katlarında veya bahçede her daire için en az 5 m² odunluk, kömürlük veya depolama yeri, ç) Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik, Sığınak Yönetmeliği, Otopark Yönetmeliği, Binalarda Enerji Performansı Yönetmeliği ve Deprem Yönetmeliği'nde binada zorunlu olarak bulunması gereken birimler, asgari ölçülerde yapılır. (2) Kazan daireleri, "Mevcut Binalarda Isı Yalıtım ile Yakıt Tasarrufu Sağlanması ve Hava Kirliliğinin Azaltılmasına Dair Yönetmelik" "Binalarda Enerji Performansı Yönetmeliği, Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik ile başta TSE 825, TS 7363, TS 2192 olmak üzere diğer standartlara ve "Doğalgaz İç Tesisat Yönetmeliği" ne göre düzenlenir.	YAPI ÜNİTE FONKSİYONLARINA GÖRE YAPILAŞMA KOŞULLARI MADDE: 28 (1) Yapıda aşağıdaki kullanımların bulunması zorunludur; a) İlgili yönetmeliğinde öngörülen ölçülerde enerji odası, b) Merkezi ısıtma sistemli binalarda kazan dairesi veya kaskad sistemi veyahut teshin merkezi, c) Katı yakıt kullanılan kalorifersiz binaların bodrum katlarında, bodrum katı bulunmayan yapılarda ise zemin katlarında veya bahçede her daire için en az 5 m², en fazla 10,00 m² odunluk, kömürlük veya depolama yeri, ç) Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik, Sığınak Yönetmeliği, Otopark Yönetmeliği, Binalarda Enerji Performansı Yönetmeliği ve Deprem Yönetmeliği'nde binada zorunlu olarak bulunması gereken birimler, asgari ölçülerde yapılır. (2) Kazan daireleri, "Mevcut Binalarda Isı Yalıtım ile Yakıt Tasarrufu Sağlanması ve Hava Kirliliğinin Azaltılmasına Dair Yönetmelik" "Binalarda Enerji Performansı Yönetmeliği, Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik ile başta TSE 825, TS 7363, TS 2192 olmak üzere diğer standartlara ve "Doğalgaz İç Tesisat Yönetmeliği" ne göre düzenlenir.
Kat yükseklikleri MADDE 29- (1) Kat yükseklikleri uygulama imar planında daha fazla belirlenmemiş ise döşeme üst kotundan döşeme üst kotuna olmak üzere en fazla; a) Ticaret bölgelerinde; zemin katlarda 4.50 metre, asma katlı zemin katlarda 5.50 metre; diğer katlarda 3.80 metre, b) Ticaretin de yapılabildiği karma alanlarda; zemin katlarda 4.50 metre, asma katlı zemin katlarda 5.50 metre; diğer katlar konut ise 3.50 metre konut harici ise 3.80 metre, c) Konut bölgelerinde zemin ve normal katlarda 3.50 metre, ç) Zemin katında ticaret yapılabilen konut bölgelerinde ise zemin katlarda 4.00 metre, diğer katlarda 3.50 metre kabul edilerek uygulama yapılabilir. (2) Bu bentte belirtilen kat yükseklikleri dikkate alınmadan bina yüksekliği verilen planlarda bu bende	KAT YÜKSEKLİKLERİ MADDE: 29 (1) Kat yükseklikleri uygulama imar planında daha fazla belirlenmemiş ise döşeme üst kotundan döşeme üst kotuna olmak üzere en fazla; a) Ticaret bölgelerinde; zemin katlarda 4.50 metre, asma katlı zemin katlarda 6.50 metre; diğer katlarda 3.80 metre, b) Ticaretin de yapılabildiği karma alanlarda; zemin katlarda 4.50 metre, asma katlı zemin katlarda 6.50 metre; diğer katlar konut ise 3.50 metre konut harici ise 3.80 metre, c) Konut bölgelerinde zemin ve normal katlarda 3.50 metre, ç) Zemin katında ticaret yapılabilen konut bölgelerinde ise zemin katlarda 4.00 metre, diğer katlarda 3.50 metre kabul edilerek uygulama yapılabilir. (2) Bu bentte belirtilen kat yükseklikleri dikkate alınmadan bina yüksekliği verilen planlarda bu bende

göre değerlendirme yapıp bina yüksekliği yeniden değerlendirilinceye kadar uygulamalar bu bentte belirtilen kat yükseklikleri ile plandaki veya planda belirlenmemişse Yönetmelikle belirlenen kat adedinin çarpılması sonucu bulunan bina yüksekliğine göre gerçekleştirilebilir. Ancak bir adada bulunan parsellerin en az dörtte birinin yürürlükteki planın kat adedine göre yapılaşmış olması halinde mevcut teşekkül dikkate alınır.

(3) Tesisat katının yüksekliği normal kat yüksekliğini aşamaz. Özelliği gereği tesisat katı zorunluluğu olan 60.50 metreyi aşan binalarda tesisat katının 2.00 metresi bina yüksekliğinden ve yapının kat adedinden sayılmaz. Özellikle olan yapılarda bu hüküm uygulanmayabilir.

(4) İskân edilen katların iç yüksekliği, asma katlar hariç 2.60 metreden az olamaz.

(5) Yıkanma yeri, banyo, duş, lavabo yeri, tuvalet, kiler, merdiven altı, her türlü iç ve dış geçitler ve iskân edilmeyen bodrum katları ile müştemilât binalarında, iç yükseklik 2.20 metreye kadar düşürülebilir.

(6) Garaj, kalorifer dairesi, odunluk, kömürlük, bodrum katlarda yer alan otoparklar ve benzeri özellik arz eden yerlerin yükseklikleri bu maddede yer alan hükümlere tabi olmayıp, hizmetin gerektirdiği şekilde tespit ve tayin olunur.

(7) Eğitim, sağlık, sanayi yapıları ile sinema, tiyatro ve konferans salonları, katlı otoparklar, düğün salonu ve spor salonları gibi özellik arz eden yapılarda iç yükseklikler, teknolojik ve mimari gereklere göre belirlenir.

göre değerlendirme yapıp bina yüksekliği yeniden değerlendirilinceye kadar uygulamalar bu bentte belirtilen kat yükseklikleri ile plandaki veya planda belirlenmemişse Yönetmelikle belirlenen kat adedinin çarpılması sonucu bulunan bina yüksekliğine göre gerçekleştirilebilir. Ancak bir adada bulunan parsellerin en az dörtte birinin yürürlükteki planın kat adedine göre yapılaşmış olması halinde mevcut teşekkül dikkate alınır.

(3) Tesisat katının yüksekliği normal kat yüksekliğini aşamaz. Özelliği gereği tesisat katı zorunluluğu olan ~~60.50 metreyi aşan~~ binalarda tesisat katının 2.00 metresi bina yüksekliğinden ve yapının kat adedinden sayılmaz. Özellikle olan yapılarda bu hüküm uygulanmayabilir.

(4) İskân edilen katların iç yüksekliği, asma katlar hariç 2.60 metreden az olamaz.

(5) Yıkanma yeri, banyo, duş, lavabo yeri, tuvalet, kiler, merdiven altı, her türlü iç ve dış geçitler ve iskân edilmeyen bodrum katları ile müştemilât binalarında, iç yükseklik 2.20 metreye kadar düşürülebilir.

(6) Garaj, kalorifer dairesi, odunluk, kömürlük, bodrum katlarda yer alan otoparklar ve benzeri özellik arz eden yerlerin yükseklikleri bu maddede yer alan hükümlere tabi olmayıp, hizmetin gerektirdiği şekilde tespit ve tayin olunur.

(7) Eğitim, sağlık, **turizm**, sanayi yapıları ile sinema, tiyatro ve konferans salonları, katlı otoparklar, düğün salonu ve spor salonları gibi özellik arz eden yapılarda iç yükseklikler, teknolojik ve mimari gereklere göre belirlenir.

(8) Resmi binalarda ilgili bakanlıklarca onaylanmış projeler esas alınacaktır. Bu amaçla yaptırılacak özel binalarda bu yönetmelikte kendileri ile ilgili verilenler dışında, ilgili bakanlıkların yönetmelikleri dikkate alınacaktır.

Yapı piyesleri ve ölçüleri

MADDE 30-

(1) Her müstakil konutta en az;

	Dar Kenarı	Net Alanı
1 oturma odası	3.00 metre	12.00 m ²
1 yatak odası	2.50 metre	9.00 m ²
1 mutfak veya yemek pişirme yeri	1.50 metre	3.30 m ²
1 banyo veya yıkanma yeri	1.20 metre	3.00 m ²
1 tuvalet	1.00 metre	1.20 m ²

bulunur.

YAPI PİYESLERİ VE ÖLÇÜLERİ

MADDE: 30 MADDE

(1) Her müstakil konutta en az;

	Dar Kenarı	Net Alanı
1 oturma odası	3.00 metre	12.00 m ²
1 yatak odası	2.50 metre	9.00 m ²
1 mutfak veya yemek pişirme yeri	1.80 metre	3.60 m ²
1 banyo veya yıkanma yeri	1.20 metre	3.00 m ²
1 tuvalet	1.00 metre	1.40 m ²

bulunur.

Piyeslerin, yukarıda verilen asgari alanı dörtgen olarak çözülememesi halinde içerisinde asgari alana sahip bir

(2) 3 veya daha az odalı konutlarda yıkanma yeri ile tuvalet aynı yerde düzenlenebilir. (3) Hol ve koridor genişlikleri 1.20 metreden az olamaz. (4) Mutfak nişi ve oda ile banyo ve tuvaletin aynı mekânda düzenlenmesi halinde her mekân için öngörülen en az alanların toplamı kadar alan düzenlenmek zorundadır. (5) Yukarıda belirtilen bu piyesler ile koridor ölçüleri engellilerin de kullanımını sağlayacak standartlara uygun olmalıdır. (6) Mutfak, oda ve tuvalet/banyo havalandırmaları aynı boşluğa açılmaz. Ancak, banyo ve tuvalet havalandırmaları aynı boşluğa açılabilir. (7) Enerji odaları ve su depoları, ıslak hacimlerin altında teşkil edilemez. (8) Bağımsız bölüm iç duvar kalınlıkları en az 0.10 metre, diğer bütün duvar kalınlıkları en az 0.20 metre olarak düzenlenir.	dörtgen sığdırılabilecek şekilde ve ıslak hacimlerin de tefriş yapılarak projelendirilmesi zorunludur. (2) 3 veya daha az odalı konutlarda yıkanma yeri ile tuvalet aynı yerde düzenlenebilir. (3) Hol ve koridor genişlikleri 1.20 metreden az olamaz. (4) Mutfak nişi ve oda ile banyo ve tuvaletin aynı mekânda düzenlenmesi halinde her mekân için öngörülen en az alanların toplamı kadar alan düzenlenmek zorundadır. (5) Yukarıda belirtilen bu piyesler ile koridor ölçüleri engellilerin de kullanımını sağlayacak standartlara uygun olmalıdır. (6) Mutfak, oda ve tuvalet/banyo havalandırmaları aynı boşluğa açılmaz. Ancak, banyo ve tuvalet havalandırmaları aynı boşluğa açılabilir. (7) Enerji odaları ve su depoları, ıslak hacimlerin altında teşkil edilemez. (8) Bağımsız bölüm iç duvar kalınlıkları en az 0.10 metre, diğer bütün duvar kalınlıkları en az 0.20 metre olarak düzenlenir.
Bina girişleri ve rampaları MADDE 31- (1) Bina giriş koridoru genişliği, ana merdivene ve asansöre ulaşıncaya kadar dış kapı genişliğinden az olmamak koşuluyla umumi binalarda en az 2.20 metre, diğer binalarda ise en az 1.50 metredir. (2) Ön bahçe mesafesi 10.00 metre ve daha fazla olan parsellerde bordür üst seviyesinden en fazla 2.00 metre inilmek veya çıkılmak suretiyle ön bahçeden bina girişi yapılabilir. (3) Yoldan yüz almayan cephelerden, köprü veya giriş şeridi aksı hizasındaki bordür seviyesinden en fazla 2.00 metre inilmek veya çıkılmak suretiyle giriş yapılabilir. (4) Yoldan doğrudan giriş alan binalarda, girişin hizasındaki bordür taşı üst seviyesinin altında giriş yapılamaz. (5) Tabi zeminden kotlandırılan parseller yukarıdaki şartlara tabii değildir. Girişin, tabi zemine uyumlu olarak düzenlenen merdiven ve rampalarla sağlanması gerekir. (6) Bölge kat nizamını bozacak şekilde tesviye yapılamaz. (7) Konut binalarının zemin katlarının dükkân veya mağaza olarak düzenlenmesi halinde dükkân ve mağaza girişlerinin sadece yol cephesinden yapılması gerekir. (8) Döşeme kaplamalarında kaymayı önleyen, tekerlekli sandalye ve koltuk değneği hareketlerini güçleştirmeyen, standardına uygun malzeme	BİNA GİRİŞLERİ VE RAMPALARI MADDE: 31 (1) Bina giriş koridoru genişliği, ana merdivene ve asansöre ulaşıncaya kadar dış kapı genişliğinden az olmamak koşuluyla umumi binalarda en az 2.20 metre, diğer binalarda ise en az 1.50 metredir. (2) Ön bahçe mesafesi 10.00 metre ve daha fazla olan parsellerde bordür üst seviyesinden en fazla 2.00 metre inilmek veya çıkılmak suretiyle ön bahçeden bina girişi yapılabilir. (3) Yoldan yüz almayan cephelerden, köprü veya giriş şeridi aksı hizasındaki bordür seviyesinden en fazla 2.00 metre inilmek veya çıkılmak suretiyle giriş yapılabilir. (4) Yoldan doğrudan giriş alan binalarda, girişin hizasındaki bordür taşı üst seviyesinin altında giriş yapılamaz. (5) Tabi zeminden kotlandırılan parseller yukarıdaki şartlara tabii değildir. Girişin, tabi zemine uyumlu olarak düzenlenen merdiven ve rampalarla sağlanması gerekir. (6) Bölge kat nizamını bozacak şekilde tesviye yapılamaz. (7) Konut binalarının zemin katlarının dükkân veya mağaza olarak düzenlenmesi halinde dükkân ve mağaza girişlerinin sadece yol cephesinden yapılması gerekir. (8) Döşeme kaplamalarında kaymayı önleyen, tekerlekli sandalye ve koltuk değneği hareketlerini güçleştirmeyen, standardına uygun malzeme

kullanılması zorunludur. (9) Binalarda ve girişlerinde engellilerin erişimine yönelik TS 9111 Standardına uyulması zorunludur. (10) Rampaların kenar korumaları, genişlikleri, sahanlıkları, korkuluk ile küpeşte ve kaplama malzemeleri engellilerin de dolaşımına olanak sağlayacak şekilde TSE standartlarına uygun yapılmalıdır. (11) Bina girişlerinde engellilere yönelik ön bahçede parsel sınırına kadar giriş rampası yapılabilir veya merdivene bitişik dar kenarı en az 0.90 metre ve alanı en az 1.20 m² engelli asansörü yeri bırakılır veya mekanik platform yapılır. Bakanlıktan uygun görüş alınmak suretiyle bunlar dışında engellilerin kullanımı için daha farklı uygulama yapılabilir.	kullanılması zorunludur. (9) Binalarda ve girişlerinde engellilerin erişimine yönelik TS 9111 Standardına uyulması zorunludur. (10) Rampaların kenar korumaları, genişlikleri, sahanlıkları, korkuluk ile küpeşte ve kaplama malzemeleri engellilerin de dolaşımına olanak sağlayacak şekilde TSE standartlarına uygun yapılmalıdır. (11) Bina girişlerinde engellilere yönelik ön bahçede parsel sınırına kadar giriş rampası yapılabilir veya merdivene bitişik dar kenarı en az 0.90 metre ve alanı en az 1.20 m² engelli asansörü yeri bırakılır veya mekanik platform yapılır. Bakanlıktan uygun görüş alınmak suretiyle bunlar dışında engellilerin kullanımı için daha farklı uygulama yapılabilir. (12) Üzerinde birden fazla bina yapılan ada veya parsellerdeki bina girişleri, her kütlenin kendi (±0,00) röper kotu ve yukarıdaki maddeler göz önüne alınarak düzenlenir.
Merdivenler MADDE 32- (1) Merdiven kolu ve sahanlıklar: a) Ortak merdiven kolu ve sahanlık genişlikleri konut yapılarında binaların yangından korunması hakkındaki yönetmelik hükümlerine göre hesap edilecek kaçış genişliğinden az olmamak üzere 1.20 metreden, diğer yapılarda 1.50 metreden, konutlarda bağımsız bölüm içindeki merdivenler ise 1.00 metreden az olamaz. Çatıya ve bodrum katlarına ulaşan ortak merdivenler ile servis merdivenlerinde de bu ölçülere uyulur. Bu merdivenler ahşap olamaz. b) Merdiven evlerinin bina cephesinden, çatıdan veya ışıklıktan doğrudan ışık alması ve merdivenlerin çatıya ve bodrumlara ulaştırılması zorunludur. c) Merdiven basamakları ve sahanlık ölçülerine dair TSE standartlarının yukarıdaki ölçü ve miktarlardan küçük olması halinde bu madde hükümleri geçerlidir. ç) Merdivenlerin her iki tarafında da engellilerle ilgili TSE standartlarına uygun korkuluk ve küpeşte yapılması, ayrıca sahanlık ve merdiven döşemelerinde ve kaplamalarında da standartlara uyulması zorunludur. (2) Merdiven basamaklarının ölçüleri; a) Asansörü olmayan binalarda basamak yüksekliği 0.16 metreden, asansörlü binalarda 0.18 metreden	MERDİVENLER MADDE: 32 (1) Merdiven kolu ve sahanlıklar: a) Ortak merdiven kolu ve kat sahanlık genişlikleri konut yapılarında binaların yangından korunması hakkındaki yönetmelik hükümlerine göre hesap edilecek kaçış genişliğinden az olmamak üzere 1.20 metreden, diğer yapılarda 1.50 metreden, konutlarda bağımsız bölüm içindeki merdivenler ise 1.00 metreden az olamaz. Çatıya ve bodrum katlarına ulaşan ortak merdivenler ile servis merdivenlerinde de bu ölçülere uyulur. Bu merdivenler ahşap olamaz. b) Merdiven evlerinin bina cephesinden, çatıdan veya ışıklıktan doğrudan ışık alması ve merdivenlerin çatıya ve bodrumlara ulaştırılması zorunludur. c) Merdiven basamakları ve sahanlık ölçülerine dair TSE standartlarının yukarıdaki ölçü ve miktarlardan küçük olması halinde bu madde hükümleri geçerlidir. ç) Merdivenlerin her iki tarafında da engellilerle ilgili TSE standartlarına uygun korkuluk ve küpeşte yapılması, ayrıca sahanlık ve merdiven döşemelerinde ve kaplamalarında da standartlara uyulması zorunludur. d) Merdiven kolları arasındaki kova genişliği 0,20 metreden az olamaz. Kat sahanlıklarının genişliği merdiven kolu genişliğinden az olamaz. Ara sahanlıklar, düz merdivenlerde kol genişliği kadar, balansmanlı merdivenlerde ise ortada 0,80 metreden az olamaz. (2) Merdiven basamaklarının ölçüleri; a) Asansörü olmayan binalarda basamak yüksekliği 0.16 metreden, asansörlü binalarda 0.18 metreden

fazla olamaz.

b) Basamak genişliği $2a+b= 60$ ila 64 formülüne göre hesaplanır. Formüldeki a: yükseklik, b: genişliktir. Ancak bu genişlik 0.27 metreden az olamaz.

c) Balansmanlı (dengelenmiş) merdivenlerde basamak genişliği en dar kenarda 0.10 metre, basamak ortasında 0.27 metreden az olamaz.

(3) Binalarda son kattaki bağımsız bölümlerle irtibatlı çatı arası piyeslerine çıkan iç merdivenlerde yukarıdaki şartlar aranmaz.

(4) Evvelce yürürlükte olan mevzuata uygun olarak yapılmış yapılara bu Yönetmelik hükümlerine göre kat ilavesi halinde mevcut merdiven ölçüleri ilave katlar için de aynen uygulanabilir.

(5) Karma kullanımlı binalarda her kullanım için ayrı merdiven evi düzenlenmesi zorunludur. Bu kullanımların birbirine dönüştürülmesi durumunda yeni oluşan kullanım için bağımsız genel merdiven oluşturulmadan tadilata izin verilmez.

fazla olamaz.

b) Basamak genişliği $2a+b= 60$ ila 64 formülüne göre hesaplanır. Formüldeki a: yükseklik, b: genişliktir. Ancak bu genişlik 0.27 metreden az, **riht yüksekliği 0,17 metreden fazla** olamaz.

Dış merdivenlerde basamak genişliği 0,32 metreden az ve riht yüksekliği 0,15 metreden fazla olamaz.

c) Balansmanlı(dengelenmiş) merdivenlerde basamak genişliği en dar kenarda 0.10 metre, basamak ortasında 0.27 metreden az olamaz.

(3) Binalarda son kattaki bağımsız bölümlerle irtibatlı çatı arası piyeslerine çıkan iç merdivenlerde yukarıdaki şartlar aranmaz.

(4) Evvelce yürürlükte olan mevzuata uygun olarak yapılmış yapılara bu Yönetmelik hükümlerine göre kat ilavesi halinde mevcut merdiven ölçüleri ilave katlar için de aynen uygulanabilir.

(5) Karma kullanımlı binalarda her kullanım için ayrı merdiven evi düzenlenmesi zorunludur. Bu kullanımların birbirine dönüştürülmesi durumunda yeni oluşan kullanım için bağımsız genel merdiven oluşturulmadan tadilata izin verilmez.

(6) Merdiven kolları arasındaki kova genişliği 0,20 metreden az olamaz. Kat sahanlıklarının genişliği merdiven kolu genişliğinden az olamaz. Ara sahanlıklar, düz merdivenlerde kol genişliği kadar, balansmanlı merdivenlerde ise ortada 0,80 metreden az olamaz.

(7) Binalarda çatı üstüne çıkmak için minimum (0,80x0,80) metre ölçülerinde çıkış kapağı bırakılır

(8) Binalarda usulüne göre asansör yapılmış olması nizami şekil ve ölçülerde merdiven yapılması şartını ortadan kaldırmaz.

(9) Binalarda çatı üstüne çıkmak için minimum (0,80x0,80) metre ölçülerinde çıkış kapağı bırakılır.

(10) Merdiven boşluklarında yangın anında duman tahliyesi için en az 0,40 x 0,40 metre veya $\varnothing$ 0.30 metre ölçülerinde hava bacası bırakılması ve doğal gaz kaçakları anında doğal gaz tahliyesi için serbest en kesit alanı en az 150 cm² olan havalandırma kanallarının olması veya gaz alarm cihazının kullanılması zorunludur.

Yangın Merdivenleri

Yürürlükte bulunan Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik hükümleri ve ilgili mevzuatlara göre uygulama yapılır.

Ana merdivenler, sahanlık ve koridorları yangın merdiveni olarak da kullanıldığı durumlarda katlar alanına dahil edilirler.

(1) Her müstakil ev veya dairede, en az 1 oturma odası ile yatak odalarının doğrudan doğruya hariçten ışıık ve hava almaları gereklidir. Bu şekilde ışıık ve hava almalarına lüzum olmayan diğler odalarla mutfakların ışııklıktan, yıkanma yeri ve tuvaletlerin ışııklık veya hava bacasından faydalanmaları da mümkündür.

(2) Işııklıklar;

a) 1 ila 7 katlı binalarda dar kenarı 1.50 metreden ve alanı 4.50 m²

b) 7 ve daha fazla katlı binalarda dar kenarı 2.00 metreden ve alanı 9.00 m²'den az olamaz.

(3) Her türlü binada hava bacalarının asgari ölçüsü 0.60x0.60 m²'dir.

(4) Hava bacaları şönt baca tipi olarak düzenlenemez.

(5) Asgari ölçüdeki bir ışııklık veya hava bacasından her katta en çok dört piyes faydalanabilir. Bu piyeslerin sayısının artması halinde, dörtten fazla her piyes için ışııklık veya hava bacası ölçüsü aynı oranda arttırılır. Ancak, yukarıda belirtilen şekilde ışıık ve hava alması gerekmeyen veya lüzumlu ışıık ve havayı Yönetmelikte tarif edilen şekilde alması mümkün olan piyeslerden, herhangi bir ışııklık veya hava bacasına pencere açılması, bu ışııklık veya hava bacası ölçülerinin arttırılmasını gerektirmez.

(6) Her binanın lüzumlu ışııklık veya hava bacası, kendi parseli üzerinde bulunacaktır. Komşu bina ve parselin ışııklık veya hava bacasından faydalanmak suretiyle, bu elemanlarının yapılmasına ve ölçülerinin azaltılmasına izin verilmez.

(7) Işııklık ve hava bacaları, bunlara ihtiyacı olan kattan itibaren başlatılabilir. Işııklıkların bitişik komşu parsel bakan kısımlarının duvar ile kapatılması mecburidir.

(8) Binaların bitişik olması gereken komşu tarafından boydan boya ışııklık yapılması halinde, civarın inşaat nizamına aykırı bir görünüm meydana getirmemek üzere, sokak cephesinde bina yüksekliğince kapatılması mecburidir.

(9) Binalarda banyo, tuvalet, ve benzeri kullanım alanlarının havalandırma bacası ile veya mekanik havalandırma ile havalandırılması zorunludur.

(10) Havalandırma bacalarından elektrik, doğalgaz tesisatı geçirilemez.

Bacalar

MADDE 34-

(1) Kaloriferli binaların konut olarak kullanılan bağımsız bölümlerinin oturma ve yatma hacimlerinin en az birinde ve sıcak su tesisatı bulunmayan banyo ve

(1) Her müstakil ev veya dairede, en az 1 oturma odası ile yatak odalarının doğrudan doğruya hariçten ışıık ve hava almaları gereklidir. Bu şekilde ışıık ve hava almalarına lüzum olmayan diğler odalarla mutfakların ışııklıktan, yıkanma yeri ve tuvaletlerin ışııklık veya hava bacasından faydalanmaları da mümkündür.

(2) Işııklıklar;

a) 1 ila 5 katlı binalarda dar kenarı 1.50 metreden ve alanı 4.50 m²'den

b) 5 ve daha fazla katlı binalarda dar kenarı 2.00 metreden ve alanı 9.00 m²'den az olamaz.

(3) Her türlü binada hava bacalarının asgari ölçüsü 0.60x0.60 m²'dir.

(4) Hava bacaları şönt baca tipi olarak düzenlenemez.

(5) Asgari ölçüdeki bir ışııklık veya hava bacasından her katta en çok dört piyes faydalanabilir. Bu piyeslerin sayısının artması halinde, dörtten fazla her piyes için ışııklık veya hava bacası ölçüsü 1,00 m² arttırılır. arttırılır. Ancak, yukarıda belirtilen şekilde ışıık ve hava alması gerekmeyen veya lüzumlu ışıık ve havayı Yönetmelikte tarif edilen şekilde alması mümkün olan piyeslerden, herhangi bir ışııklık veya hava bacasına pencere açılması, bu ışııklık veya hava bacası ölçülerinin arttırılmasını gerektirmez.

Işııklık ölçülerinin en az ölçüleri geçmesi halinde geçen miktar inşaat alanı kapsamı içindedir.

(6) Her binanın lüzumlu ışııklık veya hava bacası, kendi parseli üzerinde bulunacaktır. Komşu bina ve parselin ışııklık veya hava bacasından faydalanmak suretiyle, bu elemanlarının yapılmasına ve ölçülerinin azaltılmasına izin verilmez.

(7) Işııklık ve hava bacaları, bunlara ihtiyacı olan kattan itibaren başlatılabilir. Işııklıkların bitişik komşu parsel bakan kısımlarının duvar ile kapatılması mecburidir.

(8) Binaların bitişik olması gereken komşu tarafından boydan boya ışııklık yapılması halinde, civarın inşaat nizamına aykırı bir görünüm meydana getirmemek üzere, sokak cephesinde bina yüksekliğince kapatılması mecburidir.

(9) Binalarda banyo, tuvalet, ve benzeri kullanım alanlarının havalandırma bacası ile veya mekanik havalandırma ile havalandırılması zorunludur.

(10) Havalandırma bacalarından elektrik, doğalgaz tesisatı geçirilemez.

BACALAR

MADDE: 34

(1) Kaloriferli binaların konut olarak kullanılan bağımsız bölümlerinin oturma ve yatma hacimlerinin en az birinde ve sıcak su tesisatı bulunmayan banyo ve

mutfaklarında, sobalı binalarda ise tuvalet ve koridor hariç tüm piyeslerde duman bacası yapılması zorunludur.

(2) Kaloriferli umumi binaların her katında en az bir adet duman bacası yapılması gereklidir.

(3) Konut olarak kullanılan sobalı binaların ticari kullanışlı bağımsız bölümlerinde birer adet duman bacası yapılması zorunludur.

(4) Bacaların TSE standartlarına uygun olarak yapılması zorunludur.

(5) Yapılarda bina yüksekliğine göre uygun ölçülerde şönt baca yapılabilir.

(6) Kapıcı dairesi zorunlu olan konut binalarında, evsel atıkların yerinde ayrıştırılmasını teminen ilgili standartlara uygun atık ayrıştırma bacası için yer ayrılır. Atık ayrıştırma bacası bağımsız bölümlerin kat sahanlıklarında en az bir adet yapılabileceği gibi her bağımsız bölüm içinde de yapılabilir.

(7) Atık ayrıştırma bacası tesis edilmesi mümkün olmayan mevcut binalarda bahçe mesafeleri içinde TAKS ve KAKS'a dâhil olmaksızın atık ayrıştırma bacası tesis edilebilir.

(8) Şofben, kombi cihazı ve bu gibi ısıtma araçları hayati tehlike arz edecek şekilde yerleştirilemez ve havalandırmadan uzak olan piyeslerle, banyo ve tuvaletlerde yer alamaz.

(9) Sınırları ilgili idare tarafından belirlenecek doğalgaz uygulama bölgeleri içinde inşa edilecek, iskân edilebilir bodrum katlar dâhil 5 katlı binaların mutfaklarında, doğalgazla çalışan her cihaz için bir müstakil baca yapılacaktır.

(10) Bağımsız bölümlerin mutfaklarında en az bir adet aspiratör bacası yapılır. Bağımsız bölümlerde düzenlenen soba ve aspiratör bacaları, standartlara uygun olarak şönt baca şeklinde düzenlenebilir.

10 katın üzerindeki binalarda aynı baca sistemi yapılmakla birlikte hermetik cihaz kullanılacaktır.

(11) Kat kaloriferleri kazanı mutfak dışında özel bir

mutfaklarında, sobalı binalarda ise tuvalet ve koridor hariç tüm piyeslerde duman bacası yapılması zorunludur.

(2) Kaloriferli umumi binaların her katında en az bir adet duman bacası yapılması gereklidir.

(3) Konut olarak kullanılan sobalı binaların ticari kullanışlı bağımsız bölümlerinde birer adet duman bacası yapılması zorunludur.

(4) Bacaların TSE standartlarına **Isı Yalıtımı ile ilgili mevzuatlar, Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik, Doğalgaz İç Tesisat Yönetmeliği ve ilgili kamu kuruluşlarının şartname ve Genelgesi hükümlerine** uygun olarak yapılması zorunludur.

(5) Yapılarda bina yüksekliğine göre uygun ölçülerde şönt baca yapılabilir. **Şönt bacanın kol boyu en az 1,20 metre olmalı, iki şönt baca bir ana bacaya bağlanmamalıdır.**

(6) Kapıcı dairesi zorunlu olan konut binalarında, evsel atıkların yerinde ayrıştırılmasını teminen ilgili standartlara uygun atık ayrıştırma bacası için yer ayrılır. Atık ayrıştırma bacası bağımsız bölümlerin kat sahanlıklarında en az bir adet yapılabileceği gibi her bağımsız bölüm içinde de yapılabilir.

(7) Atık ayrıştırma bacası tesis edilmesi mümkün olmayan mevcut binalarda bahçe mesafeleri içinde TAKS ve KAKS'a dâhil olmaksızın atık ayrıştırma bacası tesis edilebilir.

(8) Şofben, kombi cihazı ve bu gibi ısıtma araçları hayati tehlike arz edecek şekilde yerleştirilemez ve havalandırmadan uzak olan piyeslerle, banyo ve tuvaletlerde yer alamaz **ve hacmi 8,00 metreküpten az olan yerlere konulamaz.**

(9) Sınırları ilgili idare tarafından belirlenecek doğalgaz uygulama bölgeleri içinde inşa edilecek, iskân edilebilir bodrum katlar dâhil 5 katlı binaların mutfaklarında, doğalgazla çalışan her cihaz için bir müstakil baca yapılacaktır.

Doğalgaz cihazlarının bulunduğu yerlerin dış cepheden havalandırılması zorunludur.

Müstakil doğalgaz bacaları döşemeden başlamalı dip kısımlarında temizlik kapağı bulunmalı ve bu kapaklar tam sızdırmaz olmalıdır.

(10) Bağımsız bölümlerin mutfaklarında en az bir adet aspiratör bacası yapılır. **Aspiratörler gaz ve duman bacalarına bağlanamaz.** Bağımsız bölümlerde düzenlenen soba ve aspiratör bacaları, standartlara uygun olarak şönt baca şeklinde düzenlenebilir. **Her bir şönt baca koluna sadece bir cihaz bağlanabilir.**

10 katın üzerindeki binalarda aynı baca sistemi yapılmakla birlikte hermetik cihaz kullanılacaktır.

(11) Kat kaloriferleri kazanı mutfak dışında özel bir

bölmeye konulduğunda, bu mahallin en az 6 m³ hacminde olması, bina dış cephesinden havalandırılması ve bir müstakil bacasının bulunması gerekir.

(12) Isıtmada denge bacalı sistemde olmayan doğalgaz sobalarının kullanılması halinde, her sobanın yukarıda belirlenen esaslara göre düzenlenen ayrı bir bacaya bağlanması gerekir.

(13) Elektrik-haberleşme, mekanik, doğalgaz tesisatları için ortak tesisat bacası kullanılamaz.

(14) Kalorifer daireleri ve bacalar ile ısıtma ve buhar tesisleri Binalarda Enerji Performansı Yönetmeliği hükümlerine uygun olarak düzenlenir.

bölmeye konulduğunda, bu mahallin en az 6 m³ hacminde olması, bina dış cephesinden havalandırılması ve bir müstakil bacasının bulunması gerekir.

(12) Isıtmada denge bacalı sistemde olmayan doğalgaz sobalarının kullanılması halinde, her sobanın yukarıda belirlenen esaslara göre düzenlenen ayrı bir bacaya bağlanması gerekir.

(13) Elektrik-haberleşme, mekanik, doğalgaz tesisatları için ortak tesisat bacası kullanılamaz.

(14) Kalorifer daireleri ve bacalar ile ısıtma ve buhar tesisleri Binalarda Enerji Performansı Yönetmeliği hükümlerine uygun olarak düzenlenir.

(15) İki baca birbirine bağlanamayacağı gibi her ateş kaynağının ayrı bir bacası olacaktır.

(16) Duman bacalarının bitişik, blok ve ikili blok olmayan binalarda çatı mahyasından 0,80 metre, bitişik, blok ve ikili blok binalarda ise aşağıda kalan ve komşu binaya 6,00 metreden yakın bacaların, yüksek olan binanın mahyasından 0,80 metre yukarı çıkarılması zorunludur. Çatı konstrüksiyonu ister ahşap, ister çelik olsun, bacalara en çok 0,05 metre yaklaşacak şekilde projelendirilecektir.

(17) Baca geçen mekânlarda, baca ile temas edecek şekilde ahşap kaplama ve dolap yapılacak ise aralarında gerekli yalıtım sağlanacaktır.

(18) Baca detayları mimari proje ve betonarme kalıp planları üzerine ölçüleri ve uygun ölçekte detayları ile birlikte işlenecektir. İlgili İdaresinden onaylı doğalgaz projeleri ile mimari/statik projelerinin uygunluğu denetlenmeden yapı izni verilemez.

(19) Şömine bacaları mutlaka müstakil olacaktır.

(20) Bacaların üzerine temizlenmesine engel teşkil etmeyecek şekilde sökülebilir ve standardına uygun şapka takılacaktır.

Asansörler MADDE 35-

(1) Uygulama imar planına göre kat adedi 3 olan binalarda asansör yeri bırakılmak, 4 ve daha fazla olanlarda ise asansör tesis edilmek zorundadır. İskân edilen bodrum katlar dâhil kat adedi 4 ve daha fazla olan binalarda asansör yapılması zorunludur. Daha az katlı yapılarda da asansör yapılabilir.

(2) Tek asansörlü binalarda; asansör kabininin dar kenarı 1.20 metre ve alanı 1.80 m²'den, kapı genişliği ise 0.90 metre den az olamaz. Asansör kapısının açıldığı sahanlıkların genişliği, asansör kapısı sürgülü ise en az 1.20 metre, asansör kapısı dışa açılan kapı ise en az 1.50 metre olmalıdır. Birden fazla asansör bulunan binalarda, asansör sayısının yarısı kadar asansörün bu

ASANSÖRLER MADDE: 35

(1) Uygulama imar planına göre kat adedi 3 olan binalarda asansör yeri bırakılmak, 4 ve daha fazla olanlarda ise asansör tesis edilmek zorundadır. İskân edilen bodrum katlar dâhil kat adedi 4 ve daha fazla olan binalarda asansör yapılması zorunludur. Daha az katlı yapılarda da asansör yapılabilir.

(2) Tek asansörlü binalarda; asansör kabininin dar kenarı 1.20 metre ve alanı 1.80 m²'den, kapı genişliği ise 0.90 metre den az olamaz. Asansör kapısının açıldığı sahanlıkların genişliği, asansör kapısı sürgülü ise en az 1.20 metre, asansör kapısı dışa açılan kapı ise en az 1.50 metre olmalıdır. Birden fazla asansör bulunan binalarda, asansör sayısının yarısı kadar asansörün bu

fıkra da belirtilen ölçülerde yapılması şarttır. Tek sayıda asansör bulunması durumunda sayı bir alta yuvarlanır.

(3) Mevcut binalarda yapılacak tadilatlar da, bu madde hükümlerinin ya da TSE standartlarının uygulanmasında idaresi yetkilidir.

(4) Kullanılabilir katlar alanı 800 m²'den ve kat adedi 1'den fazla olan umumi binalar da en az bir adet asansör yapılması zorunludur. Ayrıca, kat alanı 800 m²'den ve kat adedi 3'ten fazla olan umumi binalar la yüksek katlı binalar da yukarıdaki asgari ölçülere uygun ve en az 2 adet olmak üzere binanın tipi, kullanım yoğunluğu ve ihtiyaçlarına göre belirlenecek sayıda asansör yapılması zorunludur. Bu asansörlerden en az bir tanesinin herhangi bir tehlike anında, arıza veya elektriklerin kesilmesi halinde zemin kata ulaş ıp kapılar ını açacak, yangına dayanıklı malzemed en yapılmış, şaft içinde, duman sızdırmaz nitelikte, kesintisiz bir güç kaynağından beslenecek şekilde tesis edilmesi gerekmektedir.

(5) 10 kat ve üzeri binalar da asansörlerden en az bir tanesi yük, eşya ve sedye taşıma amacına uygun olarak dar kenarı 1.20 metre ve alanı 2.52 m²'den, kapı genişliği ise 1.10 metreden az olmayacak şekilde yapılır.

(6) Binalar da usulüne göre asansör yapılmış olması, bu Yönetmelikte belirtilen şekil ve ölçülerde merdiven yapılması şartını kald ırmaz.

(7) Asansörün yapılması ve işletilmesi ile ilgili hususlar da yukarıdaki hükümler de dikkate alınarak, 31/01/2007 tarihli ve 26420 sayılı Resmi Gazete 'de yayımlanan "Asansör Yönetmeliği" ve TSE standartları hükümlerine uyulur.

(8) Asansörlerin, ortak alan niteliğindeki çatı arası ve tüm bodrum katlara hizmet vermesi zorunludur.

fıkra da belirtilen ölçülerde yapılması şarttır. Tek sayıda asansör bulunması durumunda sayı bir alta yuvarlanır.

(3) Mevcut binalar da yapılacak tadilatlar da, bu madde hükümlerinin ya da TSE standartlarının uygulanmasında idaresi yetkilidir.

(4) Kullanılabilir katlar alanı 800 m²'den ve kat adedi 1'den fazla olan umumi binalar da en az bir adet asansör yapılması zorunludur. Ayrıca, kat alanı 800 m²'den ve kat adedi 3'ten fazla olan umumi binalar la yüksek katlı binalar da yukarıdaki asgari ölçülere uygun ve en az 2 adet olmak üzere binanın tipi, kullanım yoğunluğu ve ihtiyaçlarına göre belirlenecek sayıda asansör yapılması zorunludur. Bu asansörlerden en az bir tanesinin **bedensel engellilerin kullanımına uygun ve** herhangi bir tehlike anında, arıza veya elektriklerin kesilmesi halinde zemin kata ulaş ıp kapılar ını açacak, yangına dayanıklı malzemed en yapılmış, şaft içinde, duman sızdırmaz nitelikte, kesintisiz bir güç kaynağından beslenecek şekilde tesis edilmesi gerekmektedir.

(5) 10 kat ve üzeri binalar da asansörlerden en az bir tanesi yük, eşya ve sedye taşıma amacına uygun olarak dar kenarı 1.20 metre ve alanı 2.52 m²'den, kapı genişliği ise 1.10 metreden az olmayacak şekilde yapılır.

(6) Binalar da usulüne göre asansör yapılmış olması, bu Yönetmelikte belirtilen şekil ve ölçülerde merdiven yapılması şartını kald ırmaz

(7) Asansörün yapılması ve işletilmesi ile ilgili hususlar da yukarıdaki hükümler de dikkate alınarak, 31/01/2007 tarihli ve 26420 sayılı Resmi Gazete 'de yayımlanan "Asansör Yönetmeliği" ve TSE standartları hükümlerine uyulur.

(8) Asansörlerin, ortak alan niteliğindeki çatı arası ve tüm bodrum katlara hizmet vermesi zorunludur.

(9) Özellik arz eden durumlarda, binanın kat adedi, yapı inşaat alanı, kullanma şekli göz önünde tutularak en az ölçüleri ile asansör sayısının artırılmasına, ilgili Belediye İmar Biriminin teklifi üzerine, ilgili Belediye Encümenince karar verilir.

Akaryakıt servis istasyonları

MADDE 36-

(1) İmar planlarında akaryakıt istasyonu olarak belirlenen alanlar da istasyonlar arası mesafe ve diğer kriterlerle ilgili mevzuata uyulması şartıyla; akaryakıt ve servis istasyonları, CNG otogaz istasyonları, LPG otogaz istasyonları, hidrojen üretim ve dolum istasyonları yapılabilir.

(2) Yapı yüksekliği 2 katı geçmemek şartıyla; bünyelerinde kullanıcıların asgari ihtiyaçlarını

AKARYAKIT SERVİS İSTASYONLARI

MADDE: 36

(1) İmar planlarında akaryakıt istasyonu olarak belirlenen alanlar da istasyonlar arası mesafe ve diğer kriterlerle ilgili mevzuata uyulması şartıyla; akaryakıt ve servis istasyonları, CNG otogaz istasyonları, LPG otogaz istasyonları, hidrojen üretim ve dolum istasyonları yapılabilir.

(2) Yapı yüksekliği 2 katı geçmemek şartıyla; bünyelerinde kullanıcıların asgari ihtiyaçlarını

karşılacak oto-market, mescit, çay ocağı, mescit, büfe, oto elektrik, lastikçi, yıkama yağlama fonksiyonları yer alabilir.

(3) Yakıt tankı ve borulama sistemlerinin bakım, tadilat veya onarımlarının, TSE standartları ve ilgili kurumların görüşü doğrultusunda yapılması zorunludur.

(4) Elektrik enerjisi ile çalışan araçların şarj edilmeleri için, ilgili elektrik kurumunun, olumlu görüşü ile otoparklar, akaryakıt istasyonları veya diğer uygun yerlerde elektrikli araç şarj yeri yapılabilir.

(5) Akaryakıt istasyonları ilgili mevzuat hükümlerine ve ilgili standartlara uyularak yapılır.

karşılacak oto-market, mescit, çay ocağı, mescit, büfe, oto elektrik, lastikçi, yıkama yağlama fonksiyonları yer alabilir. Ayrıca biri erkek, biri kadın olmak üzere ez az 2 adet tuvalet yapılması ve bu tuvaletlerden birinin engellilerin kullanımına uygun olması zorunludur.

(3) Yakıt tankı ve borulama sistemlerinin bakım, tadilat veya onarımlarının, TSE standartları ve ilgili kurumların görüşü doğrultusunda yapılması zorunludur.

(4) Elektrik enerjisi ile çalışan araçların şarj edilmeleri için, ilgili elektrik kurumunun, olumlu görüşü ile otoparklar, akaryakıt istasyonları veya diğer uygun yerlerde elektrikli araç şarj yeri yapılabilir.

(5) Akaryakıt istasyonları ilgili mevzuat hükümlerine ve ilgili standartlara uyularak yapılır.

(6) Servis istasyonları, imar planlarında Servis İstasyonu olarak belirlenen alanlarda, araçların sadece bakım-onarım, yağlama ve yıkama gibi işlerinin yapıldığı tesislerdir.

(7) Tesislerin, en az parsel cephe genişliği ile en az parsel alanı bakımından aşağıdaki tabloda belirtilen ölçülere uyması, zorunludur.

	Cephe Genişliği	Parsel Alanı
Servis İstasyonu	25,00 metre	1.000 m ²
Akaryakıt ve Servis İstasyonu	40,00 metre	2.500 m ²

(8) Akaryakıt ve LPG vb. ürün Satış ve Servis İstasyonlarında parsel ön cephe hattında en az 3,00 metre yeşil bant bırakılmalıdır.

(9) Yan ve arka bahçe an az mesafeleri içinde yakıt tankı tesis edilemez.

Su depoları

Madde 37 –

(1) Bu Yönetmelikte belirtilen,

a) çok yüksek yapılarda 30 m³'ten,

b) umumi binalar ve yüksek katlı yapılarda 15 m³'ten

c) 10 bağımsız bölüme kadar konut binalarında 3 m³'ten

ç) diğer binalarda 5 m³'ten

az olmamak üzere yapının kullanma amacı, günlük su ihtiyacı, seçilen yangın söndürme sistemi gibi kriterlere ve ulusal ve uluslararası standartlara uyulmak ve gerekli drenaj ve yalıtım tedbirleri alınmak şartıyla hacmi belirlenen su deposu bulundurulması zorunludur.

(2) Konut binalarında 10 bağımsız bölümden sonraki artan her bağımsız bölüm için su deposu hacmi 0.50 m³ arttırılır.

(3) Tüm binalarda su deposunun bulunduğu kat

SU DEPOLARI

Madde: 37

(1) Bu Yönetmelikte belirtilen,

a) Çok yüksek yapılarda 30 m³'ten,

b) Umumi binalar ve yüksek katlı yapılarda 15 m³'ten

c) 9-20 bağımsız bölüm arası (9 dahil), konut binalarında 3 m³'ten,

ç) Diğer binalarda 5 m³'ten

az olmamak üzere yapının kullanma amacı, günlük su ihtiyacı, seçilen yangın söndürme sistemi gibi kriterlere ve ulusal ve uluslararası standartlara uyulmak ve gerekli drenaj ve yalıtım tedbirleri alınmak şartıyla hacmi belirlenen su deposu bulundurulması zorunludur.

(2) Konut binalarında 20 bağımsız bölümden sonraki artan her bağımsız bölüm için su deposu hacmi 0.50 m³ arttırılır.

(3) Tüm binalarda su deposunun bulunduğu kat

itibariyle cazibeli akımın mümkün olmadığı durumlarda hidrofor konulması zorunludur. (4) Su depoları, gerekli drenaj ve yalıtım tedbirleri alınarak binanın bodrum ya da çatı katında tertiplenebileceği gibi, aynı koşulları taşımak şartıyla, bina alanı dışında ön, yan ve arka bahçelerde toprağa gömülü şekilde de yerleştirilebilir. (5) Su depoları taşıyıcı sistemden bağımsız olarak betonarme, paslanmaz çelik veya sıhhi şartlara uygun benzeri malzemedan yapılır.	itibariyle cazibeli akımın mümkün olmadığı durumlarda hidrofor konulması zorunludur. (4) Su depoları, gerekli drenaj ve yalıtım tedbirleri alınarak binanın bodrum ya da çatı katında tertiplenebileceği gibi, aynı koşulları taşımak şartıyla, bina alanı dışında ön, yan ve arka bahçelerde toprağa gömülü şekilde de yerleştirilebilir. (5) Su depoları taşıyıcı sistemden bağımsız olarak betonarme, paslanmaz çelik veya sıhhi şartlara uygun benzeri malzemedan yapılır.
Fosseptikler Madde 38 – (1) Genel olarak pis su kuyuları ile fosseptikler komşu hudutlarına 5.00 metreden fazla yaklaştırılmaz. Ancak bahçe mesafelerinin müsait olmaması halinde özellikle bitişik yapı nizamına tabi yerlerde fenni ve sıhhi mahzur bulunmadığı takdirde bu mesafeleri azaltmaya veya birkaç komşuya ait fosseptikleri bir arada veya bitiştirerek yaptırmaya Belediye yetkilidir. (2) Binaların en düşük kanal bağlantı kotu altında kalan pis su deşarjları ise, deşarj pompalarının elektrik kesintisi durumunda çalışmayacağı göz önünde bulundurularak; boyutları binanın kullanım şekillerine göre muvakkat depolama imkânını veren ayrı bir rögarda toplamak ve motopomp sistemi kullanılarak atılır.	FOSSEPTİKLER Madde: 38 (1) Genel olarak pis su kuyuları ile fosseptikler komşu hudutlarına 5.00 metreden fazla yaklaştırılmaz. Ancak bahçe mesafelerinin müsait olmaması halinde özellikle bitişik yapı nizamına tabi yerlerde fenni ve sıhhi mahzur bulunmadığı takdirde bu mesafeleri azaltmaya veya birkaç komşuya ait fosseptikleri bir arada veya bitiştirerek yaptırmaya Belediye yetkilidir. (2) Binaların en düşük kanal bağlantı kotu altında kalan pis su deşarjları ise, deşarj pompalarının elektrik kesintisi durumunda çalışmayacağı göz önünde bulundurularak; boyutları binanın kullanım şekillerine göre muvakkat depolama imkânını veren ayrı bir rögarda toplamak ve motopomp sistemi kullanılarak atılır. (2) Bir parselde birden fazla bina yapılması halinde bu binaların 50 bağımsız bölüme kadarı için, yeterli debiyi kurtaracak sızdırır zemin bulunması kaydı ile bir fosseptiğe bağlanabilir. Biyolojik fosseptik yapılması gereken yerlerde ise bir fosseptiğe en fazla 30 bağımsız bölüm bağlanabilir.
Korkuluklar Madde 39 – (1) Binalarda; balkon, teras, galeri boşluğu, sahanlıkların boş kenarları 5'ten fazla basamağı bulunan açık merdivenlerde, 1.10 metreden düşük düzenlenmiş bahçe duvarlarında, bulunduğu katın taban döşemesinden itibaren kotu 0.90 metreden az olan pencere boşluklarında, döşeme kotundan itibaren en az 1.10 metre yüksekliğe kadar teknik gereklere ve standartlara uygun olarak korkuluk yapılması mecburidir.	KORKULUKLAR Madde: 39 Madde 6.03.5– KORKULUK VE PARAPETLER (1) Binalarda; balkon, teras, galeri boşluğu, sahanlıkların boş kenarları 5'ten fazla basamağı bulunan açık merdivenlerde, 1.10 metreden düşük düzenlenmiş bahçe duvarlarında, bulunduğu katın taban döşemesinden itibaren kotu 0.90 metreden az olan pencere boşlukları ile zeminde 0,50 metre ve daha yukarıda tertiplenen zemin kat teraslarının basamaksız kenarlarında, istinat duvarı üstünde, her ne sebeple olursa olsun evvelce ön bahçeleri veya kaldırım seviyesine göre 0,50 metreden daha aşağıda teşekkül etmiş bahçelerde yol kenarına bahçe duvarı yapılmadığı takdirde döşeme kotundan itibaren en az 1.10 metre yüksekliğe kadar teknik gereklere ve standartlara uygun olarak korkuluk yapılması

(2) Bina son kat açık teraslarında düzenlenen korkulukların 1.10 metresi bina yüksekliğinden sayılmaz. (3) Korkuluklar, kırılmaz veya kırıldığında dağılmayan malzemeden 250 kg/m2 yüke dayanıklı montaj sistemleri ile yapılır.	mecburidir. (2) Bina son kat açık teraslarında düzenlenen parapetler ve korkulukların yüksekliği (1,50) metreyi aşamaz. Çatı altında yapılan kalkan ve alın duvarları bu kayda tabi değildir. Korkulukların 1.10 metresi bina yüksekliğinden sayılmaz. (3) Korkuluklar, kırılmaz veya kırıldığında dağılmayan malzemeden 250 kg/m2 yüke dayanıklı montaj sistemleri ile yapılır. (4) Yığma duvar malzemesi ile yapılan parapet ve/veya korkulukların yüksekliği (0,60) metreden fazla olamaz.
Kapı ve pencereler Madde 40 – (1) Bütün yapılarda; a) Kapı yükseklikleri: 2.10 metreden, b) Kapı genişlikleri: Bina giriş kapılarında ve yangın merdivenlerine açılan kapılarda 1.50 metreden, kapıların çift kanatlı olması halinde bir kanat 1.00 metreden, c) Daire giriş kapılarında 1.00 metreden, diğer mahallerin kapılarında 0.90 metreden az olamaz. Balkon ve tuvalet kapıları 0.80 metreye düşürülebilir. d) Döner kapılar, belirtilen ölçülerde yapılacak normal kapıların yanında ilave olarak bulunabilir. (2) Kapılarda eşik yapılamaz. Eşik yapılması zorunlu hallerde engellilerin hareketini, yangın çıkışlarını ve benzeri eylemleri engellemeyecek önlemler alınır. (3) Pencerelerde Binalarda Enerji Performansı Yönetmeliği'ne ve TSE Standartlarına uyulması zorunludur. (4) Bitişik ve blok nizama tabi binalarda komşu parsel sınırı üzerindeki bitişik duvarlarda pencere ve kapı açılmaz. (5) Asansörlü eşya taşımacılığı için, 3 kattan fazla 10 kattan az katlı binalarda her bir bağımsız bölümün en az 1 balkonunun kapısının eni 1.10 metreden,	KAPI VE PENCERELER Madde: 40 (1) Bütün yapılarda; a) Kapı yükseklikleri: 2.10 metreden, b) Kapı genişlikleri: Bina giriş kapılarında ve yangın merdivenlerine açılan kapılarda 1.50 metreden, kapıların çift kanatlı olması halinde bir kanat 1.00 metreden, c) Bağımsız bölüm giriş kapılarında 1.00 metreden, diğer mahallerin kapılarında 0.90 metreden az olamaz. Balkon ve tuvalet kapıları 0.80 metreye düşürülebilir. ç) Bina ana giriş kapılarının genişliği en az 2,00 metre, açılan kanatlardan birisi en az 1,00 metre genişliğinde yapılmalıdır. Bina ana giriş kapısına merdivenle ulaşıyorsa bedensel engellilerin kullanımı için en fazla % 6 eğimli, en az 1,20 metre genişlikte koruma bordürlü ve korkuluklu rampa yapılması zorundadır. d) Döner kapılar, belirtilen ölçülerde yapılacak normal kapıların yanında ilave olarak bulunabilir. (2) Kapılarda eşik yapılamaz. Eşik yapılması zorunlu hallerde engellilerin hareketini, yangın çıkışlarını ve benzeri eylemleri engellemeyecek önlemler alınır. a) Umumi binalarda, bütün kapılar kaçış yönüne açılacaktır. b) Garaj, odunluk, depo, sandık odası, kiler ve benzeri özellik arz eden yerlerin kapı yükseklik ve genişliği bu madde hükümlerine bağlı değildir. Bunlar mimari ve kullanım gereklerine göre boyutlandırılırlar. (3) Pencerelerde Binalarda Enerji Performansı Yönetmeliği'ne ve TSE Standartlarına uyulması zorunludur. (4) Bitişik ve blok nizama tabi binalarda komşu parsel sınırı üzerindeki bitişik duvarlarda pencere ve kapı açılmaz. (5) Asansörlü eşya taşımacılığı için, 3 kattan fazla 10 kattan az katlı binalarda her bir bağımsız bölümün en az 1 balkonunun kapısının eni 1.10 metreden,

yüksekliği 2.10 metreden düşük olamaz. Balkon olmayan binalarda cepheye bakan ve tamamen açılabilen oda penceresinin eni 1.50 metreden, yüksekliği 2.10 metreden az olamaz. (6) Bağımsız bölümün tuvalet, banyo ve benzeri ıslak hacimlerinde mekanik havalandırma yapılmadığı takdirde yapılacak havalandırma penceresinin ölçüsü 0.30 metre x 0.30 metreden az olamaz. (7) Atriumlu, galeri boşluklu veya iç bahçeli tasarlanan binalarda, bu mekânlara bakan pencere veya camekânların camlarının kırıldığında dağılmayan özellikli olması zorunludur. (8) Bodrum katlardaki mekânların gün ışığından faydalandırılması ve havalandırılması amacı ile yapılan pencerelerde sel, taşkın ve su baskınlarına karşı tedbirlerin alınmış olması zorunludur.	yüksekliği 2.10 metreden düşük olamaz. Balkon olmayan binalarda cepheye bakan ve tamamen açılabilen en az bir oda penceresinin eni 1.50 metreden, yüksekliği 2.10 metreden az olamaz. (6) Bağımsız bölümün tuvalet, banyo ve benzeri ıslak hacimlerinde mekanik havalandırma yapılmadığı takdirde yapılacak havalandırma penceresinin ölçüsü 0.30 metre x 0.30 metreden az olamaz. (7) Atriumlu, galeri boşluklu veya iç bahçeli tasarlanan binalarda, bu mekânlara bakan pencere veya camekânların camlarının kırıldığında dağılmayan özellikli olması zorunludur. (8) Bodrum katlardaki mekânların gün ışığından faydalandırılması ve havalandırılması amacı ile yapılan pencerelerde sel, taşkın ve su baskınlarına karşı tedbirlerin alınmış olması zorunludur.
Çatılar Madde 41- (1) Çatıların, civarındaki cadde ve sokakların mimari karakterine, yapılacak binanın nitelik ve ihtiyacına uygun olması şarttır. (2) Çatı eğimleri, kullanılacak çatı malzemesi ile yörenin mimari özelliği ve iklim şartları dikkate alınarak ilgili idarenin tasvibi ile tayin edilir. (3) Çatı eğimi saçak ucundan hesaplanır. (4) Mahya yüksekliği 5.00 metreyi geçmemek kaydıyla; ayrık binalarda kırma, ikili blok binalarda bloğu ile müşterek kırma, iki taraftan da bitişik binalarda ise ön ve arka cepheye akıntılı beşik çatı kurulacağı varsayılarak belirlenir. (5) Merdiven evleri, ışıklıklar, hava bacaları, alın ve kalkan duvarları 4'üncü fıkraya göre belirlenen çatı örtüsü düzlemlerini en fazla 0.60 metre aşabilir. Ayrıca zorunlu olan tesisatla ilgili hacimlerin, güneş enerjili su ısıtıcılarının ve çatı pencerelerinin çatı örtüsünü aşmasına ilgili idarece teknik gereklere göre uygun görülecek ölçü ve şekilde izin verilebilir. TSE standartlarına göre projelendirilecek asansör kulelerinin en az ölçülerdeki bölümlerinin, çatı örtüsünü aşmasına da izin verilir. (6) Teras çatılarda 1.20 metre parapet yapılabilir. (7) Çatı aralarına bağımsız bölüm yapılmaz. Bu kısımlarda ancak su deposu, asansör kulesi, tesisat odası ve son kattaki bağımsız bölümlerle irtibatlı piyesler yapılabilir. (8) Çatı arasındaki mekânlar da, çatı eğimi içerisinde kalmak ve fonksiyonunu sağlamak şartıyla asgari yükseklik şartı aranmaz. Ancak, üst kat tavan döşemesi	ÇATILAR Madde: 41 (1) Çatıların, civarındaki cadde ve sokakların mimari karakterine, yapılacak binanın nitelik ve ihtiyacına uygun olması şarttır. (2) Çatı eğimleri, kullanılacak çatı malzemesi ile yörenin mimari özelliği ve iklim şartları dikkate alınarak ilgili idarenin tasvibi ile tayin edilir. (3) Çatı eğimi saçak ucundan hesaplanır. (4) Mahya yüksekliği 5.00 metreyi geçmemek kaydıyla; ayrık binalarda kırma, ikili blok binalarda bloğu ile müşterek kırma, iki taraftan da bitişik binalarda ise ön ve arka cepheye akıntılı beşik çatı kurulacağı varsayılarak belirlenir. (5) Merdiven evleri, ışıklıklar, hava bacaları, alın ve kalkan duvarları 4'üncü fıkraya göre belirlenen çatı örtüsü düzlemlerini en fazla 0.60 metre aşabilir. Ayrıca zorunlu olan tesisatla ilgili hacimlerin, güneş enerjili su ısıtıcılarının ve çatı pencerelerinin çatı örtüsünü aşmasına ilgili idarece teknik gereklere göre uygun görülecek ölçü ve şekilde izin verilebilir. TSE standartlarına göre projelendirilecek asansör kulelerinin en az ölçülerdeki bölümlerinin, çatı örtüsünü aşmasına da izin verilir. (6) Teras çatılarda 1.20 metre parapet yapılabilir. (7) Çatı aralarına bağımsız bölüm yapılmaz. Bu kısımlarda ancak su deposu, asansör kulesi, güneş enerjisi, doğalgaz yönetmeliğine uygun olarak kaskad sistem kazan dairesi, tesisat odası, ısı merkezi ve iklimlendirme ile son kattaki bağımsız bölümlerle irtibatlı piyesler yapılabilir. (8) Çatı arasındaki mekânlar da, çatı eğimi içerisinde kalmak ve fonksiyonunu sağlamak şartıyla asgari yükseklik şartı aranmaz. Ancak, üst kat tavan döşemesi

ile çatı örtüsü arasında kalan hacimler, uygulama imar planında aksine bir hüküm yoksa ilave kat döşemeleri yapılmak suretiyle bölünemezler.

(9) Yangın güvenliğine ilişkin tedbirler alınmak şartıyla ve konutlar hariç olmak üzere binaların çatı araları; sergi salonu, toplantı salonu, yemekhane, spor salonu gibi fonksiyonlarda ortak alan olarak kullanılabilir.

(10) Tescilli yapılar, anıtlar ve kamu yararlı yapılar ile dini yapıların çatı örtüleri ve bunların yapılacak ya da tamir ve tadil edilecek çatı örtüleri bu kayıtlara tabi değildir.

(11) Belediyeler mahallin ve çevrenin özelliklerine göre yapılar arasında uyum sağlamak, güzel bir görünüm elde etmek amacı ile dış cephe boya ve kaplamaları ile çatının malzemesini ve rengini tayin etmeye yetkilidir. Evvelce yapılmış olan yapılar için de bu yetki kullanılır.

(12) Çatıda birden fazla bağımsız bölüme ait birden fazla teras olması halinde birbirleri arasında en az 3.00 metre mesafe bırakılmak zorundadır. Ancak, bodrum hariç 2 katı geçmeyen binalarda çatıdaki değişik çözümlerin kabulünde ilgili idaresi yetkilidir.

(13) Çatı arasının son kat bağımsız bölümü ile birlikte kullanılması amacıyla son kat tavan döşemesi kısmen veya tamamen yapılmayabilir.

(14) Teras çatılarda çatı bahçesi olarak düzenleme yapılabilir. Bahçe düzenlemesi yapılabilmesi için gerekli olan 0.50 metre toprak dolgu, parapet yüksekliğine dâhil edilmez. Ortak alan olarak kullanılan teras çatılarda; bahçe düzenlemesi yapılması halinde merdiven evi yanında, bina sakinleri tarafından kullanılmak üzere, tuvalet, lavabo, çay ocağı, bahçe düzenlemesinde kullanılacak malzemeleri depolamak için merdiven evine bitişik, toplam teras alanının %10'unu geçmeyen ve en fazla 3 metre yüksekliğinde ve 20 m² alanında kapalı mekân oluşturulabilir. Kapalı mekân bina ön cephesine 3.00 metreden fazla yaklaşamaz.

Ayrıca rezidans, otel, apart otel gibi konaklama tesislerinin teras çatılarda bina cephelerine 3.00 metreden fazla yaklaşmamak, en fazla 1.50 metre derinliğinde olmak ve parapet kotunu aşmamak koşuluyla açık havuz yapılabilir.

ile çatı örtüsü arasında kalan hacimler, uygulama imar planında aksine bir hüküm yoksa ilave kat döşemeleri yapılmak suretiyle bölünemezler.

(9) Yangın güvenliğine ilişkin tedbirler alınmak şartıyla ve konutlar hariç olmak üzere binaların çatı araları; sergi salonu, toplantı salonu, yemekhane, spor salonu gibi fonksiyonlarda ortak alan olarak kullanılabilir.

Özellği olan binalarda, ihtiyaç halinde Bakanlık görüşü alınarak bu maddede belirtilmeyen farklı uygulamalar yapılabilir.

(10) Tescilli yapılar, anıtlar ve kamu yararlı yapılar ile dini yapıların çatı örtüleri ve bunların yapılacak ya da tamir ve tadil edilecek çatı örtüleri bu kayıtlara tabi değildir.

(11) Belediyeler mahallin ve çevrenin özelliklerine göre yapılar arasında uyum sağlamak, güzel bir görünüm elde etmek amacı ile dış cephe boya ve kaplamaları ile çatının malzemesini ve rengini tayin etmeye yetkilidir. Evvelce yapılmış olan yapılar için de bu yetki kullanılır.

(12) Çatıda birden fazla bağımsız bölüme ait birden fazla teras olması halinde birbirleri arasında en az 3.00 metre mesafe bırakılmak zorundadır. Ancak, bodrum hariç 2 katı geçmeyen binalarda çatıdaki değişik çözümlerin kabulünde ilgili idaresi yetkilidir.

(13) Çatı arasının son kat bağımsız bölümü ile birlikte kullanılması amacıyla son kat tavan döşemesi kısmen veya tamamen yapılmayabilir.

Son kat tavan döşemesi de en yüksek mahya kotunu aşmayacak ve en fazla çatı eğimi içinde kalacak şekilde eğimli olarak tertip edilebilir

(14) Teras çatılarda çatı bahçesi olarak düzenleme yapılabilir. Bahçe düzenlemesi yapılabilmesi için gerekli olan 0.50 metre toprak dolgu, parapet yüksekliğine dâhil edilmez. Ortak alan olarak kullanılan teras çatılarda; bahçe düzenlemesi yapılması halinde merdiven evi yanında, bina sakinleri tarafından kullanılmak üzere, tuvalet, lavabo, çay ocağı, bahçe düzenlemesinde kullanılacak malzemeleri depolamak için merdiven evine bitişik, toplam teras alanının %10'unu **ve 20 m² geçmeyen ve en fazla 3 metre yüksekliğinde** kapalı mekân oluşturulabilir. Kapalı mekân bina ön cephesine 3.00 metreden fazla yaklaşamaz.

Ayrıca rezidans, otel, apart otel gibi konaklama tesislerinin teras çatılarda bina cephelerine 3.00 metreden fazla yaklaşmamak, en fazla 1.50 metre derinliğinde olmak ve parapet kotunu aşmamak koşuluyla açık havuz yapılabilir.

14) Enerji Performansı yönetmeliğine göre yeni yapılacak olan ve kullanım alanı 2.000 m²' nin üzerindeki oteller, hastaneler, yurtlar ve benzeri

	konaklama amaçlı konut harici binalar ile spor merkezlerindeki merkezi ısıtma ve sıhhi sıcak su sistemlerinde güneş enerjisi toplayıcıları (gün ısı) ve/veya temiz enerji sistemleri ile desteklenmesi zorunludur. a) Gün ısılarında sıcak ve soğuk su hatlarının terasa kadar çıkartılması ve sıcak su borusunun yandaki boru ile arasında en az 1 cm boşluk bırakılması ve izole edilmesi zorunludur. b) Teras çatılardaki gün ısı depoları ve kolektörlerine ait taşıyıcı konstrüksiyon imal edilmesi, sistem yüksekliğinin 2,00 metreyi aşmaması, sistemlerin tek sıra halinde dizilmesi, konstrüksiyonun çatı izolasyonunu bozmaması için ayaklarında pabuç yapılması zorunludur. c) Teras çatılardaki kullanılan sıcak su ve soğuk su tanklarının yatık pozisyonda olmaları gerekli olup, silindir şeklindeki imbisat tankları ve soğuk su tanklarının çaplarının eşit olması zorunludur. d) Teras çatılı yapılarda çatı parapetleri, en az 1,10 metre yükseklikten az olmayacaktır. e) Eğimli çatılarda kolektörlerin montajında, çatı eğimine uyulması gerekmektedir. Bu tip uygulamalarda sıcak su tankının çatı altı veya teras kat kotunda bırakılması ve cebri sirkülasyonlu sistem kullanılması zorunludur. f) Gün ısı taşıyıcı konstrüksiyonu ve tanklarının renginin gri olması, firma isim ve telefonları yazılacak ise bunların tanklar yerine kolektörlerin altlarına yazılması zorunludur. g) Gün ısıların yerleri ve kızakları mimari projede çatı planında projelendirilecektir. h) Ancak merkezi ısıtma ve sıcak su sistemleri ile entegre ortak gün ısı sistemleri kurulacak olunması halinde; sadece gün ısı panelleri otopark üzerinde yerleştirilebilir. Yerleşimi vaziyet planında gösterilir.
Çıkmalar Madde 42 – (1) Binalarda taban alanı dışında kendi bahçe hudutları dışına taşmamak şartı ile binanın her cephesinde açık ve kapalı çıkma yapılabilir. Ancak: a) Kapalı Çıkmalar; 1) Parsellerin yol cephelerinde parsel sınırları içerisinde kalmak koşuluyla yapı yaklaşma sınırından itibaren en fazla 1.50 metre taşacak şekilde çıkma yapılabilir. 2) Arka ve yan bahçe mesafelerine, parsel sınırlarına 3.00 metreden fazla yaklaşmamak kaydı ile 1.50 metre taşabilir. 3) Bina tabanı zeminde yapı yaklaşma sınırlarından	ÇIKMALAR Madde: 42 (1) Binalarda teşekkül etmiş yapılaşmanın haricinde taban alanı dışında kendi bahçe hudutları dışına taşmamak şartı ile binanın her cephesinde açık ve kapalı çıkma yapılabilir. Ancak: a) Kapalı Çıkmalar; 1) Parsellerin yol cephelerinde parsel sınırları içerisinde kalmak koşuluyla yapı yaklaşma sınırından itibaren en fazla 1.50 metre taşacak şekilde çıkma yapılabilir. 2) Arka ve yan bahçe mesafelerine, parsel sınırlarına 3.00 metreden fazla yaklaşmamak kaydı ile 1.50 metre taşabilir. 3) Bina tabanı zeminde yapı yaklaşma sınırlarından

daha içeri çekilerek 1'inci ve 2'nci fıkralardaki mesafelere tecavüz etmemek şartı ile istenilen ölçülerde yapılabilir.

b) Açık Çıkmalar;

1) Parsellerin yol cephelerinde parsel sınırları içerisinde kalmak koşuluyla yapı yaklaşma sınırından itibaren en fazla 1.50 metre taşacak şekilde çıkma yapılabilir.

2) Arka ve yan bahçe mesafelerine, parsel sınırlarına 3.00 metreden fazla yaklaşmamak kaydı ile 1.50 metre taşabilir.

3) Bina tabanı zeminde yapı yaklaşma sınırlarından daha içeri çekilerek 1'inci ve 2'nci fıkralardaki mesafelere tecavüz etmemek şartı ile istenilen ölçülerde yapılabilir.

4) Bitişik nizamda bitişik olduğu komşu sınırına 2.00 metreden fazla yaklaşamaz.

5) Farklı bağımsız bölümlere ait açık çıkmalar arasında en az 3.00 m boşluk bırakılır.

(2) Açık ve kapalı çıkmaların tabii zeminden veya tesviye edilmiş zeminden çıkma altına kadar en yakın şakûli mesafesi en az 2.40 metre olacaktır.

(3) Bina cephesi boyunca açık çıkma yapılamaz.

(4) Zemin katta kendi parsel hududu dışına taşmayan, hangi katta yapılırsa yapılsın 0.20 metreyi geçmeyen motif çıkmalar yapılabilir. Bahçe içinde yapılacak üstü açık teras ve zemin kat giriş merdivenleri ile bina cephesinden itibaren genişliği 2.50 metreyi geçmemek, tretuar dışına taşmamak ve en alçak noktası tretuar kotundan en az 2.50 metre yükseklikte yapılacak giriş saçakları çıkma değildir.

(5) Bina cephelerinde, hafif malzemedan yapılmak, parsel sınırına taşmamak ve kapalı mekân oluşturmamak kaydıyla 0.50 metreye kadar güneş kırıcı yapılabilir.

daha içeri çekilerek 1'inci ve 2'nci fıkralardaki mesafelere tecavüz etmemek şartı ile istenilen ölçülerde yapılabilir.

b) Açık Çıkmalar;

1) Parsellerin yol cephelerinde parsel sınırları içerisinde kalmak koşuluyla yapı yaklaşma sınırından itibaren en fazla 1.50 metre taşacak şekilde çıkma yapılabilir.

2) Arka bahçe mesafelerine, parsel sınırlarına 3.00 metreden, yan bahçe mesafelerine parsel sınırlarına 2.00 metreden, fazla yaklaşmamak, kaydı ile 1.50 metre taşabilir.

3) Bina tabanı zeminde yapı yaklaşma sınırlarından daha içeri çekilerek 1'inci ve 2'nci fıkralardaki mesafelere tecavüz etmemek şartı ile istenilen ölçülerde yapılabilir.

4) Bitişik nizamda bitişik olduğu komşu sınırına 2.00 metreden fazla yaklaşamaz.

5) Farklı bağımsız bölümlere ait açık çıkmalar arasında en az 3.00 m boşluk bırakılır.

(2) Açık ve kapalı çıkmaların tabii zeminden veya tesviye edilmiş zeminden çıkma altına kadar en yakın şakûli mesafesi en az 2.40 metre olacaktır.

(3) Bina cephesi boyunca açık çıkma yapılamaz.

(4) Zemin katta kendi parsel hududu dışına taşmayan, hangi katta yapılırsa yapılsın 0.20 metreyi geçmeyen motif çıkmalar yapılabilir. Bahçe içinde yapılacak üstü açık teras ve zemin kat giriş merdivenleri ile bina cephesinden itibaren genişliği 2.50 metreyi geçmemek, tretuar dışına taşmamak ve en alçak noktası tretuar kotundan en az 2.50 metre yükseklikte yapılacak giriş saçakları çıkma değildir.

(5) Bina cephelerinde, hafif malzemedan yapılmak, parsel sınırına taşmamak ve kapalı mekân oluşturmamak kaydıyla 0.50 metreye kadar güneş kırıcı yapılabilir.

(6) Ön bahçesi bulunmayan ya da yeterli olmayan teşekkül etmiş yapı adalarında parsel sınırı dışında, yasal açıdan korunan, imar mevzuatına uygun sayılan çıkmalı bina yapılmış ise, yeni yapılacak binalarda da adanın çıkma yapılmış olan cephesinde aynı derinlikte çıkma yapılabilir. Bitişik olan cephelerde yukarıdaki çıkma koşullarına uyulması zorunludur.

(7) Güneş kırıcı, stor yuvası vb. gibi özel detaylar tertiplenmesi halinde mimari ve statik projede en az 1/20 ölçekte detay verilecektir. Güneş kesiciler üzerine güneş kolektörü, uydu alıcısı gibi armatür ve cihazlar monte edilemez.

Saçaklar
Madde 43 –

(1) Uygulama imar planında belirlenmemiş ise binalara

SAÇAKLAR
Madde: 43

(1) Uygulama imar planında belirlenmemiş ise binalara

saçak yapılıp yapılmayacağı ve yapılacak saçakların genişliği, yörenin mimari karakterine ve yapılacak yapıların özelliğine göre mimari estetik komisyonu kararı alınarak ilgili idarece tayin edilebilir. (2) Saçaklar parsel sınırlarını aşamaz ancak ön bahçe olmayan parsellerde en fazla 0.30 metre yapılabilir.	saçak yapılıp yapılmayacağı ve yapılacak saçakların genişliği, yörenin mimari karakterine ve yapılacak yapıların özelliğine göre mimari estetik komisyonu kararı alınarak ilgili idarece tayin edilebilir. (2) Saçaklar parsel sınırlarını aşamaz ancak ön bahçe olmayan parsellerde en fazla 0.30 metre yapılabilir. (4) Binalarda son kat üst döşemesi uzatılarak çatı saçakları, kendi bahçesi içindeki bina girişlerinde ve zemin kattaki dükkân, mağaza gibi bağımsız bölümlerde giriş saçakları yapılabilir. Saçak altları ve üstleri hiçbir şekilde kapalı alan haline dönüştürülemez. (5) Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma kapsamındaki tarihi ve eski eserlerin saçak genişliği Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü ve İlgili İdarenin İmar Birimince uygun görülecek ölçü ve şekilde izin verilebilir.
Bahçe duvarları Madde 44- (1) Bahçe duvarlarının yüksekliği, tabii veya tesviye edilmiş zeminden itibaren binaların yol tarafındaki cephe hatlarının önünde 0.50 metreyi, gerisinde ise 2.00 metreyi geçemez. Ayrıca üzerlerine yükseklikleri 1.00 metreyi aşmayan parmaklık yapılabilir. (2) Fazla meyilli ve tehlike arz eden yerlerde uygulanacak şekli takdire idare yetkilidir. (3) Okul hastane, cezaevi, ibadet yerleri, elçilik, sefarethane, açık hava sineması ve benzerleri gibi özellik arz eden bina ve tesislerin bahçe duvarları ile sanayi bölgelerinde yapılacak bahçe duvarların bu madde hükmüne tabi değildir.	BAHÇE DUVARLARI Madde: 44 (1) Bahçe duvarlarının yüksekliği, tabii veya tesviye edilmiş zeminden itibaren binaların yol tarafındaki cephe hatlarının önünde 0.50 metreyi, gerisinde ise 1.00 metreyi geçemez. Ayrıca üzerlerine yükseklikleri 1.00 metreyi aşmayan parmaklık yapılabilir. (2) Fazla meyilli ve tehlike arz eden yerlerde uygulanacak şekli takdire idare yetkilidir. (3) Okul hastane, cezaevi, ibadet yerleri, elçilik, sefarethane, açık hava sineması ve benzerleri gibi özellik arz eden bina ve tesislerin bahçe duvarları ile sanayi bölgelerinde yapılacak bahçe duvarların bu madde hükmüne tabi değildir. (4) Konut alanlarında Teşekkül etmiş binaların ön bahçe kotu kaldırım seviyesinden 0,50 metreden düşük ise ilgili Belediyesinin imar biriminin uygun göreceği şekilde yol kenarına bahçe duvarı ya da parmaklık yapılmalıdır. (5) Yaya bölgelerinde parsellerin yollara bakan bahçelerinde hiçbir suretle bahçe duvarı yapılamaz. Zemin katlarında dükkân yapılmasına müsaade edilen yapılarda yola bakan bahçelerde, bahçe duvarı veya yaya trafiğini tehlikeye düşürecek engeller yapılamaz. Bahçe duvarları, istinat duvarı olarak dahi yapılsalar bunların temel kısımları yola tecavüz edemez.
Kapıcı dairesi, bekçi odası ve kontrol kulübeleri Madde 45- (1) Kapıcı dairesi ve bekçi odası yapılacak binalar: a) Konut kullanımlı bağımsız bölüm sayısı 40'tan fazla olan ve katı yakıt kullanan kaloriferli veya kalorifersiz	KAPICI DAİRESİ, BEKÇİ ODASI VE KONTROL KULÜBELERİ Madde: 45 (1) Kapıcı dairesi ve bekçi odası yapılacak binalar: a) Konut kullanımlı bağımsız bölüm sayısı 40'tan fazla olan ve katı yakıt kullanan kaloriferli veya kalorifersiz

binalar için bir adet kapıcı dairesi yapılması zorunludur. Birden fazla yapı bulunan ve toplam bağımsız bölüm sayısı 40'tan fazla olan parsellerde de bu hüküm uygulanır, ancak bağımsız bölüm sayısının 80'i aşması halinde ikinci bir kapıcı dairesi yapılır. Ayrıca, birden fazla yapının bulunduğu parsellerde 60'dan fazla bağımsız bölümü olan her bir bina için mutlaka ayrı bir kapıcı dairesi yapılır.

b) Katı yakıt haricindeki diğer ısıtma sistemleri kullanılan konut kullanımlı binalar için bağımsız bölüm sayısının 60'tan fazla olması halinde bir, 150'den fazla olması halinde 2 kapıcı dairesi yapılması zorunludur. İlave her 150 daire için ek bir kapıcı dairesi yapılır.

c) Sıra evler düzeninde, ayrıık, ikiz nizamda tek bağımsız bölümlü 1'den fazla müstakil konut binası bulunan parsellerde kapıcı dairesi yapılması mecburiyeti aranmaz.

ç) Yapı inşaat alanı 2000 m² den fazla olan işyeri ve büro olarak kullanılan binalarda bekçi odası yapılması şarttır.

(2) Kapıcı dairelerinin ve bekçi odalarının ölçü ve nitelikleri:

a) Kapıcı daireleri, doğrudan ışık ve hava alabilecek şekilde düzenlenir.

b) Taşkın riski taşıyan alanlarda kalan binalarda düzenlenecek kapıcı dairelerinin kapı ve pencere boşluklarının alt seviyesi hesaplanan dere kret kotunun en az 1.50 metre üzerinde olmak zorundadır.

c) Kapıcı dairelerinin toprağa dayalı ve iskân edilebilen bodrum katlarda yapılması halinde, oturma odası ve bir yatak odasının dış mekâna açılması bu mekânların taban döşemesinin üst seviyesinin tabii veya tesviye edilmiş zemine gömülü olmaması, kapı ve pencere açılmak suretiyle, doğal aydınlatma ve havalandırmasının sağlanması sel, taşkın ve su basmasına karşı önlem alınmış olması zorunludur. Kapıcı dairelerinin toprağa gömülü duvarlarında kuranglez yapmak suretiyle kapı ve pencere açılmayacağı gibi, bu duvarlarda pencere açılabilmesi için pencere denizliğinin tabii zeminden veya tesviye edilmiş zeminden en az 0,90 metre yukarıda konumlanması gerekir.

ç) Bina içinde düzenlenen kapıcı daireleri, en az brüt 40 m²'dir. Kapıcı dairelerinde, her birisi en az 7 m² ve dar kenarı en az 2.50 metre olmak üzere 2 yatak odası ve 9 m²'den az olmamak üzere 1 oturma odası, en az 3 m² mutfak ve banyo veya duş yeri ve tuvalet bulunur.

d) Bina dışında tertiplenen kapıcı daireleri en fazla brüt 40 m² olmak zorundadır. Bu maddenin **(ç)** bendinde yer alan ölçüleri sağlayacak şekilde 1 yatak odası, 1 oturma odası, mutfak ve banyo veya duş yeri ve tuvalet

binalar için bir adet kapıcı dairesi yapılması zorunludur. Birden fazla yapı bulunan ve toplam bağımsız bölüm sayısı 40'tan fazla olan parsellerde de bu hüküm uygulanır, ancak bağımsız bölüm sayısının 80'i aşması halinde ikinci bir kapıcı dairesi yapılır. Ayrıca, birden fazla yapının bulunduğu parsellerde 60'dan fazla bağımsız bölümü olan her bir bina için mutlaka ayrı bir kapıcı dairesi yapılır.

b) Katı yakıt haricindeki diğer ısıtma sistemleri kullanılan konut kullanımlı binalar için bağımsız bölüm sayısının 60'tan fazla olması halinde bir, 150'den fazla olması halinde 2 kapıcı dairesi yapılması zorunludur. İlave her 150 daire için ek bir kapıcı dairesi yapılır.

c) Sıra evler düzeninde, ayrıık, ikiz nizamda tek bağımsız bölümlü 1'den fazla müstakil konut binası bulunan parsellerde kapıcı dairesi yapılması mecburiyeti aranmaz.

ç) Yapı inşaat alanı 2000 m² den fazla olan işyeri ve büro olarak kullanılan binalarda bekçi odası yapılması şarttır.

(2) Kapıcı dairelerinin ve bekçi odalarının ölçü ve nitelikleri:

a) Kapıcı daireleri, doğrudan ışık ve hava alabilecek şekilde düzenlenir.

b) Taşkın riski taşıyan alanlarda kalan binalarda düzenlenecek kapıcı dairelerinin kapı ve pencere boşluklarının alt seviyesi hesaplanan dere kret kotunun en az 1.50 metre üzerinde olmak zorundadır.

c) Kapıcı dairelerinin toprağa dayalı ve iskân edilebilen bodrum katlarda yapılması halinde, oturma odası ve bir yatak odasının dış mekâna açılması bu mekânların taban döşemesinin üst seviyesinin tabii veya tesviye edilmiş zemine gömülü olmaması, kapı ve pencere açılmak suretiyle, doğal aydınlatma ve havalandırmasının sağlanması sel, taşkın ve su basmasına karşı önlem alınmış olması zorunludur. Kapıcı dairelerinin toprağa gömülü duvarlarında kuranglez yapmak suretiyle kapı ve pencere açılmayacağı gibi, bu duvarlarda pencere açılabilmesi için pencere denizliğinin tabii zeminden veya tesviye edilmiş zeminden en az 0,90 metre yukarıda konumlanması gerekir.

ç) Bina içinde düzenlenen kapıcı daireleri, en az brüt 40 m²'dir. Kapıcı dairelerinde, her birisi en az 7,50 m² ve dar kenarı en az 2.50 metre olmak üzere 2 yatak odası ve 9 m²'den az olmamak üzere 1 oturma odası, en az 3 m² mutfak ve banyo veya duş yeri ve tuvalet bulunur.

d) Bina dışında tertiplenen kapıcı daireleri en fazla brüt 40 m² olmak zorundadır. Bu maddenin **(ç)** bendinde yer alan ölçüleri sağlayacak şekilde 2 yatak odası, 1 oturma odası, mutfak ve banyo veya duş yeri ve tuvalet

bulundurulur. (3) Bekçi odası en az 4 m² büyüklüğünde, doğrudan ışıık ve hava alabilecek şekilde düzenlenir. Bekçi odasında en az 1.5 m²'lik bir tuvalet yer alır. (4) Kontrol kulübeleri: a) Üzerinde birden fazla yapı yapılması mümkün ve yüzölçümü en az 1000 m² olan parsellerde, istenmesi halinde, trafik emniyeti bakımından tehlike arz etmemek ve hiçbir şartta parsel sınırını aşmamak kaydıyla bahçe mesafeleri içinde kontrol kulübesi yapılabilir. b) Kontrol kulübesi 9 m²'yi geçemez. c) Kontrol kulübesinin yüksekliği tabii veya tesviye edilmiş zeminden itibaren en fazla 4.00 metredir. ç) Kontrol kulübesi ile esas bina arasındaki mesafe 2.00 metreden az olamaz. d) Devletin güvenliği bakımından özellik arz eden parsellerde bu ölçülere uyulma şartı aranmaz.	bulundurulur. (3) Yapı inşaat alanı 2.000 m² den fazla olan işyeri ve büro olarak kullanılan binalarda bekçi odası yapılması şarttır. Konut ve Ticari amaçlı binalarda yapılacak bekçi oda veya nişi, bina ana giriş holünde girişi kontrol edebilecek bir konumda, doğrudan ışıık ve hava alabilecek şekilde, en az brüt 4,00 m² büyüklüğünde tertiplenir. Odada ayrıca, en az 1,50 m²'lik bir WC yer alır. (4) Kontrol kulübeleri: a) Üzerinde birden fazla yapı yapılması mümkün ve yüzölçümü en az 1000 m² olan parsellerde, istenmesi halinde, trafik emniyeti bakımından tehlike arz etmemek ve hiçbir şartta parsel sınırını aşmamak kaydıyla bahçe mesafeleri içinde kontrol kulübesi yapılabilir. b) Kontrol kulübesi 9 m²'yi geçemez. c) Kontrol kulübesinin yüksekliği tabii veya tesviye edilmiş zeminden itibaren en fazla 4.00 metredir. ç) Kontrol kulübesi ile esas bina arasındaki mesafe 2.00 metreden az olamaz. d) Devletin güvenliği bakımından özellik arz eden parsellerde bu ölçülere uyulma şartı aranmaz.
Portikler Madde 46- (1) Portikli yapıların yapılacağı cadde ve sokaklar uygulama imar planı kararı ile belirlenir. (2) Genel olarak portik bırakılması gereken yerlerde, portik yüksekliği 3.50 metre derinliği ise 4.00 metredir. Ancak, civarın teşekkül tarzı ve mevkiin özellikleri dolayısıyla bu miktarlar idarece değiştirilebilir. (3) Portiğe ve doğrudan yola açılan bina giriş kapıları dışa açıldığında, gizlenecek kadar bina giriş holüne doğru çekilir.	PORTİKLER Madde: 46 (1) Portikli yapıların yapılacağı cadde ve sokaklar uygulama imar planı kararı ile belirlenir. (2) Genel olarak portik bırakılması gereken yerlerde, portik yüksekliği 3.50 metre derinliği ise 4.00 metredir. Ancak, civarın teşekkül tarzı ve mevkiin özellikleri dolayısıyla bu miktarlar idarece değiştirilebilir. (3) Portiğe ve doğrudan yola açılan bina giriş kapıları dışa açıldığında, gizlenecek kadar bina giriş holüne doğru çekilir.
Fırınlar Madde 47- (1) 10/08/2005 tarihli ve 25902 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına ilişkin Yönetmelik hükümleri saklı kalmak üzere: Fırınlar; sanayi, küçük sanayi, organize sanayi, konut dışı çalışma alanları ile ticaret bölgelerinde ve zemin katı ticaret olarak belirlenen yerlerde ve zemin katları ticaret olarak teşekkül etmiş konut bölgelerinde yapılabilir. Katkılı pide, kebab, simit fırınları ve geleneksel tandır ocakları, zemin katı işyeri olarak kullanılan binalarda yapılabilir.	FIRINLAR Madde: 47 (1) 10/08/2005 tarihli ve 25902 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına ilişkin Yönetmelik hükümleri saklı kalmak üzere: a) Ekmek fabrikaları; sanayi, küçük sanayi, organize sanayi, konut dışı çalışma alanları ile ticaret bölgelerinde yapılabilir. b) Daha küçük işletmeler olan fırınlar; sanayi, küçük sanayi, organize sanayi, konut dışı çalışma alanları ile ticaret bölgelerinde ve zemin katı ticaret olarak belirlenen yerlerde ve zemin katları ticaret olarak teşekkül etmiş konut bölgelerinde yapılabilir. c) Katkılı pide, kebab, simit fırınları ve geleneksel tandır

(2) Fırınlara tanziminde; a) Mevcut binalarda fırın ve tandır yapılması durumunda, 634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanunu hükümlerine uyulur. b) Ekmek fırınları ayrıık nizam yapılaşma bölgelerinde ve müstakil olarak yapılabilir. c) Projesinde sınıfı belirtilmelidir. ç) Duvar ve döşemelerinde ısı ve ses yalıtımı uygulanır. Binanın taşıyıcı sisteminin ve fırınla ilgisi olmayan diğerk bağımsız bölümlerin ısı değışiminden olumsuz etkilenmemesi için proje müelliflerince veya bu konunun uzmanı teknik elemanlarca hazırlanan rapora göre gerekli tedbir alınır. d) Mekanik tesisat projelerinde, kanalizasyon bağlantısına, her türlü böcek ve kemirgen girişini önlemek için çekvalf konulur. e) Baca ölçülerinin hesaplanması, bacaların bina iç duvarlarında tesis edilmesi ve filtre takılması şartı aranır. f) Trafik açısından ilgili birimin görüşü alınmalıdır. g) Tesisin ihtiyacı olan otopark kendi parselinde karşılanır. ğ) TSE standartlarına uyulur. h) Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik hükümleri uyarınca gerekli tedbirler alınır. Aksi halde ruhsat düzenlenemez.	ocakları; yukarıda zikredilen bölgeler dışında, zemin katı işyeri olarak kullanılan binalarda yapılabilir. d) Pastane, lokanta, kebab, pizza ve pide salonları; engelliler için gerekli düzenlemeler yapılmak koşuluyla imar planındaki kamu kurumu alanları ile kentsel, sosyal ve kültürel alt yapı alanları dışındaki tüm kullanım alanlarında yapılacak binalarda, projelerinde bu fonksiyonlara göre düzenlenmek ve sınıflandırılmak koşuluyla yapılabilirler. (2) Ekmek fabrikalarının dışındaki tesislerin tanziminde; a) Mevcut binalarda fırın ve tandır yapılması durumunda, 634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanunu hükümlerine uyulur. b) Ekmek fırınları, ayrıık nizam yapılaşma konut bölgelerinde de uygun imar parselleri üzerinde, bahçe mesafeleri ile ilgili koşulları sağlamak koşuluyla müstakil tek bir bağımsız bölüm olarak yapılabilirler. c) Projesinde sınıfı belirtilmelidir. ç) Duvar ve döşemelerinde ısı ve ses yalıtımı uygulanır. Binanın taşıyıcı sisteminin ve fırınla ilgisi olmayan diğerk bağımsız bölümlerin ısı değışiminden olumsuz etkilenmemesi için proje müelliflerince veya bu konunun uzmanı teknik elemanlarca hazırlanan rapora göre gerekli tedbir alınır. d) Mekanik tesisat projelerinde, kanalizasyon bağlantısına, her türlü böcek ve kemirgen girişini önlemek için çekvalf konulur. e) Baca ölçülerinin hesaplanması, bacaların bina iç duvarlarında tesis edilmesi ve filtre takılması şartı aranır. f) Trafik açısından ilgili birimin görüşü alınmalıdır. g) Tesisin ihtiyacı olan otopark kendi parselinde karşılanır. ğ) TSE standartlarına uyulur. h) Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik hükümleri uyarınca gerekli tedbirler alınır. Aksi halde ruhsat düzenlenemez.
Pasajlar ve alışveriş merkezleri Madde 48- (1) Ticaret bölgelerinde yapılacak pasajların: a) Taban döşemesi üzerinden tavan alana kadar olan yüksekliği 3.50 metreden, uzunluğu 30.00 metreden az olmaması, b) Her biri 1.50 metreden dar olmayan en az 2 giriş-çıkış kapısı ile yeteri kadar havalandırma bacası veya tertibatı haiz bulunması, pasaj giriş ve çıkışlarının merdivenle sağlanması gerektiği hallerde pasaj giriş-çıkış kapılarından en az birinin engellinin giriş çıkışına	PASAJLAR VE ALIŞVERİŞ MERKEZLERİ Madde: 48 (1) Pasajlar: Ticaret bölgelerinde ve yol boyu ticaret, toptan ticaret, konut dışı kentsel çalışma alanı ve küçük sanayi alanlarında yapılabilirler. a) Taban döşemesi üzerinden tavan alana kadar olan yüksekliği 3.50 metreden az, 5.50 metreden fazla, uzunluğu 30.00 metreden az olamaz. b) Her biri 1.50 metreden dar olmayan en az 2 giriş-çıkış kapısı ile yeteri kadar havalandırma bacası veya tertibatı haiz bulunması, pasaj giriş ve çıkışlarının merdivenle sağlanması gerektiği hallerde pasaj giriş-çıkış kapılarından en az birinin engellinin giriş çıkışına

ve pasaj içine ulaşımına uygun olması,

c) Birden fazla katlı olmaları halinde her bir kat arasında 34'üncü maddesindeki şartlara uygun merdiven olması ve engellilerin kullanımına uygun düzenlemelerin yapılması,

ç) Bir kısmı veya diğer katları başka maksatlar için kullanılan binalar içerisinde bulunmaları halinde, diğer esas giriş merdiven, asansör ve geçit gibi tesislerle, bu tesislere ayrılan yerlerin pasaj dışında ve müstakil olarak tertiplenmesi gereklidir.

d) Kapasiteye bağlı olarak ilgili idaresince uygun görülen büyüklük ve miktarda çocuk oyun alanı, bay ve bayan tuvaletleri, bebek bakım alanları, ilk yardım alanı ve çarşı bütününde 30 m²'den küçük olmamak üzere ihtiyacı karşılayacak büyüklükte mescid ayrılır.

(2) Alışveriş Merkezlerinde; 26/02/2016 tarihli ve 29636 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Alışveriş Merkezleri Hakkında Yönetmelik hükümlerine uyulur.

ve pasaj içine ulaşımına uygun **olmalıdır.**

c) Birden fazla katlı olmaları halinde her bir kat arasında 34'üncü maddesindeki şartlara uygun merdiven olması ve engellilerin kullanımına uygun düzenlemelerin yapılması,

c) Bir kısmı veya diğer katları başka maksatlar için kullanılan binalar içerisinde bulunmaları halinde, diğer esas giriş merdiven, asansör ve geçit gibi tesislerle, bu tesislere ayrılan yerlerin pasaj dışında ve müstakil olarak tertiplenmesi gereklidir.

d) Kapasiteye bağlı olarak ilgili idaresince uygun görülen büyüklük ve miktarda çocuk oyun alanı, bay ve bayan tuvaletleri, bebek bakım alanları, ilk yardım alanı ve çarşı bütününde 30 m²'den küçük olmamak üzere ihtiyacı karşılayacak büyüklükte mescid ayrılır.

(2) Alışveriş Merkezleri: 26/02/2016 tarihli ve 29636 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Alışveriş Merkezleri Hakkında Yönetmelik hükümlerine uyularak, İmar Planında ticaret, toptan ticaret, konut dışı kentsel çalışma alanı ve küçük sanayi alanlarındaki imar parsellerinde yapılacak binalar içerisinde veya tek başlarına müstakil bina olarak yapılabilirler.

a) Taban döşemesi üzerinden tavan alana kadar olan yüksekliği 3.50 metreden az, 5.50 metreden fazla olamaz.

(3) Pasajlar ve Alışveriş Merkezlerinde olması gereken ortak koşullar:

a) Yaya dolaşım alanlarının genişliği, her katta ve kattaki her koridor tertibinde, koridor aksından ölçülmek koşulu ile 30,00 metre uzunluğa kadar 3,00 metreden, 30,00 metreden uzun olanlarda 3,50 metreden az yapılamaz.

b) Giriş-çıkışları ve kullanım alanları farklı kat ve kotlarda tertiplenebilir. Bu durumunda, kademeler arasında bedensel engellilerin geçişi için en az 0,95 metre genişliğinde, en fazla % 10 eğimli rampa yapılması zorunludur.

c) Birden fazla katlı olmaları halinde her bir kat arasındaki merdivenin yönetmeliğin merdivenlerle ilgili şartlara uygun ve merdiven kolu genişliğinin en az (1,50) metre olması, ayrıca engellilerin kullanımına uygun düzenlemeler yapılması zorunludur.

ç) Katlar arasında iki merdiven bulunması durumunda, bunlardan biri yürüyen merdiven olarak yapılmalıdır.

d) Bir kattaki inşaat alanı 500,00 m²'yi geçtiği takdirde, ana merdivene ilave olarak en az 1,20 metre genişliğinde ikinci bir merdiven yapılması ve dolaşım alanlarında iki noktadan hava akımı sağlayacak şekilde direkt olarak doğal havalandırma olanağı bulunmaması durumunda da havalandırma tesisatı yapılması zorunludur.

	e) Kapasiteye bağılı olarak ilgili idaresince uygun görülen büyüklük ve miktarda çocuk oyun alanı, bay ve bayan tuvaletleri, ayrıca bedensel engellilerin kullanımına uygun bir adet tuvalet, bebek bakım alanları, ilk yardım alanı ve çarşı bütününde 30 m²'den küçük olmamak üzere ihtiyacı karşılayacak büyüklükte ibadet yeri ayrılır. f) Bağımsız bölüm dış ve ortak duvarları ile eklentilerinin bölme duvarlarının ve varsa ortak alanlardakiler ile tüm asma tavanların yanmaz malzemeden olması zorunludur. Dekoratif ara bölmeler bu hükme tabi değildir. g) Tek katlı düzenlemeler dışında yeterli kapasitede yük asansörü ve insan asansörü yapılması zorunludur. Bu tip binalarda yapılacak asansörlerden en az bir tanesi bedensel engellilerin kullanımına uygun yapılacaktır.
Tuvaletler Madde 49- (1) Yarıları kadınlar, yarıları erkekler için olmak üzere; iş hanı, büro, alışveriş merkezi, çarşı, pasaj ve mağaza gibi binalar ile otel ve benzerleri binalarda her 25 kişi için, en az birer adet, resmî binalar ile sinema, tiyatro gibi umumî binalarda ise her 50 kişi için en az birer adet tuvalet yapılması zorunludur. Bu yapılarda engellilerin erişiminin sağlanmasına yönelik tedbirler alınarak en az 1 kadın, 1 erkek olmak üzere engellilerin kullanımına ve standardına uygun tuvalet ayrılır. (2) İbadet yerleri, şehirlerarası yollarda yer alan dinlenme tesisleri, meydan ve park gibi yerlerde yapılacak umumî tuvaletlerin en az yarısının, diğer yapılarda ise en az üçte birinin alaturka tuvalet taşı olması sağlanır. (3) Tuvaletlerde yeterli sayıda pisuar ve lavabo bulundurulur. Resmi binalar, işyeri, büro, fabrika gibi yerlerde çalışan sayısı, mağaza, alışveriş merkezi, çarşı, pasaj gibi yerlerde tahmini müşteri sayısı, lokanta, sinema, tiyatro gibi yerlerde oturma sayısı, otel ve benzeri konaklama tesislerinde yatak sayısı ve bu hesaplamalara dâhil olarak ziyaretçi sayıları ve diğer farklı özellikler dikkate alınarak yeterli tuvalet ayrılır. (4) Birden fazla kullanımı haiz binalarda her kullanım için yukarıdaki kriterlere göre ayrı ayrı değerlendirme yapılır. Uluslararası kurallara tabi yapılarda uluslararası kuralların gerektirdiği sayıda tuvalet yapılması zorunludur. (5) Umumî binalarda çalışan, müşteri ve ziyaretçi gibi tüm kullanıcıların ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla kapasite hesabına göre belirlenen büyüklük ve sayıda engelli tuvaleti yapılır.	TUVALETLER Madde: 49 (1) Yarıları kadınlar, yarıları erkekler için olmak üzere; iş hanı, büro, alışveriş merkezi, çarşı, pasaj ve mağaza gibi binalar ile otel ve benzerleri binalarda her 25 kişi için, en az birer adet, resmî binalar ile sinema, tiyatro gibi umumî binalarda ise her 50 kişi için en az birer adet tuvalet yapılması zorunludur. Bu yapılarda engellilerin erişiminin sağlanmasına yönelik tedbirler alınarak en az 1 kadın, 1 erkek olmak üzere engellilerin kullanımına ve standardına uygun tuvalet ayrılır. (2) İbadet yerleri, şehirlerarası yollarda yer alan dinlenme tesisleri, meydan ve park gibi yerlerde yapılacak umumî tuvaletlerin en az yarısının, diğer yapılarda ise en az üçte birinin alaturka tuvalet taşı olması sağlanır. (3) Tuvaletlerde yeterli sayıda pisuar ve lavabo bulundurulur. Resmi binalar, işyeri, büro, fabrika gibi yerlerde çalışan sayısı, mağaza, alışveriş merkezi, çarşı, pasaj gibi yerlerde tahmini müşteri sayısı, lokanta, sinema, tiyatro gibi yerlerde oturma sayısı, otel ve benzeri konaklama tesislerinde yatak sayısı ve bu hesaplamalara dâhil olarak ziyaretçi sayıları ve diğer farklı özellikler dikkate alınarak yeterli tuvalet ayrılır. (4) Birden fazla kullanımı haiz binalarda her kullanım için yukarıdaki kriterlere göre ayrı ayrı değerlendirme yapılır. Uluslararası kurallara tabi yapılarda uluslararası kuralların gerektirdiği sayıda tuvalet yapılması zorunludur. (5) Umumî binalarda çalışan, müşteri ve ziyaretçi gibi tüm kullanıcıların ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla kapasite hesabına göre belirlenen büyüklük ve sayıda engelli tuvaleti yapılır.

Çay ocakları Madde 50- (1) Büro, iş hanı, alışveriş merkezi, pasaj gibi ticari binalarla, sanayi tesislerinde; kullanma alanı en az 3 m² olmak, 0.45 x 0.45 metre ebadında hava bacasıyla havalandırılmak, bir ateş bacasıyla irtibatlandırılmak kaydıyla çay ocakları bağımsız bölüm olarak düzenlenebilir. (2) Çay ocaklarının nizamı ışıklıktan veya doğrudan ışık ve hava alması halinde hava bacasına gerek yoktur.	ÇAY OCAKLARI Madde: 50 (1) Büro, iş hanı, alışveriş merkezi, pasaj gibi ticari binalarla, sanayi tesislerinde; kullanma alanı en az 3 m² olmak, 0.45 x 0.45 metre ebadında hava bacasıyla havalandırılmak, bir ateş bacasıyla irtibatlandırılmak kaydıyla çay ocakları bağımsız bölüm olarak düzenlenebilir. (2) Çay ocaklarının nizamı ışıklıktan veya doğrudan ışık ve hava alması halinde hava bacasına gerek yoktur.
Yığma, ahşap ve kâgir yapılarda aranan şartlar Madde 51 – (1) Yığma yapıların tasarımı ve analizinde Deprem Bölgelerinde Yapılacak Yapılar Hakkında Yönetmelik esaslarına uyulur. (2) Kat adedi ve yükseklikler: a) Kerpiç binalarda bodrum kat yüksekliği 2.40 metreyi, zemin kat yüksekliği ise 2.70 metreyi aşamaz. b) Hımiş ahşap, yarım kâgir binalarda: 1 bodrum ve 2 normal kat, yani 6.50 metreyi aşamaz. (3) Yığma yapılarda tüm taşıyıcı duvarlar planda kesinlikle üst üste gelecektir. (4) Kerpiç duvarlı yığma binalar en çok 1 bodrum kat ve 1 zemin katlı olarak yapılabilir. (5) Yığma binalarda her bir katın yüksekliği döşeme üstünden döşeme üstüne en çok 3.00 metre olacaktır. (6) Ahşap ve yarım ahşap binalar bitişik olarak yapılamaz. (7) Ahşap, hımiş ve kâgir binaların bodrum kat duvarları kâgir olacaktır. (8) Yığma yapılarda kısmi bodrum yapılamaz. (9) Ahşap ve yarım ahşap binalar bitişik olarak yapılamazlar. Hımiş ve yarım kâgir binaların komşu hudutlarında zeminden itibaren çatının her yerinden 0.50 metre yüksekliğe kadar ve en az 1 tuğla kalınlığında yangın duvarı yapılması şartı ile bitişik olarak inşa edilmeleri mümkündür. (10) Umumi binalar çelik, betonarme, kâgir veya benzeri olabilir. Ancak, mimari karakteri veya kullanma şart ve şekilleri itibari ile özellik arz eden yapılar bu hükme tabi değildir. (11) Bu madde kapsamındaki yapılar için temel ve bodrum kat duvarları kâgir olacaktır.	YIĞMA, AHŞAP VE KÂGİR YAPILARDA ARANAN ŞARTLAR Madde: 51 (1) Yığma yapıların tasarımı ve analizinde Deprem Bölgelerinde Yapılacak Yapılar Hakkında Yönetmelik esaslarına uyulur. (2) Kat adedi ve yükseklikler: a) Kerpiç binalarda bodrum kat yüksekliği 2.40 metreyi, zemin kat yüksekliği ise 2.70 metreyi aşamaz. b) Hımiş ahşap, yarım kâgir binalarda: 1 bodrum ve 2 normal kat, yani 6.50 metreyi aşamaz. (3) Yığma yapılarda tüm taşıyıcı duvarlar planda kesinlikle üst üste gelecektir. (4) Kerpiç duvarlı yığma binalar en çok 1 bodrum kat ve 1 zemin katlı olarak yapılabilir. (5) Yığma binalarda her bir katın yüksekliği döşeme üstünden döşeme üstüne en çok 3.00 metre olacaktır. (6) Ahşap ve yarım ahşap binalar bitişik olarak yapılamaz. (7) Ahşap, hımiş ve kâgir binaların bodrum kat duvarları kâgir olacaktır. (8) Yığma yapılarda kısmi bodrum yapılamaz. (9) Ahşap ve yarım ahşap binalar bitişik olarak yapılamazlar. Hımiş ve yarım kâgir binaların komşu hudutlarında zeminden itibaren çatının her yerinden 0.50 metre yüksekliğe kadar ve en az 1 tuğla kalınlığında yangın duvarı yapılması şartı ile bitişik olarak inşa edilmeleri mümkündür. (10) Umumi binalar çelik, betonarme, kâgir veya benzeri olabilir. Ancak, mimari karakteri veya kullanma şart ve şekilleri itibari ile özellik arz eden yapılar bu hükme tabi değildir. (11) Bu madde kapsamındaki tüm yapıların için temel ve bodrum kat duvarları kâgir olacaktır.
Bodrumlar Madde 52 – (1) Katı yakıt kullanan sobalı binaların bodrum veya zemin katlarında veya ortak alan niteliğini haiz olmak	BODRUMLAR Madde: 52 (1) Katı yakıt kullanan sobalı binaların bodrum veya zemin katlarında veya ortak alan niteliğini haiz olmak

ve eklenti ihdas etmemek kaydıyla bahçelerinde her bağımsız bölüm için en az 5 m², en fazla 10 m² odunluk, kömürlük veya depolama yeri ayrılması zorunludur.

(2) Bodrum kapısı tamamen tretuvar üzerinde kalan fazla meyilli yollar dışında yapılacak ön bahçesiz binalarda, yol cephesinde bodrum girişi yapılamaz.

(3) Toprağa dayalı bodrum katlarda bulunan konutlarda oturma odası ve bir yatak odasının; taban döşemesinin üst seviyesinin tabii veya tesviye edilmiş zemine gömülü olmaması, doğal aydınlatma ve havalandırmasının pencere açılmak suretiyle sağlanması, sel, taşkın ve su baskınlarına karşı tedbirlerin alınmış olması zorunludur. Bu bağımsız bölümlerin kısmen veya tamamen tabii ve tesviye edilmiş zemin altında kalan duvarlarında pencere açılmaz.

(4) Ancak ticari alanlarda yapılan binaların ticari amaçla kullanılan bodrum katlarında döşemenin zemine gömülü olmama şartı aranmaz. Bu tür binalarda suni havalandırmanın sağlanması ile engellilerin dolaşımına olanak sağlayan rampa, yürüyen bant ve bunlar gibi önlemler alınır.

(5) Konut alanında kalmakla birlikte, ilgili idarece uygun görülen yol güzergâhlarında, halkın günlük ihtiyaçlarını karşılamaya dönük olarak zemin katta ticaret yapılabilir. Bu kullanımların bodrum katlarında içten bağlantılı piyesleri olabilir. Bu piyesler binanın ortak alanları ve müştemilatlarıyla irtibatlandırılmaz. Ancak, köşe başı veya köşe başından başka iki yola cephesi olan parsellerde yapılacak binaların yola cephesi bulunan bodrum katlarına ticari kullanımlı bağımsız bölüm yapılabilir. Bu bölümlerin üst ve alt kattaki mekânlarla içten bağlantısı sağlanabilir. Ticari kullanımların altında konut yapılamaz.

(6) Toprağa dayalı tüm bodrum katlarda, dış etkilere karşı ısı ve su yalıtımı yapılması zorunludur.

(7) Bina etrafında mütemadi kuranglez tesis edilemez. Kuranglezlerden giriş çıkış yapılamaz. Ancak, yol cephesinde bulunmayan kuranglezlerinden kaçış amacıyla çıkış tertiplenebilir.

(8) Arazi eğiminden faydalanmak amacıyla veya mimari nedenlerle, binalar blokunun, bir binanın veya bağımsız bir dairenin; belirlenen bina yüksekliğini aşmamak, belirli piyesler için tespit olunan asgari kat yüksekliklerine veya bu Yönetmeliğin diğer hükümlerine aykırı olmamak şartı ile çeşitli katlarda ve/veya farklı taban ve/veya tavan seviyelerinde düzenlenmesi mümkündür. Ayrıca, yukarıdaki hükümlere uygun olmak kaydı ile zemin katların binanın kot aldığı yol cephesi üzerinde bulunmayan

ve eklenti ihdas etmemek kaydıyla bahçelerinde her bağımsız bölüm için en az 5 m², en fazla 10 m² odunluk, kömürlük veya depolama yeri ayrılması zorunludur.

(2) Bodrum kapısı tamamen tretuvar üzerinde kalan fazla meyilli yollar dışında yapılacak ön bahçesiz binalarda, yol cephesinde bodrum girişi yapılamaz.

(3) Toprağa dayalı bodrum katlarda bulunan konutlarda oturma odası ve bir yatak odasının; taban döşemesinin üst seviyesinin tabii veya tesviye edilmiş zemine gömülü olmaması, doğal aydınlatma ve havalandırmasının pencere açılmak suretiyle sağlanması, sel, taşkın ve su baskınlarına karşı tedbirlerin alınmış olması zorunludur. Bu bağımsız bölümlerin kısmen veya tamamen tabii ve tesviye edilmiş zemin altında kalan duvarlarında pencere açılmaz.

(4) Ancak ticari alanlarda yapılan binaların ticari amaçla kullanılan bodrum katlarında döşemenin zemine gömülü olmama şartı aranmaz. Bu tür binalarda suni havalandırmanın sağlanması ile engellilerin dolaşımına olanak sağlayan rampa, yürüyen bant ve bunlar gibi önlemler alınır.

(5) Konut alanında kalmakla birlikte, ilgili idarece uygun görülen yol güzergâhlarında, halkın günlük ihtiyaçlarını karşılamaya dönük olarak zemin katta ticaret yapılabilir. Bu kullanımların bodrum katlarında içten bağlantılı piyesleri olabilir. Bu piyesler binanın ortak alanları ve müştemilatlarıyla irtibatlandırılmaz. Ancak, köşe başı veya köşe başından başka iki yola cephesi olan parsellerde yapılacak binaların yola cephesi bulunan bodrum katlarına ticari kullanımlı bağımsız bölüm yapılabilir. Bu bölümlerin üst ve alt kattaki mekânlarla içten bağlantısı sağlanabilir. Ticari kullanımların altında konut yapılamaz.

(6) Toprağa dayalı tüm bodrum katlarda, dış etkilere karşı ısı ve su yalıtımı yapılması zorunludur.

(7) Bina etrafında mütemadi kuranglez tesis edilemez. Kuranglezlerden giriş çıkış yapılamaz. Ancak, yol cephesinde bulunmayan kuranglezlerinden kaçış amacıyla çıkış tertiplenebilir.

(8) Arazi eğiminden faydalanmak amacıyla veya mimari nedenlerle, binalar blokunun, bir binanın veya bağımsız bir dairenin; belirlenen bina yüksekliğini aşmamak, belirli piyesler için tespit olunan asgari kat yüksekliklerine veya bu Yönetmeliğin diğer hükümlerine aykırı olmamak şartı ile çeşitli katlarda ve/veya farklı taban ve/veya tavan seviyelerinde düzenlenmesi mümkündür. Ayrıca, yukarıdaki hükümlere uygun olmak kaydı ile zemin katların binanın kot aldığı yol cephesi üzerinde bulunmayan

piyesleri ile yol cephesinde yer alan piyeslerinin yol cephesinde kalmayan ve piyes derinliğinin yarısını aşmayan bir kısım alanları, zemin kat kotundan farklı kotta düzenlenebilir.

piyesleri ile yol cephesinde yer alan piyeslerinin yol cephesinde kalmayan ve piyes derinliğinin yarısını aşmayan bir kısım alanları, zemin kat kotundan farklı kotta düzenlenebilir.

(9) Genel Esaslar:

a) Bodrum katların zemin kat oturum alanı izdüşümü altında düzenlenmesi esastır.

b) Her türlü binaların temel ve bodrum kat duvarları kâgir olacaktır

c) Bodrum katlar, cepheleri hizasındaki en düşük doğal veya düzeltilmiş bahçe kotunda veya üzerinde kalmak, hiçbir noktada hizasındaki bahçe kotlarına göre 0,50 metreden fazla gömülmemek şartları ile konut olarak iskân edilebilir. Ancak, bir cephesinde tümü ile bahçe kotlarında veya üzerinde kalmakla birlikte diğer cephelerinde 0,50 metreyi aşan gömülmeler bir üst kattaki plan tertibine uyan bölümler boyunca kabul edilebilir. Kısmen veya tamamen tabii ve tesviye edilmiş zemin altında kalan duvarlarında pencere açılmaz.

ç) Taşkın alanlarında bodrum katlar iskân edilemez.

d) Ruhsat eki mimari projesine göre tabii veya tesviye zeminin altında kalan bodrum katların hiç bir cephesi ruhsat eki projelerine aykırı olarak tekrar kazı ve tesviye yapılarak açığa çıkarılamaz ve kullanılamaz.

e) Arka bahçelerinin kotu, yola göre daha aşağıda olan parsellerde, binanın arka köşelerinin altında bodrum katı açığa çıkarmak maksadıyla tesviye yapılamaz.

f) Yarım bodrum yapılması halinde, diğer kısımdaki kolon ve temel sisteminin de bodrum kat sınırına indirilmesi gerekmektedir.

g) Bodrum katta sığınak, tesisat odaları, bakım odaları, odunluk, yakıt tankı, su deposu, hidrofor, jeneratör vs. gibi ortak alanlar tertiplendikten sonraki artan alanlar üst katlardaki bağımsız bölümlere bağlı eklenti olarak kullanılabilirler. Konutlarda bu kullanımlar dışında ortak alan olarak yapılan hobi mekânları, kapalı yüzme havuzu, çamaşırhane ve çamaşır kurutma yerleri de yapılabilir.

Konut ve ticari kullanımın birlikte olduğu binalarda yukarıda sayılan ortak alanlardan müşterek olanların her iki merdivenkavasına irtibatları sağlanmalıdır.

h) Tüm binalarda otopark yönetmeliği hükümlerine uygun otopark yapılmak kaydı ile yol parsel cephelerinde parsel sınırına 5,00 metreden ve diğer parsel sınırlarına 3,00 metreden (plan notları 1.m) fazla yaklaşmamak koşulu ile (binanın tek bir cephesinde yapılan otopark giriş rampası hariç), planda yapı yaklaşma sınırları verilmişse bile, binaların ön, arka ve yan bahçelerinde, tabii zeminin altında, zemin kat oturum alanı izdüşümü dışında bodrum kat

alanları büyütülebilir Arka bahçesi ve/ veya yan bahçesi düşük tabii zeminde bulunan bodrum katlarda yapılan eklentilere düşük tabii zeminden giriş-çıkış düzenlenebilir.

(10) Bodrum Kat Adedi:

a) Otopark yapılması kaydı ile bodrum kat sınırlaması yoktur.

b) Konut Kullanım Alanlarında; $\pm 0,00$ kotu altında 1 bodrum kat tertiplenebilir. Ancak tabii zemini yoldan 2,50 metreden düşük parsellerde ortak alan olarak düzenlenmek kaydı ile 2 bodrum kat düzenlenebilir.

c) Ticari ve Umumi Binalarda; $\pm 0,00$ kotu altında 2 bodrum kat tertiplenebilir. Birinci bodrum kat zemin kata bağlı eklenti olarak tertiplenebilir.

1.Bodrum kat, bağımsız bölüm numarası olarak ticari amaçlı kullanılabilir. Ancak bu durumda kullanılan alan, katlar alanına dahil edilir, ikinci bodrum katta ise ortak alanlar tertiplendikten sonraki artan alanlar üst katlardaki bağımsız bölümlere bağlı eklenti olarak kullanılabilir.

ç) Depolama ve Sanayi Kullanım Alanlarında; Sanayinin kendi teknolojisine ve yönetmeliğine uygun olarak gerektiği kadar bodrum kat tertiplenebilir.

d) Küçük Sanayi ve Küçük Sanatlar Bölgelerinde; (± 0.00) kotu altında ancak 1 bodrum kat düzenlenebilir.

Müştemilatlar

Madde 53 –

(1) Binaların müştemilat kısımları mümkün ise binanın bodrumunda, aksi halde bahçede tertiplenir.

(2) 4 tarafı yol ile çevrili istisnai parseller dışında esas binaların yol tarafındaki cephe hatlarına tecavüz eden müştemilat binası yapılamaz. Bu gibi istisnai parsellerde müştemilat binalarının yapılacağı yeri tayine idare yetkilidir.

(3) Müştemilat binalarının:

a) Dar kenarı 4.00 metreden en yüksek noktasının tabii zeminden yüksekliği 2.50 metreden fazla olamaz.

b) Binaya bitişik oldukları takdirde, komşu parsel sınırına, aksi halde binaya ve ayrıca komşu parsel sınırına uzaklıkları Yönetmelikle veya planla belirlenen miktarlardan az olamaz.

c) Yapı cinsleri ahşap olamaz.

ç) Parsel durumu müsait olduğu takdirde esas binanın inşasından önce de yapılması mümkündür.

d) Kapıcı dairesi, garaj, odunluk, kömürlük, depo, mutfak, çamaşırhane ve benzeri hizmetler için olup,

MÜŞTEMİLATLAR

Madde: 53

(1) Binaların müştemilat kısımları mümkün ise binanın bodrumunda, aksi halde bahçede tertiplenir.

(2) 4 tarafı yol ile çevrili istisnai parseller dışında esas binaların yol tarafındaki cephe hatlarına tecavüz eden müştemilat binası yapılamaz. Bu gibi istisnai parsellerde müştemilat binalarının yapılacağı yeri tayine idare yetkilidir.

(3) Müştemilat binalarının:

a) Dar kenarı 4.00 metreden en yüksek noktasının tabii zeminden yüksekliği 2.50 metreden fazla olamaz.

b) Binaya bitişik oldukları takdirde, komşu parsel sınırına, aksi halde binaya ve ayrıca komşu parsel sınırına uzaklıkları Yönetmelikle veya planla belirlenen miktarlardan az olamaz.

c) Yapı cinsleri ahşap olamaz.

ç) Parsel durumu müsait olduğu takdirde esas binanın inşasından önce de yapılması mümkündür.

d) Kapıcı dairesi, garaj, odunluk, kömürlük, depo, mutfak, çamaşırhane ve benzeri hizmetler için olup,

maksadı dışında kullanılamaz.	maksadı dışında kullanılamaz.
Paratonerler Madde 54 – (1) İçinde patlayıcı madde bulundurulan yerlerle, sivri ve yüksek bina ve tesislere paratoner konması mecburidir. (2) Umumi binalar, sağlık ve eğitim tesisleri, oteller, içinde patlayıcı madde bulundurulan binalar ile yüksek bina ve tesislere Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik gereği paratoner konulması mecburidir.	PARATONERLER VE TV ANTENLERİ Madde: 54 (1) İçinde patlayıcı madde bulundurulan yerlerle, sivri (bayrak direği, anten vs. gibi) ve 10 katı geçen yapı yüksek bina ve tesislere TSE Standartlarına uygun olarak paratoner konması mecburidir. (2) Umumi binalar, sağlık ve eğitim tesisleri, oteller, içinde patlayıcı madde bulundurulan binalar ile yüksek bina ve tesislere Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik gereği paratoner konulması mecburidir. (3) Yapılardaki tüm televizyon çanak antenlerinin merkezi sistem olarak yapılması ve her bağımsız bölüme en az 2 kablo ile irtibatlandırılması zorunludur. Çanak antenler balkonlara konamayacağı gibi, hiçbir şekilde konutlar ile anten arasında bina dışından görünen kablo bağlantısı yapılamaz. Antenler çatıda merdiven üstü ya da asansör makine dairesi üzerinde monte edilecek ve çevresi aşağıdan görünmeyecek şekilde parapetle kapatılacaktır.
ALTINCI BÖLÜM Projeler ve Yapı İzin Belgeleri	ALTINCI BÖLÜM PROJELER VE YAPI İZİN BELGELERİ
Yapı ruhsatına ilişkin genel hükümler Madde 55 – (1) Kanun ve bu Yönetmelikle getirilen istisnalar dışında yapı ruhsatı alınmaksızın hiçbir yapının inşasına başlanamaz. (2) Ruhsat tarihinden itibaren 2 yıl içinde inşasına başlanmayan veya 5 yıllık ruhsat süresi içinde tamamlanmayan ve süresi içinde ruhsat yenilemesi yapılmayan yapılar, ruhsatsız yapı olarak değerlendirilir. (3) Ruhsat süresi içinde yapılan başvurularda ilgili idarelerin ruhsatı yeniledikleri tarihe bakılmaksızın ruhsat, ilk ruhsat alma tarihindeki plan ve mevzuat hükümleri kapsamında beş yıl uzatılarak yenilenir. (4) Süre uzatımı başvurusu yapılmayan yapılarda	YAPI RUHSATINA İLİŞKİN GENEL HÜKÜMLER Madde: 55 (1) Bir parselin bulunduğu imar adasına ait parselasyon planı yapıp belediye encümenince kabul edilip Tapu'ya tescil edilmeden o adadaki herhangi bir parsel için yapı ruhsatı verilemez. Yapı ruhsatı, bir yapının İmar Yasası, İmar Planı ve bu yönetmeliğe uygun olarak inşa edilebilmesi için gerekli belge ve projelerin usulüne uygun olarak tanzim edilmesi ve onaylanması sonucu oluşan yapı yapma hakkını belirleyen ve üzerinde binanın yapılacağı parselin ve binanın tanımları bulunan onaylı resmi izin belgesidir. Kanun ve bu Yönetmelikle getirilen istisnalar dışında yapı ruhsatı alınmaksızın hiçbir yapının inşasına başlanamaz. (2) Ruhsat tarihinden itibaren 2 yıl içinde inşasına başlanmayan veya 5 yıllık ruhsat süresi içinde tamamlanmayan ve süresi içinde ruhsat yenilemesi yapılmayan yapılar, ruhsatsız yapı olarak değerlendirilir. (3) Ruhsat süresi içinde yapılan başvurularda ilgili idarelerin ruhsatı yeniledikleri tarihe bakılmaksızın ruhsat, ilk ruhsat alma tarihindeki plan ve mevzuat hükümleri kapsamında beş yıl uzatılarak yenilenir. (4) Süre uzatımı başvurusu yapılmayan yapılarda

idareler, ruhsat süresinin dolduğu tarihten itibaren en geç 30 gün içinde yapı yerinde seviye tespitini yapar.

(5) Ruhsatı hükümsüz hale gelenlerin inşasına devam edilebilmesi için yürürlükteki mevzuata göre yeniden ruhsat alınması zorunludur.

(6) Yenileme, yeniden ve isim değişikliği ruhsatları yapının tamamına düzenlenir.

(7) İlk ruhsat düzenlendiği tarihten sonra hangi amaçla olursa olsun yapılan her ruhsat işlemi ile beş yıllık süre yeniden başlar. Yapı ruhsatı alındıktan sonra mahkemelerce, Bakanlıkça veya ilgili idarelerce durdurulan yapılarda durdurma süresi ruhsat süresine ilave edilir.

(8) Ruhsat ve eklerine uygun olarak tamamlanmasına rağmen ruhsat süresi içinde yapı kullanma izni düzenlenmemesi nedeniyle ruhsatı hükümsüz hale gelen yapılara, denetimi yapan fenni mesul mimar ve mühendisler veya yapı denetim kuruluşları tarafından denetim raporu hazırlanmak ve ilgili idare tarafından dosyasında ve yerinde, inceleme ve tespit yapılmak koşuluyla yeniden ruhsat düzenlenmeksizin yapı kullanma izin belgesi verilir. Mevcut yapılarla ilgili özel bir hüküm getirilmeden imar planı değişikliği yapılan alanda kalan yapılar da ilk ruhsat alındığı tarihteki plan hükümleri dikkate alınmak suretiyle bu hükme tabidir.

(9) Uygulama imar planı değişikliği ile yolda veya teknik altyapı alanlarında kalan ve kamulaştırma kararı alınan yapılarda seviye tespiti yapılarak inşaat derhal durdurulur. Bu yapılarla ilgili yapı ruhsatı ve yapı kullanma izni işlemleri, kamulaştırmayı gerçekleştirecek kamu kuruluşunun en geç otuz gün içinde, yürürlükteki plana ve kamulaştırma gerekçesine göre vereceği görüş doğrultusunda sonuçlandırılır. Yapılan değişikliklerle kamulaştırmaya konu diğer alanlarda kalan yapılarda ise derhal ilgili idarece seviye tespiti yapılır ve ilgisine tebliğ edilir. Kamulaştırma kararı alınıncaya kadar ilgisinin talebi ve seviye tespitinin üzerindeki imalatlar için kamulaştırma bedeli istenmeyeceğine dair taahhütname alınarak, ruhsat eki projelerine göre tamamlanmasına izin verilir. Bu yapılarda ruhsat yenilemesi veya kısmi kullanma izni veya yapı kullanma izin belgesi düzenlenmesi kamulaştırma işlemlerini durdurmaz. Ancak kamulaştırma yapılırken seviye tespitinin üzerinde yapılan kısımlar için kamulaştırma bedeli ödenmez. Bu yapılara kat irtifakı ve kat mülkiyeti tesis edilemez. Ruhsatı süre nedeniyle hükümsüz hale gelen yapılarda da bu fıkra hükmü uygulanır.

(10) Uygulama imar planı değişikliği nedeniyle; parselin durumu, binanın parseldeki konumu, kat adedi, yapı yaklaşma mesafeleri, KAKS, TAKS veya kullanım kararı

idareler, ruhsat süresinin dolduğu tarihten itibaren en geç 30 gün içinde yapı yerinde seviye tespitini yapar.

(5) Ruhsatı hükümsüz hale gelenlerin inşasına devam edilebilmesi için yürürlükteki mevzuata göre yeniden ruhsat alınması zorunludur.

(6) Yenileme, yeniden ve isim değişikliği ruhsatları yapının tamamına düzenlenir.

(7) İlk ruhsat düzenlendiği tarihten sonra hangi amaçla olursa olsun yapılan her ruhsat işlemi ile beş yıllık süre yeniden başlar. Yapı ruhsatı alındıktan sonra mahkemelerce, Bakanlıkça veya ilgili idarelerce durdurulan yapılarda durdurma süresi ruhsat süresine ilave edilir.

(8) Ruhsat ve eklerine uygun olarak tamamlanmasına rağmen ruhsat süresi içinde yapı kullanma izni düzenlenmemesi nedeniyle ruhsatı hükümsüz hale gelen yapılara, denetimi yapan fenni mesul mimar ve mühendisler veya yapı denetim kuruluşları tarafından denetim raporu hazırlanmak ve ilgili idare tarafından dosyasında ve yerinde, inceleme ve tespit yapılmak koşuluyla yeniden ruhsat düzenlenmeksizin yapı kullanma izin belgesi verilir. Mevcut yapılarla ilgili özel bir hüküm getirilmeden imar planı değişikliği yapılan alanda kalan yapılar da ilk ruhsat alındığı tarihteki plan hükümleri dikkate alınmak suretiyle bu hükme tabidir.

(9) Uygulama imar planı değişikliği ile yolda veya teknik altyapı alanlarında kalan ve kamulaştırma kararı alınan yapılarda seviye tespiti yapılarak inşaat derhal durdurulur. Bu yapılarla ilgili yapı ruhsatı ve yapı kullanma izni işlemleri, kamulaştırmayı gerçekleştirecek kamu kuruluşunun en geç otuz gün içinde, yürürlükteki plana ve kamulaştırma gerekçesine göre vereceği görüş doğrultusunda sonuçlandırılır. Yapılan değişikliklerle kamulaştırmaya konu diğer alanlarda kalan yapılarda ise derhal ilgili idarece seviye tespiti yapılır ve ilgisine tebliğ edilir. Kamulaştırma kararı alınıncaya kadar ilgisinin talebi ve seviye tespitinin üzerindeki imalatlar için kamulaştırma bedeli istenmeyeceğine dair taahhütname alınarak, ruhsat eki projelerine göre tamamlanmasına izin verilir. Bu yapılarda ruhsat yenilemesi veya kısmi kullanma izni veya yapı kullanma izin belgesi düzenlenmesi kamulaştırma işlemlerini durdurmaz. Ancak kamulaştırma yapılırken seviye tespitinin üzerinde yapılan kısımlar için kamulaştırma bedeli ödenmez. Bu yapılara kat irtifakı ve kat mülkiyeti tesis edilemez. Ruhsatı süre nedeniyle hükümsüz hale gelen yapılarda da bu fıkra hükmü uygulanır.

(10) Uygulama imar planı değişikliği nedeniyle; parselin durumu, binanın parseldeki konumu, kat adedi, yapı yaklaşma mesafeleri, KAKS, TAKS veya kullanım kararı

gibi plana ait kararlara aykırı hale düşen yapılar ruhsat eki projelerine göre tamamlatılır. Bu yapılardan Kanunun 29'uncu maddesindeki süre nedeniyle ruhsatı hükümsüz hale gelenlerin inşasına devam edilebilmesi için ilk ruhsat koşullarına göre yeniden ruhsat alınması zorunlu olup, bu yapılara ilk ruhsat koşullarına uygun olarak yeniden ruhsat düzenlenebileceği gibi talep halinde tadilatlı olarak yeniden ruhsat düzenlenebilir. Bu yapılar için kat ilavesinden ayrı ilave inşaat taleplerinde yürürlükteki plandaki taban alanı kat sayısı ve kat alanı kat sayısına uygunluk koşulu, sadece kat ilavesi taleplerinde ise yürürlükteki plandaki kat alanı kat sayısına uygunluk koşulu aranır.

(11) Yapı ruhsatına uygun olarak yapımına devam eden yapılarda, plan iptali olması halinde seviye tespiti yapılır. Müteakiben iptal kararının gerekçesi de göz önünde bulundurularak işlem yapılır. Uygulama imar planında mevcut yapılarla ilgili özel bir hüküm bulunması halinde uygulamalar plan hükümlerine göre yapılır. Ancak bu alanda, Kanunun 18'inci maddesi uyarınca arazi ve arsa düzenlemesi yapılması ve yapının bulunduğu parselin hisseli hale gelmesi halinde ilgili idarece seviye tespiti yapılır. Şuyunun giderilmesinde bina bedeli bu tespite göre belirlenir, yapı ruhsatı ve yapı kullanma izin belgesi düzenlenmesi bina bedelinin tespitinde müktesep hak oluşturmaz. Yapı ruhsatı veya yapı kullanma izni başvurusunda bulunanlar bu hükmü dikkate almak zorundadır.

(12) İmar planlarında DOP, KOP kullanım alanlarına ayrılan ve başka bir alanda hisselendirilen taşınmazların hak sahiplerine ait eski bina, yapı ve enkazlar, malikince kaldırılmadan/kaldırılmadan, bu maliklere ait yeni parsellere yapı ruhsat düzenlenmez.

(13) Bir yapıda bağımsız bölümlerden herhangi birinde plan ve mevzuat hükümleri ve ruhsat ve eki projelerdeki aykırılıklar giderilmedikçe yapının inşasına devam edilemez, iskân edilen diğer bağımsız bölümlerde tamir, tadil veya ilave inşaat işlemleri yapılamaz.

(14) Bir parselde birden fazla yapı varsa bu yapılardan herhangi birisinin plan ve mevzuat hükümlerine aykırı olması, bunlara aykırı olmayan diğer yapıların tamir, tadil veya ilave inşaat işlemlerini durdurmaz. Bütün yapılar ruhsatlı olmak şartıyla, parseldeki binaların herhangi birinin ruhsat ve eklerine aykırı olması, ruhsat ve eklerine uygun olan diğer binaların tamamına veya bir kısmına yapı kullanma izni verilmesi işlemlerini durdurmaz. Ancak, yapı kullanma izni alınan bu yapılara kat mülkiyeti düzenlenemez.

(15) Bu maddede belirtilen yapılarda da yangın, deprem, ısı ve su yalıtımı, çevre ve enerji verimliliğine

gibi plana ait kararlara aykırı hale düşen yapılar ruhsat eki projelerine göre tamamlatılır. Bu yapılardan Kanunun 29'uncu maddesindeki süre nedeniyle ruhsatı hükümsüz hale gelenlerin inşasına devam edilebilmesi için ilk ruhsat koşullarına göre yeniden ruhsat alınması zorunlu olup, bu yapılara ilk ruhsat koşullarına uygun olarak yeniden ruhsat düzenlenebileceği gibi talep halinde tadilatlı olarak yeniden ruhsat düzenlenebilir. Bu yapılar için kat ilavesinden ayrı ilave inşaat taleplerinde yürürlükteki plandaki taban alanı kat sayısı ve kat alanı kat sayısına uygunluk koşulu, sadece kat ilavesi taleplerinde ise yürürlükteki plandaki kat alanı kat sayısına uygunluk koşulu aranır.

(11) Yapı ruhsatına uygun olarak yapımına devam eden yapılarda, plan iptali olması halinde seviye tespiti yapılır. Müteakiben iptal kararının gerekçesi de göz önünde bulundurularak işlem yapılır. Uygulama imar planında mevcut yapılarla ilgili özel bir hüküm bulunması halinde uygulamalar plan hükümlerine göre yapılır. Ancak bu alanda, Kanunun 18'inci maddesi uyarınca arazi ve arsa düzenlemesi yapılması ve yapının bulunduğu parselin hisseli hale gelmesi halinde ilgili idarece seviye tespiti yapılır. Şuyunun giderilmesinde bina bedeli bu tespite göre belirlenir, yapı ruhsatı ve yapı kullanma izin belgesi düzenlenmesi bina bedelinin tespitinde müktesep hak oluşturmaz. Yapı ruhsatı veya yapı kullanma izni başvurusunda bulunanlar bu hükmü dikkate almak zorundadır.

(12) İmar planlarında DOP, KOP kullanım alanlarına ayrılan ve başka bir alanda hisselendirilen taşınmazların hak sahiplerine ait eski bina, yapı ve enkazlar, malikince kaldırılmadan/kaldırılmadan, bu maliklere ait yeni parsellere yapı ruhsat düzenlenmez.

(13) Bir yapıda bağımsız bölümlerden herhangi birinde plan ve mevzuat hükümleri ve ruhsat ve eki projelerdeki aykırılıklar giderilmedikçe yapının inşasına devam edilemez, iskân edilen diğer bağımsız bölümlerde tamir, tadil veya ilave inşaat işlemleri yapılamaz.

(14) Bir parselde birden fazla yapı varsa bu yapılardan herhangi birisinin plan ve mevzuat hükümlerine aykırı olması, bunlara aykırı olmayan diğer yapıların tamir, tadil veya ilave inşaat işlemlerini durdurmaz. Bütün yapılar ruhsatlı olmak şartıyla, parseldeki binaların herhangi birinin ruhsat ve eklerine aykırı olması, ruhsat ve eklerine uygun olan diğer binaların tamamına veya bir kısmına yapı kullanma izni verilmesi işlemlerini durdurmaz. Ancak, yapı kullanma izni alınan bu yapılara kat mülkiyeti düzenlenemez.

(15) Bu maddede belirtilen yapılarda da yangın, deprem, ısı ve su yalıtımı, çevre ve enerji verimliliğine

ilişkin olarak ilgili mevzuatın gerektirdiği tedbirlerin alınması zorunludur.	ilişkin olarak ilgili mevzuatın gerektirdiği tedbirlerin alınması zorunludur. (16) Sanayi Tesislerinde Yapı Ruhsatı: Sanayi tesislerinde yapı ruhsatı alınabilmesi için, bu yönetmeliğin belirledikleri dışında kendi işleri ile ilgili teknik donatımının ruhsat eki uygulama proje bütünü içinde gösterilmesi gerekli değildir. (17) Sınırlı Yapı Yapma Veya Yapı Yasağı Olan Bölgelerde Yapı Ruhsatı: Taşkın, heyelan ve kaya düşmesi gibi afet alanlarında bulunan, sıhhi ve jeolojik mahsurları olan veya bunlar gibi tehlikeli durumlar arz etmesi yüzünden imar planlarına veya ilgili idarelerce hazırlanmış veya onaylanmış raporlara göre yapı yapılması yasak edilen alanlar ile imar planlarında “Ağaçlandırılacak Alan” olarak gösterilen alanlarda sadece arazinin takviyesi için gerekecek istinat duvarı gibi tesislere yapı ruhsatı verilebilir. (18) Sit Alanlarında Yapı Ruhsatı: a) İlgili kanunlarında özel hüküm bulunanlar hariç olmak üzere, korunan alanlara ilişkin uygulama imar planlarında TAKS, KAKS (emsal), yapı yaklaşma mesafeleri, bina cephe hattı ve kat adedi gibi yapılaşma koşulları belirlenmeden uygulama yapılamaz, ruhsat düzenlenemez. b) Sit alanlarında, imar planı veya koruma planı ile “Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu” kararları doğrultusunda ilgili belediyesinden yeni yapı, ilave veya esaslı tamir veya gerektiğinde tadilat ruhsatı alınması zorunludur. c) Kentin sağlık koşulları ve estetiğini sağlamak veya korumak amacıyla SİT veya Koruma Alanlarında bulunan yapıların çatı, saçak, cephe kaplama ve boyaları ile gerekirse taşıyıcı sistemin bakım ve onarımını “Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu” nun görüşü de alınarak yapı sahibince yaptırılması zorunludur. İlgili idare gerekli gördüğü hallerde bu zorunluluğun yerine getirilmesini yapı sahibi veya sahiplerinden isteyebilir. Gerekli bakım ve onarımın yapılabilmesi için ilgili idareden izin veya ruhsat alınması gerekir.
Yapı ruhsatı işlemleri Madde 56 – (1) Yapı ruhsatı işleri bu maddede belirtilen esaslar çerçevesinde yapılır. (2) Yeni inşaat, ilave ve esaslı tadilat yapmak üzere parselde ait imar durum belgesi, yol kotu tutanağı, kanal kotu tutanağı ve uygulama imar planına esas onaylı jeolojik ve jeoteknik etüt raporunun parselin bulunduğu alana esas bölümünü almak için; yapı sahipleri veya vekilleri başvuru dilekçelerine aplikasyon	YAPI RUHSATI İŞLEMLERİ Madde: 56 (1) Yapı ruhsatı işleri bu maddede belirtilen esaslar çerçevesinde yapılır. (2) Yeni inşaat, ilave ve esaslı tadilat yapmak üzere parselde ait imar durum belgesi, yol kotu tutanağı, kanal kotu tutanağı ve uygulama imar planına esas onaylı jeolojik ve jeoteknik etüt raporunun parselin bulunduğu alana esas bölümünü almak için; yapı sahipleri veya vekilleri başvuru dilekçelerine aplikasyon

krokisini ve tapu kayıt örneği veya istisnaî hâllerde tapu kayıt örneği yerine geçen belgeleri ekleyerek ilgili idareye müracaat ederler.

(3) Tapu kayıt örneği yerine geçen belgeler, 24/02/1984 tarihli ve 2981 sayılı İmar ve Gecekondu Mevzuatına Aykırı Yapılara Uygulanacak Bazı İşlemler ve 6785 Sayılı İmar Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun haricinde, özel kanunlara göre tahsis yapılmış olmakla beraber henüz tapu siciline malik adına mülkiyet olarak kaydedilmemiş olan gayrimenkuller için özel kanunlarda mülkiyet belgesi yerine geçeceği hükme bağlanmış olmak kaydı ile;

a) İlgili kamu kuruluşlarınca verilmiş olan tahsis belgesi,

b) Mülkiyete dair kesinleşmiş mahkeme kararı,

c) Bu mahkeme kararına dayalı olarak yetkili makamlarca verilen belge,

ç) Kesinleşmiş kamulaştırma kararlarıdır.

(4) İlgili idare başvuru tarihinden itibaren imar durum belgesi ve onaylı jeolojik ve jeoteknik etüt raporunun bir örneğini en geç iki iş günü; yol kotu tutanağı ve kanal kotu tutanağını en geç beş iş günü içinde verir.

(5) Kanal kotu tutanağı idare dışında ayrı bir su ve kanalizasyon idaresi tarafından düzenleniyor ise, bu süre üç iş günüdür.

(6) Bu belgelerin bu süreler içinde verilmemesi halinde gerekçesinin, başvuru sahibine aynı süreler içinde yazılı olarak bildirilmesi zorunludur.

(7) Kanal kotu tutanağı düzenlenmemesi ruhsat verilmesine engel değildir. Ancak, yapılacak temel üstü vizesinde bu belgenin idareye verilmesi ve kanalizasyon bağlantısına dair projenin bu tutanağa göre hazırlanması zorunludur. Aksi halde yapının inşasının devamına izin verilmez.

(8) Parsel malik veya maliklerinin ruhsat ve eki onaylı projelere muvafakati ve noter onaylı kat karşılığı inşaat sözleşmeleri alınmaksızın yapı ruhsatı düzenlenemez, onaylı projelerde tadilat yapılamaz.

(9) Yalnızca süre uzatımına yönelik ruhsat işlemlerinde bütün maliklerin muvafakati aranmaz.

(10) Ruhsat eki projeleri değiştirir nitelikteki ruhsat başvuruları hariç ruhsat süresi içerisinde; yapı sahibi, müteahhidi, şantiye şefi ve fenni mesul değişikliği ruhsat başvurularında ruhsat eki projelerin yeniden onaylanması etüt ve proje müelliflerinin yapı ruhsatlarında imzalarının yeniden alınması gerekli değildir.

(11) Bir parselde ruhsat verilebilmesi için; parsel üzerindeki mevzuata aykırı olup ruhsata bağlanamayacak yapıların yıkılması gerekir.

(12) Bir parselde birden fazla yapı yapılması halinde

krokisini ve tapu kayıt örneği veya istisnaî hâllerde tapu kayıt örneği yerine geçen belgeleri ekleyerek ilgili idareye müracaat ederler.

(3) Tapu kayıt örneği yerine geçen belgeler, 24/02/1984 tarihli ve 2981 sayılı İmar ve Gecekondu Mevzuatına Aykırı Yapılara Uygulanacak Bazı İşlemler ve 6785 Sayılı İmar Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun haricinde, özel kanunlara göre tahsis yapılmış olmakla beraber henüz tapu siciline malik adına mülkiyet olarak kaydedilmemiş olan gayrimenkuller için özel kanunlarda mülkiyet belgesi yerine geçeceği hükme bağlanmış olmak kaydı ile;

a) İlgili kamu kuruluşlarınca verilmiş olan tahsis belgesi,

b) Mülkiyete dair kesinleşmiş mahkeme kararı,

c) Bu mahkeme kararına dayalı olarak yetkili makamlarca verilen belge,

ç) Kesinleşmiş kamulaştırma kararlarıdır.

(4) İlgili idare başvuru tarihinden itibaren imar durum belgesi ve onaylı jeolojik ve jeoteknik etüt raporunun bir örneğini en geç iki iş günü; yol kotu tutanağı ve kanal kotu tutanağını en geç beş iş günü içinde verir.

(5) Kanal kotu tutanağı idare dışında ayrı bir su ve kanalizasyon idaresi tarafından düzenleniyor ise, bu süre üç iş günüdür.

(6) Bu belgelerin bu süreler içinde verilmemesi halinde gerekçesinin, başvuru sahibine aynı süreler içinde yazılı olarak bildirilmesi zorunludur.

(7) Kanal kotu tutanağı düzenlenmemesi ruhsat verilmesine engel değildir. Ancak, yapılacak temel üstü vizesinde bu belgenin idareye verilmesi ve kanalizasyon bağlantısına dair projenin bu tutanağa göre hazırlanması zorunludur. Aksi halde yapının inşasının devamına izin verilmez.

(8) Parsel malik veya maliklerinin ruhsat ve eki onaylı projelere muvafakati ve noter onaylı kat karşılığı inşaat sözleşmeleri alınmaksızın yapı ruhsatı düzenlenemez, onaylı projelerde tadilat yapılamaz.

(9) Yalnızca süre uzatımına yönelik ruhsat işlemlerinde bütün maliklerin muvafakati aranmaz.

(10) Ruhsat eki projeleri değiştirir nitelikteki ruhsat başvuruları hariç ruhsat süresi içerisinde; yapı sahibi, müteahhidi, şantiye şefi ve fenni mesul değişikliği ruhsat başvurularında ruhsat eki projelerin yeniden onaylanması etüt ve proje müelliflerinin yapı ruhsatlarında imzalarının yeniden alınması gerekli değildir.

(11) Bir parselde ruhsat verilebilmesi için; parsel üzerindeki mevzuata aykırı olup ruhsata bağlanamayacak yapıların yıkılması gerekir.

(12) Bir parselde birden fazla yapı yapılması halinde

her bir yapı için ayrı ayrı ruhsat düzenlenir.

(13) Mevzuata uygun olarak devam eden inşaatlarda maliklerin tamamı başvurmadıkça ruhsat iptal edilemez. Maliklerin birinin ya da birkaçının değişmesi halinde de bu kurala uyulur.

(14) Tapu kayıt bilgilerinin Tapu ve Kadastro Bilgi Sistemi'nde (TAKBİS) bulunması halinde bu bilgilere ilgili idare tarafından TAKBİS üzerinden elektronik ortamda doğrudan erişilir. Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce bu konuda gerekli tedbirler alınır. Yapı sahipleri veya vekillerinden ayrıca tapu kayıt örneği veya istisnai hallerde tapu kayıt örneği yerine geçen belgeler istenmez. Ancak, bu durumda, yapı sahipleri veya vekillerden, başvuru dilekçelerinde TAKBİS üzerinden parsele ilişkin kayıtlara erişim için gerekli bilgileri beyan etmeleri istenir. Tapu ve Kadastro Bilgi Sistemi'nden (TAKBİS) elektronik ortamda doğrudan erişilememesi halinde tapu tescil belgesi; yapı ruhsatı için gerekli tüm belgelerin belediyeye verildiği tarihten en fazla bir ay evvel alınmış olmalıdır.

(15) Plan veya mevzuatta herhangi bir değişiklik olmadıkça, ruhsat taleplerinde sunulacak onaylı imar durum belgesi ile projelerin geçerliliği devam eder.

(16) Yürürlükte olan bir imar planı bulunmayan veya mülkiyeti sorunlu olan alanlarda ruhsat düzenlenemez. İşyeri açma ve çalışma ruhsatı düzenlenmesine ilişkin uygulamalar İçişleri Bakanlığı'nın görüşü doğrultusunda yapılır.

her bir yapı için ayrı ayrı ruhsat düzenlenir.

(13) Mevzuata uygun olarak devam eden inşaatlarda maliklerin tamamı başvurmadıkça ruhsat iptal edilemez. Maliklerin birinin ya da birkaçının değişmesi halinde de bu kurala uyulur.

(14) Tapu kayıt bilgilerinin Tapu ve Kadastro Bilgi Sistemi'nde (TAKBİS) bulunması halinde bu bilgilere ilgili idare tarafından TAKBİS üzerinden elektronik ortamda doğrudan erişilir. Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce bu konuda gerekli tedbirler alınır. Yapı sahipleri veya vekillerinden ayrıca tapu kayıt örneği veya istisnai hallerde tapu kayıt örneği yerine geçen belgeler istenmez. Ancak, bu durumda, yapı sahipleri veya vekillerden, başvuru dilekçelerinde TAKBİS üzerinden parsele ilişkin kayıtlara erişim için gerekli bilgileri beyan etmeleri istenir. Tapu ve Kadastro Bilgi Sistemi'nden (TAKBİS) elektronik ortamda doğrudan erişilememesi halinde tapu tescil belgesi; yapı ruhsatı için gerekli tüm belgelerin belediyeye verildiği tarihten en fazla bir ay evvel alınmış olmalıdır.

(15) Plan veya mevzuatta herhangi bir değişiklik olmadıkça, ruhsat taleplerinde sunulacak onaylı imar durum belgesi ile projelerin geçerliliği devam eder.

(16) Yürürlükte olan bir imar planı bulunmayan veya mülkiyeti sorunlu olan alanlarda ruhsat düzenlenemez. İşyeri açma ve çalışma ruhsatı düzenlenmesine ilişkin uygulamalar İçişleri Bakanlığı'nın görüşü doğrultusunda yapılır.

Kamu yapılarında ruhsat

Madde 57 –

(1) Kanun ve diğer mevzuat kapsamında Bakanlığa görev olarak verilen yapı ruhsatı, yapı kullanma izni, işyeri açma ve çalışma ruhsatı, imar durum belgesi, kanal ve yol kotu tutanaklarını düzenleme, yapı malzemelerinin piyasa gözetimi ve denetimine ilişkin faaliyetler ve bu faaliyetlere ilişkin idari yaptırımları gerçekleştirme ve uygulama işleri Bakanlık taşra teşkilatı olan Müdürlüklerce, afet riski altındaki alanların dönüştürülmesine ilişkin mevzuat kapsamında gerektiğinde kat mülkiyeti tesisi, tescili, imar hakkı transferi, yapı ruhsatı ve yapı kullanma izni verilmesi işlemleri ise Altyapı ve Kentsel Dönüşüm Müdürlüklerince, Bakanlık adına yürütülür.

(2) Kamu kurum ve kuruluşlarınca yapılacak veya yaptırılacak yapılar; uygulama imar planlarında o maksada tahsis edilmiş ve mülkiyeti belgelenmiş olmak kaydıyla ilgili idarelerden avan projelere göre yapı ruhsatı alınarak inşa edilir.

(3) Bu yapılarda plan ve mevzuata aykırı olmamak üzere, mimari, statik, tesisat projelerinin

KAMU YAPILARINDA RUHSAT

Madde: 57

(1) Kanun ve diğer mevzuat kapsamında Bakanlığa görev olarak verilen yapı ruhsatı, yapı kullanma izni, işyeri açma ve çalışma ruhsatı, imar durum belgesi, kanal ve yol kotu tutanaklarını düzenleme, yapı malzemelerinin piyasa gözetimi ve denetimine ilişkin faaliyetler ve bu faaliyetlere ilişkin idari yaptırımları gerçekleştirme ve uygulama işleri Bakanlık taşra teşkilatı olan Müdürlüklerce, afet riski altındaki alanların dönüştürülmesine ilişkin mevzuat kapsamında gerektiğinde kat mülkiyeti tesisi, tescili, imar hakkı transferi, yapı ruhsatı ve yapı kullanma izni verilmesi işlemleri ise Altyapı ve Kentsel Dönüşüm Müdürlüklerince, Bakanlık adına yürütülür.

(2) Kamu kurum ve kuruluşlarınca yapılacak veya yaptırılacak yapılar; uygulama imar planlarında o maksada tahsis edilmiş ve mülkiyeti belgelenmiş olmak kaydıyla ilgili idarelerden avan projelere göre yapı ruhsatı alınarak inşa edilir.

(3) Bu yapılarda plan ve mevzuata aykırı olmamak üzere, mimari, statik, tesisat projelerinin

hazırlanmasına ve onaylanmasına, inşaatın yapımına ve denetimine ilişkin her türlü fenni mesuliyet kamu kurum ve kuruluşlarının mimar ve mühendislerince üstlenilir.

(4) Bu yapılarda kat mülkiyeti tesis edilebilmesi için mimari uygulama projelerinin ilgili idarelerce onaylanması zorunludur.

(5) Kamuya ait alanlarda kamu kurum ve kuruluşlarınca yapılan veya yaptırılacak olan; karayolu, demiryolu, liman, yat limanı ve benzeri ulaşım tesisleri, bunların tamamlayıcı niteliğindeki iskele, açık ve kapalı barınak, tersane, tamir ve bakım istasyonları, tünel, köprü, menfez, baraj, hidroelektrik santrali, sulama ve su taşıma hatları, su dolum tesisleri, arıtma tesisleri, her tür ve nitelikteki enerji, haberleşme ve iletişim istasyonları ve nakil hatları, doğal gaz ve benzeri boru hatları, silo, dolum istasyonları, rafineri gibi enerji, sulama, tabii kaynaklar, ulaştırma, iletişim ve diğer altyapı hizmetleri ile ilgili tesisler ve bunların müstemilatı niteliğinde olan kontrol ve güvenlik üniteleri, trafo, eşanjör, elavatör, konveyör gibi yapılar, bu işleri yapmak üzere geçici olarak kurulan beton ve asfalt santralleri, yapı ruhsatına tabi değildir.

(6) Beşinci fıkradaki yapı ve tesislerin projelerinin ilgili kamu kurum ve kuruluşlarınca incelenerek onaylanmış olması, denetime yönelik fenni mesuliyetin üstlenilmiş olması ve inşasına başlanacağına, ilgili yatırımcı kamu kurum ve kuruluşu tarafından mülkiyete ilişkin bilgiyle birlikte yazılı olarak ilgili idareye bildirilmesi gerekir. Bu yapılarda sorumluluk ilgili kamu kurum ve kuruluşunundur.

(7) Devletin güvenlik ve emniyeti ile Türk Silahlı Kuvvetleri'nin harekât ve savunması bakımından gizlilik arz eden yapılar ile mülkiyeti kime ait olursa olsun bu nitelikte olduğu ilgili Bakanlık veya kamu kuruluşunca ilgili idareye bildirilen her türlü yapıya; 56'ncı maddede sayılan belgeler aranmaksızın sadece mülkiyet bilgileri ve her türlü sorumluluğun kendilerine ait olduğuna ilişkin yazı alınmak suretiyle yapı ruhsatı verilir. Bu yapıların projelerinin varsa imar planına uygun olması, ilgili Bakanlık veya kamu kuruluşunca onaylanması gerekir. Ancak lojman, sosyal ve kültürel tesisler ile ticari faaliyet gösterilen yapılar bu hükmün dışındadır. Belediye sınırları, belediye mücavir alan sınırları ve köy yerleşik alan sınırları dışında kalan alanlarda, Devletin güvenlik ve emniyeti ile Türk Silahlı Kuvvetleri'nin harekât ve savunması bakımından gizlilik arz eden mühimmat yapıları, sığınak, radar istasyonları ile nöbet kulübeleri, gözetleme kuleleri ve karakol yapılarında tüm sorumluluk kurumlarına ait olmak üzere imar planı ve yapı ruhsatı aranmaz.

hazırlanmasına ve onaylanmasına, inşaatın yapımına ve denetimine ilişkin her türlü fenni mesuliyet kamu kurum ve kuruluşlarının mimar ve mühendislerince üstlenilir.

(4) Bu yapılarda kat mülkiyeti tesis edilebilmesi için mimari uygulama projelerinin ilgili idarelerce onaylanması zorunludur.

(5) Kamuya ait alanlarda kamu kurum ve kuruluşlarınca yapılan veya yaptırılacak olan; karayolu, demiryolu, liman, yat limanı ve benzeri ulaşım tesisleri, bunların tamamlayıcı niteliğindeki iskele, açık ve kapalı barınak, tersane, tamir ve bakım istasyonları, tünel, köprü, menfez, baraj, hidroelektrik santrali, sulama ve su taşıma hatları, su dolum tesisleri, arıtma tesisleri, her tür ve nitelikteki enerji, haberleşme ve iletişim istasyonları ve nakil hatları, doğal gaz ve benzeri boru hatları, silo, dolum istasyonları, rafineri gibi enerji, sulama, tabii kaynaklar, ulaştırma, iletişim ve diğer altyapı hizmetleri ile ilgili tesisler ve bunların müstemilatı niteliğinde olan kontrol ve güvenlik üniteleri, trafo, eşanjör, elavatör, konveyör gibi yapılar, bu işleri yapmak üzere geçici olarak kurulan beton ve asfalt santralleri, yapı ruhsatına tabi değildir.

(6) Beşinci fıkradaki yapı ve tesislerin projelerinin ilgili kamu kurum ve kuruluşlarınca incelenerek onaylanmış olması, denetime yönelik fenni mesuliyetin üstlenilmiş olması ve inşasına başlanacağına, ilgili yatırımcı kamu kurum ve kuruluşu tarafından mülkiyete ilişkin bilgiyle birlikte yazılı olarak ilgili idareye bildirilmesi gerekir. Bu yapılarda sorumluluk ilgili kamu kurum ve kuruluşunundur.

(7) Devletin güvenlik ve emniyeti ile Türk Silahlı Kuvvetleri'nin harekât ve savunması bakımından gizlilik arz eden yapılar ile mülkiyeti kime ait olursa olsun bu nitelikte olduğu ilgili Bakanlık veya kamu kuruluşunca ilgili idareye bildirilen her türlü yapıya; 56'ncı maddede sayılan belgeler aranmaksızın sadece mülkiyet bilgileri ve her türlü sorumluluğun kendilerine ait olduğuna ilişkin yazı alınmak suretiyle yapı ruhsatı verilir. Bu yapıların projelerinin varsa imar planına uygun olması, ilgili Bakanlık veya kamu kuruluşunca onaylanması gerekir. Ancak lojman, sosyal ve kültürel tesisler ile ticari faaliyet gösterilen yapılar bu hükmün dışındadır. Belediye sınırları, belediye mücavir alan sınırları ve köy yerleşik alan sınırları dışında kalan alanlarda, Devletin güvenlik ve emniyeti ile Türk Silahlı Kuvvetleri'nin harekât ve savunması bakımından gizlilik arz eden mühimmat yapıları, sığınak, radar istasyonları ile nöbet kulübeleri, gözetleme kuleleri ve karakol yapılarında tüm sorumluluk kurumlarına ait olmak üzere imar planı ve yapı ruhsatı aranmaz.

(8) Bakanlar Kurulunca belirlenen; gecekondur alanları ve kıyı alanlarında bulunan yapı ve tesisler, niteliğinin bozulması sebebiyle orman ve mera dışına çıkarılan alanlar dâhil olmak üzere kentsel ve kırsal alan ve yerleşmelerdeki tesisler ile Bakanlıkça belirlenen finans ve ticaret merkezleri, fuar ve sergi alanları, eğlence merkezleri, şehirlerin ana giriş düzenlemeleri gibi şehirlerin marka değerini arttırmaya ve şehrin gelişmesine katkı sağlayacak özel proje alanları ile 2985 sayılı Toplu Konut Kanunu ve 775 sayılı Gecekondur Kanunu uyarınca Toplu Konut İdaresi Başkanlığı tarafından yapılan uygulamalara ilişkin yapıların yapı ruhsatları ve yapı kullanma izin belgeleri yürürlükteki imar ve parselasyon planlarına uygun olarak Müdürlüklerce düzenlenir ve bu alanlarda kat mülkiyetinin kurulması sağlanır.

(9) Bakanlar Kurulunca yetkilendirilen alanlar ile merkezi idarenin yetkisi içindeki kamu yatırımlarına, mülkiyeti kamuya ait arsa ve araziler üzerinde yapılacak her türlü yapıya, milli güvenliğe dair tesislere, askeri yasak bölgelerdeki, genel sığınak alanlarındaki ve özel güvenlik bölgelerindeki yapılar ile enerji ve iletişim tesislerinin ruhsata tabi olanlarına, Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan veya mülkiyeti Hazineye, kamu kurum veya kuruluşlarına veya gerçek kişilere veyahut özel hukuk tüzel kişilerine ait olan taşınmazlar üzerinde, kamu veya özel sektör tarafından gerçekleştirilecek olan yatırımlara ilişkin olarak ilgililerince ruhsat için başvurulduğu halde ilgili idarece başvuru tarihinden itibaren iki ay içinde ruhsat verilmemesi halinde, ilgililerinin Valilikten talep etmesi ve Valiliğin teklifte bulunması üzerine, Müdürlük ilgili idarenin görüşünü ister. İlgili idare, yapı ruhsatına ilişkin iş ve işlemlerin yapılmama gerekçelerini etraflıca açıklayarak konu hakkındaki görüşünü en geç on beş gün içinde Müdürlüğe bildirmek zorundadır. Bildirilmediği takdirde olumsuz görüşün olmadığı kabul edilir. İlgili idare tarafından verilen görüş sonrasında en geç on beş gün içinde yapılan incelemede talebin yürürlükteki uygulama imar planına, parselasyon planına ve mevzuata uygun olduğunun anlaşılması halinde, yapı ruhsatı Müdürlükçe resen düzenlenir ve ruhsat ve eklerinin onaylı bir örneği ilgili idareye iletilir. Yapılan incelemede eksiklik görülmesi halinde eksiklikler yine bu süre içinde ilgisine bildirilir. Eksiklikler tamamlandığında en geç beş iş günü içinde yapı ruhsatı düzenlenir. Yapı kullanma izni ve işyeri açma ve çalışma ruhsatına ilişkin başvurular da aynı usulle sonuçlandırılır. Müdürlükler, bu fıkrada sayılan yapılardan kamu kurum ve kuruluşlarınca yapılan, yaptırılan, kullanılan veya işletilenler hariç özel hukuk

(8) Bakanlar Kurulunca belirlenen; gecekondur alanları ve kıyı alanlarında bulunan yapı ve tesisler, niteliğinin bozulması sebebiyle orman ve mera dışına çıkarılan alanlar dâhil olmak üzere kentsel ve kırsal alan ve yerleşmelerdeki tesisler ile Bakanlıkça belirlenen finans ve ticaret merkezleri, fuar ve sergi alanları, eğlence merkezleri, şehirlerin ana giriş düzenlemeleri gibi şehirlerin marka değerini arttırmaya ve şehrin gelişmesine katkı sağlayacak özel proje alanları ile 2985 sayılı Toplu Konut Kanunu ve 775 sayılı Gecekondur Kanunu uyarınca Toplu Konut İdaresi Başkanlığı tarafından yapılan uygulamalara ilişkin yapıların yapı ruhsatları ve yapı kullanma izin belgeleri yürürlükteki imar ve parselasyon planlarına uygun olarak Müdürlüklerce düzenlenir ve bu alanlarda kat mülkiyetinin kurulması sağlanır.

(9) Bakanlar Kurulunca yetkilendirilen alanlar ile merkezi idarenin yetkisi içindeki kamu yatırımlarına, mülkiyeti kamuya ait arsa ve araziler üzerinde yapılacak her türlü yapıya, milli güvenliğe dair tesislere, askeri yasak bölgelerdeki, genel sığınak alanlarındaki ve özel güvenlik bölgelerindeki yapılar ile enerji ve iletişim tesislerinin ruhsata tabi olanlarına, Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan veya mülkiyeti Hazineye, kamu kurum veya kuruluşlarına veya gerçek kişilere veyahut özel hukuk tüzel kişilerine ait olan taşınmazlar üzerinde, kamu veya özel sektör tarafından gerçekleştirilecek olan yatırımlara ilişkin olarak ilgililerince ruhsat için başvurulduğu halde ilgili idarece başvuru tarihinden itibaren iki ay içinde ruhsat verilmemesi halinde, ilgililerinin Valilikten talep etmesi ve Valiliğin teklifte bulunması üzerine, Müdürlük ilgili idarenin görüşünü ister. İlgili idare, yapı ruhsatına ilişkin iş ve işlemlerin yapılmama gerekçelerini etraflıca açıklayarak konu hakkındaki görüşünü en geç on beş gün içinde Müdürlüğe bildirmek zorundadır. Bildirilmediği takdirde olumsuz görüşün olmadığı kabul edilir. İlgili idare tarafından verilen görüş sonrasında en geç on beş gün içinde yapılan incelemede talebin yürürlükteki uygulama imar planına, parselasyon planına ve mevzuata uygun olduğunun anlaşılması halinde, yapı ruhsatı Müdürlükçe resen düzenlenir ve ruhsat ve eklerinin onaylı bir örneği ilgili idareye iletilir. Yapılan incelemede eksiklik görülmesi halinde eksiklikler yine bu süre içinde ilgisine bildirilir. Eksiklikler tamamlandığında en geç beş iş günü içinde yapı ruhsatı düzenlenir. Yapı kullanma izni ve işyeri açma ve çalışma ruhsatına ilişkin başvurular da aynı usulle sonuçlandırılır. Müdürlükler, bu fıkrada sayılan yapılardan kamu kurum ve kuruluşlarınca yapılan, yaptırılan, kullanılan veya işletilenler hariç özel hukuk

gerçek ve tüzel kişilerinin tasarrufunda olanlara veya yap işlet ve devret yöntemi ile yapılanlara ilişkin yapı ruhsatı, yapı kullanma izni, işyeri açma ve çalışma ruhsatının düzenlenmesine dair işlemleri bedeli mukabilinde yapar, ayrıca ilgili idarelerce düzenlenmemesi halinde imar durum belgesi, kanal ve yol kotu tutanaklarını da bedeli mukabilinde düzenleyebilir. (10) Yapının kamu adına denetimine ilişkin bütün fenni mesuliyetler mimar ve mühendisler tarafından üstlenilmeden yapı ruhsatı düzenlenemez.	gerçek ve tüzel kişilerinin tasarrufunda olanlara veya yap işlet ve devret yöntemi ile yapılanlara ilişkin yapı ruhsatı, yapı kullanma izni, işyeri açma ve çalışma ruhsatının düzenlenmesine dair işlemleri bedeli mukabilinde yapar, ayrıca ilgili idarelerce düzenlenmemesi halinde imar durum belgesi, kanal ve yol kotu tutanaklarını da bedeli mukabilinde düzenleyebilir. (10) Yapının kamu adına denetimine ilişkin bütün fenni mesuliyetler mimar ve mühendisler tarafından üstlenilmeden yapı ruhsatı düzenlenemez.
Yapı projeleri Madde 58 – (1) Yapı sahibi veya vekilince 56'ncı maddede sayılan belgelere göre ilgili kanun, plan, Yönetmelik, Türk Standartları, çevre şartları, fen, sanat ve sağlık kurallarına ve ilgili bütün mevzuat hükümlerine uygun olmak üzere aşağıdaki projeler hazırlatılır. (2) Mimari proje; a) Mimarlar tarafından uygulama imar planına, parselasyon planına ve bu Yönetmelik esaslarına uygun olarak hazırlanır ve bu proje; 1) Vaziyet planı, 2) Kat irtifakına ve kat mülkiyetine esas paylaşım tablosu, 3) Bağımsız bölümler ile ortak alanların brüt inşaat alanı, eklentiler ve toplam yapı inşaat alanının yer aldığı metrekaşe cetveli, 4) Bodrum katlar dâhil olmak üzere bütün kat planları, 5) Çatı planı, 6) Kat ve çatı planlarına ilişkin bir tanesi ortak merdivenden geçmek üzere en az iki adet kesit ve yeteri sayıda görünüş, 7) Toprak kazı hesabı, 8) Gerektiğinde sistem kesitleri ve nokta detayları bulunan avan proje ve tatbikat projeleri ile 9) Otopark, sığınak ve ağaç hesaplarından, meydana gelir. b) Ayrıca ilgili mühendis ve mimarlarca hazırlanan; asansör avan projesi, ısı yalıtım projesi veya raporu, yerleşme ve yapının özelliğine göre ilgili idarece istenecek peyzaj projesi de eklenir. (3) Parsel alanının, parseldeki her bir binanın emsale konu alan büyüklüğünün, parseldeki tüm binaların toplam emsale konu alan büyüklüğünün, yapı inşaat alanının, toplam yapı inşaat alanının, binanın ve binaların taban alanının ve taban alanı katsayısının, kat alanı katsayısının (emsal), parsel üzerindeki yapıların blok numaralarının, bloklardaki bağımsız bölüm numaralarının, her bağımsız bölümün; bağımsız bölüm	YAPI PROJELERİ Madde: 58 (1) Yapı sahibi veya vekilince 56'ncı maddede sayılan belgelere göre ilgili kanun, plan, Yönetmelik, Türk Standartları, çevre şartları, fen, sanat ve sağlık kurallarına ve ilgili bütün mevzuat hükümlerine uygun olmak üzere aşağıdaki projeler hazırlatılır. (2) Mimari proje; a) Mimarlar tarafından uygulama imar planına, parselasyon planına ve bu Yönetmelik esaslarına uygun olarak hazırlanır ve bu proje; 1) Vaziyet planı, 2) Kat irtifakına ve kat mülkiyetine esas paylaşım tablosu, 3) Bağımsız bölümler ile ortak alanların brüt inşaat alanı, eklentiler ve toplam yapı inşaat alanının yer aldığı metrekaşe cetveli, 4) Bodrum katlar dâhil olmak üzere bütün kat planları, 5) Çatı planı, 6) Kat ve çatı planlarına ilişkin bir tanesi ortak merdivenden geçmek üzere en az iki adet kesit ve yeteri sayıda görünüş, 7) Toprak kazı hesabı, 8) Gerektiğinde sistem kesitleri ve nokta detayları bulunan avan proje ve tatbikat projeleri ile 9) Otopark, sığınak ve ağaç hesaplarından, meydana gelir. b) Ayrıca ilgili mühendis ve mimarlarca hazırlanan; asansör avan projesi, ısı yalıtım projesi veya raporu, yerleşme ve yapının özelliğine göre ilgili idarece istenecek peyzaj projesi de eklenir. (3) Parsel alanının, parseldeki her bir binanın emsale konu alan büyüklüğünün, parseldeki tüm binaların toplam emsale konu alan büyüklüğünün, yapı inşaat alanının, toplam yapı inşaat alanının, binanın ve binaların taban alanının ve taban alanı katsayısının, kat alanı katsayısının (emsal), parsel üzerindeki yapıların blok numaralarının, bloklardaki bağımsız bölüm numaralarının, her bağımsız bölümün; bağımsız bölüm

net alanının, eklenti net alanının, bağımsız bölüm bürüt alanının, eklenti bürüt alanının, bağımsız bölüm genel bürüt alanının, bağımsız bölüm toplam bürüt alanının ruhsat eki onaylı mimari projede, imar planındaki kat adedine esas kot alınan noktaya ilişkin bilgilerin, bina derinliğinin, çıkma izdüşümleri ve yapı yaklaşma mesafelerinin, tabi zemin ve tesviye edilmiş zemine ilişkin kotların, bina ve yapı yükseklik ve kotlarının ise hem mimari projede hem de aplikasyon projesinde, bu Yönetmeliğin 4'üncü maddesindeki tanımlara, imar planına ve tapu kayıtlarına uygun olarak gösterilmesi zorunludur.

(4) Yapı aplikasyon projesi; parselde ait aplikasyon krokisine dayanılarak ve vaziyet planına göre yapının araziye aplikasyonunu sağlamak üzere, yürürlükteki imar planında gösterilen ya da planda belirtilmemiş ise bu Yönetmelikte belirlenen yapı yaklaşma mesafelerinin, yapı projelerine göre köşe koordinatlarının ve röper noktalarının ülke koordinat sistemine işlenmek üzere harita mühendislerince hazırlanıp imzalanan projeyi,

(5) Peyzaj projesi; açık ve yeşil alanlar için ekolojik, doğal ve kültürel verilere dayalı olmak üzere, peyzaj mimarlarınca hazırlanıp imzalanan, yerleşme ve yapının özelliğine göre ilgili idarece istenecek projeyi ifade eder.

(6) Statik proje;

a) Mimari projeye ve zemin etüdü raporuna uygun olarak, inşaat mühendislerince hazırlanan, ölçekleri yapının büyüklüğüne ve özelliğine göre belirlenen, betonarme, yığma, çelik ve benzeri yapıların türlerine göre taşıyıcı sistemlerini gösteren, bodrum kat dâhil olmak üzere bütün kat planları, çatı planları, bunların kesitleri, detayları ve hesaplarıdır.

b) Statik projeye esas teşkil edecek zemin etüdü (jeoteknik etüt) raporu;

1) Yeraltının dinamik esneklik direnişleri ve yerin dayanımı, taşıma gücü, yer altı suyu varlığı, yer altı yapısı, deprem bölgelenmesi, yer kırıklıklarının hareketleri, oturma, sivilaşma ve yer kaymalarının boyutları gibi zeminin fizikî özelliklerini belirleyen çalışmalar yönünden jeofizik mühendislerince,

2) Sondajlar, arazi çalışmaları, zemin ve kaya mekaniği, laboratuvar deneylerini ihtiva eden zemin-yapı etkileşiminin analizinde kullanılacak temel-zemin, zemin profili ve zemini oluşturan birimlerin fizikî ve mekanik özelliklerini konu alan çalışmalar yönünden jeoloji mühendislerince,

3) Zemin mekaniği, zemin dinamiği ve zemin emniyet gerilmesi hesaplaması gibi çalışmalar yönünden inşaat ve jeoloji mühendislerince, mühendislik hizmetleri

net alanının, eklenti net alanının, bağımsız bölüm bürüt alanının, eklenti bürüt alanının, bağımsız bölüm genel bürüt alanının, bağımsız bölüm toplam bürüt alanının ruhsat eki onaylı mimari projede, imar planındaki kat adedine esas kot alınan noktaya ilişkin bilgilerin, bina derinliğinin, çıkma izdüşümleri ve yapı yaklaşma mesafelerinin, tabi zemin ve tesviye edilmiş zemine ilişkin kotların, bina ve yapı yükseklik ve kotlarının ise hem mimari projede hem de aplikasyon projesinde, bu Yönetmeliğin 4'üncü maddesindeki tanımlara, imar planına ve tapu kayıtlarına uygun olarak gösterilmesi zorunludur.

(4) Yapı aplikasyon projesi; parselde ait aplikasyon krokisine dayanılarak ve vaziyet planına göre yapının araziye aplikasyonunu sağlamak üzere, yürürlükteki imar planında gösterilen ya da planda belirtilmemiş ise bu Yönetmelikte belirlenen yapı yaklaşma mesafelerinin, yapı projelerine göre köşe koordinatlarının ve röper noktalarının ülke koordinat sistemine işlenmek üzere harita mühendislerince hazırlanıp imzalanan projeyi,

(5) Peyzaj projesi; açık ve yeşil alanlar için ekolojik, doğal ve kültürel verilere dayalı olmak üzere, peyzaj mimarlarınca hazırlanıp imzalanan, yerleşme ve yapının özelliğine göre ilgili idarece istenecek projeyi ifade eder.

(6) Statik proje;

a) Mimari projeye ve zemin etüdü raporuna uygun olarak, inşaat mühendislerince hazırlanan, ölçekleri yapının büyüklüğüne ve özelliğine göre belirlenen, betonarme, yığma, çelik ve benzeri yapıların türlerine göre taşıyıcı sistemlerini gösteren, bodrum kat dâhil olmak üzere bütün kat planları, çatı planları, bunların kesitleri, detayları ve hesaplarıdır.

b) Statik projeye esas teşkil edecek zemin etüdü (jeoteknik etüt) raporu;

1) Yeraltının dinamik esneklik direnişleri ve yerin dayanımı, taşıma gücü, yer altı suyu varlığı, yer altı yapısı, deprem bölgelenmesi, yer kırıklıklarının hareketleri, oturma, sivilaşma ve yer kaymalarının boyutları gibi zeminin fizikî özelliklerini belirleyen çalışmalar yönünden jeofizik mühendislerince,

2) Sondajlar, arazi çalışmaları, zemin ve kaya mekaniği, laboratuvar deneylerini ihtiva eden zemin-yapı etkileşiminin analizinde kullanılacak temel-zemin, zemin profili ve zemini oluşturan birimlerin fizikî ve mekanik özelliklerini konu alan çalışmalar yönünden jeoloji mühendislerince,

3) Zemin mekaniği, zemin dinamiği ve zemin emniyet gerilmesi hesaplaması gibi çalışmalar yönünden inşaat ve jeoloji mühendislerince, mühendislik hizmetleri

standartlarına uygun, detaylı olarak hazırlanan ve parselin bulunduğu zeminin durumunu yukarıda belirtilen çalışmalar ve analizler ile açıklayan, ilgili mühendislik disiplinlerine mensup mühendislerce, Bakanlıkça belirlenen formata göre hazırlanan ve imzalanan belgedir.

(7) Mekanik tesisat projesi; mimari projeye uygun olarak, makina mühendisleri tarafından hazırlanan, ölçekleri yapının büyüklüğüne ve özelliğine göre belirlenen sıhhi tesisat, kalorifer, kat kaloriferi ve benzeri ısıtma, soğutma, havalandırma projeleri ve ısı yalıtım raporu ile elektrik mühendisi veya elektrik elektronik mühendisi ve makina mühendisince birlikte hazırlanan asansör projeleridir. İdare, yapının özelliğine göre bu projelerden gerekli olanları ister.

(8) Elektrik tesisat projesi; mimari projeye uygun olarak, elektrik veya elektrik elektronik mühendislerince hazırlanan, ölçekleri yapının büyüklüğüne ve özelliğine göre belirlenen kuvvetli ve zayıf akıma ilişkin elektrik iç tesisat projeleridir. İdare, yapının özelliğine göre bu projelerden gerekli olanları ister.

(9) Bu maddede sayılan projeler ile yapının özelliğine ve mahallin şartlarına göre idarece ek olarak istenen ilgili mühendislerce hazırlanan arıtma, otomatik kontrol tesisatı, yangın algılama, tahliye ve söndürme gibi proje, rapor ve belgelerin, Bakanlıkça kabul ve tespit edilen çizim ve tanzim standartlarına, Türk Standartları Enstitüsünce hazırlanan standartlara ve mevzuata uygun olarak hazırlanması gerekir.

(10) Projelerin ilk paftasında, arsanın yeri, tapu kaydı, pafta, ada ve parsel numaraları, arsanın alanı, var ise mevcut yapılar, yapının taşıyıcı sisteminin niteliği, kat adedi, emsal hesabına konu alanı, yapı inşaat alanı ve toplam yapı inşaat alanı, kullanım amacı, yapı sahibi, yapı müteahhidi, proje müellifleri ve proje denetimi yapan denetçi mimar ve mühendisler ile bunlara ilişkin kuruluşlar hakkındaki bilgileri ihtiva eden bilgi tablosu bulunur.

(11) Mimari proje altı takım halinde, diğer proje, resim, hesap ve raporlar beş takım halinde basılı olarak ve ayrıca idarece istenmesi halinde elektronik ortamda düzenlenerek ilgili idareye başvurulur.

(12) 29/06/2001 tarihli ve 4708 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanuna tabi yapılarda, kuruluşun ilgili denetçi mimar ve mühendislerince incelenerek projelere uygun görüş vermiş olması zorunludur.

(13) Bu projeler ilgili idare tarafından başvuru tarihinden itibaren en geç on beş gün içinde incelenir, eksik veya yanlış yok ise uygun görüldüğü yapı sahibine yazılı olarak bildirilir. İnceleme sonucunda eksik ve

standartlarına uygun, detaylı olarak hazırlanan ve parselin bulunduğu zeminin durumunu yukarıda belirtilen çalışmalar ve analizler ile açıklayan, ilgili mühendislik disiplinlerine mensup mühendislerce, Bakanlıkça belirlenen formata göre hazırlanan ve imzalanan belgedir.

(7) Mekanik tesisat projesi; mimari projeye uygun olarak, makina mühendisleri tarafından hazırlanan, ölçekleri yapının büyüklüğüne ve özelliğine göre belirlenen sıhhi tesisat, kalorifer, kat kaloriferi ve benzeri ısıtma, soğutma, havalandırma projeleri ve ısı yalıtım raporu ile elektrik mühendisi veya elektrik elektronik mühendisi ve makina mühendisince birlikte hazırlanan asansör projeleridir. İdare, yapının özelliğine göre bu projelerden gerekli olanları ister.

(8) Elektrik tesisat projesi; mimari projeye uygun olarak, elektrik veya elektrik elektronik mühendislerince hazırlanan, ölçekleri yapının büyüklüğüne ve özelliğine göre belirlenen kuvvetli ve zayıf akıma ilişkin elektrik iç tesisat projeleridir. İdare, yapının özelliğine göre bu projelerden gerekli olanları ister.

(9) Bu maddede sayılan projeler ile yapının özelliğine ve mahallin şartlarına göre idarece ek olarak istenen ilgili mühendislerce hazırlanan arıtma, otomatik kontrol tesisatı, yangın algılama, tahliye ve söndürme gibi proje, rapor ve belgelerin, Bakanlıkça kabul ve tespit edilen çizim ve tanzim standartlarına, Türk Standartları Enstitüsünce hazırlanan standartlara ve mevzuata uygun olarak hazırlanması gerekir.

(10) Projelerin ilk paftasında, arsanın yeri, tapu kaydı, pafta, ada ve parsel numaraları, arsanın alanı, var ise mevcut yapılar, yapının taşıyıcı sisteminin niteliği, kat adedi, emsal hesabına konu alanı, yapı inşaat alanı ve toplam yapı inşaat alanı, kullanım amacı, yapı sahibi, yapı müteahhidi, proje müellifleri ve proje denetimi yapan denetçi mimar ve mühendisler ile bunlara ilişkin kuruluşlar hakkındaki bilgileri ihtiva eden bilgi tablosu bulunur.

(11) Mimari proje altı takım halinde, diğer proje, resim, hesap ve raporlar beş takım halinde basılı olarak ve ayrıca idarece istenmesi halinde elektronik ortamda düzenlenerek ilgili idareye başvurulur.

(12) 29/06/2001 tarihli ve 4708 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanuna tabi yapılarda, kuruluşun ilgili denetçi mimar ve mühendislerince incelenerek projelere uygun görüş vermiş olması zorunludur.

(13) Bu projeler ilgili idare tarafından başvuru tarihinden itibaren en geç on beş gün içinde incelenir, eksik veya yanlış yok ise uygun görüldüğü yapı sahibine yazılı olarak bildirilir. İnceleme sonucunda eksik ve

yanlış bulunmuyorsa müracaat tarihinden itibaren en geç otuz gün içinde yapı ruhsatı verilir.

(14) İnceleme sonucu eksik veya yanlışlık tespit edilmesi halinde, tüm eksiklik ve yanlışlıkların gerekçeleri ile birlikte yazılı olarak açıkça belirtilmesi suretiyle projelerin tamamlanmak üzere bu süre içinde ilgililerine iade edilmesi zorunludur. Belirtilen eksiklikler tamamlanıp, yanlışlıklar giderilmesi üzerine yapı sahibince yapılacak başvuruda, idarece daha önce belirtilenler dışında başkaca yeni bir eksiklik veya yanlışlık öne sürülemez. İstenilen tüm belgelerin idaresine eksiksiz sunulması halinde en geç on beş gün içinde ulusal adres veri tabanı üzerinden yapı ruhsatı düzenlenmesi zorunludur.

(15) Elektrik, telefon ve doğalgaz tesisat projelerinin yapı ruhsatı verilmesi aşamasında idareye sunulması zorunlu değildir. Ancak bu projeler yapı denetim kuruluşu veya projelerin uygulanmasının denetimine yönelik fenni mesuliyet üstlenen mühendisler tarafından ilgili kurumlara onaylatılarak yapı ruhsatının verildiği tarihten itibaren otuz gün içinde ruhsat vermeye yetkili idareye verilir. Peyzaj projelerinin de ruhsat aşamasında idareye sunulma zorunluluğu yoktur. Ancak bu projenin ruhsat onayından sonra bir aylık süre içinde idareye sunulması ve idarece onaylanması zorunludur.

(16) Yapı ruhsatı verilmesine ilişkin işlemler sırasında ilgili yapıya ait numarataj bilgileri belediyelerin numarataj işleminden sorumlu birimleri tarafından ilgili idareye elektronik ortamda sunulur. Başvuru sahiplerinden numarataj işlemine ilişkin belge istenmez. Numarataj işleminden sorumlu birimler numarataj bilgilerini elektronik ortamda kayıt altına almakla ve ilgili idarelerle paylaşmakla yükümlüdür.

(17) Gelişme alanlarında kalanlar dışında harcamalara katılım payları içinde yer alan yol, kanalizasyon ve su tesisleri harcamalarına katılım payları yapı ruhsatı verilmesi aşamasında idarece ön koşul olarak öne sürülemez. Ancak gelişme alanı dışında kalıp daha önce ruhsat düzenlenmemiş ya da bedeli alınmamış parseller bu hükmün dışındadır. Büyükşehir belediyelerince tahsil edilen kanal katılım payı ve yol katılım paylarına ilişkin bilgiler elektronik ortamda kayıt altına alınır ve bu bilgiler belediyelerle paylaşılır.

(18) Proje müellifliği ve yapım işlerinin denetimine dair fenni mesuliyet üstlenen mimarların ve mühendislerin, 27/1/1954 tarihli ve 6235 sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanunu uyarınca, ilgili meslek odasına kayıtlı olmaları, büro tescillerini yaptırmaları gerekir.

(19) İlgili meslek odaları, hakkında süreli veya süresiz

yanlış bulunmuyorsa müracaat tarihinden itibaren en geç otuz gün içinde yapı ruhsatı verilir.

(14) İnceleme sonucu eksik veya yanlışlık tespit edilmesi halinde, tüm eksiklik ve yanlışlıkların gerekçeleri ile birlikte yazılı olarak açıkça belirtilmesi suretiyle projelerin tamamlanmak üzere bu süre içinde ilgililerine iade edilmesi zorunludur. Belirtilen eksiklikler tamamlanıp, yanlışlıklar giderilmesi üzerine yapı sahibince yapılacak başvuruda, idarece daha önce belirtilenler dışında başkaca yeni bir eksiklik veya yanlışlık öne sürülemez. İstenilen tüm belgelerin idaresine eksiksiz sunulması halinde en geç on beş gün içinde ulusal adres veri tabanı üzerinden yapı ruhsatı düzenlenmesi zorunludur.

(15) Elektrik, telefon ve doğalgaz tesisat projelerinin yapı ruhsatı verilmesi aşamasında idareye sunulması zorunlu değildir. Ancak bu projeler yapı denetim kuruluşu veya projelerin uygulanmasının denetimine yönelik fenni mesuliyet üstlenen mühendisler tarafından ilgili kurumlara onaylatılarak yapı ruhsatının verildiği tarihten itibaren otuz gün içinde ruhsat vermeye yetkili idareye verilir. Peyzaj projelerinin de ruhsat aşamasında idareye sunulma zorunluluğu yoktur. Ancak bu projenin ruhsat onayından sonra bir aylık süre içinde idareye sunulması ve idarece onaylanması zorunludur.

(16) Yapı ruhsatı verilmesine ilişkin işlemler sırasında ilgili yapıya ait numarataj bilgileri belediyelerin numarataj işleminden sorumlu birimleri tarafından ilgili idareye elektronik ortamda sunulur. Başvuru sahiplerinden numarataj işlemine ilişkin belge istenmez. Numarataj işleminden sorumlu birimler numarataj bilgilerini elektronik ortamda kayıt altına almakla ve ilgili idarelerle paylaşmakla yükümlüdür.

(17) Gelişme alanlarında kalanlar dışında harcamalara katılım payları içinde yer alan yol, kanalizasyon ve su tesisleri harcamalarına katılım payları yapı ruhsatı verilmesi aşamasında idarece ön koşul olarak öne sürülemez. Ancak gelişme alanı dışında kalıp daha önce ruhsat düzenlenmemiş ya da bedeli alınmamış parseller bu hükmün dışındadır. Büyükşehir belediyelerince tahsil edilen kanal katılım payı ve yol katılım paylarına ilişkin bilgiler elektronik ortamda kayıt altına alınır ve bu bilgiler belediyelerle paylaşılır.

(18) Proje müellifliği ve yapım işlerinin denetimine dair fenni mesuliyet üstlenen mimarların ve mühendislerin, 27/1/1954 tarihli ve 6235 sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanunu uyarınca, ilgili meslek odasına kayıtlı olmaları, büro tescillerini yaptırmaları gerekir.

(19) İlgili meslek odaları, hakkında süreli veya süresiz

kısıtlılığı bulunan veya üyeliği sona eren üyelerini derhal elektronik ortamda ve yazı ile merkez yapı denetim komisyonu ile bütün ilgili yerlere ve kuruluşlara bildirir.

(20) İdare yapı ruhsatı düzenleme aşamasında her proje için, proje müelliflerinden, fenni mesullerden ve fen adamlarından, şantiye şefleri ile yapı müteahhitlerinden mevzuata aykırı uygulama sebebiyle süreli veya süresiz olarak mesleki faaliyet haklarının kısıtlı olmadığına ilişkin Ek-1’de yer alan sicil durum taahhütnamesini ister. Gerçeğe aykırı beyanda bulunduğu tespit edilen mimar ve mühendislerin işlemleri tazmin ve hukuki sorumluluğu kendilerine ait olmak üzere iptal edilir ve bu kişiler hakkında suç duyurusunda bulunulur.

(21) Etüt ve projeler; idare ve ilgili kanunlarında açıkça belirtilen yetkili kuruluşlar dışında meslek odaları dâhil başka bir kurum veya kuruluşun vize veya onayına tabi tutulamaz, tutulması istenemez. Vize veya onay yaptırılmaması ve benzeri nedenlerle müellifler veya bunlara ait kuruluşların büro tescilleri iptal edilemez veya yenilenmesi hiçbir şekilde geciktirilemez. Müelliflerden bu hükmü ortadan kaldıracak şekilde taahhütname talep edilemez.

(22) Etüt ve projeler ilgili idarelerce ruhsat eki olduğuna dair kayıtla mühürlenir ve onaylanır.

(23) 3194 sayılı Kanunun 38’inci maddesinde sayılan mühendisler, mimarlar ve şehir plancıları dışında kalan fen adamlarının proje hazırlama ve uygulama yapmaya ilişkin yetki, görev ve sorumlulukları saklıdır.

(24) Kamu kurum ve kuruluşlarında görevli olup, bu kurum ve kuruluşlara ait projeleri yapan ve 17/6/1938 tarihli ve 3458 sayılı Mühendislik ve Mimarlık Hakkında Kanun uyarınca mühendislik ve mimarlık hizmeti verme ehliyetine sahip mimar ve mühendisler, meslek odasına kayıt ve büro tescili hakkındaki yükümlülükler tabi değildir.

(25) Kamu yapıları dışında avan proje onaylanmasına ilişkin zorunluluk getirilemez. Bu yönde meclis kararı alınamaz, plan notu getirilemez ve bu doğrultuda uygulama yapılamaz. Kamu yapılarında avan proje onaylandıktan sonra uygulama projelerinin ilgili idarelerince onaylanması istenemez. Ancak, kent silueti ve trafik yükü açısından kriterlerini ilgili idarelerin çıkartacakları Yönetmelikte belirleyecekleri nitelikli yapılara ilişkin olarak Büyükşehir Belediyelerinin uygun görüşü alınmadan uygulama yapılamaz.

(26) Belediyece, büyüklüğü ve bazı özellikleri dolayısıyla uygun görülen yapıların projeleri, 1/100 veya 1/200 ölçekli, ancak 1/50 ölçekli proje tekniğinde çizilmiş olarak istenir.

kısıtlılığı bulunan veya üyeliği sona eren üyelerini derhal elektronik ortamda ve yazı ile merkez yapı denetim komisyonu ile bütün ilgili yerlere ve kuruluşlara bildirir.

(20) İdare yapı ruhsatı düzenleme aşamasında her proje için, proje müelliflerinden, fenni mesullerden ve fen adamlarından, şantiye şefleri ile yapı müteahhitlerinden mevzuata aykırı uygulama sebebiyle süreli veya süresiz olarak mesleki faaliyet haklarının kısıtlı olmadığına ilişkin Ek-1’de yer alan sicil durum taahhütnamesini ister. Gerçeğe aykırı beyanda bulunduğu tespit edilen mimar ve mühendislerin işlemleri tazmin ve hukuki sorumluluğu kendilerine ait olmak üzere iptal edilir ve bu kişiler hakkında suç duyurusunda bulunulur.

(21) Etüt ve projeler; idare ve ilgili kanunlarında açıkça belirtilen yetkili kuruluşlar dışında meslek odaları dâhil başka bir kurum veya kuruluşun vize veya onayına tabi tutulamaz, tutulması istenemez. Vize veya onay yaptırılmaması ve benzeri nedenlerle müellifler veya bunlara ait kuruluşların büro tescilleri iptal edilemez veya yenilenmesi hiçbir şekilde geciktirilemez. Müelliflerden bu hükmü ortadan kaldıracak şekilde taahhütname talep edilemez.

(22) Etüt ve projeler ilgili idarelerce ruhsat eki olduğuna dair kayıtla mühürlenir ve onaylanır.

(23) 3194 sayılı Kanunun 38’inci maddesinde sayılan mühendisler, mimarlar ve şehir plancıları dışında kalan fen adamlarının proje hazırlama ve uygulama yapmaya ilişkin yetki, görev ve sorumlulukları saklıdır.

(24) Kamu kurum ve kuruluşlarında görevli olup, bu kurum ve kuruluşlara ait projeleri yapan ve 17/6/1938 tarihli ve 3458 sayılı Mühendislik ve Mimarlık Hakkında Kanun uyarınca mühendislik ve mimarlık hizmeti verme ehliyetine sahip mimar ve mühendisler, meslek odasına kayıt ve büro tescili hakkındaki yükümlülükler tabi değildir.

(25) Kamu yapıları dışında avan proje onaylanmasına ilişkin zorunluluk getirilemez. Bu yönde meclis kararı alınamaz, plan notu getirilemez ve bu doğrultuda uygulama yapılamaz. Kamu yapılarında avan proje onaylandıktan sonra uygulama projelerinin ilgili idarelerince onaylanması istenemez. Ancak, kent silueti ve trafik yükü açısından kriterlerini ilgili idarelerin çıkartacakları Yönetmelikte belirleyecekleri nitelikli yapılara ilişkin olarak Büyükşehir Belediyelerinin uygun görüşü alınmadan uygulama yapılamaz.

(26) Belediyece, büyüklüğü ve bazı özellikleri dolayısıyla uygun görülen yapıların projeleri, 1/100 veya 1/200 ölçekli, ancak 1/50 ölçekli proje tekniğinde çizilmiş olarak istenir.

Esaslı Tadilat**Madde 59 –**

- (1) Mevcut yapının yürürlükteki tüm mevzuat hükümlerine aykırı olmaması şartı ile imar planı, bu Yönetmelik hükümleri ve diğer ilgili mevzuat hükümlerine uygun olarak esaslı tamir ve tadil yapılabilir. Ancak, ilave esaslı tamir ve tadil yapılabilmesi için ruhsat alınması zorunludur.
- (2) Yapı ruhsatı alınmış olan yeni inşaat, ilave ve esaslı tadillerde, sonradan değişiklik yapılması istendiğinde mimari projenin yeniden tanzim edilmesi gereklidir. Bu değişiklik yapının statik ve tesisat esaslarında da değişiklik yapılmasını gerektirdiği takdirde istenen belgelerde de gerekli değişiklik yapılır. Yapı ruhsatına da bu projelerin tarihleri ve müelliflerin bilgileri yazılır.
- (3) Tadilat projeleri de ilgili idarece mühürlenip imzalanır.
- (4) İlave ve tadilat projeleri 5 takım olarak düzenlenerek 58'inci maddedeki esaslara uygun olarak onaylanır.

Yapı ruhsatı gerekmeyen inşai faaliyetler**MADDE 60 –**

- (1) Bu yönetmeliğe uygun olarak ait olduğu bağımsız bölümün dış cephesini, ıslak hacimleri ve taşıyıcı sistemini değiştirmeyen basit tamir ve tadiller ile cam balkon, korkuluk, pergola, çardak (kameriye) ve benzerlerinin yapımı ile bölme duvar, bahçe duvarı, duvar kaplamaları, baca, saçak, çatı ve benzeri elemanların tamir ve riskli yapı olmadığı tespit edilen binanın enerji kimlik belgesi sınıfı en az "C" olacak şekilde bina kabuğunun yalıtımı ve pencere değişimi, binanın kendi ihtiyacı için olan ve taşıyıcı sistemi etkilemeyen güneş kaynaklı yenilenebilir enerji sistemlerinin uygulaması ruhsata tabi değildir. Enerji sistemlerinin uygulamasından önce uygulama projesi hazırlanır, ilgili idareye sunulur.
- (2) Bunlardan iskele kurmayı gerektirenler için iskele ve uygulamadaki fenni sorumluluğun mesleki yeterlilik sertifikalı uygulayıcı tarafından üstlenildiğine dair taahhütname ile birlikte 634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanunu uyarınca muvafakat alınması ve ilgili idareye yazılı olarak bildirilmesi şartıyla idarenin uygun görüşü ile yapılabilir.
- (3) Yapı ruhsatı başvurusu yapılan bir parselde, mimari projenin ilgili idaresince onaylanmasını müteakip, fenni mesul ve iş güvenliği sorumluluğu yetkili gerçek veya tüzel hukuk kişilerin üstlenilmesi, uygulamaların bir şantiye şefi tarafından yürütülmesi, yapı sahibi ve müteahhidi tarafından yapı ruhsatı alınmadan yapının

ESASLI TADİLAT**Madde: 59**

- (1) Mevcut yapının yürürlükteki tüm mevzuat hükümlerine aykırı olmaması şartı ile imar planı, bu Yönetmelik hükümleri ve diğer ilgili mevzuat hükümlerine uygun olarak esaslı tamir ve tadil yapılabilir. Ancak, ilave esaslı tamir ve tadil yapılabilmesi için ruhsat alınması zorunludur.
- (2) Yapı ruhsatı alınmış olan yeni inşaat, ilave ve esaslı tadillerde, sonradan değişiklik yapılması istendiğinde mimari projenin yeniden tanzim edilmesi gereklidir. Bu değişiklik yapının statik ve tesisat esaslarında da değişiklik yapılmasını gerektirdiği takdirde istenen belgelerde de gerekli değişiklik yapılır. Yapı ruhsatına da bu projelerin tarihleri ve müelliflerin bilgileri yazılır.
- (3) Tadilat projeleri de ilgili idarece mühürlenip imzalanır.
- (4) İlave ve tadilat projeleri 5 takım olarak düzenlenerek 58'inci maddedeki esaslara uygun olarak onaylanır.

YAPI RUHSATI GEREKMEYEN İNŞAİ FAALİYETLER**MADDE: 60**

- (1) Bu yönetmeliğe uygun olarak ait olduğu bağımsız bölümün dış cephesini, ıslak hacimleri ve taşıyıcı sistemini değiştirmeyen basit tamir ve tadiller ile cam balkon, korkuluk, pergola, çardak (kameriye) ve benzerlerinin yapımı ile bölme duvar, bahçe duvarı, duvar kaplamaları, baca, saçak, çatı ve benzeri elemanların tamir ve riskli yapı olmadığı tespit edilen binanın enerji kimlik belgesi sınıfı en az "C" olacak şekilde bina kabuğunun yalıtımı ve pencere değişimi, binanın kendi ihtiyacı için olan ve taşıyıcı sistemi etkilemeyen güneş kaynaklı yenilenebilir enerji sistemlerinin uygulaması ruhsata tabi değildir. Enerji sistemlerinin uygulamasından önce uygulama projesi hazırlanır, ilgili idareye sunulur.
- (2) Bunlardan iskele kurmayı gerektirenler için iskele ve uygulamadaki fenni sorumluluğun mesleki yeterlilik sertifikalı uygulayıcı tarafından üstlenildiğine dair taahhütname ile birlikte 634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanunu uyarınca muvafakat alınması ve ilgili idareye yazılı olarak bildirilmesi şartıyla idarenin uygun görüşü ile yapılabilir.
- (3) Yapı ruhsatı başvurusu yapılan bir parselde, mimari projenin ilgili idaresince onaylanmasını müteakip, fenni mesul ve iş güvenliği sorumluluğu yetkili gerçek veya tüzel hukuk kişilerin üstlenilmesi, uygulamaların bir şantiye şefi tarafından yürütülmesi, yapı sahibi ve müteahhidi tarafından yapı ruhsatı alınmadan yapının

inşasına başlamayacağına dair noter taahhütnamesi verilmesi kaydıyla, ruhsatı veren idarenin uygun görüşü ile kazı izni verilebilir. (4) Ancak, kazı sahasında kazık, palplanş, istinat duvarı ve benzeri uygulamaların olması durumunda, bu yapıların projelerinin onaylanması ve ruhsatlandırılması zorunludur.	inşasına başlamayacağına dair noter taahhütnamesi verilmesi kaydıyla, ruhsatı veren idarenin uygun görüşü ile kazı izni verilebilir. (4) Ancak, kazı sahasında kazık, palplanş, istinat duvarı ve benzeri uygulamaların olması durumunda, bu yapıların projelerinin onaylanması ve ruhsatlandırılması zorunludur.
İstinat duvarları MADDE 61 – (1) Parsel içinde istinat duvarı yapılması gereken hallerde, Belediyenin ilgili biriminden istinat duvarı için, yanal yüzey alanı üzerinden ruhsat alınması mecburidir. Bu tür parsellerde yapılacak binalara istinat duvarı tamamlanmadan önce hiçbir şekilde kullanma izni verilmez.	İSTİNAT DUVARLARI MADDE: 61 (1) Parsel içinde istinat duvarı yapılması gereken hallerde, Belediyenin ilgili biriminden istinat duvarı için, yanal yüzey alanı üzerinden ruhsat alınması mecburidir. Bu tür parsellerde yapılacak binalara istinat duvarı tamamlanmadan önce hiçbir şekilde kullanma izni verilmez.
Muvakkat yapı MADDE 62 – (1) Uygulama imar planlarına göre tamamı veya bir kısmı umumi hizmetlere rastlayan yerler ile Kanunun 18'inci madde hükümleri tatbik olunmadan normal şartlarla yapı izni verilmeyen umumi hizmetlere ayrılan ve müracaat gününde 5 yıllık imar programına dâhil olmayan taşınmazlara, taşınmazın kamu eline geçişi sağlanıncaya kadar muvakkat yapı izni verilebilir. (2) İmar planlarında bulunup da, plana göre kapanması gereken yol ve çıkmaz sokak üzerinde bulunan gayrimenkullere, müracaat gününde 5 yıllık imar programına dâhil olmayan yerlerde muvakkat yapı izni verilebilir. (3) İmar yoluna mahreci bulunmayan ve komşu parsellerin yapılaşmış olması nedeniyle tevhit imkânı kalmayan parsellerde irtifakla imar yoluna geçiş hakkı bulunması şartıyla; muvakkat yapı yapılabilir. Ancak, bitişğinde bu parselde tevhit mümkün olan yapılaşmamış parseller bulunuyor ise bu parsel diğer parsellerden herhangi biri ile tevhit edilerek yola cephe kazandırılmadıkça diğer parsellere de izin verilmez. (4) Muvakkat yapı izni, ilgili idare encümeni kararıyla verilir. (5) Yapı tamamlandığında geçici yapı kullanma izin belgesi alınarak kullanılır. (6) Muvakkat yapı izinleri en fazla 10 yıllık süre için verilir. Uygulama imar planının tatbik olunmaması durumunda bu süre, plan tatbik oluncaya kadar kendiliğinden uzar. (7) Muvakkat yapıların, imar planına ve bulunduğu bölgenin özelliklerine göre hangi maksatla kullanılabileceği ilgili idare encümenince tayin ve tespit olunur.	MUVAKKAT YAPI MADDE: 62 (1) Uygulama imar planlarına göre tamamı veya bir kısmı umumi hizmetlere rastlayan yerler ile Kanunun 18'inci madde hükümleri tatbik olunmadan normal şartlarla yapı izni verilmeyen umumi hizmetlere ayrılan ve müracaat gününde 5 yıllık imar programına dâhil olmayan taşınmazlara, taşınmazın kamu eline geçişi sağlanıncaya kadar muvakkat yapı izni verilebilir. (2) İmar planlarında bulunup da, plana göre kapanması gereken yol ve çıkmaz sokak üzerinde bulunan gayrimenkullere, müracaat gününde 5 yıllık imar programına dâhil olmayan yerlerde muvakkat yapı izni verilebilir. (3) İmar yoluna mahreci bulunmayan ve komşu parsellerin yapılaşmış olması nedeniyle tevhit imkânı kalmayan parsellerde irtifakla imar yoluna geçiş hakkı bulunması şartıyla; muvakkat yapı yapılabilir. Ancak, bitişğinde bu parselde tevhit mümkün olan yapılaşmamış parseller bulunuyor ise bu parsel diğer parsellerden herhangi biri ile tevhit edilerek yola cephe kazandırılmadıkça diğer parsellere de izin verilmez. (4) Muvakkat yapı izni, ilgili idare encümeni kararıyla verilir. (5) Yapı tamamlandığında geçici yapı kullanma izin belgesi alınarak kullanılır. (6) Muvakkat yapı izinleri en fazla 10 yıllık süre için verilir. Uygulama imar planının tatbik olunmaması durumunda bu süre, plan tatbik oluncaya kadar kendiliğinden uzar. (7) Muvakkat yapıların, imar planına ve bulunduğu bölgenin özelliklerine göre hangi maksatla kullanılabileceği ilgili idare encümenince tayin ve tespit olunur.

(8) Yapı izni verilmeden önce; ilgili idare encümeni kararının tarih ve sayısı, muvakkatlık süresi, kullanım amacı ve gerekli yapılaşma bilgileri ile birlikte, tapu kaydına şerh edilmesi gereklidir. Muvakkatlık süresi, tapu kaydına şerh verildiği günden itibaren başlar.

(9) Yapı sahibince, muvakkat yapıyı, süresi sonunda veya imar planı tatbik olunduğunda ilgili idaresince tebliğ edildiği tarihten bir ay içerisinde yıkacağı ve maksadının dışında kullanmayacağı, hiçbir hak talebinde bulunmayacağı hususlarını içeren noter onaylı taahhütnamenin ilgili idaresine verilmeden muvakkat yapı izni düzenlenmez.

(10) Yasal süresi içinde yapı sahibince yıkılıp kaldırılmayan muvakkat yapılar ilgili idaresince yıkılarak kaldırılır. Yıkım masrafı % 20 fazlasıyla yapı sahibinden tahsil edilir.

(11) İmar planı ile kapanan yollarda, Kanunun ilgili hükümleri uygulanmadığı ve yapı yapılmasına müsait bir durum elde edilemediği takdirde, kamulaştırılincaya kadar sahiplerince olduğu gibi kullanılmaya devam olunur.

(12) Muvakkat yapıların mümkün mertebe sökülebilir malzemeden ve buna uygun bir sistemle inşa edilmesi esastır.

(13) Muvakkat yapılar tabii zeminden kotlandırılır.

(14) Muvakkat yapılarda bodrum kat düzenlenemez.

(15) İmar planlarıyla veya afet nedeniyle yapı yapılması yasaklanan alanlar ile bu Yönetmelikte izin verilen en düşük parsel genişliğini sağlamayan yerlerde muvakkat yapı yapılmasına izin verilmez.

(16) Muvakkat yapının toplam yapı inşaat alanı 250 m²'den, kat adedi 2'den ve bina yüksekliği 7.50 metreden fazla olamaz.

(17) Muvakkat yapılar hiçbir şekilde parsel sınırlarına 2.00 metreden fazla yaklaşamaz.

(8) Yapı izni verilmeden önce; ilgili idare encümeni kararının tarih ve sayısı, muvakkatlık süresi, kullanım amacı ve gerekli yapılaşma bilgileri ile birlikte, tapu kaydına şerh edilmesi gereklidir. Muvakkatlık süresi, tapu kaydına şerh verildiği günden itibaren başlar.

(9) Yapı sahibince, muvakkat yapıyı, süresi sonunda veya imar planı tatbik olunduğunda ilgili idaresince tebliğ edildiği tarihten bir ay içerisinde yıkacağı ve maksadının dışında kullanmayacağı, hiçbir hak talebinde bulunmayacağı hususlarını içeren noter onaylı taahhütnamenin ilgili idaresine verilmeden muvakkat yapı izni düzenlenmez.

(10) Yasal süresi içinde yapı sahibince yıkılıp kaldırılmayan muvakkat yapılar ilgili idaresince yıkılarak kaldırılır. Yıkım masrafı % 20 fazlasıyla yapı sahibinden tahsil edilir.

(11) İmar planı ile kapanan yollarda, Kanunun ilgili hükümleri uygulanmadığı ve yapı yapılmasına müsait bir durum elde edilemediği takdirde, kamulaştırılincaya kadar sahiplerince olduğu gibi kullanılmaya devam olunur.

(12) Muvakkat yapıların mümkün mertebe sökülebilir malzemeden ve buna uygun bir sistemle inşa edilmesi esastır.

(13) Muvakkat yapılar tabii zeminden kotlandırılır.

(14) Muvakkat yapılarda bodrum kat düzenlenemez.

(15) İmar planlarıyla veya afet nedeniyle yapı yapılması yasaklanan alanlar ile bu Yönetmelikte izin verilen en düşük parsel genişliğini sağlamayan yerlerde muvakkat yapı yapılmasına izin verilmez.

(16) Muvakkat yapının toplam yapı inşaat alanı 250 m²'den, kat adedi 2'den ve bina yüksekliği 7.50 metreden fazla olamaz.

Parselde mevcut bina ve/veya binaların bulunması durumunda; Bina ve/veya binaların inşaat alanları 250 m²'den küçük ise parselde toplam inşaat alanı 250 m²'yi geçmemek koşulu ile muvakkat inşaat ruhsatı verilebilir. Mevcut bina ve/veya binaların toplam inşaat alanı 250 m²'yi geçiyorsa muvakkat inşaat ruhsatı verilemez, ancak mevcut bina ve/veya binalar olduğu gibi kullanılmaya devam edilir.

(17) Muvakkat yapılar hiçbir şekilde parsel sınırlarına 2.00 metreden fazla yaklaşamaz.

Elektronik haberleşme istasyonları

Madde 63 –

(1) Kamuya ait umumi hizmet alanları ile ilgili idarelerin tasarrufu altındaki yol, otopark, yaya bölgesi gibi yerlerde kamu hizmetinin yürütülebilmesi ve iletişimin sürdürülebilmesi için gerekli tedbirler ile Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu'nun uygun görüşü

ELEKTRONİK HABERLEŞME İSTASYONLARI

Madde: 63

(1) Kamuya ait umumi hizmet alanları ile ilgili idarelerin tasarrufu altındaki yol, otopark, yaya bölgesi gibi yerlerde kamu hizmetinin yürütülebilmesi ve iletişimin sürdürülebilmesi için gerekli tedbirler ile Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu'nun uygun görüşü

alınmak suretiyle ruhsat alınmadan elektronik haberleşme istasyonu kurulabilir. (2) Özel mülkiyete tabi arsa ve binalarda, Kanunun proje, fenni mesuliyet ve cezai hükümleri saklı kalmak kaydıyla; Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu'nun uygun görüşü ile 5 yılda bir yenilenmek, 634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanunu'na göre kat maliklerinin muvafakatı alınmak, bina estetiğini, görünümünü ve silueti olumsuz etkilememek ve bina cephelerine 3.00 metreden fazla yaklaşmamak şartıyla yer seçim belgesi ile ayrıca ruhsat alınmadan elektronik haberleşme istasyonu kurulabilir. (3) Elektronik haberleşme istasyonları 5/11/2008 tarihli ve 5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu, 26/9/2011 tarihli ve 655 sayılı Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ve ilgili diğer mevzuata göre kuruluş izni verilen alanda ve imar planı kararı aranmaksızın kurulur. (4) Elektronik haberleşme istasyonlarının kurulabilmesi için, elektronik haberleşme hizmetinin gerekleri dikkate alınarak yer seçim belgesinin düzenlenmiş olması, yatayda ve düşeyde gerekli ve yeterli koruma mesafesinin bırakılması, koruyucu tedbirler alınması, tasarımının kent ve yapı estetiği ile uyumlu olması zorunludur. (5) Büyükşehir sınırları içerisinde, yer seçim belgesi vermeye ve ücretini almaya büyükşehir belediyeleri yetkilidir. (6) Uygulamalar Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu'nun sorumluluğunda yürütülür.	alınmak suretiyle ruhsat alınmadan elektronik haberleşme istasyonu kurulabilir. (2) Özel mülkiyete tabi arsa ve binalarda, Kanunun proje, fenni mesuliyet ve cezai hükümleri saklı kalmak kaydıyla; Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu'nun uygun görüşü ile 5 yılda bir yenilenmek, 634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanunu'na göre kat maliklerinin muvafakatı alınmak, bina estetiğini, görünümünü ve silueti olumsuz etkilememek ve bina cephelerine 3.00 metreden fazla yaklaşmamak şartıyla yer seçim belgesi ile ayrıca ruhsat alınmadan elektronik haberleşme istasyonu kurulabilir. (3) Elektronik haberleşme istasyonları 5/11/2008 tarihli ve 5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu, 26/9/2011 tarihli ve 655 sayılı Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ve ilgili diğer mevzuata göre kuruluş izni verilen alanda ve imar planı kararı aranmaksızın kurulur. (4) Elektronik haberleşme istasyonlarının kurulabilmesi için, elektronik haberleşme hizmetinin gerekleri dikkate alınarak yer seçim belgesinin düzenlenmiş olması, yatayda ve düşeyde gerekli ve yeterli koruma mesafesinin bırakılması, koruyucu tedbirler alınması, tasarımının kent ve yapı estetiği ile uyumlu olması zorunludur. (5) Büyükşehir sınırları içerisinde, yer seçim belgesi vermeye ve ücretini almaya büyükşehir belediyeleri yetkilidir. (6) Uygulamalar Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu'nun sorumluluğunda yürütülür.
Şantiye binaları Madde 64 – (1) Lüzum ve ihtiyaca göre belirli bir süre içinde yapılıp yıkılması gereken şantiye binaları bu Yönetmelikte belirlenen ölçülere tabi değildir. Şantiye binaları, yapı ruhsatı alınan parsellerde yapılabilir. Şantiye binası için ayrıca yapı ruhsat aranmaz. Ancak şantiye binasının inşaat tamamlandıktan sonra kullanılabilmesi için, şantiye binasına plan ve mevzuat kapsamında yapı ruhsatı ve yapı kullanma izni düzenlenmesi şarttır. Aksi halde şantiye binası yıktırılmadan esas binaya yapı kullanma izni düzenlenemez.	ŞANTIYE BİNALARI Madde: 64 (1) Lüzum ve ihtiyaca göre belirli bir süre içinde yapılıp yıkılması gereken şantiye binaları bu Yönetmelikte belirlenen ölçülere tabi değildir. Şantiye binaları, yapı ruhsatı alınan parsellerde yapılabilir. Şantiye binası için ayrıca yapı ruhsat aranmaz. Ancak şantiye binasının inşaat tamamlandıktan sonra kullanılabilmesi için, şantiye binasına plan ve mevzuat kapsamında yapı ruhsatı ve yapı kullanma izni düzenlenmesi şarttır. Aksi halde şantiye binası yıktırılmadan esas binaya yapı kullanma izni düzenlenemez.
Yıkım ruhsatı Madde 65 – (1) Bir parseldeki yapının maliklerince yıkılmak istenmesi durumunda, yıkılacak yapının tahliye edildiğine ve elektrik, su ve doğalgaz hizmetlerinin kapatıldığına dair ilgili kurum ve kuruluşlardan alınmış	YIKIM RUHSATI Madde: 65 (1) Bir parseldeki yapının maliklerince yıkılmak istenmesi durumunda, yıkılacak yapının tahliye edildiğine ve elektrik, su ve doğalgaz hizmetlerinin kapatıldığına dair ilgili kurum ve kuruluşlardan alınmış

belgelerin sunulmasına ve yıkım sorumlusu olarak statik fenni mesulün belirlenmesine istinaden ilgili idarece yıkım ruhsatı düzenlenir.	belgelerin sunulmasına ve yıkım sorumlusu olarak statik fenni mesulün belirlenmesine istinaden ilgili idarece yıkım ruhsatı düzenlenir.
Yapı Kullanma İzni Madde 66 – (1) Yapı tamamlandığında tamamının veya kısmen kullanılması mümkün kısımları tamamlandığında bu kısımlarının kullanılabilmesi için, yapı ruhsatını veren ilgili idareden izin alınması zorunludur. Bu iznin alınması için ilgili idareye yapılan başvuru dilekçesi ekinde, fenni mesullerin veya yapı denetim kuruluşlarının yapının ruhsat eki projelerine, fen ve sağlık kurallarına uygun olarak yapılıp yapılmadığını, mevzuata uygun malzeme kullanılıp kullanılmadığını belirten raporları, yetki belgesini haiz mimar, mühendis veya kuruluşlarca tanzim edilen enerji kimlik belgesi ile yapıya ilişkin fotoğrafları yer alır. (2) İlgili idareler, yapı kullanma izni işlemlerinde; uydu antenleri ve diğer haberleşme antenleri ile telefon, televizyon, kablo tv ve internet gibi, sesli ve görüntülü haberleşme ve iletişim sistemlerine dair tesisatı, kullanıcıların aynı hizmeti aynı anda farklı kuruluşlardan sağlanmasına imkân veren çoklu sisteme uygun olarak ve görüntü ve haberleşme kirliliğine yol açmayacak şekilde tesis edilip edilmediğini, ticari binalarda standartlara uygun ve görüntü kirliliğine yol açmayacak şekilde tabela yeri bırakılıp bırakılmadığını, binalarda usulüne uygun atık ayrıştırma bacası yapılıp yapılmadığını, ilgili mevzuatına uygun olarak yenilenebilir enerji kaynaklarından faydalanılıp faydalanılmadığını, sitelerde gri su toplama havuzu, dış güvenlik kamerası tesisatı ve benzeri önlemlerin alınıp alınmadığını varsa projesini de dikkate alarak denetlemek zorundadır. (3) Mal sahibinin müracaatı üzerine ruhsat vermeye yetkili idare, yapının ruhsat ve eklerine, fen ve sağlık kurallarına uygun olarak tamamlanıp tamamlanmadığını, TSE standartlarına uygun malzeme kullanılıp kullanılmadığını belirler. (4) Yapının mevzuata uygun bulunması halinde, 30 gün içinde yapı kullanma izin belgesi düzenlenir. Aksi halde, eksikliklerinin tamamlanarak yapının mevzuata uygun hale getirilmesi istenir. Eksikliklerin tamamlanmasından sonra, aynı süreç izlenerek yapı kullanma izin belgesi düzenlenip, yapı kullanma izni verilir. Yapı kullanma izin belgesinin birer örneği, mal sahibi ve/veya sahiplerine, yapının müteahhidine, proje müelliflerine ve fenni mesullere verilir. (5) Yapının kısmen kullanılması mümkün olan kısımlarına yapı kullanma izni düzenlenebilmesi için, bu	YAPI KULLANMA İZNI Madde: 66 (1) Yapı tamamlandığında tamamının veya kısmen kullanılması mümkün kısımları tamamlandığında bu kısımlarının kullanılabilmesi için, yapı ruhsatını veren ilgili idareden izin alınması zorunludur. Bu iznin alınması için ilgili idareye yapılan başvuru dilekçesi ekinde, fenni mesullerin veya yapı denetim kuruluşlarının yapının ruhsat eki projelerine, fen ve sağlık kurallarına uygun olarak yapılıp yapılmadığını, mevzuata uygun malzeme kullanılıp kullanılmadığını belirten raporları, yetki belgesini haiz mimar, mühendis veya kuruluşlarca tanzim edilen enerji kimlik belgesi ile yapıya ilişkin fotoğrafları yer alır. (2) İlgili idareler, yapı kullanma izni işlemlerinde; uydu antenleri ve diğer haberleşme antenleri ile telefon, televizyon, kablo tv ve internet gibi, sesli ve görüntülü haberleşme ve iletişim sistemlerine dair tesisatı, kullanıcıların aynı hizmeti aynı anda farklı kuruluşlardan sağlanmasına imkân veren çoklu sisteme uygun olarak ve görüntü ve haberleşme kirliliğine yol açmayacak şekilde tesis edilip edilmediğini, ticari binalarda standartlara uygun ve görüntü kirliliğine yol açmayacak şekilde tabela yeri bırakılıp bırakılmadığını, binalarda usulüne uygun atık ayrıştırma bacası yapılıp yapılmadığını, ilgili mevzuatına uygun olarak yenilenebilir enerji kaynaklarından faydalanılıp faydalanılmadığını, sitelerde gri su toplama havuzu, dış güvenlik kamerası tesisatı ve benzeri önlemlerin alınıp alınmadığını varsa projesini de dikkate alarak denetlemek zorundadır. (3) Mal sahibinin müracaatı üzerine ruhsat vermeye yetkili idare, yapının ruhsat ve eklerine, fen ve sağlık kurallarına uygun olarak tamamlanıp tamamlanmadığını, TSE standartlarına uygun malzeme kullanılıp kullanılmadığını belirler. (4) Yapının mevzuata uygun bulunması halinde, 30 gün içinde yapı kullanma izin belgesi düzenlenir. Aksi halde, eksikliklerinin tamamlanarak yapının mevzuata uygun hale getirilmesi istenir. Eksikliklerin tamamlanmasından sonra, aynı süreç izlenerek yapı kullanma izin belgesi düzenlenip, yapı kullanma izni verilir. Yapı kullanma izin belgesinin birer örneği, mal sahibi ve/veya sahiplerine, yapının müteahhidine, proje müelliflerine ve fenni mesullere verilir. (5) Yapının kısmen kullanılması mümkün olan kısımlarına yapı kullanma izni düzenlenebilmesi için, bu

bölümlere hizmet veren ortak kullanım alanlarının tamamlanmış ve kullanılabilir olması ve yapıda mevzuata aykırılığın bulunmaması şarttır.

Yapıda kalan son bağımsız bölümlere yapı kullanma izin belgesi düzenlenirken, kısmi olarak değil, yapının tamamı için yapı kullanma izin belgesi düzenlenmesi gerekir.

(6) Yapı kullanma izninin verildiği tarih, yapının tamamlandığı tarihtir. 5 yıllık ruhsat süresi içinde yapı kullanma izninin düzenlenmesi gerekir. Aksi halde, bu Yönetmeliğin 55'inci maddesindeki hükümler uygulanır.

(7) Kullanma izni verilmeyen ve alınmayan yapılar elektrik, su, kanalizasyon, haberleşme ve benzeri hizmetlerden ve tesislerden faydalanamazlar. Bu hizmetlerden yararlanılması durumunda hizmeti veren idare sorumludur. Kısmi yapı kullanma iznine bağlanan yapının yalnızca bu bölümleri bu hizmetlerden yararlandırılır.

(8) Mücavir alan dışında kalan ve yapı inşaat alanı 1000 m²'den az olan binalar hariç diğer binalarda binanın enerji performansını değiştirecek her türlü tadilatın sonunda binanın enerji performansını ortaya koyan enerji kimlik belgesinin yeniden düzenlenmesi zorunludur. Enerji kimlik belgesi düzenlenmemiş binalarda yapılacak tadilatlar ve ruhsata tabi olmasına rağmen ruhsat alınmaksızın inşa edilen yapılara Kanunun 32'nci maddesi kapsamındaki ruhsat ve yapı kullanma izni işlemlerinde de enerji kimlik belgesi düzenlenmesi şarttır.

(9) Merkezi ısıtma sistemine sahip binaların ısıtma tesisatı projelerinde termostatik vanalar, oda termostatları ve sıcaklık sensörleri gibi merkezi veya lokal ısı veya sıcaklık kontrol cihazları ile projenin gereğine göre ısı sayaçları veya ısı ölçer gibi ısınma maliyetlerinin ısı kullanım miktarına bağlı olarak paylaşımını sağlayan sistemlere yer verilmesi zorunlu olup, buna aykırı olarak hazırlanan projeler ilgili mercilerce onaylanmaz, yapı ruhsatı ve yapı kullanma izni verilmez. Bu sistemlerin tesis edilmediği merkezi ısıtma sistemine sahip mevcut binalarda 58'inci madde kapsamında ilgili mühendislerce; binanın tesisatlarının ve enerji performansının, bu sistemin kurulmasına uygun olup olmadığına ve fen ve sağlık kurallarına uygunluğuna dair rapor düzenlenmeden uygun hale getirilmesine ve bu sistemin kurulmasına ilişkin tesisat projeleri hazırlanarak ilgili idarelerce onaylanmadan bu amaçla yapılacak tadilat ruhsatı talepleri karşılanmaz. Bireysel ısınma sisteminden merkezi ısıtma sistemine dönüştürülen binalarda da bu hüküm uygulanır. Bu işlerin yaptırılmasında 634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanunu

bölümlere hizmet veren ortak kullanım alanlarının tamamlanmış ve kullanılabilir olması ve yapıda mevzuata aykırılığın bulunmaması şarttır.

Yapıda kalan son bağımsız bölümlere yapı kullanma izin belgesi düzenlenirken, kısmi olarak değil, yapının tamamı için yapı kullanma izin belgesi düzenlenmesi gerekir.

(6) Yapı kullanma izninin verildiği tarih, yapının tamamlandığı tarihtir. 5 yıllık ruhsat süresi içinde yapı kullanma izninin düzenlenmesi gerekir. Aksi halde, bu Yönetmeliğin 55'inci maddesindeki hükümler uygulanır.

(7) Kullanma izni verilmeyen ve alınmayan yapılar elektrik, su, kanalizasyon, haberleşme ve benzeri hizmetlerden ve tesislerden faydalanamazlar. Bu hizmetlerden yararlanılması durumunda hizmeti veren idare sorumludur. Kısmi yapı kullanma iznine bağlanan yapının yalnızca bu bölümleri bu hizmetlerden yararlandırılır.

(8) Mücavir alan dışında kalan ve yapı inşaat alanı 1000 m²'den az olan binalar hariç diğer binalarda binanın enerji performansını değiştirecek her türlü tadilatın sonunda binanın enerji performansını ortaya koyan enerji kimlik belgesinin yeniden düzenlenmesi zorunludur. Enerji kimlik belgesi düzenlenmemiş binalarda yapılacak tadilatlar ve ruhsata tabi olmasına rağmen ruhsat alınmaksızın inşa edilen yapılara Kanunun 32'nci maddesi kapsamındaki ruhsat ve yapı kullanma izni işlemlerinde de enerji kimlik belgesi düzenlenmesi şarttır.

(9) Merkezi ısıtma sistemine sahip binaların ısıtma tesisatı projelerinde termostatik vanalar, oda termostatları ve sıcaklık sensörleri gibi merkezi veya lokal ısı veya sıcaklık kontrol cihazları ile projenin gereğine göre ısı sayaçları veya ısı ölçer gibi ısınma maliyetlerinin ısı kullanım miktarına bağlı olarak paylaşımını sağlayan sistemlere yer verilmesi zorunlu olup, buna aykırı olarak hazırlanan projeler ilgili mercilerce onaylanmaz, yapı ruhsatı ve yapı kullanma izni verilmez. Bu sistemlerin tesis edilmediği merkezi ısıtma sistemine sahip mevcut binalarda 58'inci madde kapsamında ilgili mühendislerce; binanın tesisatlarının ve enerji performansının, bu sistemin kurulmasına uygun olup olmadığına ve fen ve sağlık kurallarına uygunluğuna dair rapor düzenlenmeden uygun hale getirilmesine ve bu sistemin kurulmasına ilişkin tesisat projeleri hazırlanarak ilgili idarelerce onaylanmadan bu amaçla yapılacak tadilat ruhsatı talepleri karşılanmaz. Bireysel ısınma sisteminden merkezi ısıtma sistemine dönüştürülen binalarda da bu hüküm uygulanır. Bu işlerin yaptırılmasında 634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanunu

hükümleri çerçevesinde bina veya toplu yapı kat malikleri kurulu yetkili ve sorumludur. (10) Bir parselde birden fazla bina bulunması halinde, bir kısım binalarda ruhsat eki projelerine aykırılıkların bulunması, aykırılık içermeyen binalara kısmi yapı kullanma izin belgesi düzenlenmesine engel değildir. (11) Yapı, ruhsat ve eki projelere uygun olarak tamamlandığında yapı kullanma izni düzenlenmesi aşamasında tüm parsel maliklerinin muvafakati aranmaz. (12) Yapının ruhsat ve eki projelerine uygun olarak yasal süresi içinde tamamlandığı ilgili idare tarafından fenni mesuller ve yapı sahibi ile birlikte belgelenmiş ise, yapı kullanma izin belgesi düzenlenmeden önce yapı müteahhidinin, şantiye şefinin, mimari proje müellifinin vefat etmesi, mahkûmiyet ve benzeri nedenlerle kendisine ulaşamadığı veya yapının yapı kullanma izni almasına engel haklı bir gerekçe göstermeksizin imzadan imtina ettiği durumlarda; yapı kullanma izin belgesinde ilgili bölümlere yapı müteahhidinin, şantiye şefinin, mimari proje müellifinin bilgileri kaydedilerek imzaları olmadan yapı kullanma izin belgesi düzenlenebilir. Bu durumda daha önce ilgili idare tarafından verilmiş iskâna uygunluk raporu, süresi içinde yapılan yapı kullanma izin belgesi başvurusuna ilişkin belgeler, ilgililere ulaşamadığına dair belgeler ve bunlarla yapılan sözleşmeler ruhsat dosyasında bulunmalıdır. Yapı kullanma izin belgesinde müteahhidin, şantiye şefinin, mimari proje müellifinin imzasının bulunmaması, sorumluluklarını ortadan kaldırmaz.	hükümleri çerçevesinde bina veya toplu yapı kat malikleri kurulu yetkili ve sorumludur. (10) Bir parselde birden fazla bina bulunması halinde, bir kısım binalarda ruhsat eki projelerine aykırılıkların bulunması, aykırılık içermeyen binalara kısmi yapı kullanma izin belgesi düzenlenmesine engel değildir. (11) Yapı, ruhsat ve eki projelere uygun olarak tamamlandığında yapı kullanma izni düzenlenmesi aşamasında tüm parsel maliklerinin muvafakati aranmaz. (12) Yapının ruhsat ve eki projelerine uygun olarak yasal süresi içinde tamamlandığı ilgili idare tarafından fenni mesuller ve yapı sahibi ile birlikte belgelenmiş ise, yapı kullanma izin belgesi düzenlenmeden önce yapı müteahhidinin, şantiye şefinin, mimari proje müellifinin vefat etmesi, mahkûmiyet ve benzeri nedenlerle kendisine ulaşamadığı veya yapının yapı kullanma izni almasına engel haklı bir gerekçe göstermeksizin imzadan imtina ettiği durumlarda; yapı kullanma izin belgesinde ilgili bölümlere yapı müteahhidinin, şantiye şefinin, mimari proje müellifinin bilgileri kaydedilerek imzaları olmadan yapı kullanma izin belgesi düzenlenebilir. Bu durumda daha önce ilgili idare tarafından verilmiş iskâna uygunluk raporu, süresi içinde yapılan yapı kullanma izin belgesi başvurusuna ilişkin belgeler, ilgililere ulaşamadığına dair belgeler ve bunlarla yapılan sözleşmeler ruhsat dosyasında bulunmalıdır. Yapı kullanma izin belgesinde müteahhidin, şantiye şefinin, mimari proje müellifinin imzasının bulunmaması, sorumluluklarını ortadan kaldırmaz. (13) Ruhsat ve eklerine uygun olarak tamamlanmasına rağmen ruhsat süresi içinde yapı kullanma izni düzenlenmemesi nedeniyle ruhsatı hükümsüz hale gelen yapılara, denetimi yapan fenni mesul mimar ve mühendisler veya yapı denetim kuruluşları tarafından denetim raporu hazırlanmak ve ilgili idare tarafından dosyasında ve yerinde, inceleme ve tespit yapılmak koşuluyla yeniden ruhsat düzenlenmeksizin yapı kullanma izin belgesi verilir. Mevcut yapılarla ilgili özel bir hüküm getirilmeden imar planı değişikliği yapılan alanda kalan yapılar da ilk ruhsat alındığı tarihteki plan hükümleri dikkate alınmak suretiyle bu hükme tabidir.
Yapı kullanma izinlerinde başvuru sahibinden bilgi ve belge istenmesine ilişkin esaslar MADDE 67 – (1) Yapı kullanma izinlerine ilişkin başvurularda, başvuru sahibinin dilekçesi veya idare tarafından hazırlanmış matbu form ile yapının ruhsat ve eklerine uygun olduğu ve kullanılmasında fen bakımından	YAPI KULLANMA İZİNLERİNDE BAŞVURU SAHİBİNDEN BİLGİ VE BELGE İSTENMESİNE İLİŞKİN ESASLAR MADDE: 67 (1) Yapı kullanma izinlerine ilişkin başvurularda, başvuru sahibinin dilekçesi veya idare tarafından hazırlanmış matbu form ile yapının ruhsat ve eklerine uygun olduğu ve kullanılmasında fen bakımından

mahsur görülmediğine ilişkin fenni mesul veya yapı denetim kuruluşu raporları dışında herhangi bir belge istenmez.

(2) Yapı kullanma izni vermeye yetkili idarenin görevi gereği kendisinde bulunan bilgi ve belgeler ile daha önce başvuru sahibinden alınarak kurum kayıtlarına aktarılan ve değişmediği başvuru sahibi tarafından beyan edilen belgeler yeniden istenmez.

(3) Diğer idarelerin elektronik ortamda paylaşım açtığı bilgi ve belgeler, başvuru sahibinden istenmez. Ancak, bu bilgi ve belgelere kolayca erişim için gerekli bilgiler istenebilir.

(4) Yapı ruhsatına ilişkin bilgilerin Kimlik Paylaşım Sisteminde (KPS) bulunması halinde söz konusu bilgiler buradan temin edilir. KPS üzerinden erişilebilen bilgiler yapı sahipleri veya vekillerinden istenmez.

(5) Yapı kullanma izin belgesi verilmesine ilişkin işlemler sırasında ilgili yapıya ait numarataj veya kanal bağlantısı yapılmasına ilişkin bilgilere ihtiyaç duyulması halinde bu bilgiler belediyelerin numarataj veya kanal işlemlerinden sorumlu birim veya kurumları tarafından ilgili idareye elektronik ortamda sunulur.

(6) Başvuru sahiplerinden numarataj veya kanal işlemlerine ilişkin belge istenmez. Belediyelerin numarataj ve kanal işlemlerinden sorumlu birim veya kurumları söz konusu bilgileri elektronik ortamda kayıt altına almakla ve yapı kullanma izni vermeye yetkili idarelerle paylaşmakla yükümlüdür.

(7) Yapı kullanma izni vermeye yetkili idarece, başvuru sahibinden kullanılan malzemenin irsaliye ve faturası, doğalgaz uygunluk belgesi, yangın güvenlik (itfaiye) raporu, sığınak raporu, emlak alım vergisi, ilişik kesme belgesi, yapı denetim kuruluşu tarafından gerçekleştirilen temel, toprak ve ısı yalıtım vizeleri başta olmak üzere herhangi bir vize işlemi için ilgili idarece hazırlanacak onay belgesi, çevre düzenine ilişkin yazı, işgaliye borcu olmadığına ilişkin yazı, vergi dairelerinden vergi borcu olmadığına ilişkin belge, belediye tarafından alınan vergi ve harçların makbuzları ve buna benzer belgeler istenmez.

(8) İlgili idareler, bu maddede yapı kullanma izin belgesi için öngörülen elektronik ortamda veri paylaşımına ilişkin tedbirleri almak ve bu verileri yapı kullanma izni vermeye yetkili idarelerin erişimine açmakla yükümlüdür.

Mimari estetik komisyonları

MADDE 68 –

(1) Bu Yönetmelik esaslarına göre kurulan komisyonun çalışma usul ve esasları idarece belirlenir.

mahsur görülmediğine ilişkin fenni mesul veya yapı denetim kuruluşu raporları dışında herhangi bir belge istenmez.

(2) Yapı kullanma izni vermeye yetkili idarenin görevi gereği kendisinde bulunan bilgi ve belgeler ile daha önce başvuru sahibinden alınarak kurum kayıtlarına aktarılan ve değişmediği başvuru sahibi tarafından beyan edilen belgeler yeniden istenmez.

(3) Diğer idarelerin elektronik ortamda paylaşım açtığı bilgi ve belgeler, başvuru sahibinden istenmez. Ancak, bu bilgi ve belgelere kolayca erişim için gerekli bilgiler istenebilir.

(4) Yapı ruhsatına ilişkin bilgilerin Kimlik Paylaşım Sisteminde (KPS) bulunması halinde söz konusu bilgiler buradan temin edilir. KPS üzerinden erişilebilen bilgiler yapı sahipleri veya vekillerinden istenmez.

(5) Yapı kullanma izin belgesi verilmesine ilişkin işlemler sırasında ilgili yapıya ait numarataj veya kanal bağlantısı yapılmasına ilişkin bilgilere ihtiyaç duyulması halinde bu bilgiler belediyelerin numarataj veya kanal işlemlerinden sorumlu birim veya kurumları tarafından ilgili idareye elektronik ortamda sunulur.

(6) Başvuru sahiplerinden numarataj veya kanal işlemlerine ilişkin belge istenmez. Belediyelerin numarataj ve kanal işlemlerinden sorumlu birim veya kurumları söz konusu bilgileri elektronik ortamda kayıt altına almakla ve yapı kullanma izni vermeye yetkili idarelerle paylaşmakla yükümlüdür.

(7) Yapı kullanma izni vermeye yetkili idarece, başvuru sahibinden kullanılan malzemenin irsaliye ve faturası, doğalgaz uygunluk belgesi, yangın güvenlik (itfaiye) raporu, sığınak raporu, emlak alım vergisi, ilişik kesme belgesi, yapı denetim kuruluşu tarafından gerçekleştirilen temel, toprak ve ısı yalıtım vizeleri başta olmak üzere herhangi bir vize işlemi için ilgili idarece hazırlanacak onay belgesi, çevre düzenine ilişkin yazı, işgaliye borcu olmadığına ilişkin yazı, vergi dairelerinden vergi borcu olmadığına ilişkin belge, belediye tarafından alınan vergi ve harçların makbuzları ve buna benzer belgeler istenmez.

(8) İlgili idareler, bu maddede yapı kullanma izin belgesi için öngörülen elektronik ortamda veri paylaşımına ilişkin tedbirleri almak ve bu verileri yapı kullanma izni vermeye yetkili idarelerin erişimine açmakla yükümlüdür.

MİMARİ ESTETİK KOMİSYONLARI

MADDE: 68

(1) İmar Planlarında açıklanmamış ve bu Yönetmelikte de yer almamış hususlarda, ilgili idareler, uygun gördüğü yerlerde, mahallin ve çevrenin özelliklerine

(2) Bakanlıkça düzenlenen yapı ruhsatlarına ilişkin işlemlerde, Valilik onayı ile müdürlükler bünyesinde oluşturulan mimari estetik komisyonları görev yapar.

(3) Komisyon en az 3 üye ile toplanır, oyçokluğu ile karar alınır.

(4) Komisyon idare bünyesindeki mimar, peyzaj mimarı, mimarlık tarihçisi, sanat tarihçisi, inşaat mühendisi, çevre mühendisi, şehir plancısı, harita mühendisinden oluşabilir.

(5) Komisyonun gündemi ilgili idarece belirlenir ve Komisyon başkanı idare tarafından görevlendirilir.

(6) Komisyonca özgün fikir ifade etmediği karara bağlanan projelerde farklı bir müellif tarafından yapılacak değişikliklerde bütün sorumluluk değişiklik projesini yaptıranlar ve projeyi hazırlayan müelliflerde olmak üzere idarelerce ayrıca önceki müelliflerin görüşü aranmaz.

(7) **Komisyon;** Büyükşehirlerde Büyükşehir Belediyeleri ve Büyükşehir Belediyesi'nin 5216 sayılı Kanundan gelen yetkileri saklı kalmak kaydıyla ilçe belediyeleri, Büyükşehir olmayan illerde il, ilçe belediyeleri ve organize sanayi bölge müdürlükleri hariç ilgili diğer idareler bünyesinde kurulur.

(8) Eser sözleşmesinde işleme izin verilen projeler ile komisyonca özgün fikir ifade ettiği, ancak eserin bütünlüğünü bozmadığı ve estetik görünümünü değiştirmedığı karara bağlanan projelerde yapılacak tadilatların, ilk müellif tarafından talep edilebilecek telif ücreti; proje sözleşmesinde belirlenen veya fatura edilen bedelin, sözleşmede belirlenmemesi veya fatura edilmemesi halinde ilgili meslek odasınca belirlenen mimari proje asgari hizmet bedelinin, tamamlanan yapılarda % 20'sini, inşaatı süren yapılarda ise % 15'ini geçemez.

(9) Kamu kurum ve kuruluşlarınca birbirinden farklı konut, eğitim, sağlık, güvenlik ve sanayi tesisi gibi yatırımlara ilişkin hazırlanan tip projelerin fikir ve sanat eseri telif hakkı, ilgili kamu kurum ve kuruluşuna aittir.

göre yapılar arasında uyum sağlamak, güzel bir görünüm elde etmek amacı ile rengi, çatı ve cephe kaplaması ile yapıların estetiğine ilişkin kararlar almaya, kurallar getirmeye ve bu konu ile ilgili komisyon kurmaya yetkilidir. Bu Yönetmelik esaslarına göre Kurulan komisyonun çalışma usul ve esasları idarece belirlenir.

(2) Bakanlıkça düzenlenen yapı ruhsatlarına ilişkin işlemlerde, Valilik onayı ile müdürlükler bünyesinde oluşturulan mimari estetik komisyonları görev yapar.

(3) Komisyon en az 5 üye ile toplanır, oyçokluğu ile karar alınır.

(4) Komisyon, **en az 3 üyesi kamu kuruluşları ile üniversitelerden, 4 üyesi ilgili meslek odalarından olmak üzere** mimar, peyzaj mimarı, mimarlık tarihçisi, sanat tarihçisi, inşaat mühendisi, çevre mühendisi, şehir plancısı, harita mühendisinden oluşabilir.

(5) Komisyonun gündemi ilgili idarece belirlenir ve Komisyon başkanı idare tarafından görevlendirilir.

(6) Komisyonca özgün fikir ifade etmediği karara bağlanan projelerde farklı bir müellif tarafından yapılacak değişikliklerde bütün sorumluluk değişiklik projesini yaptıranlar ve projeyi hazırlayan müelliflerde olmak üzere idarelerce ayrıca önceki müelliflerin görüşü aranmaz.

(7) **Komisyon;** Büyükşehirlerde Büyükşehir Belediyeleri ve Büyükşehir Belediyesi'nin 5216 sayılı Kanundan gelen yetkileri saklı kalmak kaydıyla ilçe belediyeleri, Büyükşehir olmayan illerde il, ilçe belediyeleri ve organize sanayi bölge müdürlükleri hariç ilgili diğer idareler bünyesinde kurulur.

(8) Eser sözleşmesinde işleme izin verilen projeler ile komisyonca özgün fikir ifade ettiği, ancak eserin bütünlüğünü bozmadığı ve estetik görünümünü değiştirmedığı karara bağlanan projelerde yapılacak tadilatların, ilk müellif tarafından talep edilebilecek telif ücreti; proje sözleşmesinde belirlenen veya fatura edilen bedelin, sözleşmede belirlenmemesi veya fatura edilmemesi halinde ilgili meslek odasınca belirlenen mimari proje asgari hizmet bedelinin, tamamlanan yapılarda % 20'sini, inşaatı süren yapılarda ise % 15'ini geçemez.

(9) Kamu kurum ve kuruluşlarınca birbirinden farklı konut, eğitim, sağlık, güvenlik ve sanayi tesisi gibi yatırımlara ilişkin hazırlanan tip projelerin fikir ve sanat eseri telif hakkı, ilgili kamu kurum ve kuruluşuna aittir.

Belirli bir plan ve proje bütünü kapsamında olmayıp birbirinden farklı ve belirsiz parseller için inşa edileceği bölge ve alan dikkate alınmaksızın hazırlanan; konut, eğitim, sağlık, güvenlik ve sanayi tesisi gibi yatırımlara ilişkin tip projeler özgün fikir ifade eden eser olarak

(10) Bu Yönetmelik kapsamında müellif ile akdedilen proje sözleşmesinde fikir ve sanat eseri telif hakkının devrine ilişkin hüküm yer almak zorundadır. Sözleşme olmadığı veya sözleşmede herhangi bir hükmün yer almadığı takdirde, müellifin fikir ve sanat eseri telif hakkından feragat ettiği varsayılır. (11) Umumî binaların mimari estetik komisyonunca fonksiyonu ve özelliği gereği farklılık arz ettiğine dair karar altına alınanları ile sanayi bölgelerindeki yapı ve tesisler, planda belirlenen veya planda belirlenmemişse bu Yönetmeliğin bina yükseklikleri hakkındaki kayıtlarına ve bu Yönetmelikte benzer binalar için yer verilenler dışında kalan iç ölçülere tabi değildir. (12) Komisyon tarafından getirilecek kurallar engellilerin ulaşılabilirliğini engelleyemez.	 kabul edilmez. (10) Bu Yönetmelik kapsamında müellif ile akdedilen proje sözleşmesinde fikir ve sanat eseri telif hakkının devrine ilişkin hüküm yer almak zorundadır. Sözleşme olmadığı veya sözleşmede herhangi bir hükmün yer almadığı takdirde, müellifin fikir ve sanat eseri telif hakkından feragat ettiği varsayılır. (11) Umumî binaların mimari estetik komisyonunca fonksiyonu ve özelliği gereği farklılık arz ettiğine dair karar altına alınanları ile sanayi bölgelerindeki yapı ve tesisler, planda belirlenen veya planda belirlenmemişse bu Yönetmeliğin bina yükseklikleri hakkındaki kayıtlarına ve bu Yönetmelikte benzer binalar için yer verilenler dışında kalan iç ölçülere tabi değildir. (12) Komisyon tarafından getirilecek kurallar engellilerin ulaşılabilirliğini engelleyemez.
YEDİNCİ BÖLÜM Denetime Dair Hükümler	YEDİNCİ BÖLÜM DENETİME DAİR HÜKÜMLER
Bakanlığın denetim yetkisi Madde 69 – (1) Bakanlık; ilgili idareler, kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişiler tarafından yapılan veya onaylanan mekânsal planları, harita ve parselasyon planlarını, etüt ve projeleri, yapı ruhsatı ve yapı kullanma izin belgelerini, enerji kimlik belgelerini incelemeye, varsa tespit edilen mevzuata aykırılıkları süre vererek verilen süre içinde düzeltmek üzere ilgili idarelere veya kamu kurum ve kuruluşlarına bildirmeye yetkilidir. (2) İlgililer tarafından birinci fıkrada sayılan belgelerdeki mevzuata aykırılıklar Bakanlıkça belirtildiği şekilde giderilerek Kanuna uygun hale getirilmezse Bakanlık bu belgelerdeki aykırılıkları gidererek mevzuata uygun hale getirmeye yönelik değişiklik yapmaya ve onaylamaya yetkilidir. (3) Bakanlık yapı ruhsatı alınarak inşa edilen yapıları ve bu yapılarda kullanılan yapı malzemelerini standartlara uygunluk bakımından denetlemeye yetkilidir. (4) Bakanlıkça yapılan denetim sonucunda ruhsat ve eklerine aykırı olduğu veya standartlara aykırı yapı malzemesi kullanıldığı tespit olunan yapılar, Kanunun 32’nci maddesi kapsamında işlem tesis edilmek üzere ve süre verilerek ilgili idareye bildirilir. (5) İlgili idarelerce, verilen süre içinde yapı tatil tutanağı tanzim edilmez ve yapı mühürlenmez ise veya Kanunda belirtilen süre içinde yapı mevzuata uygun hale getirilmez ise Bakanlık mevzuata aykırı yapılar hakkında Kanunun 32’nci maddesine göre işlem tesis	BAKANLIĞIN DENETİM YETKİSİ Madde: 69 (1) Bakanlık; ilgili idareler, kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişiler tarafından yapılan veya onaylanan mekânsal planları, harita ve parselasyon planlarını, etüt ve projeleri, yapı ruhsatı ve yapı kullanma izin belgelerini, enerji kimlik belgelerini incelemeye, varsa tespit edilen mevzuata aykırılıkları süre vererek verilen süre içinde düzeltmek üzere ilgili idarelere veya kamu kurum ve kuruluşlarına bildirmeye yetkilidir. (2) İlgililer tarafından birinci fıkrada sayılan belgelerdeki mevzuata aykırılıklar Bakanlıkça belirtildiği şekilde giderilerek Kanuna uygun hale getirilmezse Bakanlık bu belgelerdeki aykırılıkları gidererek mevzuata uygun hale getirmeye yönelik değişiklik yapmaya ve onaylamaya yetkilidir. (3) Bakanlık yapı ruhsatı alınarak inşa edilen yapıları ve bu yapılarda kullanılan yapı malzemelerini standartlara uygunluk bakımından denetlemeye yetkilidir. (4) Bakanlıkça yapılan denetim sonucunda ruhsat ve eklerine aykırı olduğu veya standartlara aykırı yapı malzemesi kullanıldığı tespit olunan yapılar, Kanunun 32’nci maddesi kapsamında işlem tesis edilmek üzere ve süre verilerek ilgili idareye bildirilir. (5) İlgili idarelerce, verilen süre içinde yapı tatil tutanağı tanzim edilmez ve yapı mühürlenmez ise veya Kanunda belirtilen süre içinde yapı mevzuata uygun hale getirilmez ise Bakanlık mevzuata aykırı yapılar hakkında Kanunun 32’nci maddesine göre işlem tesis

etmek suretiyle, yapı tatil tutanağı tanzim etmeye, mühürlemeye, yıkım kararı almaya ve yıkımın valiliklerce gerçekleştirilmesini sağlamaya, ilgililer hakkında Kanunun 42'nci maddesine göre idari yaptırım kararı vermeye ve idari müeyyideleri uygulamaya yetkilidir. (6) Yapı tatil tutanağı tanzim etme, mühürleme ve yıkım kararına ilişkin rapor düzenleme işleri ile denetlemeye ilişkin görevler, Bakanlığın merkez ve taşra teşkilatında, denetçi belgesini haiz personel tarafından gerçekleştirilir. (7) İlgililer Bakanlık denetçileri tarafından istenilen her türlü bilgi ve belgeyi, istenilen süre içerisinde vermek zorundadırlar.	etmek suretiyle, yapı tatil tutanağı tanzim etmeye, mühürlemeye, yıkım kararı almaya ve yıkımın valiliklerce gerçekleştirilmesini sağlamaya, ilgililer hakkında Kanunun 42'nci maddesine göre idari yaptırım kararı vermeye ve idari müeyyideleri uygulamaya yetkilidir. (6) Yapı tatil tutanağı tanzim etme, mühürleme ve yıkım kararına ilişkin rapor düzenleme işleri ile denetlemeye ilişkin görevler, Bakanlığın merkez ve taşra teşkilatında, denetçi belgesini haiz personel tarafından gerçekleştirilir. (7) İlgililer Bakanlık denetçileri tarafından istenilen her türlü bilgi ve belgeyi, istenilen süre içerisinde vermek zorundadırlar.
Fenni mesuliyet Madde 70 – 1) Fenni mesuliyet hizmetlerinin yürütülmesi ile ilgililerin sicillerinin tutulmasına dair esaslar aşağıda belirlenmiştir. (2) Fenni mesuller, 56'ncı maddede belirtilen esaslara göre düzenlenen ruhsat eki projelerin uygulanmasının denetimi için mal sahibi veya vekili tarafından belirlenirler ve ilgili idareye karşı görevli ve sorumludurlar.	FENNİ MESULİYET Madde: 70 1) Fenni mesuliyet hizmetlerinin yürütülmesi ile ilgililerin sicillerinin tutulmasına dair esaslar aşağıda belirlenmiştir. (2) Fenni mesuller, 56'ncı maddede belirtilen esaslara göre düzenlenen ruhsat eki projelerin uygulanmasının denetimi için mal sahibi veya vekili tarafından belirlenirler ve ilgili idareye karşı görevli ve sorumludurlar. a) Kendilerine bildirilmesi durumunda ilgili belediyenin yapı denetimleri sırasında hazır bulunmaktan sorumludur. b) Yapının taşıyıcı sistem bölümünün imalatı sırasında, beton kalıbı, demir teçhizatı ve gerekli diğer tesisat kontrol edildikten sonra tutanak tanzim edilir. Fenni mesul inşaat mühendisi gözetiminde beton dökümüne izin verilir. Beton dökümünü müteakiben, tutanak tanzim edilir. Yapıda gerçekleştirilecek her bir beton döküm işi için bu tutanaklar ayrı ayrı hazırlanır. c) Yapının, kendi ihtisasları ile ilgili kısmının ruhsat ve eklerine aykırı yapılması halinde durumun (3) iş günü içinde ilgili idareye bildirilmesinden sorumlulardır. ç) Teknik Uygulama Sorumluları tarafından, yapının ruhsat ve eklerine aykırı yapıldığının bildirilmesi durumunda ilgili belediyesince İmar Kanunu'nun 32. maddesine göre işlem yapılır. d) Teknik Uygulama Sorumluluğundan çekildikleri takdirde, (3) iş günü içinde, gerekçeli nedenleri ile birlikte durumun yazılı olarak ilgili idareye, yapı sahibine ve üyesi olduğu meslek odasına bildirilmesinden, e) Teknik Uygulama Sorumlusunun, herhangi bir nedenle görevinden istifası halinde bu durumu yazılı olarak ilgili belediyeye, yapı sahibine ve ilgili meslek

(3) Proje ile ilgili sorumluluk; proje müellifine ait olmak üzere yapının fenni mesuliyeti, konusu, ilgisi ve yapım aşamasına göre mimar, inşaat, makina ve elektrik mühendisleri tarafından ayrı ayrı yürütülür.

(4) Proje ile ilgili sorumluluğu bulunanların faaliyetleri Ek-2, Ek-4, Ek-6, Ek-7 ve Ek-8’de yer alan formlar kullanılarak kayıt altına alınır. Ayrıca idare varsa ek projelerin fenni mesuliyetini, konusuna göre ilgili meslek adamlarının üstlenmesini ister.

(5) Fenni mesuller unvanına ve eğitime göre, yapının kanuna, plana, Yönetmeliklere, ilgili diğer mevzuat hükümlerine, fen, sanat, sağlık kurallarına, ruhsat eki projelerine, TSE standartlarına, teknik şartnamelere uygun yapıp yapılmadığını denetleyeceğine dair Ek-1’de yer alan taahhünameyi ilgili idareye vermek zorundadır.

(6) Taahhünamede fenni mesul ile mal sahibi arasında yapılan sözleşmede belirlenen fenni mesuliyet bitiş süresine ilişkin bilginin yer alması gerekir.

(7) Ayrıca, noter tasdikli imza sirküleri, sosyal güvenlik numarası ve vergi kimlik numarası da idareye verilir.

(8) İdare; aynı zamanda, kanuna ve mevzuata aykırı uygulama nedeniyle süreli olarak faaliyetleri kısıtlanan fenni mesullerin bu durumu hakkında bilgilenecek ve aşağıda belirlenen inşaat alanı sınırlamalarının denetimini sağlamak üzere, ilgili fenni mesulce düzenlenen, sicil durum taahhünamesini ve fenni mesuliyet üstlenilen işin adı ile fenni mesulün üzerinde bulunan fenni mesuliyete ilişkin inşaat alanını (m²) belirtir belgeyi ister.

(9) İlgili meslek odaları, 27/1/1954 tarihli ve 6235 sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanununun 26’ncı maddesinin birinci fıkrasının (ç) ve (d) bentlerine istinaden aynı Kanunun 27’nci maddesi uyarınca Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Yüksek Haysiyet Divanı tarafından on beş günden altı aya kadar serbest sanat icrasından men’i veya Odadan ihraç kararı alınan veya istifa ederek üyeliğini veya büro tescilini sona erdiren veya adına büro tescili bulunup vefat eden üyelerini derhal merkez yapı denetim komisyonu ile

odasına bildirmediği takdirde yasal sorumluluğu devam eder. Bildirimde bulunması durumunda, istifasının ilgili belediyesinde kayda girdiği tarihten önce yapılan iş ve imalatlardan sorumludur.

(3) Proje ile ilgili sorumluluk; proje müellifine ait olmak üzere yapının fenni mesuliyeti, konusu, ilgisi ve yapım aşamasına göre mimar, inşaat, makina ve elektrik mühendisleri tarafından ayrı ayrı yürütülür.

Proje müellifliği ve yapım işlerinin denetimine dair fenni sorumluluk üstlenen mimarların ve mühendislerin, 27/1/1954 tarihli ve 6235 sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanunu uyarınca, ilgili meslek odasına kayıtlı olmaları, büro tescillerini yaptırmaları, ayrıca mesleğinde fiilen en az beş yıl çalışmış olmaları ve bunu belgelendirmeleri gerekir.

(4) Proje ile ilgili sorumluluğu bulunanların faaliyetleri Ek-2, Ek-4, Ek-6, Ek-7 ve Ek-8’de yer alan formlar kullanılarak kayıt altına alınır. Ayrıca idare varsa ek projelerin fenni mesuliyetini, konusuna göre ilgili meslek adamlarının üstlenmesini ister.

(5) Fenni mesuller unvanına ve eğitime göre, yapının kanuna, plana, Yönetmeliklere, ilgili diğer mevzuat hükümlerine, fen, sanat, sağlık kurallarına, ruhsat eki projelerine, TSE standartlarına, teknik şartnamelere uygun yapıp yapılmadığını denetleyeceğine dair Ek-1’de yer alan taahhünameyi ilgili idareye vermek zorundadır.

(6) Taahhünamede fenni mesul ile mal sahibi arasında yapılan sözleşmede belirlenen fenni mesuliyet bitiş süresine ilişkin bilginin yer alması gerekir.

(7) Ayrıca, noter tasdikli imza sirküleri, sosyal güvenlik numarası ve vergi kimlik numarası da idareye verilir.

(8) İdare; aynı zamanda, kanuna ve mevzuata aykırı uygulama nedeniyle süreli olarak faaliyetleri kısıtlanan fenni mesullerin bu durumu hakkında bilgilenecek ve aşağıda belirlenen inşaat alanı sınırlamalarının denetimini sağlamak üzere, ilgili fenni mesulce düzenlenen, sicil durum taahhünamesini ve fenni mesuliyet üstlenilen işin adı ile fenni mesulün üzerinde bulunan fenni mesuliyete ilişkin inşaat alanını (m²) belirtir belgeyi ister.

(9) İlgili meslek odaları, 27/1/1954 tarihli ve 6235 sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanununun 26’ncı maddesinin birinci fıkrasının (ç) ve (d) bentlerine istinaden aynı Kanunun 27’nci maddesi uyarınca Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Yüksek Haysiyet Divanı tarafından on beş günden altı aya kadar serbest sanat icrasından men’i veya Odadan ihraç kararı alınan veya istifa ederek üyeliğini veya büro tescilini sona erdiren veya adına büro tescili bulunup vefat eden üyelerini derhal merkez yapı denetim komisyonu ile

bütün ilgili yerlere ve kuruluşlara elektronik ortamda bildirir. Bu bilgilerin aynı zamanda Bakanlığa yazılı olarak gönderilmesi zorunludur. İlgili idareler, mimar ve mühendislerin kısıtlılık durumunu Bakanlığın yapı denetim sisteminden kontrol ederek yapı ruhsatı ve yapı kullanma izin belgelerini düzenler.

(10) Fenni mesul mimar ve mühendislerce denetim görevi üstlenilen yapıların alanına ilişkin kayıtlar, bu kişilerin büro tescillerinin yapıldığı ilde yer alan Bakanlık taşra teşkilatı tarafından tutulur. İlgili idareler bu kişilerce denetimi üstlenilen yapılara ilişkin yapı ruhsatı ve yapı kullanma izin belgelerinin bir örneğini düzenlendiği tarihten itibaren en geç 6 iş günü içinde bu kişilerin kaydının bulunduğu ilin Bakanlık taşra teşkilatına gönderir.

(11) Bakanlık taşra teşkilatı fenni mesuliyete ilişkin yapı inşaat alanı sınırlamasının ve mesafenin kontrolünü, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten başlamak üzere kayıtlarına giren yapı ruhsatı ile bu ruhsata istinaden düzenlenen yapı kullanma izin belgelerini veya fenni mesul sözleşmelerini veya istifa dilekçelerini dikkate alarak gerçekleştirirler. Bakanlık denetime yönelik fenni mesuliyetin izlenmesine ilişkin olarak elektronik ortamda denetim sistemi kurar.

(12) Fenni mesulün, yapının bulunduğu il sınırları içinde ikamet etmesi esastır. Farklı bir ilde fenni mesuliyet üstlenilebilmesi için ilgili idarenin uygun görmesi ve yapı yeri ile fenni mesulün işyeri arasındaki mesafenin en fazla 200 km olması gerekir.

(13) Fenni mesullerden, mimar veya inşaat mühendisi 30.000 m2'den, makina mühendisi 60.000 m2'den, elektrik mühendisi 120.000 m2'den fazla inşaatın, fenni mesuliyetini aynı anda üstlenemez. Üzerinde başka bir fenni mesuliyet bulunmamak koşulu ile bu miktarları aşan tek ruhsata bağlı inşaatlarda bu şart aranmaz.

(14) Tek ruhsata bağlı, yapı inşaat alanı 3.000 m2'den fazla olan inşaatlarda yapı denetiminde fenni mesullere yardımcı olmak üzere uzmanlık konusuna göre birer fen adamı görevlendirilir. Bu fen adamlarından, aynı anda ve il sınırları içinde kalmak kaydıyla inşaatla ilgili fen adamı 15.000 m2'den, tesisatla ilgili fen adamı 30.000 m2'den, elektrikle ilgili fen adamı 60.000 m2'den fazla inşaatla görevlendirilemez.

(15) İşin konusuna göre ilgili fenni mesuller ve yardımcısı fen adamları yapı ruhsat formunda belirlenenler ile aşağıda belirtilen yapım aşamalarında yapı yerinde bulunmak ve aşağıda sıralanan işlerin yapılmış olduğuna ilişkin açıklamaları Ek 3'te yer alan yapı denetim defterine işlemek zorundadır.

a) Aplikasyon,

b) Hafriyat ve zemin hazırlama ve zemin etüdü ve

bütün ilgili yerlere ve kuruluşlara elektronik ortamda bildirir. Bu bilgilerin aynı zamanda Bakanlığa yazılı olarak gönderilmesi zorunludur. İlgili idareler, mimar ve mühendislerin kısıtlılık durumunu Bakanlığın yapı denetim sisteminden kontrol ederek yapı ruhsatı ve yapı kullanma izin belgelerini düzenler.

(10) Fenni mesul mimar ve mühendislerce denetim görevi üstlenilen yapıların alanına ilişkin kayıtlar, bu kişilerin büro tescillerinin yapıldığı ilde yer alan Bakanlık taşra teşkilatı tarafından tutulur. İlgili idareler bu kişilerce denetimi üstlenilen yapılara ilişkin yapı ruhsatı ve yapı kullanma izin belgelerinin bir örneğini düzenlendiği tarihten itibaren en geç 6 iş günü içinde bu kişilerin kaydının bulunduğu ilin Bakanlık taşra teşkilatına gönderir.

(11) Bakanlık taşra teşkilatı fenni mesuliyete ilişkin yapı inşaat alanı sınırlamasının ve mesafenin kontrolünü, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten başlamak üzere kayıtlarına giren yapı ruhsatı ile bu ruhsata istinaden düzenlenen yapı kullanma izin belgelerini veya fenni mesul sözleşmelerini veya istifa dilekçelerini dikkate alarak gerçekleştirirler. Bakanlık denetime yönelik fenni mesuliyetin izlenmesine ilişkin olarak elektronik ortamda denetim sistemi kurar.

(12) Fenni mesulün, yapının bulunduğu il sınırları içinde ikamet etmesi esastır. Farklı bir ilde fenni mesuliyet üstlenilebilmesi için ilgili idarenin uygun görmesi ve yapı yeri ile fenni mesulün işyeri arasındaki mesafenin en fazla 200 km olması gerekir.

(13) Fenni mesullerden, mimar veya inşaat mühendisi 30.000 m2'den, makina mühendisi 60.000 m2'den, elektrik mühendisi 120.000 m2'den fazla inşaatın, fenni mesuliyetini aynı anda üstlenemez. Üzerinde başka bir fenni mesuliyet bulunmamak koşulu ile bu miktarları aşan tek ruhsata bağlı inşaatlarda bu şart aranmaz.

(14) Tek ruhsata bağlı, yapı inşaat alanı 3.000 m2'den fazla olan inşaatlarda yapı denetiminde fenni mesullere yardımcı olmak üzere uzmanlık konusuna göre birer fen adamı görevlendirilir. Bu fen adamlarından, aynı anda ve il sınırları içinde kalmak kaydıyla inşaatla ilgili fen adamı 15.000 m2'den, tesisatla ilgili fen adamı 30.000 m2'den, elektrikle ilgili fen adamı 60.000 m2'den fazla inşaatla görevlendirilemez.

(15) İşin konusuna göre ilgili fenni mesuller ve yardımcısı fen adamları yapı ruhsat formunda belirlenenler ile aşağıda belirtilen yapım aşamalarında yapı yerinde bulunmak ve aşağıda sıralanan işlerin yapılmış olduğuna ilişkin açıklamaları Ek 3'te yer alan yapı denetim defterine işlemek zorundadır.

a) Aplikasyon,

b) Hafriyat ve zemin hazırlama ve zemin etüdü ve

emniyet gerilmesi testlerinin yapımı,

c) Temel inşaatın tamamlanması ve temel vizesi düzenlenmesi,

ç) Temel ve çatı dâhil her katın kalıp, demir, beton ve tesisat donanımı,

d) Su ve ısı yalıtım vizesi,

e) Malzemenin kullanımından önce TSE standartlarına uygunluğunun denetimi,

f) Tesisat, elektrik, kanalizasyon vizeleri,

Bu maddeye göre istihdam edilen fen adamlarının bu görevi kabul ettiklerine dair taahhütnamenin ilgili idareye verilmesi zorunludur.

(16) Fenni mesullerin sicilleri, ilgili meslek odalarınca, ilgili idareden alınacak iş bitirme belgeleri de dikkate alınarak tutulur ve yeni bir fenni mesuliyet üstlenilmesinde bu siciller dikkate alınır.

(17) Fen adamlarının sicilleri, belediye ve mücavir alan sınırları içinde, belediyelerin ilgili birimlerince tutulur ve bu sicillerin birer kopyaları her yılsonunda Müdürlüğe gönderilir.

(18) Belediye ve mücavir alan sınırları dışındaki yerlerde görev yapacak fen adamlarının sicillerinin tutulması Müdürlüğe aittir.

(19) Sicil fişleri yapının inşaat ruhsatı alınmasından yapı kullanma izninin alınmasına dek geçecek süreyi, bu süreç içindeki faaliyetlerin hepsini içine alır. Fen adamlarının sicillerinin tutulmasında fenni mesullerin bildireceği görüş ve kanaatler esas alınır.

(20) Yapım işlerinde yapı müteahhidi, taşeron ve şantiye şefi olarak görev alanlar aynı zamanda fenni mesul olarak görev üstlenemezler.

(21) Kanunun 38'inci maddesinde sayılan mühendisler, mimarlar ve şehir plancıları dışında kalan fen adamlarının proje hazırlama ve uygulama yapmaya ilişkin yetki, görev ve sorumlulukları saklıdır.

(22) Kamu kurum ve kuruluşlarında görevli olup, bu kurum ve kuruluşlara ait projeleri yapan ve 17/6/1938 tarihli ve 3458 sayılı Mühendislik ve Mimarlık Hakkında Kanun uyarınca mühendislik ve mimarlık hizmeti verme ehliyetine sahip mimar ve mühendisler, meslek odasına kayıt ve büro tescili hakkındaki yükümlülüklerle tâbi değildir.

emniyet gerilmesi testlerinin yapımı,

c) Temel inşaatın tamamlanması ve temel vizesi düzenlenmesi,

ç) Temel ve çatı dâhil her katın kalıp, demir, beton ve tesisat donanımı,

d) Su ve ısı yalıtım vizesi,

e) Malzemenin kullanımından önce TSE standartlarına uygunluğunun denetimi,

f) Tesisat, elektrik, kanalizasyon vizeleri,

Bu maddeye göre istihdam edilen fen adamlarının bu görevi kabul ettiklerine dair taahhütnamenin ilgili idareye verilmesi zorunludur.

(16) Fenni mesullerin sicilleri, ilgili meslek odalarınca, ilgili idareden alınacak iş bitirme belgeleri de dikkate alınarak tutulur ve yeni bir fenni mesuliyet üstlenilmesinde bu siciller dikkate alınır.

(17) Fen adamlarının sicilleri, belediye ve mücavir alan sınırları içinde, belediyelerin ilgili birimlerince tutulur ve bu sicillerin birer kopyaları her yılsonunda **Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü'ne** gönderilir.

(18) Belediye ve mücavir alan sınırları dışındaki yerlerde görev yapacak fen adamlarının sicillerinin tutulması **Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü'ne** aittir.

(19) Sicil fişleri yapının inşaat ruhsatı alınmasından yapı kullanma izninin alınmasına dek geçecek süreyi, bu süreç içindeki faaliyetlerin hepsini içine alır. Fen adamlarının sicillerinin tutulmasında fenni mesullerin bildireceği görüş ve kanaatler esas alınır.

(20) Yapım işlerinde yapı müteahhidi, taşeron ve şantiye şefi olarak görev alanlar aynı zamanda fenni mesul olarak görev üstlenemezler.

(21) Kanunun 38'inci maddesinde sayılan mühendisler, mimarlar ve şehir plancıları dışında kalan fen adamlarının proje hazırlama ve uygulama yapmaya ilişkin yetki, görev ve sorumlulukları saklıdır.

(22) ~~Kamu kurum ve kuruluşlarında görevli olup, bu kurum ve kuruluşlara ait projeleri yapan ve 17/6/1938 tarihli ve 3458 sayılı Mühendislik ve Mimarlık Hakkında Kanun uyarınca mühendislik ve mimarlık hizmeti verme ehliyetine sahip mimar ve mühendisler, meslek odasına kayıt ve büro tescili hakkındaki yükümlülüklerle tâbi değildir.~~

Kamuya ait alanlarda kamu kurum ve kuruluşlarınca yapılan veya yaptırılacak olan;

a) Yapılarda plan ve mevzuata aykırı olmamak üzere, mimari, statik, tesisat projelerinin hazırlanmasına ve onaylanmasına, inşaatın yapımına ve denetimine ilişkin her türlü fenni mesuliyet kamu kurum ve kuruluşlarının mimar ve mühendislerince üstlenilir. Bu yapılarda kat mülkiyeti tesis edilebilmesi için mimari uygulama projelerinin ilgili idarelerce onaylanması zorunludur.

	b) Karayolu, demiryolu, liman, yat limanı ve benzeri ulaşım tesisleri, bunların tamamlayıcı niteliğindeki iskele, açık ve kapalı barınak, tersane, tamir ve bakım istasyonları, tünel, köprü, menfez, baraj, hidroelektrik santrali, sulama ve su taşıma hatları, su dolum tesisleri, arıtma tesisleri, her tür ve nitelikteki enerji, haberleşme ve iletişim istasyonları ve nakil hatları, doğal gaz ve benzeri boru hatları, silo, dolum istasyonları, rafineri gibi enerji, sulama, tabii kaynaklar, ulaştırma, iletişim ve diğer altyapı hizmetleri ile ilgili tesisler ve bunların müstemilatı niteliğinde olan kontrol ve güvenlik üniteleri, trafo, eşanjör, elavator, konveyör gibi yapıların projelerinin ilgili kamu kurum ve kuruluşlarınca incelenerek onaylanmış olması, denetime yönelik fenni mesuliyetin üstlenilmiş olması ve inşasına başlanacağını, ilgili yatırımcı kamu kurum ve kuruluşu tarafından mülkiyete ilişkin bilgiyle birlikte yazılı olarak ilgili idareye bildirilmesi gerekir. Bu yapılarda sorumluluk ilgili kamu kurum ve kuruluşunundur. 23) Ruhsatlı bir binada, Teknik Uygulama Sorumlusu görevlerinden birini üstlenen kişi, gerekirse şantiye şefi olarak da görev yapabilir. Şantiye şefi bulundurulmayan inşaatlarda yapı sahibi ve inşaat müteahhidi öncelikle sorumludur. Şantiye şefleri, işveren vekili olarak, yapının uygulanması gerekli olan inşaat ve iş organizasyonunu sağlamak görevinin yanında İş Kanunu ile İş Güvenliği Tüzüğü'ne göre zorunlu önlemleri almak ve uygulamak, bu Yönetmelikte yer alan inşaat yerinde ve kazı sırasında alınması gerekli önlemler konusunda teknik uygulama sorumlularının belirttikleri hususları yerine getirmek ve bizzat önlemler almak ve yapının Bayındırlık Şartnamelerine uygun yapılmasını sağlamak zorundadırlar.
SEKİZİNCİ BÖLÜM Yönetmeliğin uygulanmasına ilişkin esaslar	SEKİZİNCİ BÖLÜM Yönetmeliğin Uygulanmasına İlişkin Esaslar
Yönetmeliğin uygulanmasına ilişkin esaslar MADDE 71 – (1) Büyükşehirlerde büyükşehir belediyeleri, diğer yerlerde il belediyeleri, bu Yönetmeliğin değiştirilemeyen hükümlerinin dışında kalan hususlarda, beldenin tarihi ve yöresel şartlarını gözetmek kaydıyla planların uygulanmasına ilişkin imar yönetmeliği hazırlayabilirler. Gerekli görülmesi halinde büyükşehir sınırları içerisindeki ilçelerin yöresel ve fiziksel özelliklerine ilişkin özel hükümler getirilebilir. (2) Yönetmeliğin birinci, ikinci, altıncı, yedinci ve	YÖNETMELİĞİN UYGULANMASINA İLİŞKİN ESASLAR MADDE: 71 (1) Büyükşehirlerde büyükşehir belediyeleri, diğer yerlerde il ve ilçe belediyeleri, bu Yönetmeliğin değiştirilemeyen hükümlerinin dışında kalan hususlarda, beldenin tarihi ve yöresel şartlarını gözetmek kaydıyla planların uygulanmasına ilişkin imar yönetmeliği hazırlayabilirler. Gerekli görülmesi halinde büyükşehir sınırları içerisindeki ilçelerin yöresel ve fiziksel özelliklerine ilişkin özel hükümler getirilebilir. (2) Yönetmeliğin birinci, ikinci, altıncı, yedinci ve

sekizinci bölümleri ile dördüncü bölümün 20'nci maddesinde yer alan hükümler, planlarla ve ilgili idarelerce çıkarılacak Yönetmeliklerle değiştirilemez ve planlarda bu hükümlere aykırı olarak getirilecek hükümler uygulanamaz.

(3) Yönetmeliğin planlarla ve ilgili idarelerce çıkarılacak Yönetmeliklerle değiştirilemeyeceği ikinci fıkrada belirtilen hükümler saklı kalmak kaydıyla, ilgili idarelerin imar yönetmelikleri uygulama imar planında aksine bir hüküm bulunmadığı takdirde uygulanır.

(4) Planlarla ve ilgili idarelerce çıkarılacak Yönetmeliklerle değiştirilemeyeceği ikinci fıkrada belirtilen hükümlerin Bakanlıkça değiştirilmesi halinde, bu değişikliklere ilgili idarelerin Yönetmeliklerinde yer verilinceye kadar uygulamalar Bakanlıkça yapılan değişikliklere göre yürütülür.

(5) Bakanlar Kurulu kararı alınan uygulama ve yatırımlarda ve bedeli kamu kaynağı kullanılarak yapılan kamu yatırımlarında bu Yönetmeliğin tanımlar bölümü hariç öncelikle imar planlarına, imar planlarında hüküm bulunmadığı hallerde bu Yönetmelik hükümlerine uyulur.

(6) Yönetmeliğin uygulanmasında tereddüde düşülen hususlarda; öncelikle ilgili idaresine, tereddüdün giderilmemesi halinde idaresince veya ilgisince Bakanlık görüşüne başvurulur. Bakanlığa yapılacak başvurularda, idaresince tereddüdün giderilmemesi veya 30 gün içerisinde cevap verilmemiş olması şartı aranır.

sekizinci bölümleri ile dördüncü bölümün 20'nci maddesinde yer alan hükümler, planlarla ve ilgili idarelerce çıkarılacak Yönetmeliklerle değiştirilemez ve planlarda bu hükümlere aykırı olarak getirilecek hükümler uygulanamaz.

(3) Yönetmeliğin planlarla ve ilgili idarelerce çıkarılacak Yönetmeliklerle değiştirilemeyeceği ikinci fıkrada belirtilen hükümler saklı kalmak kaydıyla, ilgili idarelerin imar yönetmelikleri uygulama imar planında aksine bir hüküm bulunmadığı takdirde uygulanır.

(4) Planlarla ve ilgili idarelerce çıkarılacak Yönetmeliklerle değiştirilemeyeceği ikinci fıkrada belirtilen hükümlerin Bakanlıkça değiştirilmesi halinde, bu değişikliklere ilgili idarelerin Yönetmeliklerinde yer verilinceye kadar uygulamalar Bakanlıkça yapılan değişikliklere göre yürütülür.

(5) Bakanlar Kurulu kararı alınan uygulama ve yatırımlarda ve bedeli kamu kaynağı kullanılarak yapılan kamu yatırımlarında bu Yönetmeliğin tanımlar bölümü hariç öncelikle imar planlarına, imar planlarında hüküm bulunmadığı hallerde bu Yönetmelik hükümlerine uyulur.

(6) Yönetmeliğin uygulanmasında tereddüde düşülen hususlarda; öncelikle ilgili idaresine, tereddüdün giderilmemesi halinde idaresince veya ilgisince Bakanlık görüşüne başvurulur. Bakanlığa yapılacak başvurularda, idaresince tereddüdün giderilmemesi veya 30 gün içerisinde cevap verilmemiş olması şartı aranır.

(7) Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihinden önce onaylanmış planlarda, bu tarihten sonra plan değişikliği veya revizyonu yapılan alanlar hariç öncelikle imar planı hükümlerine göre uygulama yapılır.

(8) Uygulama imar planlarında, parselasyon durumları ve bina kitleleri, bilhassa bu maksatla etüt edilerek, ölçüleri verilmediği takdirde, şematik olarak gösterilenler imar planlarının kayıtlarından sayılmazlar. Bu durumda yönetmelik hükümleri uygulanır.

(9) İlgili idareler, tüm kentsel kullanım alanlarında yapılacak yapı, tesis ve açık alan düzenlemelerinin, engellilerin de ulaşmasını ve kullanmasını sağlayacak şekilde Türk Standartları Enstitüsü standartlarına ve ilgili diğer mevzuatlarda engelliler konusunda getirilen hükümlere uymakla ve bunları uygulamakla yükümlü olduğu gibi, yörenin koşullarını göz önünde bulundurarak mevzuat ve standartlarda yer almayan hususlarda da engellilerle ilgili gerekli önlemleri almaya yetkili ve sorumludur.

(10) İlgili idare meclisi veya encümenine ait olanlar hariç, bu Yönetmelikte ilgili idaresine bırakılmış olan takdir yetkileri ve sorumlulukları, ilgili idarenin en üst

	amirine veya bu amirin yetki devri yaptığı makama aittir.
DOKUZUNCU BÖLÜM Son Hükümler	DOKUZUNCU BÖLÜM Son Hükümler
Yürürlükten kaldırılan yönetmelik MADDE 72 – (1) 02/11/1985 tarihli ve 18916 mükerrer sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Planlı Alanlar Tip İmar Yönetmeliği yürürlükten kaldırılmıştır.	YÜRÜRLÜKTEN KALDIRILAN YÖNETMELİK MADDE: 72 (1) 02/11/1985 tarihli ve 18916 mükerrer sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Planlı Alanlar Tip İmar Yönetmeliği yürürlükten kaldırılmıştır
Atıflar MADDE 73 – (1) 72’nci madde ile yürürlükten kaldırılan 02/11/1985 tarihli ve 18916 mükerrer sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Planlı Alanlar Tip İmar Yönetmeliğine yapılan atıflar bu Yönetmeliğe yapılmış sayılır.	ATIFLAR MADDE: 73 (1) 72’nci madde ile yürürlükten kaldırılan 02/11/1985 tarihli ve 18916 mükerrer sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Planlı Alanlar Tip İmar Yönetmeliğine yapılan atıflar bu Yönetmeliğe yapılmış sayılır.
Yürürlük MADDE 74 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.	YÜRÜRLÜK MADDE: 74 (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.
Yürütme MADDE 75 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Çevre ve Şehircilik Bakanı yürütür.	YÜRÜTME MADDE: 75 (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Çevre ve Şehircilik Bakanı yürütür.
GEÇİCİ MADDE 1- (1) İdarelerin imar Yönetmelikleri yürürlüğe girinceye kadar bu Yönetmeliğe göre uygulama yapılır.	GEÇİCİ MADDE: 1 (1) İdarelerin imar Yönetmelikleri yürürlüğe girinceye kadar bu Yönetmeliğe göre uygulama yapılır.
GEÇİCİ MADDE 2 – (1) Bu Yönetmeliğin 69’uncu maddesinde sayılan yapı tatil tutanağı tanzim etme, mühürleme ve yıkım kararına ilişkin rapor düzenleme işi ile imar denetimine ilişkin diğer görevler, yeni bir düzenleme ile yetkilendirme yapıncaya kadar, Bakanlık Oluru ile “Bakanlık Denetçisi” olarak yetkilendirilip belge verilen ve en az 3 yıl mesleki deneyimi olan Bakanlığın merkez ve taşra teşkilatında görevli yeterli sayıda; mimar, mühendis, şehir plancısı unvanlı personel ile üniversitelerin en az 4 yıllık hukuk fakültelerinden mezun personel tarafından Bakanlıkça belirlenen usul ve esaslar doğrultusunda yerine getirilir.	GEÇİCİ MADDE: 2 (1) Bu Yönetmeliğin 69’uncu maddesinde sayılan yapı tatil tutanağı tanzim etme, mühürleme ve yıkım kararına ilişkin rapor düzenleme işi ile imar denetimine ilişkin diğer görevler, yeni bir düzenleme ile yetkilendirme yapıncaya kadar, Bakanlık Oluru ile “Bakanlık Denetçisi” olarak yetkilendirilip belge verilen ve en az 3 yıl mesleki deneyimi olan Bakanlığın merkez ve taşra teşkilatında görevli yeterli sayıda; mimar, mühendis, şehir plancısı unvanlı personel ile üniversitelerin en az 4 yıllık hukuk fakültelerinden mezun personel tarafından Bakanlıkça belirlenen usul ve esaslar doğrultusunda yerine getirilir.
GEÇİCİ MADDE 3– (1) 1/6/2013 tarihinden önceki mevzuata göre ve mevzuatına uygun olarak kısmen veya tamamen yapılaşması teşekkül etmiş imar adalarında açık ve	GEÇİCİ MADDE: 3 (1) 1/6/2013 tarihinden önceki mevzuata göre ve mevzuatına uygun olarak kısmen veya tamamen yapılaşması teşekkül etmiş imar adalarında açık ve

kapalı çıkmalar mevcut teşekküle göre belirlenir. Yan bahçe mesafeleri ve açık ve kapalı çıkma ölçüleri parselin sağında ve solunda bulunan mevcut binaların yan bahçe mesafesine ve bu mesafe içinde yapılan açık ve kapalı çıkmalara uygun olarak verilir. Arka bahçe mesafeleri ve bu mesafe içinde yapılacak açık ve kapalı çıkmalar; bitişik nizam yapı adalarında mevcut teşekküle, ayrık nizam yapı adalarında ise bitişigindeki komşu parsellerin yapılaşmasına uygun olarak belirlenir. Kotlandırma ve arka bahçelerin tesviyesi komşu parsellerdeki uygulamalara göre yapılır. Bu imar adalarında yapı yaklaşma mesafeleri ve açık ve kapalı çıkma ölçülerini imar durumu belgesinde belirlemeye ilgili idaresi yetkilidir.

kapalı çıkmalar mevcut teşekküle göre belirlenir. Yan bahçe mesafeleri ve açık ve kapalı çıkma ölçüleri parselin sağında ve solunda bulunan mevcut binaların yan bahçe mesafesine ve bu mesafe içinde yapılan açık ve kapalı çıkmalara uygun olarak verilir. Arka bahçe mesafeleri ve bu mesafe içinde yapılacak açık ve kapalı çıkmalar; bitişik nizam yapı adalarında mevcut teşekküle, ayrık nizam yapı adalarında ise bitişigindeki komşu parsellerin yapılaşmasına uygun olarak belirlenir. Kotlandırma ve arka bahçelerin tesviyesi komşu parsellerdeki uygulamalara göre yapılır. Bu imar adalarında yapı yaklaşma mesafeleri ve açık ve kapalı çıkma ölçülerini imar durumu belgesinde belirlemeye ilgili idaresi yetkilidir.